

Jaarverantwoording Politie

2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	5
Voorwoord	6
Samenvatting.....	8
Financieel	10
Jaarverslag	13
1 Korpsontwikkelingen	14
1.1 Strategie	14
1.2 Veiligheidsagenda	16
1.3 Uitwerking aanbevelingen evaluatie Politiewet 2012	18
1.4 Cao -afspraken.....	18
1.5 Ontwikkelagenda's portefeuilles.....	19
1.6 Sterkteontwikkeling	21
1.7 Qualiteitsstelsel	22
1.8 Gevolgen COVID-19-pandemie	22
2 Meerjarige ontwikkelingen.....	24
2.1 Wijk en veiligheid.....	24
2.2 Opsporing	31
2.3 Business intelligence en informatie.....	48
2.4 Bedrijfsvoering.....	50
2.5 Bijzondere domeinen.....	51
3 Inzet van mensen en middelen in de operatie	54
3.1 Programma Doorontwikkelen Begroting en Budgettering.....	54
3.2 Begrotingsmodel	54
3.3 Bezetting per eenheid	55
3.4 Huisvesting per eenheid.....	56
3.5 Vervoer per eenheid.....	57
3.6 ICT per eenheid.....	58
4. Strategische beheerthema's.....	59
4.1 Generieke beheerthema's	59
4.2 Specifieke beheerthema's	80
4.3 Risicomanagement.....	89
5. Control, toezicht en financiën	93
5.1 Ontwikkeling, control en toezicht.....	93
5.2 Auditcommissie	93
5.3 In Control Statement	95
5.4 Treasury	97
5.5 Financieel resultaat	99
Jaarrekening	104
6.1 Exploitatierkening 2020	104
6.2 Balans per 31 december 2020	105
6.3 Kasstroomoverzicht 2020.....	106
7. Grondslagen	107
7.1 Algemene toelichting	107
7.2 Algemene grondslagen	108
7.3 Grondslagen voor de waardering van het resultaat	109
7.4 Grondslagen voor waardering van activa en passiva	112

8. Toelichting op de exploitatierekening	117
8.1 Bijdragen	117
8.2 Personeel	118
8.3 Rente	125
8.4 Opleiding en vorming	125
8.5 Huisvesting	126
8.6 Vervoer	127
8.7 Verbindingen en automatisering	127
8.8 Gewelddsmiddelen en uitrusting	128
8.9 Operationeel	129
8.10 Beheer	130
8.11 Specificatie accountantshonoraria	131
9. Toelichting op de balans per 31 december 2020	132
9.1 Materiële vaste activa	132
9.2 Financiële vaste activa	133
9.3 Voorraden	134
9.4 Vorderingen en overlopende activa	134
9.5 Rekening-courant ministerie van Financiën	135
9.6 Liquide middelen	136
9.7 Algemene reserve	136
9.8 Voorzieningen	136
9.9 Langlopende schulden	138
9.10 Kortlopende schulden	139
9.11 Financiële instrumenten	141
9.12 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	142
10. Toelichting op het kasstroomoverzicht	145
11. Bedrijfsvoeringsparagraaf	146
12. Gebeurtenissen na balansdatum	150
13. Ondertekening	151
Overige gegevens	152
14. Overige gegevens	153
14.1 Bepalingen inzake resultaatbestemming	153
14.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	153
Bijlagen	158
15. Bijlagen bij de Jaarrekening	159
I: Staat van overdrachten en bestedingen (rijks)bijdragen	159
II: Besteding bijdragen vorming nationale politie	161
III: Recherchesamenwerkingsteam (RST)	162
IV: Aan de Politieacademie ter beschikking gestelde middelen	163

Voorwoord

Voorwoord

U heeft onze achtste jaarverantwoording in handen. Met daarin de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2020. Ik wil alle collega's bedanken die dit mogelijk hebben gemaakt.

2020 was mijn eerste (half) jaar als korpschef. Een jaar waarin corona ons allemaal heeft geraakt, direct of indirect. In maart werden de eerste coronamaatregelen genomen. En terwijl veel mensen het moeilijk vonden om de maatregelen vol te houden – of sommigen ze bewust niet naleefden – moesten wij als politie niet alleen zelf volhouden, thuis, op kantoor of op straat, maar ook aanspreken en handhaven. Daarom gaven we onze medewerkers in december een 'waarderingsgebaar', een extraatje voor een jaar dat zo veel extra's van ons allemaal heeft gevraagd en als stimulans voor wat nog van ons wordt gevraagd.

Het was een jaar met veel demonstraties: tegen stikstofmaatregelen, tegen coronamaatregelen, Black Lives Matter, vóór of tegen Zwarte Piet. Ik heb veel waardering voor de politiemensen, die onder de huidige, soms complexe omstandigheden er moesten staan. In een samenleving waar polarisatie en fragmentatie aanwezig zijn, is het voortdurend balanceren.

Onze taak is beschermen, zorgen voor een veilig verloop van demonstraties, en begrenzen van relschoppers die vernielen en bewust de confrontatie met de politie aangaan. En ook nu hebben we laten zien dat wij een politie zijn die niet tegenover, maar tussen de mensen staat. Die verbinding met de samenleving willen we versterken. Lokale verankering, op straat én online. Wijkagent en wijkteam als basis. Dat is wat de Nederlandse politie uniek maakt.

In oktober overleed onze collega Jeroen Leuwerink tijdens zijn werk als gevolg van een tragisch ongeval. Een dramatische gebeurtenis die enorme impact had, niet alleen op zijn Basisteam Peelland, maar op alle collega's binnen ons korps. Het herinnert ons eraan hoe kwetsbaar wij kunnen zijn in de uitvoering van ons werk.

Een vuurwerkverbod, geen vuurwerkshows en geen oud- en nieuwvieringen. En toch eindigde het jaar met een drukke nacht, met veel meldingen van overlast. Grote excessen zijn uitgebleven, maar helaas zijn op verschillende plaatsen collega's en andere hulpverleners weer geconfronteerd met agressie en geweld en is met zwaar illegaal vuurwerk naar politie en brandweer gegooid. Geweld tegen hulpverleners is en blijft onacceptabel. Positief is dat er minder vuurwerkletsel was. Inzet tijdens de jaarwisseling was de spoedeisende hulp op dit punt te ontlasten en dat is gelukt.

Tegenover deze gebeurtenissen kunnen we ook mooie successen zetten. Slechts enkele weken nadat Ridouan T. in Dubai was opgepakt, werd in januari vorig jaar Saïd R. in Colombia gearresteerd. Het resultaat van een mooie internationale samenwerking van onze collega's met die uit Colombia en de Verenigde Staten. R. wordt ervan verdacht de rechterhand te zijn van T., vermoedelijke leider van de zogenoemde Angels of Death. Eén van de gevaarlijkste drugkartels in Europa en Afrika.

Een ander succes is Encrochat. We hebben meer dan 20 miljoen chatberichten van criminelen live meegelezen. Ook dit succes danken we aan internationale samenwerking. In dit geval met collega's uit Frankrijk, van Europol en Eurojust. Dankzij het onderscheppen van al deze berichten hebben we duizenden kilo's cocaïne en miljoenen euro's in beslag genomen. Ook ontmantelden we drugslabs door heel Nederland, hielden we ruim honderd verdachten van zware misdrijven aan, werden meerdere liquidaties en andere zware geweldsdelicten voorkomen. En we zijn nog niet klaar.

Terugkijkend op 2020 zien we dat het criminaliteitsbeeld structureel verandert. De klassieke/fysieke criminaliteit neemt verder af en de digitale criminaliteit verder toe. Door corona zijn we vaker thuis en vaker online. Criminelen spelen daar sluw op in. Digitaal wordt steeds meer het nieuwe normaal. Dat vraagt om een politie die digitaal vaardig is.

Daarnaast stegen de overlastcijfers ook vorig jaar weer. De meldingen over personen met verward gedrag en overlast dak- en thuislozen laten al jaren een stijging zien. De meldingen van overlast jeugd stegen in 2020 fors, maar kunnen met name worden toegeschreven aan de coronamaatregelen.

In het afgelopen jaar lag er wederom grote druk op onze capaciteit. En dat blijft de komende twee jaar nog wel zo. De nieuwe opleiding, gestart in februari van dit jaar, brengt ons vanaf 2023 veel nieuwe collega's. Maar voor nu hebben onze collega's het zwaar. We hebben een beroep gedaan op ieders collegialiteit, bij te springen op

kantoor of op straat. Iedereen levert een bijdrage aan het tekort aan capaciteit dat we zo voelen. Dat vraagt om inzicht en dat vraagt om keuzes. Deze jaarverantwoording 2020 kan daarbij helpen.

Henk van Essen
Korpschef

Samenvatting

Onderstaand een korte weergave van enkele cijfers over het jaar 2020, zowel op het gebied van de politieoperatie als van bedrijfsvoering. Deze cijfers worden toegelicht in de hoofdstukken die hierop volgen.

Veiligheidsagenda

1529

criminele samenwerkingsverbanden
aangepakt

481

slachtoffers van mensenhandel
gemeld

187

verdachten van mensenhandel
ingezonden naar het OM

39

cybercrime fenomeenonderzoeken
afgerond

478

inzetten gepleegd op online
kindermisbruik

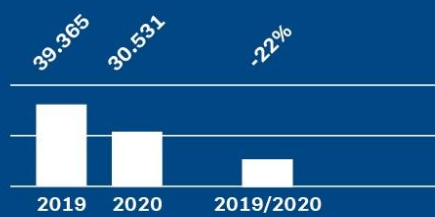
26%

van de dossiers onvindbare
veroordeelden alsnog aangehouden

High impact crime

Woninginbraken*

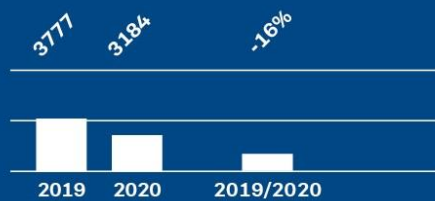
Aantallen Verschil

* zowel voltooide woninginbraken als pogingen tot woninginbraak

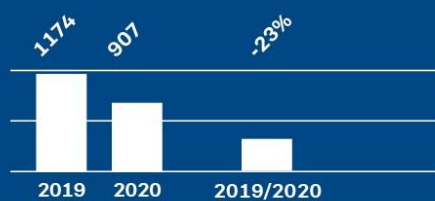
Straatroven

Aantallen Verschil

Overvallen

Aantallen Verschil

n.b. aantal slachtoffers mensenhandel betreft een voorlopig cijfer

Personeel

personele sterkte

50.628 fte's

Operationele bezetting
(inclusief aspiranten)

11.669 fte's

Niet-operationele bezetting

576 fte's

Regeerakkoord uitbreiding formatie
(Waarvan 65,3% MBO, 4% Associates Degree
en 30,7% HBO(+))

♂ 65,3%

♀ 34,7%

verdeling man / vrouw

♂ 67,1%
♀ 32,9%

verdeling leidinggevenden
man / vrouw

♂ 50,8%
♀ 49,2%

strategische top
man / vrouw

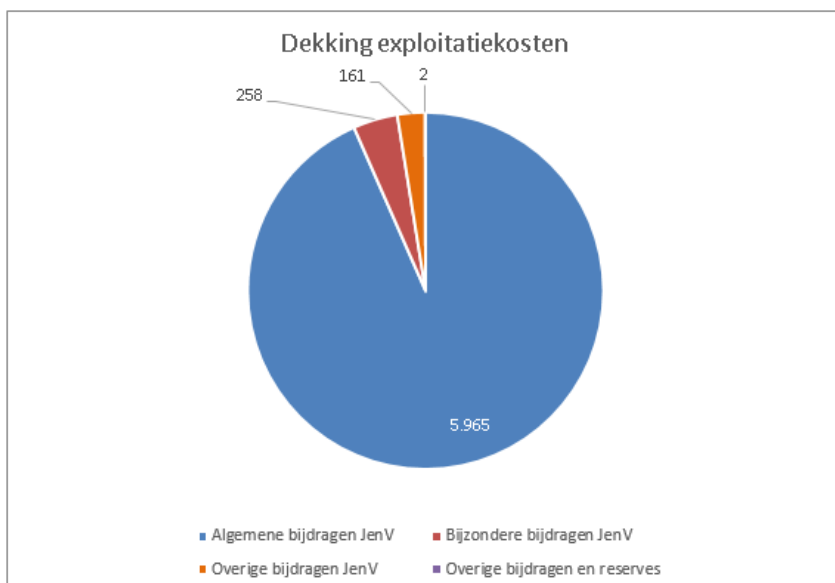
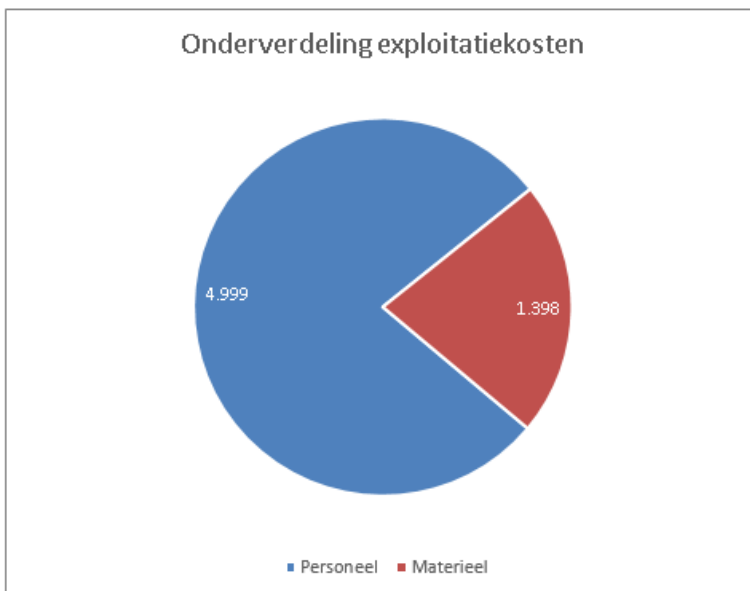
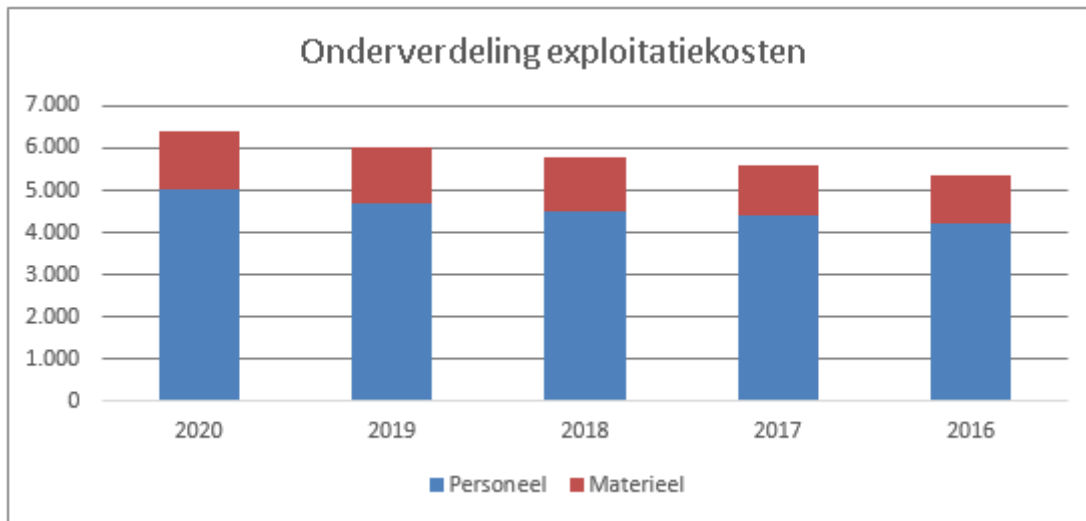
3589

Aantal wijkagenten

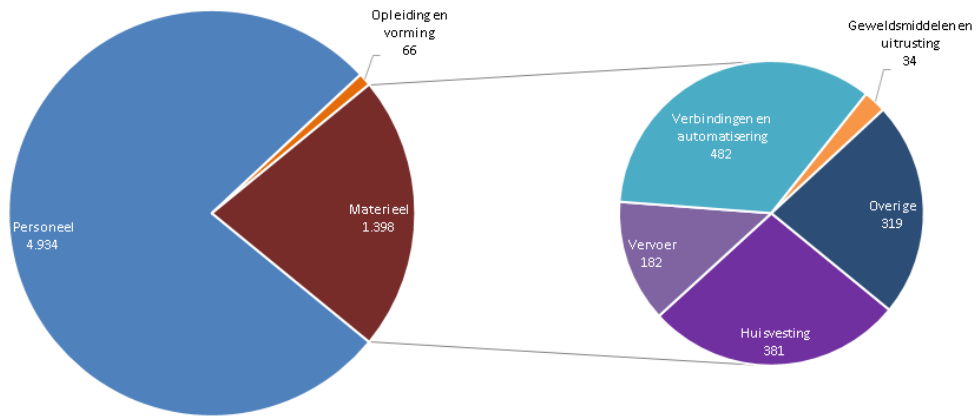
+
6,2%
ziekteverzuim 2019

5,5%
ziekteverzuim 2020

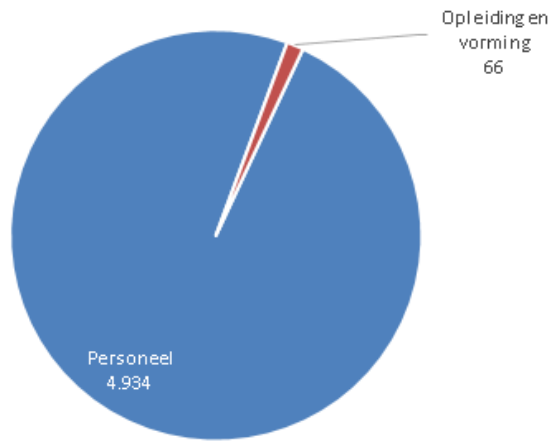
Financieel

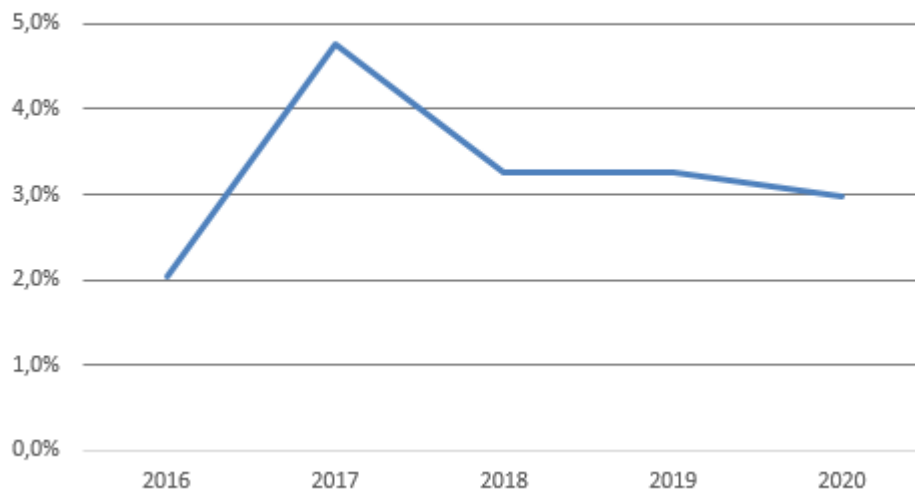
Specificatie exploitatiekosten (x € 1 miljoen)

Specificatie personeelskosten

% algemene reserve t.o.v. gemiddelde bijdragen*

Balans					
Bedragen x € 1 miljoen	2020	2019	2018	2017	2016
Balanswaarde	3.418	3.093	3.074	3.302	3.209
Vaste activa	2.616	2.447	2.405	2.563	2.781
Vlottende activa	802	646	669	739	428
Eigen vermogen	172	178	173	245	183
Voorzieningen	643	528	632	988	991
Langlopende schulden	1.142	1.016	980	937	970
Kortlopende schulden	1.461	1.371	1.290	1.132	1.065

Kengetallen					
	2020	2019	2018	2017	2016
Vlottende activa / kort vreemd vermogen	54,9%	47,1%	51,9%	65,3%	40,2%
Eigen vermogen / totale vermogen	5,0%	5,7%	5,6%	7,4%	5,7%
Afschrijvingen / exploitatielasten in %	4,3%	4,1%	4,4%	4,6%	5,2%
Opleidingslasten / personeelslasten in %	1,3%	1,5%	1,2%	1,1%	2,0%
Personeelslasten / totale lasten in %	78,2%	77,8%	78,2%	78,3%	78,5%
Lasten IV / totale lasten in %	12,2%	11,8%	11,8%	11,5%	11,3%
Huisvestingslasten / totale lasten in %	6,0%	5,9%	5,9%	6,3%	6,4%

Jaarverslag

1 Korpsontwikkelingen

1.1 Strategie

Het jaar 2020 stond voornamelijk in het teken van het coronavirus waarmee de wereld en ook Nederland werd geconfronteerd. Het maakte de politie opnieuw bewust van de noodzaak om over grenzen heen te denken, samen te werken en zich te bezinnen op haar rol opvatting in de democratische rechtsstaat, ten opzichte van burgers, in samenwerkingsverbanden in Nederland en wereldwijd. De politie is er trots op dat zij in 2020 er weer in is geslaagd om haar prestaties en de waardering voor haar prestaties door de burgers en veiligheidspartners op peil te houden. De politie is trots op de prestaties die zij in 2020 onder moeilijke omstandigheden heeft geleverd. De politie geniet nog immer waardering en groot vertrouwen van de burger.

De politie hield zich in 2020 bezig met toekomstverkenningen, het signaleren en volgen van trends, het verbeteren van het innovatie-ecosysteem binnen de organisatie, het uitbreiden van haar strategische internationale netwerk en het beantwoorden van de dynamische veiligheidsuitdagingen van de toekomst en de snel veranderende maatschappij. Dit vergt een flexibele organisatie die weet wat zij wil en kan, vooruitkijkt en met haar partners de koers bepaalt en vasthoudt. De Strategische Agenda omarmt dit en geeft richting bij het plaveien van de weg naar de politie van overmorgen.

In voorbereiding op de aankomende Tweede Kamerverkiezingen sprak de politie samen met het Openbaar Ministerie (OM) met de regioburgemeesters en het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) over de betekenis van het Strategisch Kompas en alle relevante (maatschappelijke) ontwikkelingen voor de politiefunctie. Deze gesprekken leidden tot een gezamenlijk position paper. Het paper bevat een oproep aan het kabinet en is een uitwerking van het Strategisch Kompas met een doorkijk richting 2030. Het laat zien welke inspanningen de politie en haar strategische partners van belang achten om de politiefunctie op peil te houden. Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden bij het opstellen van het nieuwe regeerakkoord wordt duidelijk in hoeverre de politie hieraan invulling kan geven.

De Strategische Agenda

- Omvat het Strategisch Kompas, waarin de missie, kernwaarden en de vijf hoofdrichtingen in denken en handelen voor de politie van overmorgen zijn opgenomen.
- Geeft de wijze weer waarop de politie daar met vier hoofdpogaven de komende jaren focus in aanbrengt.
- Beschrijft de drie toetsstenen die waarborgen dat de organisatie en de politiecollega's de opgaven verantwoord kunnen uitvoeren.

Figuur: 5-4-3 Strategische Agenda politie

Het Strategisch Kompas voor de politie van overmorgen (5-4-3)

Het Strategisch Kompas geeft handelingsrichting en handelingsperspectief voor de 'politie van overmorgen' om haar missie binnen haar kernwaarden in de toekomst zo goed mogelijk uit te kunnen voeren. De vijf richtingen, die het kompas geeft, worden vertaald in de hoofdpogaven en de ontwikkelopgaven en geven daarmee richting aan de algehele beleidsvorming en dus aan deze begroting.

Het kompas geeft de volgende vijf richtingen:

1. Verbondenheid tussen wijk, web en wereld

Ontwikkelingen in wijken, op het web en in de wereld zijn nauw met elkaar verweven. Dit manifesteert zich in complexe problematieken zoals polarisatie, maatschappelijke spanningen en in nieuwe dynamieken voor in het veiligheids- en criminaliteitsbeeld. De geregistreeerde criminaliteit in het fysieke domein daalt, terwijl criminaliteit in het digitale domein lijkt toe te nemen, evenals ondermijnende criminaliteit. Handhaving van de openbare orde wordt een steeds belangrijker deel van het politiewerk. De snelheid waarmee de netwerkmaatschappij is opgekomen overtreft de adaptatiesnelheid van de maatschappelijke instituties, structuren en regels, die hun oorsprong kennen in de fysieke en territoriaal afgebakende wereld. De politie is zich bewust van de verbondenheid van wijk, web en wereld en stelt politiemensen in staat om slim te schakelen tussen verschillende situaties en te laten kiezen voor interventies – online en offline – die het beste werken.

2. Nieuwe coalities

De politie kan het niet alleen en haar toegevoegde waarde verschilt per situatie. Het korps weet dat het aangaan van de juiste veiligheidscoalities van groot belang is om effectief te zijn en dat het gebruik moet maken van kennis en vaardigheden van andere partijen. Daarom legt het continu nieuwe verbindingen en zoekt slimme manieren om samen te werken in netwerken met uiteenlopende partners. Van burgers in wijken en steden tot bedrijven en internationale experts.

3. Technologie en intelligence

In de steeds verder digitaliserende samenleving speelt de politie een actieve rol. Zij staat in de frontlinie van digitale innovatie en maakt op een slimme en verantwoorde manier gebruik van data en nieuwe technologie. Data-intelligence is daarmee een kernactiviteit van het politiewerk.

4. Actief transparant

De politie staat midden in de samenleving en voert actief de dialoog met de omgeving. Ze is transparant in haar dienstverlening en open en eerlijk over de gemaakte keuzes en dilemma's. De politie zoekt hierbij actief naar leermomenten en reflecties op haar handelen. Waar mogelijk deelt zij actief data en informatie met partners en publiek.

5. Flexibel en wendbaar

In een continu veranderende omgeving stelt de politie zich wendbaar op. Zij zet haar capaciteit en kennis in op de momenten en de locaties waar dat nodig is. Politiemensen kunnen hierdoor optimaal gebruikmaken van hun kwaliteiten en hun talenten verder ontwikkelen. De politie is zich ervan bewust dat er een wendbare en flexibele organisatie nodig is om de steeds complexere problemen en vormen van criminaliteit aan te kunnen pakken. Een organisatie die gericht is op de verbinding met wijk, web en wereld. Om zicht te houden op de continu veranderende omgeving worden het veiligheidsbeeld, het criminaliteitsbeeld en het organisatiebeeld op strategisch niveau structureel gemonitord.

In de verschillende gesprekken met de strategische partners bleek dat de strategische koers voor de komende kabinetsperiode passend is. Wel is deze verder verdiept en is in beeld gebracht welke inspanningen nodig zijn om de politiefunctie in Nederland passend te kunnen blijven invullen.

De vier hoofdogaven (5-4-3)

De politie maakt periodiek met het gezag, strategische partners en andere stakeholders afspraken over de ontwikkeling van haar organisatie en de gewenste prestaties. Ten aanzien van de ontwikkeling die de politie wil en soms ook moet doormaken, is de belangrijkste focus in deze ontwikkeling samengevat in de vier hoofdogaven. De politie geeft invulling aan het Strategisch Kompas, door de realisatie van de doelen die zijn opgenomen in de hoofdogaven.

De 4 hoofdpogaven

1. Veiligheidsagenda

- Ondernijning,
- Mensenhandel
- Cybercrime en online kindermisbruik
- Executie

3. Uitvoeren cao 2018-2020 en bijlage 'samen werken aan een betere politieorganisatie'

- Uitvoeren reguliere cao-afspraken
- Afspraken CAO, verdeeld over GGP, opsporing, bedrijfsvoering en capaciteitsmanagement

2. Uitvoeren aanbevelingen evaluatie Politiewet (Kuijken)

- Invulling geven aan concept 'lokaal maatwerk'
- Invulling geven aan eigenstandige positie politie in veiligheidsbestel

4. Doorontwikkeling korps

- Uitvoeren Ontwikkelagenda GGP
- Uitvoeren Ontwikkelagenda Opsporing
- Uitvoeren Ontwikkelprogramma Bedrijfsvoering
- Ontwikkeling agenda Dienstverlening
- Ontwikkeling agenda Intelligence

In 2020 is gesproken over een update van de Veiligheidsagenda en was er verkennend overleg over de totstandkoming van een nieuwe cao. In deze gesprekken agendaert de politie de voor haar belangrijke strategische thema's voor de verdere ontwikkeling van de politieorganisatie.

Een politie voor iedereen: veilige, competente en effectieve teams

In de zomer van 2020 introduceerde de politie een vernieuwd perspectief op de al langer bestaande thema's diversiteit, inclusie en divers vakmanschap: *Politie voor iedereen*. Dit nieuwe perspectief past beter in de hedendaagse context en de fase waarin het korps zich bevindt. *Politie voor iedereen* betekent dat de politie er voor iedere burger is, dat iedereen zich welkom kan voelen om bij het korps te komen werken en dat iedere collega ertoe doet. Er is daarbij aandacht voor de sociale veiligheid en inclusie binnen teams, diversiteit in de instroom en divers vakmanschap.

Met politie voor iedereen legt de korpsleiding het accent op de volgende punten:

- kijkt naar wat hen verbindt, niet naar de verschillen;
- legt de focus op het team, niet op het individu;
- bedoelt met 'diversiteit' alle kenmerken waarin mensen van elkaar verschillen;
- waarborgt duurzaam in de lijn en staande organisatie en stapt af van een tijdelijke hulpstructuur;
- differentieert in aanpak, (maatwerk) afhankelijk wat het meest passend is voor de lokale context.

In de aanpak blijft de politie voortbouwen op de activiteiten en resultaten die de afgelopen jaren zijn bereikt met het voormalig programma *De Kracht van het Verschil* en op de ervaringen die daarin zijn opgedaan. En het korps doet er een schepje bovenop met een groter netwerk van collega's op alle niveaus die zich hiervoor inzetten. De focus op de teams vraagt om zorg op maat, in doelen, aanpak en tempo; ook dat wordt samen en in afstemming met elkaar georganiseerd.

Eind 2020 formuleerde het korps een verscherpte aanpak: voor de komende vijf jaar richt de politie zich op vijf prioriteiten:

- vergroten van de (sociale) veiligheid in de teams;
- meer diversiteit in de instroom basispolitieonderwijs, in het bijzonder bij de vier Randstedelijke eenheden;
- verankering van de landelijke coördinatie en aanpak van discriminatie;
- permanente inbedding van het Netwerk Divers Vakmanschap (NDV) en definitieve invoering van de methodiek Bondgenoten;
- structurele aandacht voor vakmanschapontwikkeling en professionaliteit bij politiecontroles om etnisch profileren tegen te gaan.

1.2 Veiligheidsagenda

Conform artikel 18 van de Politiewet 2012 stelt de minister van JenV - na het horen van het College van procureurs-generaal en de regioburgemeesters - ten minste eens per vier jaar landelijke beleidsdoelstellingen voor de politie vast. Deze landelijke beleidsdoelstellingen richten zich op vraagstukken die landelijk of internationaal spelen, eenheidsverstijgend zijn en/of waarvoor op landelijk niveau afstemming van de aanpak of

specifieke expertise nodig is. De landelijke beleidsdoelstellingen vullen de lokale veiligheidsagenda's aan en bieden het lokale gezag de ruimte om keuzes te maken ten aanzien van de taakuitvoering van de politie. Voor de Veiligheidsagenda 2019-2022 is gezocht naar betekenisvolle afspraken die bijdragen aan een effectieve politieorganisatie. De agenda bevat daarom een mix van kwalitatieve en kwantitatieve afspraken. Ze passen bij de verdere ontwikkeling die de politieorganisatie gedurende de afgelopen periode doormaakte.

Op 14 november 2018 informeerde de minister de Tweede Kamer over de landelijke beleidsdoelstellingen die voor 2019-2022 zijn vastgesteld. Dit zijn de onderwerpen die het gezag, los van lokale prioriteiten, altijd meeweegt bij de lokale prioritering en afstemming over de inzet van de politie.

Het betreft hier ambities ten aanzien van:

- ondermijning;
- mensenhandel;
- cybercrime en online seksueel kindermisbruik;
- executie.

Naast de onderwerpen waarvoor concrete beleidsdoelstellingen zijn geformuleerd, is een aantal onderwerpen apart benoemd in de Veiligheidsagenda. Het zijn onderwerpen waarover in andere kaders al afspraken zijn gemaakt en waar de politie een partner is in de aanpak. Voor deze onderwerpen wordt middels de Veiligheidsagenda aandacht gevraagd, maar zonder aanvullende landelijke afspraken. Het is aan het lokale gezag om aan deze thematiek invulling te geven. Deze thema's worden wel op landelijk niveau gevolgd. Het betreft: bestrijding terrorisme en extremisme, high impact crime en mobiel banditisme, kindermishandeling en huiselijk geweld, personen met verward gedrag, bewaken en beveiligen in het centrale domein en de migratietaak.

De politie en het OM volgen gezamenlijk maandelijks de afspraken met de minister rond de verschillende beleidsthema's. De onderstaande tabel geeft de resultaten in 2020 weer.

Samenvatting beleidsresultaten Veiligheidsagenda

Beleidsafspraken	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Norm 2020	Realisatie 2020	Realisatie '20 t.o.v. (plafond) norm '20
Ondermijning					
Aantal aangepakte CSV's	1.406	1.522	1.370	1.529	112%
Mensenhandel					
Aantal gemelde slachtoffers bij Comensha *	551	975	-	481	
Aantal OM-verdachten mensenhandel	169	145	190	187	98%
Aantal complexe onderzoeken	nb	39	-	7	
Cybercrime					
Aantal cybercrime regulier	299	381	310	468	151%
wrv alternatieve of aanvullende interventies	nb	36	77	38	
Aantal fenomeenonderzoeken	nb	21	41	39	95%
wrv alternatieve of aanvullende interventies	nb	0	20	0	
Aantal high tech crime onderzoeken	21	19	20	12	60%
Totaal aantal onderzoeken	nb	421	371	519	140%
Online seksueel kindermisbruik					
Inzet gericht op misbruiker / vervaardiger	nb	193	100	113	113%
Inzet gericht op keyplayers (/netwerken)	nb	15	15	14	93%
Inzet gericht op bezitters / verspreiders	nb	632	400	351	88%
Totale inzet	nb	840	515	478	93%
Executie					
Postief afgedane dossiers	nb	51%	40%	26%	

* De door Politie gemelde slachtoffers in 2020 betreft een voorlopig aantal. De definitieve jaargegevens over 2020 worden eind april door Comensha vastgesteld.

Voor u ligt de gezamenlijke monitor van de Veiligheidsagenda 2019 – 2022 van Politie en OM. Hierin worden maandelijks de afspraken gemonitord die op de verschillende beleidsthema's met de Minister zijn gemaakt. In naastgelegen tabel zijn de jaarresultaten over 2020 weergegeven.

In 2019 was een verdere groei van het aantal csv-onderzoeken te zien van 8% t.o.v. het daaraan voorafgaande jaar. Als gevolg daarvan zijn met name de regionale eenheden met een groter aantal nog lopende onderzoeken 2020 ingegaan. In het afgelopen jaar stabiliseerde het aantal lopende csv's zich op dit niveau, waarmee de doelstelling is gerealiseerd.

De dalende tendens in het aantal OM-verdachten mensenhandel is in de eerste maanden van 2020 tot stilstand gekomen en heeft daarna voorzichtig een steeds verdere stijgende lijn laten zien. Door deze ontwikkeling is de doelstelling voor 2020 toch nog nagenoeg gerealiseerd.

Mooie resultaten zijn ook te zien op cybercrime regulier. Daarnaast is in 2020 progressie te zien in de aanpak van fenomeenonderzoeken. Er zijn 39 fenomeenonderzoeken in tactische fase afgerond waarmee de doelstelling voor 2020 dicht is genaderd. Voor high tech crime zijn minder dan het beoogde aantal onderzoeken in tactische fase afgerond vanwege toegenomen complexiteit.

De resultaten voor het thema online seksueel kindermisbruik zijn lager uitgevallen dan in 2019. Voor de inzet gericht op bezitters en verspreiders alsmede op keyplayers is de subdoelstelling niet volledig gerealiseerd, onder meer vanwege de beperkende inzet van medewerkers als gevolg van de coronamaatregelen. Op executievlak zijn de resultaten achter op de doelstelling gebleven. Er zijn nog veel zaken in onderzoek en door de beperkte capaciteit bij DJI (i.v.m. corona) zit er een rem op actief opsporen.

In de navolgende dia's worden per thema de resultaten verder per eenheid uitgewerkt.

In de navolgende hoofdstukken wordt op diverse plekken aandacht besteed aan de thema's uit de Veiligheidsagenda.

Leeswijzer Veiligheidsagenda

Beleidsdoelstellingen

Ondermijning: zie paragraaf 2.2.2.

Mensenhandel: zie paragraaf 2.2.6

Cybercrime: zie paragraaf 2.2.3

Online seksueel kindermisbruik: zie paragraaf 2.2.3.1

Executie: zie paragraaf 2.1.1.5

Landelijke thema's

Bestrijding terrorisme en extremisme: zie paragraaf 2.2.5

High impact crime en mobiel banditisme: zie paragraaf 2.2.2.1

Kindermishandeling en huiselijk geweld: zie paragraaf 2.1.3

Personen met verward gedrag: zie paragraaf 2.1.3

Bewaken en beveiligen in het centrale domein: zie paragraaf 2.1.4

Migratietaak: zie paragraaf 2.2.6

Ontwikkelopgaven

Lokaal stevige verankering van de politie, zichtbaarheid in de samenleving, diversiteit in de organisatie, vertrouwen van de burger dat de politie er staat wanneer nodig en het aanpakken van discriminatie komen aan de orde in 2.1.1 GGP. Kwalitatieve doorontwikkeling van de intelligence en de opsporing komen aan bod in 2.2.1 Opsporing en 2.3 Business Intelligence en Informatie. Aandacht voor kleine of veelvoorkomende criminaliteit komt aan de orde in 2.2.2 Ondernijning. Integraal werken en burgerparticipatie is een onderwerp in 2.1.1. GGP, de burger centraal komt aan bod in 2.1.2 Dienstverlening en het onderwerp preventie en zorg waar kan en repressie waar moet in 2.1.3 Zorg en veiligheid.

1.3 Uitwerking aanbevelingen evaluatie Politiewet 2012

In november 2017 verscheen het eindrapport van de Commissie Evaluatie Politiewet 2012. De evaluatie leidde tot aanbevelingen aan de minister, de korpsleiding en aan alle bij het politiebestedel betrokken partijen. Een van de aanbevelingen was meer ruimte te bieden voor flexibiliteit en "maatwerk" binnen nationale kaders. Om de beoogde flexibiliteit te creëren is dit betrokken bij de verdere uitvoering van de flexibiliseringsagenda. Met de flexibiliseringsagenda worden maatregelen genomen om de politie flexibeler te laten functioneren, opdat het korps beter regionaal en lokaal maatwerk kan leveren en beter in staat is slagvaardig te reageren op snelle veranderingen in het werkaanbod.

Dit betreft onderstaande onderwerpen:

- flexibeler aanpassen van de formatie op eenheidsniveau: voor de politiechefs van de regionale eenheden is meer ruimte gecreëerd om, in overeenstemming met de burgemeesters van de gemeenten in het gebied van die eenheid en de betrokken hoofdofficier, binnen het personele budget van de eenheid aanpassingen door te voeren in de verdeling van de formatie binnen de eenheid, mits onder meer de aanpassingen budgetneutraal zijn, de organisatiestructuur niet wijzigt en de operationele formatie blijft gehandhaafd.;

- flexibilisering onderwijs door slimme, snelle leerroutes.

In 2020 is een vernieuwde basispolitieopleiding van twee jaar ontwikkeld. Deze opleiding leidt ertoe dat aspiranten in kortere tijd hun basisopleiding kunnen voltooien. Tevens leidt deze opleiding tot een grotere inzetbaarheid van aspiranten tijdens de opleiding;

- Ook heeft de politie in 2020 stappen gezet richting meer flexibiliteit en maatwerk door de politiechefs en lijnchefs (meer) inzicht te geven in (de kosten van) de mensen en middelen die zij ter beschikking hebben voor de uitvoering van de politietaak en door extra bedrijfsvoeringsondersteuning binnen eenheden. Met dit inzicht kan de politiechef of de lijnchef beter afgewogen keuzes maken op het terrein van (tijdelijke) investeringen op personeelsgebied en materiële uitgaven. (Zie ook paragraaf 2.4 Bedrijfsvoering.)

1.4 Cao -afspraken

Op 1 november 2018 bereikten de minister van JenV, de korpschef en de voorzitters van de politievakorganisaties overeenstemming over de cao voor de sector politie voor de periode 2018-2020. De korpsleiding, de politievakorganisaties en de Centrale Ondernemingsraad (COR) voerden in het zogenoemde Strategisch Beraad parallel aan de cao-onderhandelingen open gesprekken over de huidige stand van zaken in de politieorganisatie. Daar kwam in elk geval helder naar voren dat alle partijen dezelfde doelen nastreven, namelijk "een politieorganisatie die het politiewerk optimaal ondersteunt en die goed voor haar mensen zorgt. Een politieorganisatie die het vermogen heeft om zichzelf aan te passen aan razendsnelle technologische en maatschappelijke veranderingen en dus ook in de toekomst optimaal kan bijdragen aan een veilige samenleving."

In 2020 is voortvarend invulling gegeven aan de uitwerking en implementatie van de cao 2018-2020 en is begonnen met de voorbereiding van de cao 2021-2023.

Hoofdstuk 4 (4.1.1.2) gaat in het kader van de cao-afspraken nader in op sociaal plannen, vervroegd uittreden en politieonderwijs.

1.5 Ontwikkelagenda's portefeuilles

Zestien ontwikkeldoelstellingen voor 2020

Voor het jaar 2020 had de politie, als onderdeel van de ontwikkelagenda's, zestien doelstellingen geselecteerd. Door de realisatie van deze zestien doelstellingen is aan een groot deel van de hoofdpogaven invulling gegeven (Veiligheidsagenda, cao-afspraken, korpsprioriteiten). Sommige doelstellingen geven invulling aan meer dan één opgave. Door focus aan te brengen in het brede palet aan ontwikkeldoelen verwacht de politie haar realisatiekracht te vergroten. Dertien van de zestien doelstellingen zijn afgerond in 2020.

De tabel op de volgende bladzijde geeft weer hoe de doelstellingen zijn gekoppeld aan de opgaven.

Legenda:

Prijitaire koppeling
Secundaire koppeling

Relatie doelstellingen 2020 en prioriteiten					
Nr.	Doelstelling	Kijken	Veiligheids-agenda	Ontwikkel-agenda's	CAO
GGP					
1	Het verlichten van de administratieve taken van medewerkers in de GGP door het verminderen van het aantal administratieve handelingen en door het conform de afspraken in de bijlage bij de cao inzetten van extra capaciteit vanuit de mogelijkheden die de Participatiewet biedt.				
2	Betere aansluiting van de medewerkers in de GGP, in de lokale context, op de maatschappelijke en technologische ontwikkelingen door het – in lijn met afspraken uit de cao - vergroten van het aantal daartoe (hoger of anders) opgeleide medewerkers en het experimenteren met op maat gemaakte actuele informatie zoals briefing op straat.				
3	Een effectievere uitvoering van de politietaken door het versterken van de samenwerking en het verminderen van de schotten tussen opsporing, de informatieorganisatie en bedrijfsvoering. Dat doen we door het experimenteren gericht op het verbeteren van de informatiepositie van de wijkagent in ondermijningszaken en het experimenteren met spraakgestuurde informatievoorziening.				
Opsporing					
4	Het opstellen en in uitvoering nemen van een implementatieplan teneinde de forensische keten te versterken met als doel meer (digitaal) forensische sporen sneller beschikbaar te hebben voor sturing in onderzoek en waarheidsvinding wat de effectiviteit en efficiency van de opsporing ten goede komt.				
5	Uitvoering van de kwaliteit bevorderende afspraken zoals genoemd in de ontwikkelagenda opsporing, inclusief de aanpak van de top10 irritaties op het vlak van aan de opsporing ondersteunende bedrijfsvoering.				
6	Aanpak van (inter)nationale fenomenen en dadergroepen op het gebied van cybercrime - conform de afspraken in de Veiligheidsagenda. De cyberaanpak richt zich daarbij op een gestandaardiseerd werkproces, op basis van de geprognostiseerde instroom van 145 fte. De aanpak van cybercrime vindt datagedreven plaats.				
Intelligence					
7	In 2020 wordt in de informatieorganisatie en in de opsporing het raffinaderij-concept breder toegepast. Raffineren is het op een slimme wijze combineren en visualiseren van data uit uiteenlopende bronnen waarbij analyse en duiding leiden tot effectievere waarheidsvinding en interventies. Raffineren gebeurt in 2020 in alle eenheden in ieder geval op twee veiligheidsthema's en fenomenen gelieerd aan de veiligheidsagenda, zoals ondermijning.				
8	In 2020 wordt door de politie samen met het OM het in 2019 ontwikkelde kwaliteitskader big data toegepast, teneinde in de opsporing en intelligence gegevens rechtmatig en ethisch verantwoord te kunnen blijven gebruiken.				
Bedrijfsvoering					
9	Verbinding tussen bedrijfsvoering en operatiën verbeteren door in 2020 de verbeterbeweging PDC Next level met kracht door te zetten. Met als resultaat: a) Een integraal portaal, webshop en app shop. b) Een integraal werkende servicedesk voor HRM, IV en FM. c) Verbeterde nabijheid PDC zoals bijvoorbeeld conform de bijlage bij de cao het organiseren van HRM-ondersteuning dicht bij de werkvloer; d) Ingerichte feedback kanalen en intelligencefunctie.				
10	In lijn met het advies van de Commissie Kuiken de zeggenschap van de eenheden vergroten door in 2020: a) De eenheden krijgen inzicht op vaste personeelslasten (eenheidsniveau) en variabele personeelslasten en team gebonden kosten (basisteam / afdeling				

	niveau).				
	b) Op basis van het (groeierende) inzicht wordt in 2020 bepaald waarop en in welke mate verlegging / versterking van zeggenschap wordt doorgevoerd.				
	c) Ondersteunend hieraan zijn geprioriteerde basisadministraties op orde in 2020 en is gestart met versteviging van de controlfunctie ter ondersteuning van leidinggevenden.				
Samenwerking burger					
11	Vanaf 2020 verlagen we de drempel voor burgers om contact met de politie op te nemen:				
	a) Een burger kan de politie ook via live-chat benaderen.				
	b) Voor een aantal nu- en latermeldingen kan de burger, als hij of zij dat wil, een chatbot gebruiken.				
	c) Vanaf 2020 is de webcare-voorziening landelijk beschikbaar voor alle basisteams.				
12	Vereenvoudigen van de onderlinge informatie-uitwisseling om zo burgeropsporing (personen en bedrijven) en een integrale aanpak in het netwerk om te komen tot betekenisvol interveniëren te faciliteren. Hiertoe werkt de politie in 2020 aan de realisatie van een multimedievoorziening gekoppeld aan het politie-dataplatform, waardoor verschillende vormen van verwerking en ontsluiting van multimediale data mogelijk worden, te beginnen bij de samenwerking met burgers.				
Informatie en digitalisering					
13	In 2020 richt de politie een politie-dataplatform in. Een generieke informatieverwerkende en informatieverstrekende voorziening die als ontsluitingsplatform dient voor allerlei data van binnen en buiten de politie en nieuwe vormen van data-analyse door inzet van zogenaamde analytical data service (ADS) mogelijk maakt.				
14	De politie gaat in 2020 strategische samenwerking aan met VNG, de G5 en andere partners, om samen de veiligheidsvraagstukken in een connected society aan te pakken en de onderliggende technologie en randvoorwaarden gezamenlijk goed vorm te geven.				
15	De politie heeft in 2020 een strategie voor de toepassing van kunstmatige intelligentie in de operatie en in de bedrijfsvoering. Ook de bedrijfsvoering maakt gebruik van het politie-dataplatform. Waarbij innovatieve kennisregels kunnen worden toegepast door een koppeling te maken met operationele gegevensbestanden. De ervaring die binnen bedrijfsvoering wordt opgedaan met kunstmatige intelligentie is inbreng voor de kennisuitwisseling met de operatie.				
	Het Nationaal politielab AI wordt in 2020 verder versterkt. In het verlengde hiervan wordt in 2020 een normering voor het ethisch verantwoord toepassen van AI ontwikkeld.				
Passende bemensing					
16	Het opleveren van een personeelsplan voor de toekomst, waarin aandacht is voor zowel het uitstroomvraagstuk als de impact van digitalisering op het politiewerk en op de bestaande bezetting.	raakt alle 4 de prioriteiten door overkoepelend karakter			

1.6 Sterkteontwikkeling

Het korps heeft te maken met een situatie van onderbezetting bij de operationele sterkte ten opzichte van de formatie. Vooral bij functies in de Gebiedsgebonden Politie in een toenemend aantal basisteams. Voor het ontstaan van de operationele onderbezetting zijn diverse factoren aan te wijzen.

In de eerste jaren na de vorming van nationale politie werd er uitgegaan van een stabiele operationele formatie.

De bestaande forse overbezetting van de operationele sterkte ten opzichte van die formatie werd vanuit het oogpunt van de structurele betaalbaarheid van het korps afgebouwd door de instroom van aspiranten en zijnstroom te beperken. Bij het aantreden van dit kabinet was deze overbezetting bijna afgebouwd.

Het kabinet besloot in het regeerakkoord tot een uitbreiding met ruim 1100 fte verder oplopend naar een uitbreiding van in totaal 2400 fte tot 2025. Voor het korps betekende dit dat het na een periode van krimp snel moest omschakelen naar een situatie van groei. Deze grote uitbreiding valt samen met een groot vervangingsvraagstuk, omdat de pensioenuitstroom gedurende deze jaren ook op zijn hoogst is.

Deze ontwikkelingen vormen een belangrijke oorzaak voor de ontstane druk op de politiecapaciteit. Het korps gaf daarom sinds 2018 een stevige impuls aan een ombuiging van afbouw van overbezetting naar formatie-uitbreiding en capaciteitsvergroting.

Om aan de uitbreidings- en vervangingsvraag te voldoen, moet de politie grote aantallen aspiranten opleiden. Dat kost tijd en moest worden versneld. Het aantal ingestroomde aspiranten nam de afgelopen jaren gestaag toe. Tevens is de basispolitieopleiding vernieuwd. Om snel extra capaciteit te realiseren is ook de zijnstroom de afgelopen jaren fors opgeschroefd.

Vanwege de grote formatieve uitbreidingen zijn de operationele formatie en bezetting nu nog niet in balans, maar de bezetting steeg ten opzichte van 2017 wel steeds. Ondanks de grote veranderingen en uitdagingen aan het korps was er steeds sprake van uitbreiding, die de komende jaren stevig zal voortzetten.

Helder is dat de opgave waar dit kabinet het korps voor stelde groot is. Eveneens dat de politie hieraan zo goed mogelijk het hoofd heeft geboden en waar mogelijk op anticipeerde. Dit betrof een geleidelijke ontwikkeling. Om die inzichtelijk te maken, wordt in hoofdstuk 4.1.1.5 Sterktebeleid een uitgebreide toelichting gegeven.

Terugkijkend op de afgelopen jaren is de conclusie gerechtvaardigd dat het korps de ombuiging van een geplande daling naar een stijging van de operationele bezetting waar heeft weten te maken.

1.7 Qualiteitsstelsel

De Qualiteitsraad van de politie heeft met partners als het ministerie van JenV, de Inspectie JenV en de politievakorganisaties een Qualiteitsstelsel ontwikkeld, dat is gericht op de kwaliteit van de aan de politie toevertrouwde taakuitvoering. Dit stelsel stelt het korps in staat om periodiek publieke verantwoording daarover af te leggen. Het toetsen en in praktijk brengen van het Qualiteitsstelsel loopt van 2019 tot en met 2021. Dit gebeurt in vakgroepen.

Begin 2020 is begonnen met een bezoekeronde aan de strategische gremia. Daar zijn ervaringen opgehaald en diepte-interviews gehouden. Met deze strategische politieleiders wordt een raamwerk van alle vakgebieden in beeld gebracht, waaronder het docentennetwerk van de Politieacademie, de digitale wijkagenten en de financieel-economische recherche.

De doorstart van de vakgroepen door middel van Qualiteitsdagen en de bezoekeronde aan de gremia liep vertraging op vanwege de coronamaatregelen. Als gevolg hiervan hebben niet alle geplande Qualiteitsdagen fysiek plaats kunnen vinden en heeft de Qualiteitsraad (nieuwe) virtuele manieren van samenkomen en bezoeken in 2020 getoetst en toegepast. De raad heeft eveneens besloten het toetsen en in de praktijk brengen van het stelsel met tenminste een half jaar te verlengen.

1.8 Gevolgen COVID-19-pandemie

In 2020 is de wereld geconfronteerd met het coronavirus COVID-19. Deze crisis heeft invloed op de politieorganisatie.

Kosten en besparingen

De extra kosten vanwege de coronacrisis betreffen voornamelijk uitgaven aan persoonlijke beschermingsmiddelen, testcapaciteit, schoonmaakkosten, aanpassingen aan gebouwen en de aanschaf van extra ICT-middelen voor het thuiswerken. De structurele aanpassingen zetten zich de komende jaren voort als investeringen in het "nieuwe werken".

De besparingen spitsen zich voornamelijk toe op de lagere reis- en verblijfkosten en de post vervoerskosten.

Denk hierbij ook aan vergaderkosten en teambuildingsactiviteiten. Daarnaast vertraagde de levering van voertuigen.

Beheerdoelstellingen

Door de coronacrisis liep een aantal beheerdoelstellingen vertraging op. Dit zijn met name de doelstellingen op het vlak van de Veiligheidsagenda en vakbekwaamheid (IBT en RTGP).

Personeel

Verandering werkgebied

Vanwege de coronamaatregelen was er minder capaciteit nodig voor de begeleiding van evenementen en voor bijvoorbeeld horecatoezicht. Hiertegenover staat wel de piekbelasting ten aanzien van het toezicht en de regie houden op demonstraties.

Opleidingen

Opleidingen en trainingen konden deels niet doorgaan. Deze uren kwamen voor een deel vrij ten behoeve van de capaciteit. Het opleidingsplan voor 2020 realiseerde het korps overigens grotendeels, ondanks de coronacrisis. Eén klas kon niet instromen in de basisopleiding, waardoor het aandeel van aspiranten in de bezetting 127 fte lager was dan begroot.

Ziekteverzuim

Het verzuim is in 2020 met 0,7% gedaald tot 5,5%. De aanpak uit het Programma Verzuim levert goede resultaten op. Daarnaast lijkt het erop dat de crisis de saamhorigheid en daarmee de bereidheid tot samenwerken heeft vergroot. Zie ook paragraaf 4.1.2.3 *Aanpak verzuim*

2 Meerjarige ontwikkelingen

2.1 Wijk en veiligheid

2.1.1 GGP

De portefeuille GGP werkt nauw samen met de eenheden om het gebiedsgebonden politiewerk te versterken en te ontwikkelen. De politie doet dit aan de hand van de Ontwikkelagenda GGP: Podium voor goed politiewerk. De ontwikkelagenda GGP richt zich op vier externe opgaven:

- werken in wijk en web (verder integreren van de digitale wereld in het werk);
- omgaan met de wereld in de wijk (politiewerk in een veranderende en diverse samenleving);
- samenspannen tegen ondermijning (het samen met partners aanpakken van criminaliteit en ondermijning);
- versterken van wendbare nabijheid (eigentijdse aanwezigheid in de wijk).

Om dit te bewerkstelligen kent de Ontwikkelagenda GGP vier interne opgaven:

- team en teamleiding in positie (het creëren van meer lokale (regel)ruimte);
- 'klein binnen groot' organiseren (een antwoord vinden op het gevoel van anonimiteit binnen grote basisteams);
- beter samenspel ontwikkelen (zoeken naar een optimaal samenspel tussen LFNP-functies en -werkterreinen en het informatie gestuurde werken tot volle wasdom laten komen in het samenspel tussen de basisteams, informatieorganisatie en opsporing);
- vernieuwend werken (de beweging *Vernieuwend Werken* beantwoordt aan een brede behoefte om op een manier te werken die uitgaat van de essentie van het politiewerk en die is gericht op continue praktijkontwikkeling).

Dit gebeurt op basis van principes als het leren van elkaar en ontwikkeling van onderaf. Dit wordt mogelijk gemaakt door condities voor vernieuwing te organiseren: ruimte geven, belemmeringen opruimen en goed politiewerk in beeld brengen. Basisteams worden begeleid bij hun vernieuwingen door initiatieven te delen en informele netwerken te bevorderen. Het korps investeert in vaardigheden en een lerende organisatie om te komen tot een toekomstbestendige GGP.

COVID-19 en de gevolgen voor de Ontwikkelagenda GGP

De coronacrisis laat diepe sporen na in het maatschappelijke en economische verkeer. Ook op de uitvoering van het programma van de portefeuille GGP heeft het virus zijn uitwerking niet gemist, ondanks dat er in de uitvoering alternatieven werden gevonden. De effecten waren vooral voelbaar bij de uitvoering van het wetenschappelijk onderzoek en de *Agent Bijt Hond-tour*. Bij het wetenschappelijk onderzoek moesten werkwijzen en methoden aangepast worden. Het werken veranderde sinds COVID-19 en wordt niet meer hetzelfde als voorheen. Hierin liggen kansen om vanuit de portefeuille GGP bij te dragen aan het politiewerk, met andere vragen en andere afwegingen dan voor de coronabeperkingen.

2.1.1.1 Doelstellingen portefeuille GGP

De doelstellingen voor 2020 bouwen voort op die van 2019. Het is belangrijk om te beseffen dat de Ontwikkelagenda GGP met de vier interne en vier externe ontwikkelopgaven een bredere meerjarige focus heeft dan de drie doelstellingen (verderop benoemd). Veel van de activiteiten die gekoppeld zijn aan de doelstellingen lopen meerjarig door. Bij het uitwerken van een aantal afspraken uit de bijlage van het Arbeidsvoorwaardenakkoord Sector Politie van 1 november 2018 is aansluiting gezocht bij de opgaven van de ontwikkelagenda en de drie doelstellingen van de portefeuille GGP in 2020.

Vanuit de GGP-gelden zijn projecten gestart ter verbetering van het lokale GGP-werk. Het gaat hier om projecten als trainingen op het gebied van de "politie van overmorgen", etnisch profileren, radicalisering, ondermijning en digitalisering. Gesteld kan worden dat de investeringen in tijd, energie, initiatieven en middelen ontegenzeggelijk bijdroegen aan de doelstellingen c.q. de interne en externe opgaven uit de Ontwikkelagenda GGP.

Doelstelling 1

Het verlichten van de administratieve taken van GGP-medewerkers door het verminderen van het aantal administratieve handelingen en door het conform de afspraken in de cao-bijlage inzetten van extra capaciteit vanuit de mogelijkheden die de Participatiewet biedt.

Een voorstel voor versterking van de administratieve ondersteuning in de basisteams en in de opsporing was

onderwerp van gesprek in het Strategisch Beraad. De Banenafspraken maakt onderdeel uit van het bredere programma *Politie voor iedereen* ter bevordering van diversiteit en inclusie. Per 1 september 2020 zijn de resultaten 271 ingehuurd banen en 110 banen in vaste dienst; in totaal 381 banen. De uitbraak van het COVID-19-virus en de maatregelen die in maart 2020 genomen zijn om verspreiding hiervan tegen te gaan, hadden uiteraard impact op het dagelijkse politiewerk. Zo ook op de activiteiten in relatie tot de Banenafspraken. Ondanks dat werving- en selectieactiviteiten deels achterstand hebben opgelopen en het inwerken in een anderhalvemetermaatschappij redelijk ingewikkeld kan zijn, slaagde de politieorganisatie erin om een flinke groei te laten zien. Binnen de Dienst HRM werd gewerkt aan een duurzame borging van arbeidsbeperkten. Op dit moment zijn er al acht banencoördinatoren werkzaam binnen de politie. De banencoördinator heeft de taak om in zijn/haar verzorgingsgebied het draagvlak te vergroten en nog meer mogelijkheden te creëren voor het realiseren van banen.

Daarnaast versterkt het verminderen van de administratieve lasten de professionalisering en operationele capaciteit van politie. In 2020 startten de voorbereidingen op de digitale handtekening voor beschikkingen en processen-verbaal. In eerste instantie ligt het accent op de beschikkingen, maar de toepassing werkt ook door in de afhandeling van processen-verbaal. In 2020 zijn weer nieuwe teams gestart met vernieuwend werken. Vernieuwend werken richt zich op het voortdurend ontwikkelen van hoe er (samen)gewerkt wordt en wat de resultaten hiervan zijn. Naast teams in de basispolitiezorg gingen ook teams in de opsporing aan de slag met vernieuwend werken. Teams bevonden zich in 2020 op dit punt in verschillende ontwikkelingsfasen. Voor het omzetten van spraak naar tekst is een werkende bètaversie ontwikkeld. Deze ontwikkeling is deel van een bredere focus binnen de politie. Binnen de GGP ligt het accent op het digitale zakboekje en het inspreken van mutaties die worden omgezet naar tekst.

Doelstelling 2 en 3

Betere aansluiting van de medewerkers in de GGP, in de lokale context, op de maatschappelijke en technologische ontwikkelingen door het – in lijn met afspraken uit de cao – vergroten van het aantal daartoe (hoger of anders) opgeleide medewerkers en het experimenteren met op maat gemaakte actuele informatie zoals briefing op straat.

Een effectievere uitvoering van de politietaken door het versterken van de samenwerking en het verminderen van de schotten tussen opsporing, informatieorganisatie en bedrijfsvoering. Dat doet de politie door te experimenteren met het verbeteren van de informatiepositie van de wijkagent in ondermijningszaken en het experimenteren met spraakgestuurde informatievoorziening.

In samenhang met andere strategische opgaves is in 2020 de samenwerking met de portefeuilles Opsporing, Intelligence, Dienstverlening en Bedrijfsvoering dominant gemaakt (ontschotting). Nabijheid krijgt in het kader van het contact tussen burger en politie een toenemend aantal verschijningsvormen. De burger kon al naar een politiebureau gaan en de meldkamer of het servicecentrum bereiken. Tegenwoordig komt de (wijk)agent met een laptop bij een burger thuis, kunnen er vragen en reacties worden geplaatst op sociale mediakanalen, beantwoordt een chatbot vragen, werkt de politie met mobiele wijktafels, enzovoort. De portefeuilles GGP en Dienstverlening zochten samenwerking om nieuwe en betekenisvolle contacten tussen burger en politie te creëren. Er is geïnvesteerd in moderne technologische ontwikkelingen als Locatiegebaseerde Informatie (LGI), Stempol en de vier-uursbriefing.

Criminaliteit kent voortdurend nieuwe verschijningsvormen en heeft steeds vaker een digitaal aspect. De portefeuille GGP initieerde in 2020 drie onderzoeken. Het eerste richtte zich op concrete ondersteuning bij het vergroten van de digitale vaardigheden van basisteammedewerkers. De tweede studie betrof een state of the art-onderzoek naar de positionering van de gebiedsgebonden politie in het fysieke en digitale domein. Het derde onderzoek richtte zich op de vraag hoe de digitaal wijkagent invulling geeft aan zijn of haar rol en hoe deze relatief nieuwe rol verankerd is in het basisteam. De bevindingen van de onderzoekers bieden aanknopingspunten voor het ontwikkelen van een landelijk kader dat heldere keuzes maakt over het doel en de invulling van de rol van de digitaal wijkagent en over de ruimte waarbinnen de basisteams daaraan gestalte kunnen geven.

De lokale verankering – zowel fysiek als digitaal – van de politie in de wijken is en blijft het belangrijkste uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van de GGP. In relatie tot de huidige bezettings- en roosterproblematiek in de basisteams participeert de portefeuille GGP sinds eind 2020 in een landelijk regieteam,

dat werkt aan maatregelen om de werkdruk in de basisteams te verlichten. Politievakorganisaties, de centrale ondernemingsraad en het bevoegd gezag worden hierbij betrokken.

2.1.1.4 Arrestantenzorg

De arrestantenzorg wordt in elke eenheid uitgevoerd door de Afdeling Arrestantentaken. De politie heeft in haar Reglement Arrestantenzorg als missie het volgende geformuleerd: *De politie draagt op professionele wijze, binnen de daarvoor geldende wettelijke richtlijnen en humane opvattingen, zorg voor de veiligheid en het relatieve welbevinden van de aan de zorg van de politie toevertrouwde ingeslotenen, alsmede voor de veiligheid van politieambtenaren en bezoekers.*

Daartoe behoort de zorg voor ingeslotenen in politiecellencomplexen, in gerechtsgebouwen (met uitzondering van Amsterdam) en vervoer van en naar die locaties, inclusief de vestigingen van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). De politie sluit zowel aangehouden personen in die een (nieuw) strafbaar feit hebben gepleegd als personen die al veroordeeld zijn en worden ingesloten tot het moment dat zij in detentie gaan in een DJI-instelling. Arrestantenzorg draagt ook zorg voor de logistiek rondom voorgeleidingen bij de rechter-commissaris, de verhoren en de gesprekken met advocaten en andere externe partijen met de ingeslotene. De afdelingen Arrestantentaken ondersteunen kortom de basisteams en de opsporing.

Minder bekend zijn de beveiligingstaak van de Afdeling Arrestantentaken in de rechtbanken en het verzorgen van personen die in afwachting van hun zitting worden ingesloten binnen het gebouw van de rechtbank. Het volcontinu dienen van zowel de voortgang van het strafrechtproces als de zorg voor het welbevinden van een ingeslotene, vereist een professioneel en goedlopende organisatie.

Sinds jaar en dag worden de afdelingen Arrestantentaken tot vier keer per jaar in elk cellencomplex bezocht door een (externe, onafhankelijke) Commissie van Toezicht op de Arrestantenzorg (CTA), waarbij ook ophoudruimtes worden bezocht en het vervoer wordt beoordeeld. Samen met het toezicht vanuit de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd en de belangstelling vanuit internationale organisaties, vindt er gedegen toezicht plaats op de arrestantenzorg.

Over de bejegening van arrestanten stelde het Landelijke Centrum CTA (LC CTA), dat fungeert als vertegenwoordiger van de CTA's, in 2020 in zijn brief aan de korpschef dat "de bevindingen van de CTA's over het algemeen erg positief zijn. De politie zorgt goed voor de mensen die door insluiting aan haar zorg zijn toevertrouwd. De arrestantenzorg vindt op een zorgvuldige en respectvolle wijze plaats." De politie neemt het zo goed mogelijk verzorgen en begeleiden van een ingeslotene zeer serieus. Een insluiting is voor de betrokkene immers een ingrijpende gebeurtenis. Dat de bejegening van arrestanten door de onafhankelijke toezichthouders als positief wordt omschreven, is daarom ook van groot belang. De politie hecht er grote waarde aan deze hoge standaard te blijven behouden.

De zorg van de politie als werkgever voor een veilige werkplek kreeg in 2020 een onverwachte dimensie door de coronapandemie. Doordat al in maart 2020 een gedegen werkinstructie tot stand kwam, kon het werk in de cellencomplexen, met de noodzakelijke beperkingen op grond van RIVM-regels toch doorgang vinden. Met als vermeldenswaardige bijzonderheid dat het voorgeleiden voor de rechter-commissaris nu in de meeste gevallen via een beeldverbinding met de rechtbank gebeurt. De politie heeft een verbetering van de telefaciliteiten in gang gezet, zodat niet alleen de kwaliteit daarvan verbetert, maar ook het aantal contacten is verhoogd.

2.1.1.5 Executie

In 2018 heeft de minister voor Rechtsbescherming een extra inspanning gevraagd aan het OM, het CJIB en de politie om veroordeelde vrijheidsstraffen, die zich 'onvindbaar' hebben gemaakt, alsnog op te sporen en aan te houden. Eind 2019 heeft de zogenoemde Tijdelijke Verdeeltafel Onvindbaren (TVO) van politie, CJIB en Justid de toenmalige werkvoorraad van 10.749 dossiers vrijwel geheel onderzocht, op zoek naar aanknopingspunten voor aanhouding. Van daaruit werden dossiers van vrijheidsstraffen die bij een eerdere inspanning van de politie niet zijn gevonden, alsnog opgepakt door de politie. De minister heeft met de politie destijds een ambitie afgesproken waarbij 40% van de door de TVO bij de politie aangeleverde dossiers, positief zou worden afgedaan. Die doelstelling is met bijna 900 aanhoudingen ruimschoots gehaald per eind 2019. Deze resultaten hebben laten zien dat de werkwijze goed heeft gewerkt, omdat het ten eerste tot veel aanhoudingen heeft geleid. Ten tweede bood het intensieve dossieronderzoek meer inzicht in de populatie, die zich voornamelijk ophoudt in het buitenland. Hierop heeft de minister aangegeven dat hij vanaf 2020 de aanscherping vooral zoekt in het aan de voorkant voorkomen van een onttrekking, dus nog voordat er sprake is van een vonnis.

De minister heeft met de politie afgesproken dat 40% van de door de TVO kansrijk geachte zaken die aan de politie-eenheden worden aangeleverd, tot een aanhouding moet leiden. Hierbij is het van belang dat het hier gaat om zaken met een vrijheidsstraf tussen de 120 en 299 (restant)strafdagen. Een zaak wordt vanuit de TVO door een centrale executie-coördinatie-unit (de CET) binnen een politie-eenheid onder de aandacht gebracht bij en opgevangen binnen het reguliere werk. Om dit proces te ondersteunen bestaan er in elke eenheid netwerken van CET, opsporing en OM. Bij een buitenlandconnectie of een strafrestant met meer dan 300 resterende strafdagen zal FASTNL direct betrokken zijn bij de opsporing.

Het resultaat zag er eind 2020 anders uit dan verwacht. Door de coronamaatregelen, zoals het sterk beperken van contact met anderen, heeft de Justitieketen vanaf maart 2020 op alle fronten te maken gehad met stagnatie. Als gevolg van de coronacrisis hebben bij aanhoudingen selectieve afwegingen moeten plaatsvinden over de ernst van delicten in relatie tot het besmettingsgevaar van COVID-19. Dergelijke afwegingen speelden ook een rol na eventuele aanhoudingen om de veiligheid en gezondheid binnen de pi's te waarborgen. Minder aanhoudingen voor strafbare feiten leidde aan het eind van de keten tot minder tenuitvoerlegging. Ook de beperkte capaciteit in de penitentiaire inrichtingen (in verband met het waarborgen van de gezondheid en veiligheid) speelde daarbij een rol, en onder meer de verminderde capaciteit binnen de TVO. De politie is uiteraard niet gestopt met het aanhouden van verdachten en veroordeelden, maar was daarbij sterk afhankelijk van de genoemde factoren. In 2020 zijn vanuit de TVO 68 zaken naar het CET gestuurd en hiervan zijn er 18 (26%) aangehouden. Overigens heeft de politie wel alle zaken die uit de TVO voortkwamen opgepakt.

Het programma Onvindbaren heeft in 2020 besloten tot een verlenging tot 1 juli 2021, teneinde voldoende tijd te hebben om ook in de toekomst een vorm van landelijke multidisciplinaire tweedelijnsvoorziening als opvolger van de TVO te ontwikkelen. Deze voorziening van politie, CJIB en Justid heeft een duidelijke meerwaarde doordat via de samenwerking informatie en expertise worden gecombineerd, wat moeten leiden tot een verwachte verblijfplaats van een veroordeelde. Daarbij is ook het landelijke wegingselement zeer effectief gebleken in de beslissing om een zaak wel of niet aan de politie over te dragen.

Afspraken Veiligheidsagenda:

- De politie ontvangt de dossiers die voldoen aan de definitie er is sprake van een opsporingsindicatie binnen Nederland. Aan die definitie zijn kwalitatieve randvoorwaarden verbonden die nader zijn omschreven.
- De politie verricht vervolgens opsporingshandelingen binnen de huidige opsporingscapaciteit ten aanzien van deze dossiers om op die manier het dossier positief af te doen. Dit betekent uiteraard bij voorkeur dat de veroordeelde wordt aangehouden.
- Voor de in behandeling genomen dossiers geldt vervolgens een inspanningsverplichting, die inhoudt dat een percentage van 40% van de aangeleverde dossiers positief wordt afgedaan.
- Er zijn doorlopend honderd dossiers bij de politie in behandeling waaraan actief wordt gewerkt.

2.1.2 Dienstverlening

De visie *Politie in Verbinding* is in 2020 vastgesteld met daarin als stip op de horizon waar de dienstverlening van de politie over drie tot vijf jaar wil staan. Dit is vooral een focus op de digitale ontwikkeling van de dienstverlening, zonder daarbij de aanwezige fysieke dienstverlening uit het oog te verliezen. De visie is samen met de notitie *Doorontwikkeling Dienstverlening* ook op deze wijze gepresenteerd in het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP) van oktober 2020.

Dienstverlening is een concept op maat, daar waar de vraag van de burger leidend is en de visie voor de collega digitaal intelligent en fysiek excellent. Door middel van het inzetten van intelligente systemen voor standaardprocessen excelleren in het mens-tot-menscontact.

De politie zette in 2020 grote stappen in de realisatie van één landelijk virtueel RSC, waarbij de Regionale Service Centra (RSC) de overload aan telefoontjes van elkaar kunnen overnemen. Daarbij nam de wachttijd voor de burger af en verbeterde de informatiepositie van de politie. De tevredenheid van de burger nam toe. Daarnaast voerden alle eenheden in 2020 webcare in.

Op het gebied van ontwikkeling is de politie het afgelopen jaar gestart met de omnichannelstrategie. Er is onderzoek gedaan naar de manier waarop meerdere kanalen op elkaar aansluiten, met elkaar communiceren en informatie overdragen. Daarnaast zette de politie op enkele locaties in Nederland pilots op voor beeldbellen met wijkagenten en het doen van aangifte. Na zijn tijdelijke stop is de Chatbot Wout opnieuw ingezet ter ondersteuning van de coronavraagstukken. Dit communicatiemiddel bewees opnieuw zijn meerwaarde door de RSC's en de basisteams te ontlasten op het gebied van veel gestelde vragen.

Ten derde startte in 2020 de landelijke pilot naar tevredenheid over het contact met de politie onder aangevers. Deze *Politie-monitor Dienstverlening* heeft als doel feedback te ontvangen van de burger, waaruit het korps op verschillende (interne) niveaus lering en verbeterpunten kan destilleren.

Tot slot heeft de politie de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van betekenisvolle interventies. Er is gewerkt aan een ketenbrede visie op herstelrecht.

Slachtofferzorg

Tenslotte stond 2020 ook in het teken van de verdere implementatie van slachtofferrechten, zoals de individuele beoordeling en het informeren van slachtoffers.

2.1.3 Zorg en Veiligheid

In 2020 is de politie begonnen te oogsten wat eerder is gezaaid door de portefeuille Zorg en Veiligheid (Z&V). Er is in de multidisciplinaire samenwerking flinke vooruitgang geboekt. Ook is de werking van de portefeuille goed verbeterd. Het introduceren van portefeuillecirkels (integrale benadering, maar met lokaal een onderscheid in sturing op strategische beleidsontwikkeling, actualiteiten en realisatie) deed de werking van de portefeuille goed.

Beleidsplan 2020

In het Jaarplan 2020 stond voor de portefeuille Z&V de volgende doelstelling voor de periode 2020-2024: bijdragen aan het vergroten van de effectiviteit van een sluitende multidisciplinaire en systeemgerichte aanpak (met oog voor kwetsbaarheid van personen) bij acute en structurele onveilige situaties, alsmede bij het duurzaam voorkomen hiervan, waar zorg en straf aan de orde zijn. Dat doet de politie door het versterken van vakmanschap, integratie van werkprocessen en verbetering van de signaal- en adviesfunctie, waardoor onder andere partners ertoe worden aangezet om hun rol in deze aanpak in te vullen.

De focus van de portefeuille Z&V ligt bij de volgende drie ontwikkelijnen:

1. Acuuu optreden bij situaties van onveiligheid en strafrecht inzetten waar nodig. Oftewel professioneel en daadkrachtig handelen bij kwetsbare personen die met de politie in aanraking komen (als betrokkene, slachtoffer of dader), vanuit de kernwaarden beschermen, begrenzen, bekrachtigen;
2. Signaleren, adresseren en adviseren met betrekking tot personen die zorg nodig hebben en de organisaties die dit kunnen bieden, alsmede in relatie tot fenomenen en het duurzaam voorkomen hiervan;
3. Het zijn van een betrouwbare partner met toegevoegde waarde in de multisamenwerking en afstemming op alle niveaus, gebaseerd op heldere (wederkerige) afspraken tussen partijen over de koppelvlakken waar taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden elkaar raken. Het doel is om effectieve en op elkaar aansluitende interventies rondom kwetsbare personen te waarborgen.

Het bereiken van de doelstellingen pakte de politie in 2020 programmatisch aan middels de volgende onderdelen:

- één aanpak binnen Zorg en Veiligheid;
- het organiseren van samenhang tussen de (hoofd) portefeuilles binnen de politie, waar het Zorg en Veiligheid raakt;
- proactieve en adaptieve koers Z&V;
- impuls aan professioneel en effectief politiewerk.

Huiselijk geweld en kindermishandeling

In de samenwerking zorg-straf werkt de politie met Veilig thuis, Openbaar Ministerie, reclassering en Raad voor de Kinderbescherming samen aan de ontwikkelagenda Veiligheid Voorop! en de realisatie daarvan, met name op de verbeteractiviteiten in het kader van de handreiking Samenwerken bij strafbare Kindermishandeling en 'Samen op in acuut!'

In 2019 is de aanpak en de werkinstructie ex-partnerstalking verder doorontwikkeld. Dit betekent onder andere dat in alle zaken een risicoscreening wordt gedaan door middel van het SASH en de vragenlijst die bij de intake wordt gehanteerd. De casusregie binnen de politie is verder geprofessionaliseerd, dit blijft ook in 2021 een belangrijk aandachtspunt. Alle correct bij de politie aangeleverde beschermingsbevelen worden zo snel mogelijk in de systemen verwerkt en snelle opvolging volgt.

De doorontwikkeling in de ICT-ondersteuning van de meldingenstroom van de politie naar Veilig Thuis (en de terugkoppeling daarop) is in 2020 gerealiseerd. Met Veilig Thuis en gemeenten zijn afspraken gemaakt over de verzending en routing van zorgen over jeugdigen. De werkprocessen van het OC en RSC op het gebied van

huiselijk geweld (inclusief stalking) zijn waar nodig aangepast aan de aanpak Veiligheid Voorop! Voor beide afdelingen zijn ondersteunende leermiddelen in ontwikkeling, gericht op bewustwording en het herkennen van onveiligheid.

In het begin van het jaar zijn de toolboxes huiselijk geweld en ex-partnerstalking beschikbaar gesteld. Deze toolboxes zijn in de loop van het jaar uitgebreid met informatie en aanpakken, waaronder de uitwerking van de ontwikkelagenda Veiligheid Voorop! bij problematische omgangsregelingen. In het voorjaar is gestart met de trainingen Veiligheid Voorop!, die door de Politieacademie wordt verzorgd in nauwe samenwerking met én op locatie in de eenheden. De training is gericht op de aanpak Veiligheid Voorop!, samenwerken in het netwerk en het begeleiden van collega's in het eigen team bij de aanpak.

Personen met verward gedrag

Op het terrein van personen met verward gedrag is met partners verder gewerkt aan het optimaliseren van de bouwstenen uit de sluitende aanpak personen met verward gedrag. Door te investeren in landelijk en regionaal overleg over het vervoeren van personen met verward gedrag voor en na beoordeling is bereikt dat niet langer de politie personen vervoert, maar dat er regionaal afspraken zijn gemaakt met de RAV. Daarnaast is het netwerk van beoordelingslocaties waar personen met verward gedrag tijdelijk opgevangen worden landelijk dekkend, waardoor personen met verward gedrag niet langer onnodig in de politiecel moeten verblijven in afwachting van beoordeling en zorg.

Het jaar 2020 stond ook in het teken van de inwerkingtreding van de wet verplichte ggz. Dit heeft geresulteerd in verbeteringen in de werkprocessen, bijvoorbeeld op het terrein van het opsporen van vermiste personen en de informatie-uitwisselingen tussen politie en het OM.

In samenwerking met J&V en de VNG is in 2020 gestart met een project op het versturen van niet acute zorgmeldingen personen met verward gedrag aan de gemeenten. Dit project krijgt in 2021 verder vorm.

In 2020 is de implementatie van de handreiking tot samenwerking tussen GGZ en politie bij (gewelds)incidenten bij behandelingsituaties afgerond. Eenheden hebben met ondersteuning van de handreiking regionaal contact gelegd leggen en afspraken gemaakt over de politie inzet bij optreden in GGZ instellingen.

Jeugd

In oktober 2020 is de landelijke werkwijze reprimande van first offenders van lichte strafbare feiten als 1-jarige pilot ingevoerd, waarbij de werkwijze landelijk eenduidig is gemaakt. Nieuw is een snellere en meer proportionele afhandeling, waarbij een minderjarige niet ingesloten hoeft te worden en binnen 48 uur een reprimandegesprek plaatsvindt in aanwezigheid van ouders/verzorgers.

De impact van de coronamaatregelen is bij de jongeren in de maatschappij groot. Dit is onder andere tot uiting gekomen bij de overtredingen van coronamaatregelen. Daardoor heeft een aantal lopende zaken op de werkagenda jeugd plaats moeten maken voor activiteiten in relatie tot de (handhaving) van de coronamaatregelen. De gezamenlijke handhaving van deze maatregelen heeft een duidelijke impuls gegeven aan de samenwerking tussen de politie, OM, Halt en gemeentelijke handhaving (BOA's) in het tegengaan van jeugdoverlast.

Verder is gewerkt aan (in)zicht in het fenomeen "drillraps" en messteekincidenten met een sferbeeld en een dashboard. Opvolging heeft met name op lokaal niveau plaatsgevonden door het onderling delen van ervaringen van elders en het lokaal versterken van de samenwerking tussen politie, onderwijs en gemeenten. In 2021 staat dit met nadruk ook op de agenda van de politie.

De politie heeft als partner bijgedragen aan het actieplan wapens en jongeren dat door onder regie van het departement J&V is gemaakt naar aanleiding van de messteekincidenten.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Begin 2020 raakte de wereld in de coronacrisis. Het gevolg ervan is dat niet alleen de sociaal-maatschappelijke, maar ook de juridische, omgeving van mensen plots radicaal veranderde. Bedrijven en scholen gingen dicht, sportactiviteiten werden gestaakt, er moest afstand bewaard worden, maximale groepsgroottes werd afgekondigd en overtredingen werden strafbaar gesteld.

De angst was dat de intelligente lockdown zou leiden tot een significante toename van huiselijk geweld, kindermishandeling en overlast door personen met verward gedrag. Van heel grote fluctuaties was echter geen sprake. Wel namen overlastmeldingen van jeugd enorm toe. Dit kan echter toegeschreven worden aan overlastmeldingen

in relatie tot de coronamaatregelen. Bij het bepalen van de strafmaat voor jeugdigen bij overtreding coronamaatregelen is de strafmaat inmiddels neerwaarts bijgesteld zodat er geen strafblad ontstaat. Daar waar het gaat om de overtredingen van de coronamaatregelen is de mogelijkheid tot verwijzing naar Halt ondersteund waardoor er geen strafblad ontstaat.

Rond de zomer werd Nederland geconfronteerd met een relatief nieuw fenomeen, de zogenaamde pop-up rellen. Deze werden veroorzaakt door een combinatie van coronaverveling bij de jeugd, het warme weer al dan niet in combinatie met alcohol en drugsgebruik. Ook het fenomeen drill-rap kwam nadrukkelijk in de schijnwerpers te staan. De portefeuille Z&V (met hulp van de informatieorganisatie) heeft ingezet om beide fenomenen te kunnen duiden en de portefeuillehouder participeerde actief in bestuurlijke (top) overleggen. Met betrokkenheid van de portefeuille Z&V kwam er een nationaal plan voor de aanpak van steekwapens onder jeugdigen tot stand.

Strategische beleidsontwikkelingen

De pilot reprimande voor jeugdigen, die voor de eerste keer op heterdaad zijn aangehouden en verdacht worden van een simpel en licht misdrijf, is op 1 oktober geïntroduceerd. Deze reprimande beoogt om deze groep, uit pedagogische overwegingen, buiten het strafrecht te houden. Aan de totstandkoming ging een intensief proces vooraf, waarbij de portefeuille Z&V namens de politie, het ministerie van JenV, Halt Nederland en het OM betrokken waren. Samen met de hoofdportefeuilles GGP en Ondernijning is begonnen met een integrale ondersteuning van een aantal basisteams, waarbij vanuit een meerjarig perspectief getracht wordt kwetsbare personen (inclusief jeugd) af te houden van ondermijnende activiteiten. De portefeuillecirkel Realisatie houdt zich bezig met de ondersteuning vanuit de portefeuille.

Er is een start gemaakt met de Ontwikkelingen op de Meerjarenagenda Zorg- en Veiligheidshuizen 2020–2024. In 2020 vond er een terugkoppeling plaats aan de eenheden over de in 2018/2019 gehouden nulmeting van de huidige politierol binnen de Zorg- en Veiligheidshuizen. De hieruit voortgekomen adviezen zien toe op kwalitatieve doorontwikkelingen, zoals ten aanzien van de positie als politie onder invloed van verschuivingen in beleid, taakuitbreiding, borging op eenheidsniveau en informatie-uitwisseling met partners.

Vanuit de programmacirkel realisatie zijn tot slot de volgende activiteiten ondernomen:

- Actieve deelname in de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop! Met name de projecten in het kader van Samen op in acuut!, de handreiking Samenwerking bij strafbare Kindermishandeling en het actieoverleg;
- Ex-partnerstalking – uitwerking monocasusregie en verbetering van informatie met betrekking tot beschermingsbevelen in systemen;
- Deskundigheidsbevordering (training gestart, uitbreiding toolbox ex-partnerstalking).

2.1.4 Crisisbeheersing / bewaken en beveiligen

De toename van zware, georganiseerde en ondermijnende criminaliteit leidt tot meer extreem geweld. De moord op de broer van kroongetuige Nabil B. in 2018 en de moord op advocaat Derk Wiersum in 2019 zijn daarvan de schokkende bewijzen. De minister van JenV noemde ze een 'aanslag op de rechtsstaat'. Het aantal bedreigingen van burgemeesters, officieren van justitie en journalisten, maar ook van familieleden van kroongetuigen neemt toe en daarmee ook het aantal opdrachten aan de politie tot bewaken en beveiligen. In 2020 legde dit een groot beslag op de personele capaciteit van de Bewakingseenheid (BE, in totaal circa 350 leden), die als speciale taak de bewaking van personen en objecten heeft.

Het verrichten van werkzaamheden voor de Bewakingseenheid is een neventaak van reguliere politiemedewerkers. Hoewel deze medewerkers ook in het verleden al zijn ingezet bij crisissituaties, is die inzet door de aanhoudende dreiging structureel geworden. Hierdoor worden deze medewerkers langer onttrokken aan de basisteams en komen reguliere politietaken in de knel. Om de druk op de basisteams te verminderen stelde de politie in 2020 een programma in dat onder andere gericht is op het inrichten van teams Bewaken en Beveiligen. Elke regionale eenheid krijgt een team van 12 fte's (totaal 120 fte's). De teams gaan een deel van de taak Bewaken en Beveiligen (B&B) uitvoeren om de werkdruk van de BE en de basisteams te verlichten.

Naast het inrichten van de teams B&B richt het programma zich ook op het uitbreiden van het aantal adviseurs dat beveiligingsmaatregelen opstelt en uitbreiding van het aantal medewerkers Intelligence. Naast personele uitbreidingen worden ook nieuwe beveiligingsconcepten ontwikkeld en een betere vastlegging en uitwisseling van kennis en expertise. De werving en selectie van het nieuwe personeel startte eind 2020.

2.2 Opsporing

2.2.1 Opsporing

De korpsleiding gaf in 2019 de opdracht om te komen tot een houtskoolschets van de opsporing. De houtskoolschets beoogt het rendement en het effect van de opsporing te vergroten. De politie werkte dit denken uit in nieuwe principes van organiseren, het anders kijken naar en organiseren van vakmanschap en leiderschap, en de ontwikkelstrategie voor verandering van het werksysteem op de vlakken personeel en organisatie, leren en ontwikkelen, financiering en effectgericht werken.

De bovenstaande ambitie is door de politie in 2020 vertaald in concrete doelen in een realisatieplan dat beschrijft wat er de komende jaren anders georganiseerd moet gaan worden om te komen tot een betere samenwerking tussen de verschillende vakgebieden. Verder beschrijft het realisatieplan hoe de mensen op de werkvloer daadwerkelijk anders kunnen gaan werken en wat er nodig is op het vlak van *personeel en organisatie, leren en ontwikkelen* en *resultaat en effectmeting*. Een randvoorwaarde voor het toekomstbestendig maken van de opsporing is het "bij de tijd" brengen van de samenstelling van de expertises in de opsporing. De ambitie ziet toe op een (versnelde) verschuiving van functies van de generieke naar de specialistische opsporing. Daarmee zet de politie meer expertise in aan de voorkant (intelligence) van het opsporingsproces en brengt zij meer samenhang aan tussen de bij de opsporing betrokken vakgebieden. Dit is *bewegen met bezetting*; leren door te organiseren op basis van opgave, talent, teamkracht en budget. Waar mogelijk startte het korps in 2020 al met het invullen van ontstane vacature ruimte vanuit deze gedachte.

Naast de realisatie van de houtskoolschets blijven verder de thema's van de Ontwikkelagenda Opsporing van kracht. De thema's zijn:

Kwaliteitsprogramma Politie OM (verbetering aanpak veel voorkomende criminaliteit)

Een van de kwaliteitsverbeterende maatregelen in de ontwikkelagenda was het meten en terugdringen van het percentage herstelwerk (rework - verminderen retouren OM) bij veelvoorkomende criminaliteit (vvc) en lichte high impact crimezaken. Hiervoor is in 2020 de kwaliteitsmonitor beschikbaar gesteld aan alle eenheden. In deze monitor is het selectiviteitskader geïntegreerd. Uit de eerste ingebruikname van het kwaliteitsdashboard blijkt dat het percentage rework daalt: van dertig procent (ervaringscijfer OM) naar rond de tien procent (gevalideerd cijfer uit het dashboard). De belangrijkste factoren in de daling zijn het feit dat het OM de reden van terugsturen beter invult en de gestegen aandacht voor kwaliteit, onder meer door introductie van de monitor.

Een andere impuls aan de kwaliteitsverbetering is het ingezette traject rondom de hulpofficier van justitie (hovj). In 2020 is de visie op de hulpofficier van justitie opgesteld en geaccordeerd. De visie richt zich op een meer professionele en beter gepositioneerde hovj. In het verlengde daarvan is een start gemaakt met de voorbereidingen voor de pilots voor de vrijgestelde kwaliteits hulpofficier van justitie.

Burgeropsporing

Samen met het OM en mede naar aanleiding van gesprekken met burgers, formuleerde de politie een aantal leidende principes (algemene uitgangspunten) die van belang zijn voor de samenwerking tussen enerzijds het OM en de politie en anderzijds burgers. Deze leidende principes zijn in 2020 getest in een beperkt aantal proeftuinen en omgezet in communicatiestrategieën voor de eenheden.

Daadwerkelijk veranderen

Een van de ambities uit de ontwikkelagenda is om een daadwerkelijke verandering in de eenheden tot stand te brengen. Om dit te realiseren, koos elke eenheid (samen met het parket) een veiligheidsonderwerp (zoals ondermijning, drugshandel, jeugdgroepen) waarop de betreffende eenheid een concrete verandering wil realiseren. Om te zorgen dat deze verandering de juiste effecten oplevert, duidt de eenheid voor aanvang de beoogde maatschappelijke, operationele en organisatie-effecten.

Verhogen startbekwaamheid

Het verhogen van de startbekwaamheid hangt nauw samen met de veranderingen in de basis politie opleiding. Met elkaar is gesproken over hoe de kwalitatieve elementen van de verbetering van de opsporing in de basisopleiding aan bod kunnen komen. Aanvullende aandacht is hierbij gericht op de invulling van de leerwerkplek in het tweede studiejaar. De realisatie van de houtskoolschets sluit aan op de oprichting van de opsporingsacademie, een plek waar onderling leren in de operatie centraal staat. Samen met de operatie, HRM en de Politieacademie wordt dit doorontwikkeld met aandacht voor de kwaliteitswaarborging en in aansluiting op de verdere uitbouw en prioritering van het kwaliteitsstelsel.

Top tien irritaties van de opsporing

Het rapport *Effectieve tijd voor opsporing* identificeerde de top tien van irritaties in de opsporing. Het project *aanpak top-10 irritaties opsporing* had tot doel om in 2019-2020 een aantal lopende initiatieven, waarvan de uitvoering binnen het bereik van de politie lag, te intensiveren. Hiertoe zijn dertien actiepunten opgepakt. De politie heeft die langs vier lijnen aangepakt, te weten:

- IV en facilitair
- medewerkers
- sturing en leiderschap
- samenwerking en continu verbeteren.

Dat leidde onder andere tot aanpassingen in diverse IV-systemen die de kwaliteit verhogen en de lastendruk verlagen. De maatregelen zijn grotendeels klaar en verdere afronding is geborgd in de lijn.

2.2.2 Ondernijning

Algemeen

De term ondernijning verwijst naar de maatschappelijke effecten van georganiseerde criminaliteit; de verwevenheid van onder- en bovenwereld. Denk aan de innesteling van criminaliteit in woonwijken en legale sectoren. De combinatie van omvangrijke criminele vermogens en de toegang tot zware geweldsmiddelen stelt criminele netwerken in staat om invloed te verwerven in maatschappelijke sectoren en ongewenste druk uit te oefenen op de samenleving. Ondernijning leidt tot normvervaging en tot aantasting van de veiligheid en leefbaarheid en in extreme gevallen ook tot de aantasting van de democratische processen. Daarmee is ondernijning een bedreiging voor de rechtsstaat.

Ondernijning is een complex en diep in de samenleving geworteld probleem. Dat vraagt om een aanpak die zich richt op lokale, landelijke en internationale fenomenen, door politie en partners in het publieke en private domein. De aanpak vraagt bovendien om een integrale benadering, die breder is dan toezicht, handhaving en repressie. Het is van belang dat de partners stevig en langdurig inzetten op preventie en op het stimuleren van weerbaar bestuur en een weerbare samenleving. De overheid dient daarbij samen op te trekken met bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers.

Een belangrijke stap in de aanpak van ondernijnende criminaliteit is het door de minister van JenV geïnitieerde *Breed offensief tegen georganiseerde ondernijnende criminaliteit* (Botoc). Onderdeel hiervan is de inrichting van het Multidisciplinair Interventieteam (MIT) waarvan het beheer bij de politie ligt.

Veiligheidsagenda

In de Veiligheidsagenda 2019-2022 van de minister van JenV, de regioburgemeesters en het OM is afgesproken dat in nauwe samenwerking tussen de landelijke en regionale partners bij de aanpak van ondernijning nadere voorstellen worden ontwikkeld voor indicatoren waarmee kwalitatieve en kwantitatieve resultaten en maatschappelijk effecten van de aanpak en - in het bijzonder de inzet van de politie daarbij - kunnen worden uitgedrukt. Totdat de nieuwe indicatoren zijn ontwikkeld, wordt het "het aantal via strafrechtelijke weg aangepakte csv's" en de bijdrage van de politie aan integrale handhavingsacties gemonitord. De politie heeft de doelstelling voor de aanpak van de criminele samenwerkingsverbanden gehaald (zie 1.2 Veiligheidsagenda) waarbij het onderzoek zich vooral richtte op drugs, wapens en explosieven. Bij drugsgelateerde onderzoek kan gedacht worden aan grootschalige hennepcultuur, handel en smokkel van cocaïne en heroïne, en de productie van synthetische drugs. De bijdrage van de politie aan integrale handhavingsacties is onderdeel van het reguliere politiewerk waarop divers - naar de aard van de actie - wordt gerapporteerd in de politiesystemen.

In lijn met de kwantitatieve doelstellingen op csv's is in de Veiligheidsagenda ook ingezet op het verbeteren van de samenwerking in opsporingsonderzoek tussen politie-eenheden. Samenwerking in opsporingsonderzoek was aan de orde van de dag. In 2020 waren bekende voorbeelden de onderzoeken naar brandstichting in zendmachines en Poolse supermarkten. Regio overstijgend en zelfs internationaal georiënteerd onderzoek is ook verricht op criminele samenwerkingsverbanden als bijvoorbeeld de outlaw motor gangs.

In 2020 zijn gesprekken gevoerd over een ander type indicatoren. Dit leidt tot het ontwikkelen van een model en instrument voor *rijker verantwoord* van de aanpak van ondernijnende criminaliteit. Met dit instrument zullen de interventies van de diverse betrokken partners (waaronder de politie) gemonitord en getoetst worden aan het beoogde effect van het geheel aan interventies. Deze werkwijze is beproefd op het thema 'mensenhandel' en wordt uitgezet voor thema's als de aanpak drugs en de aanpak wapenhandel. In het gehele traject wordt

aansluiting gezocht bij de integrale aanpak van ondermijning door het directoraat- generaal Ondermijning van het ministerie van JenV, en trajecten die raken aan de aanpak van financieel-economische criminaliteit.

In de Veiligheidsagenda wordt de financiële invalshoek als een dominante lijn in de aanpak van ondermijnende criminaliteit beschouwd. Om deze financiële invalshoek de noodzakelijke impuls te geven en waar mogelijk een goed financieel onderzoek te kunnen uitvoeren is afgesproken dat bij alle ondermijningszaken wordt ingezet op financieel onderzoek, tenzij uit de financiële analyse evident naar voren komt dat dit geen meerwaarde heeft. Hiermee is een start gemaakt in die zin dat elke eenheid werkt met een financiële paragraaf. De inhoud en kwaliteit zijn nog in ontwikkeling en worden gevolgd door een landelijk groep van financieel specialisten waarin alle eenheden zijn vertegenwoordigd. Een van de aandachtspunten is het op orde krijgen van het kennisniveau op het gebied van financieel-economisch criminaliteit binnen de intelligence-organisatie. Daarnaast is afgesproken dat er een kwantitatieve doelstelling wordt geformuleerd. Dit heeft in december 2020 geresulteerd in een waardebeslagdoelstelling van 180 miljoen voor politie vastgesteld door het OM in samenspraak met politie. Tot slot is afgesproken dat er onder verantwoordelijkheid van het ministerie van JenV een integrale afpakmonitor wordt ontwikkeld. De politie is als partner betrokken bij de ontwikkeling van deze monitor.

Aanpak ondermijnende criminaliteit

Bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit zet de politie in op vijf lijnen: het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid, het versterken van de lokale aanpak van ondermijnende criminaliteit, het ontwikkelen van kennis en inzicht, de bestrijding van georganiseerde en prioritaire criminaliteit en het voeren van een dynamische regie op de bestrijding van ondermijning. De aanpak overlapt deels de activiteiten van het hierboven beschreven breed offensief en is daar complementair aan. In het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid, het versterken van de lokale aanpak en op het vlak van kennisdeling is nauw samengewerkt met private en publieke organisaties.

In de eenheden richt het werk zich op de aanpak van ondermijning met bijzondere aandacht voor drugs, financiële geldstromen en de handel in zware automatische vuurwapens. Daarbij zetten de politie-eenheden veel experimenten in die de aanpak in de basisteams en de informatieorganisatie moeten bevorderen. De experimenten lopen uiteen van de aanpak van maritieme smokkel en de inzet van techniek tegen criminele inzet van bakens en jammers, tot het vergroten van de kennis bij politiemensen over ondermijnende criminaliteit. Zo werkt de Eenheid Noord-Nederland aan de kennis van politiemedewerkers met inzet van digitale simulaties om gevallen van ondermijning beter te herkennen, en aan het van basisteam tot regionale recherche verbeteren van het informatiebeeld op drugscriminaliteit. Ook in de Eenheid Zeeland-West-Brabant bestaat zo'n initiatief. Daarbij zijn verschillende drugslaboratoria in een VR-omgeving nagebootst om de kennis van medewerkers te vergroten.

De Eenheid Limburg ontwikkelde met een onderwijsinstelling tools die ondernemers en inwoners stimuleren en faciliteren om verborgen criminaliteit te melden. Met onderwijsinstellingen en het OM werkt de eenheid aan het versterken van de financiële opsporing, gericht op het afpakken van crimineel vermogen. Tenslotte kijken verschillende eenheden naar de toegevoegde waarde van de inzet van nieuwe technologieën als drones bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Zo worden testen gedaan met sniffers op een drone om xtc-laboratoria te kunnen detecteren, wordt er getest met infraroodcamera's en geluidcamera's om hennepkwekerijen op te sporen en wordt een Fixed Wing drone ingezet om grote gebieden te overzien en het landschap te scannen op ondermijnende activiteiten.

Naast deze initiatieven verrichtte de politie veel strafrechtelijke onderzoeken waarin de ondermijning van de rechtsstaat een rol speelde. Een bekend voorbeeld is het onderzoek dat ten grondslag ligt aan het Marengo-proces tegen zeventien verdachten. De moorden op de broer (2018) en de advocaat (2019) van de kroongetuige in dit proces worden algemeen beschouwd als een aanslag op de fundamenteën van de rechtsstaat. Ook in 2020 was de bedreiging van deelnemers aan het strafproces regelmatig doel van onderzoek. Strafrechtelijk onderzoek met rechtsstaat ondermijnende elementen speelt ook op andere gebieden, zoals onderzoek naar de verhuur van woningen voor crimineel gebruik in onder meer Rotterdam en Amsterdam, de bedreiging van publieke functionarissen als de burgemeester van Urk en onderzoek naar corruptie van ambtenaren bij de douane.

Politie en het Multidisciplinair Interventie Team

In april 2020 besloot het kabinet om in aanvulling op de incidentele toekenning van circa honderd miljoen euro te voorzien in structurele financiering van het breed offensief tegen ondermijnende criminaliteit. Met deze structurele financiering konden de partners in 2020 verder bouwen aan het Multidisciplinair Interventie Team (MIT), dat in 2020 met incidentele middelen is gestart. Het MIT is een samenwerkingsverband van politie, FIOD, KMar,

Douane, Belastingdienst en OM. Het doel van het MIT is het duurzaam verstoren van criminele bedrijfsprocessen, door het structureel opsporen en ontmantelen van criminele netwerken, het oppakken van kopstukken, het in beslag nemen van crimineel vermogen en het opwerpen van barrières tegen crimineel handelen en tegen het verkrijgen van crimineel geld.

In 2020 leverde de politie zowel een inhoudelijke als een capacitaire bijdrage aan het MIT, onder meer binnen *de vliegende start*: het intensiveren van de bestaande onderlinge samenwerkingsverbanden op basis van de bovenstaande MIT-doelstelling met een sterk datagedreven focus. Hiervoor is een aantal lopende onderzoeken geselecteerd. In de uitvoeringsfase hadden deze onderzoeken onderschepte criminele cryptocommunicatie als vertrekpunt, waarbij stapsgewijs relevante data van de deelnemende partijen werd toegevoegd. Zo ontstond zicht op de faciliterende netwerken (Organized Professional Enabler Groups of OPEGs), die betrokken zijn bij het verhullen van criminele (internationale) geldstromen. Het doel is om substantiële bijdragen te gaan leveren aan het optimaal analyseren van data, kennisbevordering op dit onderwerp en preventie. Deze onderzoeken, die gericht zijn op de haven van Rotterdam en de luchthaven Schiphol, lopen momenteel. De capacitaire bijdrage bestaat uit (de start van) de werving van enkele tientallen medewerkers, bijvoorbeeld ten behoeve van de bouw van een Data Warehouse en ten behoeve van uitwerking van de MIT-opgaven. De politie bouwde in 2020 aldus samen met haar partners aan het fundament van het MIT.

Organised Crime Field Lab

Samen met het OM, lokale bestuurders en de Belastingdienst organiseerde de politie in 2020 wederom met succes innovatieve samenwerkingsprojecten. Deelnemers van verschillende organisaties werken daarbij onder begeleiding in integrale teams aan innovatieve aanpakken van ondermijningsproblematiek. Zij hanteren een uitgewerkte methodiek van de Harvard University waarin gezamenlijke probleemanalyse, design thinking, strategisch samenwerken en teamvorming aan bod komen. In een van de Field Lab teams ontwikkelden medewerkers van de politie, het OM, de gemeente Utrecht, Jongerenwerk en het RIEC een aanpak om de aanwas van jeugd in de cocaïnehandel tegen te gaan. In een ander Field Labteam ontwikkelden medewerkers van de politie, het OM en een belangenvereniging van internet-serviceproviders een aanpak om het hosten van abuse door Nederlandse providers tegen te gaan. Politie, OM, Belastingdienst en bestuur werken samen in het borgen van de Field Labwerkwijze in kennisoverdracht aan de basisteams van de politie en aan bijvoorbeeld het MIT. Het traject van de Field Labs kent inmiddels circa 350 alumni, werkzaam bij twintig organisaties.

2.2.2.1 High Impact Crime

De landelijke prioriteit high impact crime (HIC) is een verzamelbegrip voor overvallen, ram- en plofkraak, straatroven en woninginbraken. Het zijn misdrijven met grote impact op slachtoffers. Daarnaast is er aandacht voor de aanpak van mobiel banditisme, waarbij buitenlandse daders zich naar Nederland begeven om structureel misdrijven te plegen. Vanuit landelijk perspectief faciliteert het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het coördinatieteam High impact Crime/mobiel banditisme van de politie en Openbaar Ministerie de aanpak in de eenheden.

Waar in de eerste twee maanden van het jaar bijvoorbeeld nog een stijging van het aantal straatroven was te zien heeft het inzetten van de Coronacrisis en de daarbij behorende maatregelen flinke invloed gehad op het verloop van het aantal feiten. In grote lijnen bleek dat met het afnemen van gelegenheid bijdroeg aan het dalen van zowel het aantal overvallen, straatroven als woninginbraken. Zogenaamde "impuls-daders" lieten zich in grotere mate afschrikken tot het plegen van feiten dan meer professionele daders, zoals actief in het plegen van Plofkraak, woningovervallen en mobiel banditisme.

Er werden in 2020 verschillende repressieve en preventieve maatregelen genomen. Deze werden uitgevoerd op landelijk, regionaal en lokaal niveau en in samenwerking met het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Openbaar Ministerie, de gemeenten, het bedrijfsleven en burgers.

Vanuit de politie en het Ministerie van J&V wordt er gericht ingezet op een dadergerichte aanpak, zowel repressief als preventief ("Alleen jij bepaalt wie je bent"/ invoering re-integratie ambtenaar ten behoeve van het terugdringen van recidive). Een in 2020 in verschillende gemeenten toegenomen aantal steekincidenten leidde tot het Actieprogramma "Wapens en Jongeren".

Overvallen

De effectieve overvallen-aanpak is in 2020 gecontinueerd. De Taskforce Overvallen werkte verder aan het Actieprogramma 3.0. Langs de pijlers preventie, opsporing, vervolging en slachtoffers zijn daarin achtentwintig maatregelen opgenomen om ook in 2020 het aantal overvallen en gevallen van straatroof verder terug te dringen.

Mede als gevolg van de Coronamaatregelen nam het aantal overvallen af van 1174 tot 907. De politie heeft voor overvallen een ophelderingspercentage van 53,4% gerealiseerd.

Het is qua trends duidelijk dat de bedrijven die langdurig de deuren moesten sluiten, bijvoorbeeld Horeca minder overvallen werden. Het aantal daalde van 159 naar 96. Bedrijven die open bleven zoals supermarkten werden 103 keer overvallen tegenover 108 in 2019. Bij benzinstations was sprake van een afname van 53 naar 43 overvallen. Opvallend was dat ondanks dat er een toename was van het pakketvervoer en een halvering was van het aantal overvallen op medewerkers van die bedrijven. De in 2019 geadviseerde preventieve maatregelen lijken hun vruchten af te werpen. Verder was er een grote daling van het aantal overvallen op maaltijdbezorgers; van 130 naar 58. Ondanks dat het aantal bestelde maatregelen door de crisis is toegenomen bleken de meeste maaltijdleveranciers uitsluitend betaling vooraf te accepteren, waarbij is gebleken dat cashless bestellen zijn preventieve werking heeft bewezen. Woningovervallen daalde weliswaar met 10% van 330 naar 298, maar bleven ook in 2020 zeer gewelddadige feiten die met grote prioriteit zijn aangepakt.

Plofkraken

Het aantal plofkraken is in 2020 gedaald tot 42 waarvan 30 met gebruik van (zware) explosieven. In 2019 was dit aantal nog 95 waarvan 72 met explosieven. De aanvallen op geldautomaten hadden een grote impact op omwonende burgers. Bij veel aanvallen werd een enorme ravage aangericht en moesten woningen ontruimd worden en leidden de aanvallen tot angstgevoelens onder omwonende burgers. Er is al langere tijd sprake van een grote groep criminelen die zich persistent inzet op nieuwe modi operandi en die zich ook niet liet weerhouden door de Coronabeperkingen.

Met de bankensector werkt de politie samen aan het terugdringen van chartaal geld en het optimaal beveiligen van geldautomaten. Eind 2019 is in overleg tussen de Ministers van Justitie en Veiligheid en Financiën, de bankensector, Geldmaat, De Nederlandsche bank, Betaalvereniging en Politie en Openbaar Ministerie afgesproken het bestaand beleid voort te zetten en op een aantal fronten te versterken, waaronder de publiek-private samenwerking. In 2020 is gestart met het aanbrengen van een nieuw ontwikkeld geldontwaardingssysteem in geldautomaten en volgde vanuit de bankensector een nieuw plaatsingsbeleid van geldautomaten in de omgeving van woningen. Begin 2020 zagen we duidelijk het dalende effect van de genomen maatregelen; echter daders bleven zoeken naar nieuwe mogelijkheden. Vanaf april werden ook sealbagautomaten met explosieven aangevallen. Dit leidde opnieuw tot sluiting van automaten en verstoring van het chartale betalingsverkeer. Via de goede publiek-private samenwerking werden wel snel nieuwe preventieve beveiligingsmaatregelen toegepast. Verder zagen we door de maatregelen een effect van stijging van het aantal plofkraken met betrokkenheid van uit Nederland afkomstige daders in Duitsland en België.

De politie en het Openbaar Ministerie werken aan een landelijk gecoördineerde aanpak in opsporing en vervolging. In 2020 werden onder regie van het OM diverse dadergroepen aangepakt. Landelijke coördinatie op dit thema bracht inzicht in deze rondtrekkende dadergroepen, die op nationale en internationale schaal plofkraken pleegden. Het lukte om 95 uit Nederland afkomstige verdachten aan te houden voor het plegen van plofkraken in Nederland, Duitsland en België. In de Kaderbrief Openbaar Ministerie 2021 d.d. 21 juli 2020 is gevraagd om onverminderd aandacht te blijven geven aan de opsporing en vervolging van verdachten van ram- en plofkraken. De strafvorderingsrichtlijn van het Openbaar Ministerie werd dit jaar toegepast en leidde tot hogere strafeisen vanuit het OM en hogere opgelegde straffen door de zittende magistratuur.

De samenwerking tussen politie, OM, gemeenten, banken, Europol en buitenlandse politiediensten leidde niet alleen tot aanhoudingen, maar ook het uitwisselen van kennis om te komen tot preventieve maatregelen om geldautomaten beter te beveiligen.

Straatroven

Straatroof is een vorm van diefstal met geweld die een grillig karakter vertoont. De psychische, lichamelijke en materiële schade bij slachtoffers is groot. Straatroven zijn een delict waarbij daders en slachtoffers (vaak jeugdig) elkaar op straat ontmoeten. Als gevolg van de Coronamaatregelen was dit in 2020 minder het geval. Het aantal straatroven is gedaald met 16% tot 3184. Zowel daders als slachtoffers hebben vaak een jonge leeftijd. Het grillige en vluchtige karakter van straatroven (qua locatie, tijdstip en soort dader) maakt het moeilijk om trends te duiden en door middel van gerichte surveillance heterdaad arrestaties te verrichten. Ondanks dat is het ophelderingspercentage op straatroven in 2020 gestegen tot 32,6 %.

Een opvallende trend met betrekking tot straatroof was dat ondanks de landelijke daling in enkele middelgrote

steden het aantal straatroven steeg. Dit waren ook de steden waar een stijging van het aantal steekincidenten onder jongeren plaatsvonden. In reactie hierop en mede naar aanleiding van een rondetafelgesprek met burgemeesters, politie, Openbaar Ministerie op 19 juni 2020 hebben heeft de Minister van Justitie en Veiligheid & Justitie en 17, de Minister voor Rechtsbescherming en 157 gemeenten samen met politie, OM en andere partners het Actieprogramma "Wapens en Jongeren" afgekondigd. dat op 11 november 2020 aan de Tweede Kamer is aangeboden. Hierin zijn tal van maatregelen opgenomen om het aantal steekincidenten en wapenbezit onder jongeren terug te dringen. Van deze maatregelen die in ook in 2021 doorlopen verwachten we ook effecten in daling van het aantal straatroven.

Woninginbraken & Babbeltrucs

Na een jarenlange daling zagen we in de eerste 3 maanden van 2020 een stabilisering van het aantal woninginbraken. Ten gevolge van de coronamaatregelen, Lock-down en thuiswerken bleven vanaf eind maart veel burgers thuis. Dit had direct een effect op het aantal woninginbraken. Het aantal woninginbraken daalde in geheel 2020 fors met 22% naar het aantal van 30531. Het ophelderingspercentage steeg van 9,21% in 2019 naar 10% in 2020 .

Wel zagen we dat criminelen vaker overgingen tot het plegen van babbeltrucs en online fraude. In 2020 heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid een campagne opgezet om senioren weerbaar te maken tegen babbeltrucs en verschillende vormen van online oplichting/cybercrime zoals phishing en hulpvraagfraude. Er zijn webinars georganiseerd en een online campagne. We zien het belang van het verder versterken van de weerbaarheid van ouderen in combinatie met de toename van hun slachtofferschap. Er is tijdens deze campagne ook steeds opgeroepen om aangifte te doen.

Verder is de politie inzet gericht op het (door)rechercheren bij/op woninginbraken (koppelzaken, schakelbewijs en gebruik van het Digitaal Opkopers Register), het uitvoeren van de persoonsgerichte aanpak en een sterkere bestrijding van rondtrekkende binnen- en buitenlandse dadergroepen die zich schuldig maken aan woninginbraken. Het lukte om diverse dadergroepen aan te pakken wat dan door de stapeling van zaken leidde tot hogere straffen.

Mobiel banditisme

Op basis van het door de Taskforce Mobiel Banditisme vastgestelde plan van aanpak werd de integrale werkwijze in 2020 voortgezet. Door de coronamaatregelen viel er echter een daling waar te nemen in verschillende criminaliteitscijfers. Zo ook in de top tien delicten waar mobiel banditisme voor in aanmerking komt. Te denken valt aan winkeldiefstallen, inbraak in woning of auto, zakkenrollen, diefstal van onder meer fietsen of fraude.

Vermoedelijk door beperkte reisbewegingen daalde het aantal meldingen of aangiftes van deze top tien delicten in 2020 met 5% ten opzichte van 2019. Echter het aantal verdachten dat gekoppeld kan worden aan het thema mobiel banditisme (geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland en niet de Nederlandse nationaliteit of als 2e of 3e nationaliteit) is gestegen van 15% aandeel in 2016 tot 21% aandeel in 2020. Gezien het lagere opsporingspercentage en het professionele karakter van de mobiele bandieten is het vermoeden dat het daadwerkelijke aantal mobiele bandieten hoger ligt dan het bekende aantal aanhoudingen. Uit de lichte daling blijkt dat deze daders zich minder aantrekken van de genomen corona-maatregelen.

Heling

Heling is op zich geen High Impact Crime, maar wel een vervolgdeldict dat ondermeer HIC delicten faciliteert. Het Digitaal Opkopers Register (DOR) (met het Digitaal Opkopers Loket als ingang voor aanmelding op het DOR) heeft meerwaarde voor de aanpak van HIC-plegers. Dit register is gekoppeld aan de Stop Helingdatabase met aangiftes van gestolen goederen. Als een opkoper is aangesloten op het DOR, ontvangt de politie direct een melding wanneer iemand een gestolen goed aanbiedt en verkoopt. In 2019 is gestart met de opzet van een pilot waarin de TOP-X wordt gekoppeld aan het DOR. Hiermee zal de Persoons Gerichte Aanpak (PGA) worden ondersteund.

De Stop Helingdatabase wordt dagelijks geactualiseerd, wat de verkoop van gestolen goederen bemoeilijkt. Hiermee wordt de afzetmarkt voor gestolen goederen verstoord.

2020 heeft in het teken gestaan van een wetsvoorstel dat gebruik van het Digitaal Opkopers register landelijk verplicht. Het wetsvoorstel "verbetering bestrijding heling" is in december in consultatie gegaan.

2.2.3 Digitalisering en cybercrime

Digitalisering

De digitalisering van de maatschappij heeft grote maatschappelijke effecten en biedt kansen en bedreigingen. Voor de politie betekent digitalisering in brede zin een digitale transformatie van de organisatie. Artificiële Intelligentie (AI) en de inzet van sensoren (sensing) zijn technologieën die in hoog tempo worden ontwikkeld en toegepast. Voor de politie bieden deze technologieën kansen om haar taak effectief uit te blijven voeren en om efficiënter te werken. Ook criminelen zijn zeer inventief in het gebruik van technologie en de politie moet daarom ook kennis hebben van technologie om deze criminaliteit te bestrijden. De politie heeft AI en sensing dan ook aangemerkt als sleuteltechnologieën die van belang zijn voor innovatie en de ontwikkeling van de organisatie.

In 2020 is een nieuwe portefeuille Digitalisering gestart. Deze zorgt de komende jaren voor de ontwikkeling en realisatie van concrete toepassingen van AI en sensing in de operationele politieprocessen, die bijdragen aan de digitale transformatie van de organisatie en daarmee aan een blijvend waakzame en dienstbare politie. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met andere portefeuilles en de lijnorganisatie en met aandacht voor de organisatorische, technische, juridische en ethische aspecten van technologiegebruik.

Door de focus in eerste instantie te richten op twee belangrijke sleuteltechnologieën kan de technologie op een zorgvuldige manier worden ontwikkeld (exploratie) en toepasbaar gemaakt worden voor ons korps (exploitatie). De ontwikkeling sluit aan bij de stappen die in de voorgaande jaren al zijn gezet op het gebied van toepassing van deze technologieën vanuit de portefeuille.

Digitalisering en cybercrime.

Artificial Intelligence (AI)

AI biedt kansen voor verbeteringen in alle politieprocessen, zowel operationeel als in de bedrijfsvoering. De kansen worden inmiddels op diverse plekken in de politieorganisatie gezien en de eerste experimenten zijn gestart. Er is sinds 2017 een Nationaal Politielab AI actief, dat zich bezighoudt met conceptontwikkeling en toepassing van AI, in samenwerking met universiteiten. Het Nationale Politielab AI is aangesloten bij het Innovation Center for Artificial Intelligence (ICAI): een nationaal initiatief waarin overheid, wetenschap en bedrijfsleven gezamenlijk technologieën ontwikkelen op het gebied van kunstmatige intelligentie. Er wordt op dit moment vooral gewerkt aan de ontwikkeling van concepten en toepassingen die meerwaarde hebben voor het ondersteunen van politiemensen in hun werk. Het gaat bijvoorbeeld om spraak naar tekst (bijvoorbeeld mutaties via spraak opnemen in het systeem om bureauwerk te verminderen); beeldherkenning (bijvoorbeeld zoeken van afbeeldingen in grote bestanden); (natuurlijke) tekstanalyse (bijvoorbeeld keuzehulp internetoplichting); dialoogsystemen (bijvoorbeeld chatbot voor dienstverlening) en explainable AI (bijvoorbeeld uitlegbare beeldherkenning).

Sensing

De afgelopen jaren zijn vanuit de portefeuille Digitalisering en Cybercrime diverse grote trajecten ondersteund met betrekking tot de toepassing van sensoren. Het betreft onder andere de landelijke borging en invoering van ANPR en van bodycams. De focus voor sensing lag in 2020 op het positioneren van de lijnorganisatie in de landelijke verantwoordelijkheid voor sensing, en daarmee op het professioneel gebruik van de verschillende toepassingen. Ook zijn diverse themabijeenkomsten georganiseerd gericht op kennisopbouw en het uitwerken van operationele vraagstukken, bijvoorbeeld op het gebied van gezichtsherkenning en Smart Cities. Verder zijn in 2020 meerdere en diverse proeftuinen aangewezen door de programmaboord om meer ervaring op te doen met het gebruik van sensing in het politiewerk, bijvoorbeeld op het gebied van bewaken en beveiligen. Uitvoering vindt plaats zodra de noodzakelijke IV- voorzieningen hiervoor gerealiseerd zijn.

Cybercriminaliteit

Sinds twee jaar heeft de politie een landelijk dekkende aanpak voor cybercrime. Het Team High Tech Crime (THTC) bestrijdt complexe, geavanceerde en georganiseerde vormen van cybercriminaliteit met (inter)nationale impact. De tien cybercrimeteams van de regionale eenheden richten zich op zowel eenheidsoverstijgende fenomeenonderzoeken als de complexere cybercriminaliteit binnen de eigen eenheid. De districtsrecherches en de basisteams nemen veelvoorkomende cybercriminaliteit voor hun rekening en worden daarbij ondersteund door de cybercrimeteams. Sinds 2019 wordt door alle teams in het land gezamenlijk en eenheidsoverstijgend gewerkt aan fenomeenonderzoeken en de aanpak van cybercriminele thema's en dadergroepen, zoals afgesproken in de Veiligheidsagenda. Hieronder volgt een overzicht van de initiatieven en ontwikkelingen in 2020.

Cybercriminele afpersing neemt toe

Ransomware-aanvallen op gemeenten, het publiceren van gestolen bedrijfsinformatie, DDoS-aanvallen op online dienstverleners: cybercriminele aanvallen hebben grote impact op de samenleving en gaan steeds vaker gepaard met afpersing. Ransomware voert hierbij de boventoon en blijft een aantrekkelijk crimineel verdienmodel. Gerichtte ransomware-aanvallen op grote bedrijven en instellingen vormen een toenemende dreiging voor de economische en maatschappelijk veiligheid. Naast ransomware komen ook vaker andere vormen van cybercriminele afpersing voor. Ransomware-aanvallen worden bijvoorbeeld gecombineerd met het stelen en (dreigen met) het publiceren van gevoelige informatie op speciaal daartoe ingerichte websites. Ook DDoS-aanvallen worden gecombineerd met pogingen tot afpersing.

Om ransomware en DDoS te bestrijden zet de politie in op datagedreven bestrijding, waarbij sprake is van intensieve samenwerking: nationaal en internationaal, publiek en privaat. Het advies van de politie bij cybercriminele afpersing is om aangifte te doen en niet te betalen. Losgeldbetalingen houden het criminele verdienmodel in stand en worden vaak rechtstreeks geïnvesteerd in aanvallen op nieuwe slachtoffers.

In 2020 voltooide de politie meerdere onderzoeken waarbij de site en diensten van verschillende aanbieders van DDoS-aanvallen (bootersites) offline zijn gehaald. Potentiële afnemers van deze diensten zijn aangeschreven met een waarschuwing.

Coronacrisis als katalysator voor cybercrime

De pandemie bracht de reeds bestaande groei van cybercrime in een stroomversnelling. Ransomwareaanvallen op ziekenhuizen in het buitenland laten bovendien zien dat cybercriminele dreigingen ook reële gevolgen kunnen hebben voor de crisisbeheersing in het fysieke domein.

Tijdens de coronacrisis intensiverde de politie de bestrijding van coronagerelateerde cybercrime. Operationeel overleg tussen de cybercrimeteams is geïntensiveerd om snel te kunnen reageren op potentiële digitale dreigingen. Zo zijn in mei 2020 twee Amsterdammers aangehouden op verdenking van grootschalige, op het corona-thema gebaseerde phishing. Om dergelijke criminaliteit tegen te gaan werkt de politie samen met onder meer de Fraudehelpdesk, de Betaalvereniging, de bancaire sector en de telecomsector. Ook de cybercrimevrijwilligers waren actief betrokken bij deze bestrijding.

Grens tussen cybercrime en gewone misdaad vervaagt

Steeds vaker is het lastig om onderscheid te maken tussen traditionele vormen van criminaliteit en cybercrime. Zo gebruiken sommige criminelen naast hun gebruikelijke analoge criminele activiteiten ook phishing om slachtoffers op te lichten. De drempel om phishing in te zetten is laag, aangezien cybercriminele dienstverleners op grote schaal gebruikersvriendelijke benodigdheden (bijvoorbeeld kant en klare *phishingpanels*) aanbieden.

De cybercrimeteams assisteren de reguliere opsporingsteams bij de bestrijding van veel vormen van gedigitaliseerde criminaliteit die zowel door cybercriminelen als door niet-cybercriminelen worden gepleegd, zoals helpdeskfraude, bankhelpdeskfraude/spoofing, vriend-in-noodfraude en betaalverzoekfraude.

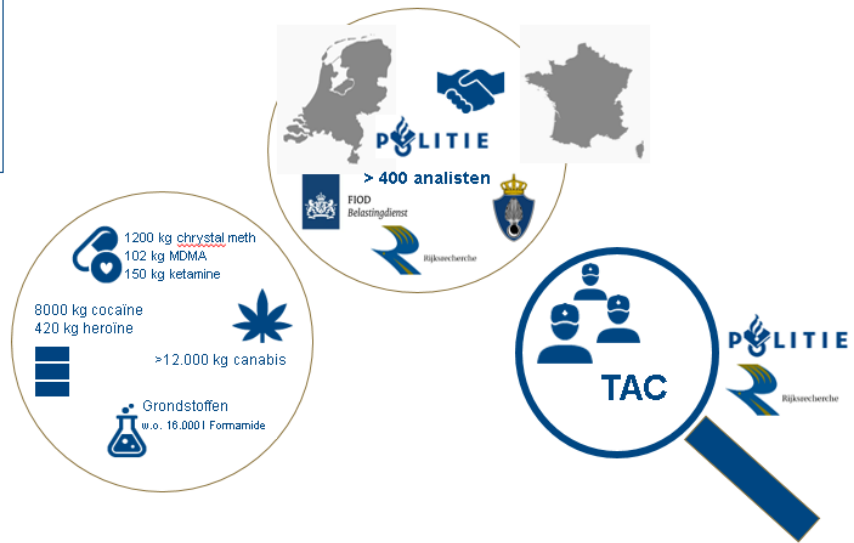
Tot slot wordt ondermijning en zware criminaliteit zoals drugshandel in toenemende mate digitaal ondersteund, bijvoorbeeld door speciale versleutelde telefoons. Aanbieders van hierin gespecialiseerde criminele digitale dienstverlening spelen daarbij een belangrijke rol. Het bestrijden van deze criminaliteit vereist dan ook steeds vaker een aanpak met een hightechcomponent, waarbij een beroep wordt gedaan op de cybercrimebestrijdingscapaciteit van de politie. Zaken als Ennetcom, IronChat, PGP Safe en EncroChat illustreren dit.

Bij de Encrochat actie heeft politie meer dan twintig miljoen chatberichten van criminelen live meegelezen. Dit in internationale samenwerking met politied medewerkers uit Frankrijk en van Europol en Eurojust. Dankzij het onderscheppen van deze berichten zijn duizenden kilo's cocaïne en miljoenen euro's in beslag genomen. Ook heeft de politie drugslabs door heel Nederland ontmanteld, zijn ruim honderd verdachten van zware misdrijven aangehouden en werden meerdere liquidaties en andere zware geweldsdelicten voorkomen.

De NP leest real time mee met berichten die zware criminelen versturen via de provider Encrochat. De Nederlandse onderwereld blijkt een grootverbruiker.

Het grootste onderzoek naar ondermijnende criminaliteit dat ooit in Nederland heeft plaatsgevonden. Een onderzoek van de LE i.s.m. de andere eenheden en Frankrijk, waarmee samengewerkt wordt in een JIT.

26 LEMONT

26 LEMONT

RESULTATEN

	25 miljoen berichten meegelezen
	816 geïdentificeerde users
	> 100 aanhoudingen
	19 synthetische drugslabs ontmanteld
	Meerdere liquidaties, ontvoeringen voorkomen Diverse stash locaties leeggehaald 7 martelkamers aangetroffen
	206 actieve onderzoeken op de RC lijst
BOB	Totaal 102 x een 126dd afgegeven

INBESLAGNAME

	Bijna 19 miljoen euro
	31 voertuigen met verborgen ruimtes
	Meerdere boten
	Waardevolle horloges
	Politie uniformen Kogelwerende vesten Handboeien
	24 vuurwapens

Aanpak cybercriminele dienstverleners

De aanpak van *cybercrime-as-a-service* staat hoog op de agenda van de politie. Enkele voorbeelden hiervan zijn de bestrijding van schadelijke hosting en phishing.

Schadelijke hosting

Cybercrime kan niet bestaan zonder schadelijke hosting, ofwel het online beschikbaar stellen van criminele systemen en criminele inhoud (ook 'abuse' genoemd). Nederland is al jaren een wereldwijde koploper in negatieve zin als het gaat om het hosten van cybercriminele infrastructuur.

Om dit tegen te gaan is eind 2019 het multidisciplinaire team Bad Hosting Capital gestart. Het kernteam bestaat uit vertegenwoordigers van de hostingsector, het OM en de politie. In een flexibele schil nemen onder andere de FIOD, het ministerie van JenV en de Technische Universiteit Delft deel aan de samenwerking. Het team heeft als doel om in Nederland de schoonste hostingsector ter wereld te realiseren. Dit onder meer door het ondersteunen en aansporen van de hostingsector bij het zelf schoonhouden van de netwerken en het stoppen van

hostingbedrijven die willens en wetens aan schadelijke hosting doen. In dit kader is in 2020 onder andere het Anti Abuse Netwerk (AAN) opgericht, worden abusemetingen ontwikkeld en uitgevoerd en is een bestuurlijk signaal afgegeven over de beperkte strafrechtelijke mogelijkheden ten aanzien van schadelijke hosting. Tot slot wordt gewerkt aan het proactief informeren van hostingbedrijven.

Phishing

Naast schadelijke hosting blijft phishing een belangrijke component van veel cybercrimevormen. Of het nu gaat om zware, georganiseerde cybercriminelen die met geautomatiseerde processen wereldwijd netwerken proberen binnen te dringen en deze toegang vervolgens doorverkopen, of om criminelen die phishen of smishen (phishing per sms) om hun slachtoffers op te lichten: phishing kent veel vormen en evolueert voortdurend.

Verschillende teams van de politie bestrijden phishing dan ook in brede zin: zowel met opsporingsonderzoeken, als thematisch en projectmatig met daarbij veel aandacht voor de cybercriminele dienstverleners. Zo is in november 2020 een 19-jarige man aangehouden op verdenking van het bouwen en verkopen van tientallen phishingpanels. Een maand later is in een andere zaak een aanbieder van phishingwebsites opgepakt.

Brede bestrijding van cybercrime

Opsporing en vervolging, maar ook bestrijding en preventie kenmerken de brede aanpak van de politie ten aanzien van cybercrime. Slachtoffernotificatie, schadebeperking en verstoring zijn hierbij belangrijke middelen.

Daderpreventie

De Cyber Offender Prevention Squad (COPS) ging in 2020 van start onder de vleugels van Team High Tech Crime. Dit tijdelijke projectteam richt zich op daderpreventie op het gebied van cybercrime, door (potentiële) daders af te schrikken en bij te sturen naar positieve keuzes. Maar ook door het verzwakken en verstoren van daders die bewust kiezen voor cybercrime. Hiermee wordt schade voorkomen, talent voor de samenleving behouden en de rechtsketen ontlast. De COPS doet dit door publiek-private coalities te vormen waarmee interventies worden ontwikkeld en uitgevoerd. In 2020 is onder meer een daderpreventiestrategie ontwikkeld, is gewerkt aan het ontwikkelen en testen van een interventietoolkit, is een bewustwordingsvideo voor scholieren geproduceerd en een samenwerking opgestart met de gaming-industrie.

Slachtoffernotificatie

Binnen het cybercrimedomein ligt het gemiddelde aantal slachtoffers in een zaak erg hoog. Slachtoffers weten vaak zelf niet dat ze slachtoffer zijn, wat het risico op het voortduren van een strafbaar feit aanzienlijk maakt. De notificatie van slachtoffers is daarom een belangrijk doel binnen de bredere bestrijding van cybercrime. Bij slechts een van de vele notificatieacties werden in de zomer van 2020 circa vijftigduizend slachtoffers genotificeerd. Ook werden in samenwerking met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) bedrijven genotificeerd, wat schade door digitale aanvallen voorkwam.

Publiek-private samenwerking

Cybercrimebestrijding is onlosmakelijk verbonden met publiek-private samenwerking. In 2020 voltooide het korps de werving van tien politiemedewerkers voor publiek-private samenwerking, die de regionale cybercrimeteams versterken. Daarnaast vindt cybercrimebestrijding plaats met publiek-private samenwerkingsverbanden, waaronder:

NoMoreRansom

Dit is een mede door de politie opgericht publiek-privaat platform waar decryptiesleutels kosteloos worden aangeboden aan slachtoffers van ransomware. Ruim 160 partners zijn hierbij aangesloten. In het vierjarige bestaan voorkwam dit platform naar schatting wereldwijd meer dan 500 miljoen euro aan schade.

NoMoreDDoS

De politie ontwikkelt vanuit meerdere cybercrimeteams samen met partners innovatieve bestrijding van DDoS-aanvallen. In 2020 ging NoMoreDDoS samen met de nationale Anti-DDoS-Coalitie: een publiek-privaat samenwerkingsverband van overheden, internetproviders, internet exchanges, academische instanties, non-profitorganisaties en banken. De coalitie heeft als doel om DDoS vanuit verschillende hoeken te onderzoeken en te bestrijden. Het gaat daarbij niet alleen om het afslaan van DDoS-aanvallen, maar ook om het herkennen van patronen om aanvallen te voorkomen en het delen van expertise en ervaring.

NoMorePhishing

De Electronic Crimes Taskforce (ECTF, een samenwerkingsverband tussen de politie, het OM en de bancaire sector) richt zich samen met meerdere regionale cybercrimeteams in het project NoMorePhishing op het structureel verstoren van phishingaanvallen. Daarnaast is er veel aandacht voor het vergroten van het bewustzijn

onder potentiële slachtoffers. Het afgelopen jaar verrichtte TNO in samenwerking met de ECTF onderzoek naar innovatieve manieren om phishingwebsites gericht op Nederlandse burgers in kaart te brengen en te onderzoeken hoe hiertegen beter opgetreden kan worden.

Hack_Right

In de pilot Hack_Right beproeven het OM en de politie in samenwerking met Halt, de Raad voor de Kinderbescherming, de reclassering en het bedrijfsleven een alternatieve invulling van sancties voor jeugdige first offenders van cybercrime. Inmiddels zijn 22 (cybersecurity)bedrijven aangesloten. Eind 2020 waren 24 casussen lopend of succesvol afgerond. Gestart is met de voorbereidingen om Hack_Right te laten toetsen door de Justitiële Erkenningscommissie. Zo werkt men aan een wetenschappelijk onderbouwde handleiding voor begeleiders van alle partners uit de strafrechtketen en het bedrijfsleven.

Internationale samenwerking

Naast publiek-private samenwerking is internationale samenwerking een belangrijke pijler van cybercrimebestrijding. Het gezamenlijk prioriteren en bestrijden (joint targeting) van de meest relevante cybercriminele actoren en dreigingen speelt hierbij een belangrijke rol.

Realisatie 2020

Er zijn 468 reguliere onderzoeken gerealiseerd, waarmee de afgesproken doelstelling van 310 onderzoeken ruimschoots is behaald. Naast opsporing is ook ingezet op alternatieve interventies, zoals preventie en verstoring om een zo groot mogelijk maatschappelijk effect te bereiken. Als richtlijn is afgesproken dat 25 procent van de onderzoeken alternatieve interventies kan betreffen. Bij acht procent van de reguliere onderzoeken was sprake van een alternatieve interventie.

In 2020 zijn 39 fenomeenonderzoeken tactisch afgerond, waarmee het afgesproken aantal van 41 onderzoeken nagenoeg is gerealiseerd. Onder fenomeenonderzoeken worden onderzoeken verstaan die gericht zijn op de brede bestrijding van eenheidsoverstijgende cybercriminele fenomenen en/of dadergroepen. Vanwege de schaalbaarheid van cybercrime is het niet mogelijk en niet effectief om elke melding of aangifte afzonderlijk op te pakken. In plaats daarvan is de pro-actieve aanpak van fenomeen en dadergroepen, waaronder digitale facilitators, een belangrijk uitgangspunt in de strategie van de politie. Daarbij staat het maatschappelijke effect dat wordt bereikt centraal. Het uitvoeren van deze onderzoeken gebeurt vanuit de verschillende cybercrimeteams in de eenheden en het Team High Tech Crime, die allen in nauw contact met elkaar staan binnen het Landelijke Operationele Coördinatieoverleg. Elk team heeft zich daarnaast specifiek toegelegd op het verwerven van kennis over en het ontwikkelen van een aanpak voor een cybercrime fenomeen door middel van onder andere het opstellen van een Book of Crime.

Voorbeelden van deze fenomenen zijn ransomware, DDoS, CEO-fraude, het hacken van accounts en het crimineel gebruik van Remote Access Tools (RAT's). Fenomeenonderzoeken kunnen gevolgd worden door preventiemaatregelen, verstoring en/of notificatie van slachtoffers. In zijn algemeenheid is het van belang op te merken dat de cijfers niet altijd de geleverde inspanning vertegenwoordigen. Denk aan het vriend-in-nood-fraudeonderzoek in Oost-Nederland waar meer dan tienduizend aangiftes zijn verwerkt in één fenomeenonderzoek. Of aan het PPS-project ter bestrijding van Tech Support Scams in Nederland ('Microsoftscam'), dat eveneens telt als één fenomeenonderzoek, waaraan door OM en politie gezamenlijk gedurende 3,5 jaar is gewerkt. Rond het thema CEO fraude zijn verschillende strafrechtelijke onderzoeken uitgevoerd in combinatie met (internationale) kennissessies. Met een daarop aangesloten media preventie campagne. Om het hacken van accounts tegen te gaan zijn er samenwerkingsverbanden opgezet, gericht op preventie en slachtoffernotificatie van webshops, postorderbedrijven, autoverhuurbedrijven en andere tech-bedrijven die veelvuldig te maken hebben met het fenomeen. Met een groot internationaal onderzoek gericht op RAT's wordt ingezet op verstoring van verspreiding en aankoop van criminele RAT's. Het uitvoeren van *knock and talk/cease and desist*-gesprekken met aankopers vormt hier onderdeel van.

Het aantal afgeronde tactische hightechcrime-onderzoeken in 2020 is twaalf. Voor deze onderzoeken geldt dat ze in (technische) complexiteit zijn toegenomen. Dit volgt enerzijds uit een toenemende professionaliteit van zware, georganiseerde cybercriminelen en anderzijds uit strengere selectie van HTC-onderzoeken.

Deze complexe onderzoeken vereisen meer tijd en capaciteit. Zo was het uit de lucht halen van het Emotet-botnet door de politie in januari 2021 het gevolg van een diepgaand en innovatief opsporingsonderzoek met een sterke internationale component dat 1,5 jaar eerder was opgestart door THTC. Deze inspanning heeft de internationale cybercriminaliteit een grote slag toegebracht. De schade veroorzaakt door Emotet loopt wereldwijd in de honderden miljoenen euro's. Wereldwijd zijn ruim 1 miljoen door Emotet geïnfecteerde computersystemen

bekend. Daarnaast zijn in het onderzoek 600.000 e-mailadressen met wachtwoorden aangetroffen. Bovendien vervulde Emotet de afgelopen jaren een sleutelrol binnen het cybercriminele landschap. Een besmetting door Emotet zette de deur open voor andere soorten malware. Grote cybercriminele groepen kregen tegen betaling toegang tot een deel van die systemen om hun eigen malware te installeren. Tot slot wordt in het licht van de sterke digitalisering van beveiligingsmaatregelen binnen de zware misdaad in het algemeen steeds vaker een beroep gedaan op de expertise van Team High Tech Crime voor opsporingsonderzoeken binnen deze categorie waar eveneens diepgaand en innovatief hightech-onderzoek noodzakelijk is om deze beveiliging te doorbreken.

Ook voor de kwalitatieve doelstelling op het gebied van het verbeteren van de Intake en Service (I&S) en het aangifteproces is verdere voortgang geboekt. De digitale aangifte die mogelijk is gemaakt voor WhatsAppfraude kan ook door I&S-medewerkers gebruikt worden om een goede aangifte op te nemen van burgers die op het bureau aangifte doen. Verder is een online cursus gerealiseerd waar I&S-medewerkers hun digitale kennis kunnen vergroten door het volgen van modules en het behalen van certificaten. Ook wordt casescreeners kennis bijgebracht over cybercrime. De cybercrimeteams ondersteunen de I&S-medewerkers bij complexe aangiftes en op diverse plekken worden cybervrijwilligers ingezet om de I&S-medewerkers te ondersteunen.

2.2.3.1 Bestrijding online kindermisbruik

Het ministerie van Justitie en Veiligheid is in 2018 gestart met het aanjagen van een maatschappij brede aanpak van online seksueel kindermisbruik waarbinnen vanuit verschillende invalshoeken online seksueel kindermisbruik wordt tegengegaan. Er wordt onder meer ingestoken op daderpreventie via Stop it Now! en Helpwanted.nl, slachtofferpreventie via scholen en brede awareness campagnes, publiek-private samenwerking met de hostingbranche en het Expertisebureau Online Kindermisbruik (EOKM) en het ontwikkelen van bestuurlijke handhaving. De politie en het OM dragen hieraan waar mogelijk bij, onder meer door middel van expertise en het leveren van een beveiligde hashdatabase die met hulp van het EOKM gebruikt kan worden door hostingbedrijven om hun servers schoon te houden van (reeds bekend) kinderpornografisch beeldmateriaal. Het EOKM biedt bedrijven de gelegenheid afbeeldingen die binnen hun omgevingen aanwezig zijn te checken tegen reeds bekende kinderpornografisch afbeeldingen en deze te verwijderen.

Door deze brede maatschappelijke aanpak kunnen de professionals binnen de opsporing en vervolging zich (blijven) focussen op de aanpak van excessen en het identificeren en ontzetten van slachtoffers van (actueel) seksueel misbruik. Door de omvang van het aantal meldingen en de zich snel ontwikkelende technische en juridische mogelijkheden vergt dit constante doorontwikkeling.

Voor de aanpak van online seksueel kindermisbruik is 150 fte netto capaciteit vrijgesteld, verdeeld over elf gespecialiseerde teams (TBKK's) die centraal worden aangestuurd. Er is dan ook geen regionale verdeling van onderzoeken gemaakt.

De focus bij de aanpak ligt op het identificeren van slachtoffers, misbruikers, vervaardigers en keyplayers binnen (online) netwerken. Tegelijkertijd wordt het van belang geacht dat er voor downloaders en verspreiders geen vrijplaats ontstaat. De resultaatsafspraken weerspiegelen waar de inzet op gericht wordt. Meer dan in voorgaande jaren ligt de focus op zwaardere en arbeidsintensievere onderzoeken gericht op vervaardigers en keyplayers binnen (online) netwerken.

Resultaten 2020

De resultaten zijn in het afgelopen jaar lager uitgevallen dan in 2019. Een daling werd verwacht omdat vanaf 2020 enkel de nieuw opgestarte onderzoeken nog in de telling konden worden meegenomen. Begin 2019 is immers naast de nieuw opgestarte onderzoeken ook van alle op dat moment nog lopende onderzoeken aangegeven tot welke categorie deze behoorde bij aanvang van het onderzoek. Daarnaast moest de inzet van medewerkers van de TBKK's tijdens de coronaperiode worden beperkt door de geldende maatregelen. Daar waar geen indicaties waren rondom een gevaarstelling voor hands-on misbruik met slachtoffers is in een aantal laag geprioriteerde zaken vaak besloten de inzet uit te stellen tot een veilig moment. Dit weerspiegelt zich nu met name in de lagere resultaten op de inzet gericht op bezitters en verspreiders. Deze subdoelstelling is dan ook niet gerealiseerd. Bij de overige categorieën zijn de resultaten meer in lijn met de doelstellingen ondanks het feit dat ook hier extra veiligheidsmaatregelen in acht zijn genomen. Verder hebben de TBKK's te kampen met een hoog aantal moeilijk te vervullen vacatures wat eveneens van invloed is op de operationele inzet.

Er zijn 113 onderzoeken opgepakt gericht op vervaardigers van kinderpornografie kindermisbruiker. Daarnaast

zijn er 14 onderzoeken gestart naar Nederlandse keyplayers dan wel facilitators in netwerken. De dagelijkse werkzaamheden bij het TBKK van de LE bestaan voor een groot deel uit het opsporen van internationale online kinderpornonetwerken. Dit is zeer tijdsintensief en hoog-specialistisch werk. De werkzaamheden richten zich op de volledige breedte van het internet en kennen een nagenoeg geheel internationale aanpak. Vermeldenswaardig is dat het TBKK van de LE (in samenwerking met haar buitenlandse collega's) ook niet-Nederlandse keyplayers heeft geïdentificeerd. Tot slot hebben er 351 onderzoeken plaatsgevonden naar bezitters of verspreiders van kinderpornografisch beeldmateriaal.

Voor zover onderzoeken zijn afgerond in 2020 heeft de inzet 61 keer geleid tot het identificeren van een misbruikers of vervaardiger, 2 keer tot het identificeren van een keyplayer en 244 keer tot een bezitter of verspreider van kinderporno. In 16 gevallen ging het om een Indigo aanpak.

In 2020 zijn er op basis van analyse van beeldmateriaal 196 slachtoffers geïdentificeerd door de inzet van de TBKK's. Sinds 2012 zijn er ruim 1700 slachtoffers geïdentificeerd.

Kindersekstoerisme

Het fenomeen kinderekstoerisme (KST) kent ook in 2020 een integrale aanpak, zowel preventief als repressief, nationaal én internationaal. Recente KST opsporingsonderzoeken blijken in de praktijk steeds groter van omvang, ernstiger van aard en meer (internationaal) georganiseerd te zijn. Dit betekent dat deze onderzoeken steeds complexer worden en vanwege het internationale karakter een lange(re) doorlooptijd kennen. Een goed internationaal netwerk is voor een effectieve opsporing en vervolging randvoorwaardelijk.

In 2020 hebben in Nederland diverse opsporingsonderzoeken naar Nederlandse kinderekstoeristen plaatsgevonden. Deze zijn meegenomen in de totaalresultaten van 2020.

Vermeldings- en opvolgingswaardig is, in november '20, een belangrijke uitspraak van de rechtbank Overijssel, locatie Zwolle, waarin een veroordeling volgt op het proberen om te kopen van een getuige in een strafproces tegen een kinderekstoerist, in casu in het pleegland Nepal. In Cambodja volgde diezelfde maand een rechterlijke uitspraak voor een geldelijke compensatie van 22 slachtoffertjes van seksueel kindermisbruik, door een Nederlander in 2017 gepleegd. Beide uitspraken zijn het resultaat van een intrinsiek gedreven en vakkundige internationale samenwerking tussen alle partijen.

2.2.4 Financieel-economische criminaliteit

De basis voor financieel opsporen in de organisatie ligt er, met veel kwaliteit op inhoudelijke expertise. Er werken gedreven mensen met verschillende achtergronden en ideeën voor de toekomst. Daar wil de politie op voortbouwen. De strategische koers FinEC gaat daarom uit van een verschuiving van de aanpak van financieel-economische criminaliteit (FinEC) naar de aanpak van criminaliteit vanuit een financieel-economisch perspectief.

Het doel is om vanuit financieel-economisch perspectief de verbinding met wijk, web en wereld, de rol van publiek private veiligheidscoalities en de bijdrage vanuit intelligence en technologie te verstevigen. Hierin staat het waarnemen van de werkelijkheid door een financiële bril centraal. Niet alleen ten behoeve van het in beeld brengen en volgen van geldstromen, maar juist ook ten aanzien van bedrijfskundige aspecten, zoals verdienmodellen en financiële structuren. Denk bijvoorbeeld aan het in beeld brengen van nieuwe vormen van (digitale) valuta en de handel daarin. Dit met het oog op kansen voor interventies die breder zijn dan het strafrecht.

Een van de prioriteiten die hieruit volgt, is het sterker positioneren van financieel opsporen als vaste pijler in het opsporingsproces en de bijbehorende intelligencefasen. Financieel opsporen kan namelijk voor doorbraken zorgen in opsporingsonderzoeken. Een voorbeeld hiervan is een onderzoek dat in 2020 is uitgevoerd door het Team Milieu van de Eenheid Midden-Nederland naar de handel in fout hout. Mede door de inzet van collega's van het Team Financieel Opsporen zijn financiële sluiproutes ontdekt waarlangs voor miljoenen aan illegaal hout werd geïmporteerd.

Niet alleen op milieugebied maar ook op andere onderwerpen kan het financieel-economisch perspectief en specialisme van betekenis zijn. Het integraal afpakken van crimineel verdiend vermogen is bijvoorbeeld een effectief middel om geldgedreven (ondermijnende) criminaliteit aan te pakken, zoals drugs- en mensenhandel, witwassen, corruptie en talrijke verschijningsvormen van fraude. Vandaar dat de politie samen met het OM, de

FIOD en andere bijzondere opsporingsdiensten onder regie van de Stuurgroep Afpakken in 2020 verdere invulling heeft gegeven aan de ingezette actielijnen om het afpakken van crimineel vermogen een impuls te geven. Met de oprichting van het Multidisciplinair Interventie Team (MIT) en de komst van de programmadirecteur-generaal Ondernijning (bij het ministerie van JenV) kreeg de aanpak van ondernijning dit jaar nog meer prioriteit en daarmee ook het afpakken van crimineel vermogen.

Een andere prioriteit die volgt uit de FinEC-strategie is publiek-private samenwerking. Zo werkt de politie onder de vlag van het Financieel Expertisecentrum (FEC) samen met onder andere toezichthouders, het OM, de FIOD en banken aan een sterkere integriteit van de financiële sector. Onder de vlag van het FEC is in 2019 het proefproject Serious Crime Taskforce gestart waarin de politie haar krachten bundelt met banken, het OM, de FIOD en de Financial Intelligence Unit (FIU) om beter zicht te krijgen op sleutelfiguren bij witwassen en deze effectiever te kunnen bestrijden. Daarnaast is onder de vlag van het FEC de Taskforce Terrorisme Financiering gestart, waar de politie ook aan deelneemt.

Wat betreft de internationale strategie en samenwerking is in 2020 een Internationaal Fenomeenbeeld (IFB) FinEC opgeleverd. Het werken met fenomeenbeelden past in de nieuwe visie van de politie op internationale samenwerking (IPS 2.0), waarbij niet langer gewerkt wordt met een landenbeleid maar met een beleid gebaseerd op prioritaire fenomenen. Financieel-economische criminaliteit is zo'n fenomeen en op basis van het IFB FinEC is inmiddels een Internationale Fenomeenstrategie (IFS) FinEC ontwikkeld, dat richting zal geven aan de inspanningen van de politie op internationaal gebied.

Een belangrijke boodschap in de IFS FinEC is dat de internationale aanpak van financieel economische criminaliteit gebaat is bij structuren en wetgeving die onderlinge samenwerking faciliteren. Wat dat aangaat is het van belang te vermelden dat de Nederlandse wet- en regelgeving ter voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen en terrorismefinanciering geëvalueerd wordt door de Financial Action Task Force (FATF). Het doel van de FATF is op mondiaal niveau het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en andere hieraan verwante bedreigingen voor de integriteit van het internationale financiële stelsel te voorkomen en te bestrijden. De FATF ontwikkelde hiertoe veertig aanbevelingen waarin internationale standaarden zijn vastgelegd, die landen geacht worden te implementeren in hun nationale wet- en regelgeving ter bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De FATF evalueert periodiek in welke mate landen inderdaad de FATF-aanbevelingen implementeren. In het kader van een effectieve en efficiënte gezamenlijke voorbereiding op de FATF-evaluatie is onder leiding van het ministerie van Financiën een tijdelijke projectorganisatie in het leven geroepen. Als een van de actoren die betrokken is bij het tegengaan van witwassen en terrorismefinanciering, maakt de Nederlandse politie onderdeel uit van deze projectorganisatie.

2.2.5 CTER

De mondiale uitbraak van COVID-19 had in 2020 invloed op de terroristische dreiging. De kans op aanslagen met een groot aantal slachtoffers is afgenomen, doordat veel soft targets (evenementen, musea, kerken, stadions) waren gesloten of slechts voor kleinere aantallen personen toegankelijk waren. Ook hebben de maatregelen die wereldwijd zijn genomen tegen COVID-19 en de afname van internationaal reisverkeer de bewegingsvrijheid van onder andere jihadisten (tijdelijk) belemmerd. Hierbij past echter de nuance dat grootschalige aanslagen sinds 2017 in Europa niet meer hebben plaatsgevonden. De kans op kleinschalige aanslagen met weinig fatale slachtoffers lijkt niet direct afgenomen door COVID-19. In 2020 hebben we hier in Oostenrijk, Frankrijk en Engeland helaas voorbeelden van gezien.

Deze en andere (inter)nationale ontwikkelingen op het gebied van radicalisering, extremisme en terrorisme maar ook die van maatschappelijk ongenoegen - al dan niet in relatie tot COVID-19 - vragen om een politie die in samenwerking met anderen in staat is tot flexibiliteit en aanpassingsvermogen bij de aanpak hiervan. Hiermee is en wordt een bijdrage geleverd aan de opsporing ten dienste van het vervolgen, maar vooral aan de voorkoming van terroristisch en/of extremistisch geweld.

Naast deze inzet wordt nog steeds aandacht besteed aan een gezamenlijke voorbereiding ten behoeve van onze respons, voor het geval er desondanks een incident plaatsvindt. Zo is in 2020 gewerkt aan een nieuwe training voor first responders op extreem geweld.

Daarnaast was en blijft de aandacht voor een optimale informatiepositie van belang. Onze first-responders, wijkagenten, rechercheurs, informatie-specialisten en experts staan nauw in verbinding met elkaar en onze buitenwereld (burgers, partners en andere instanties).

Bij dit werk bieden nieuwe werkwijzen en technieken kansen. Een voorbeeld waarmee, samen met het OM, in 2020 een start is gemaakt is de werkwijze Tijdkritisch Plaats Delict (TKPD), waarbij het vinden van de dader en het stoppen van de dreiging hoger geprioriteerd wordt dan het verzamelen van bewijsmateriaal tegen deze en/of andere daders. Andere ontwikkelingen waar CTER profijt van heeft, zijn die op het gebied van webcare, Artificial Intelligence, XR (Virtual Reality, Augmented Reality en Mixed Reality) en data science.

Het korps investeerde in 2020 extra in het in werking brengen van de korpsbrede afspraak om Internationale Politie Samenwerking (IPS) vorm te geven. Zo heeft CTER als eerste fenomeen, samen met partners, de Internationale Fenomeen Strategie CTER opgesteld. Deze strategie geeft een eenduidig kader voor internationaal politiewerk en is concreet uitgewerkt in het Internationaal Fenomeenprogramma CTER. Daarin zijn zowel operationele als niet-operationele doelstellingen en activiteiten voor 2021 geformuleerd waarbij de landen zijn geprioriteerd waarmee de internationale samenwerking wordt versterkt.

De jaarlijkse CTER Vakdag vond in 2020 voor het eerst digitaal (online) plaats. Hierbij volgden ruim vijfhonderd CTER-medewerkers van het OM, de KMar, de FIOD en de politie webinars over rechts-extremisme, maatschappelijk ongenoegen en anti-overheidsextremisme, evenals onderzoeksmogelijkheden in relatie tot sociale media.

Samenwerking en afstemming met de ketenpartners is en blijft belangrijk op zowel lokaal als (inter)nationaal niveau. Als voorbeeld is gewerkt aan de borging van werkzaamheden van de Internet Referral Unit in een nieuw op te richten zelfstandig bestuursorgaan (zbo) als uitwerking van de aanstaande EU-verordening Terroristische Content Online (TCO). Een ander voorbeeld is de politiebijdrage aan de gezamenlijke aanpak voor veilige re-integratie van geradicaliseerde ex-gedetineerden.

Dienst Speciale Interventies (DSI)

Voor 2020 was de formatie van de DSI vastgesteld op 258 fte. De bezetting per 31 december 2020 bedroeg 343 fte. Dat is een lichte stijging ten opzichte van 2019 (332). Deze bezetting is inclusief 68 aspiranten; dat is er één minder dan in 2019. In deze formatie is nog niet de uitbreiding van de capaciteit verwerkt die beoogd was met de toekenning van extra middelen in 2017. Door het uitblijven van een goedgekeurd werkplan kunnen veel functies nog niet opengesteld worden. Om enigszins de werkdruk te verlagen, zijn binnen de politie een aantal boven formatieve functies vervuld.

Observatieteams

De formatie van de Teams Tactische Opsporing binnen de eenheden is iets afgenomen, doordat interceptiewerkzaamheden in 2020 naar een andere Organisatorische Eenheid zijn verplaatst. De beschikbare formatie en bezetting ten behoeve van Observatie en Techniek is nagenoeg gelijk gebleven.

2.2.6 Vreemdelingen en migratiecriminaliteit

Ten aanzien van migratie rust op de politie een drieledige taak: toezicht en handhaving, opsporing en identificatie. Deze drie taken voert de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) uit in een context die complex en beweeglijk is. Voor alle drie taakvelden geldt dat deze de afgelopen jaren sterk veranderd dan wel geïntensiveerd zijn door de toenemende migratiestroom (in het bijzonder de vluchtelingencrisis), de aanhoudend substantiële terroristische dreiging en de toenemende aandacht voor de bestrijding van mensensmokkel en mensenhandel.

Identificatie- en Registratieproces

De staatssecretaris en de korpschef hebben resultaatsafspraken gemaakt. De politie levert onder andere een inspanningsverplichting op het Identificatie- en Registratieproces (I&R) in de asielstroom. Conform afspraak startte de politie het identificatieproces van asielzoekers binnen 24 uur na binnenkomst bij de politie. Dit proces is echter onderhevig aan voortdurende schommelingen met betrekking tot aantallen asielzoekers en hun herkomst en kent grote afhankelijkheden in de vreemdelingenketen. Om het proces structureel te kunnen bemensen is een uitbreiding van AVIM met 96 fte's nodig. In 2020 en 2021 investeerden c.q. investeren het ministerie en de politie beiden één miljoen euro per jaar. Vanaf 2022 wordt er structureel drie miljoen per jaar geïnvesteerd waarvoor het ministerie twee miljoen euro bijdraagt en de politie één miljoen euro. Dit komt bovenop de gelden die vanuit de motie Segers/Asscher (ongeveer drie miljoen euro) worden verstrekt. Vanuit deze gelden is in 2020 gestart met

de werving en zijn de eerste drie medewerkers aangesteld. Vier medewerkers (uit de selectie van 2020) worden in het eerste kwartaal van 2021 aangesteld.

Het besluit van juli 2019 om twee I&R-straten operationeel te hebben, te weten Ter Apel en Budel, en de overige (crisis)locaties te sluiten, is op 3 oktober 2020 gerealiseerd. Op basis van de prognose van 22.000 asielzoekers per jaar neemt de politie gemiddeld zestig asielzoekers per dag in behandeling. In samenwerking met de keten, voortkomend uit het programma *Flexibilisering Asielketen*, is het proces opnieuw ontwikkeld. In september 2020 is gestart met de invoering van dit herontworpen proces. Dit proces, dat wordt opgeknipt in twee dagen, maakt onderscheid tussen een "voorportaal" en een "frontoffice". Om de kwaliteit van het proces te verbeteren is er ook een regietafel ontwikkeld, waar samen met de ketenpartners wordt gestuurd op dit proces. Om de capaciteit van de politie niet verder ernstig te belasten is in 2020 voor de werkzaamheden in het "voorportaal", die eigenlijk geen taken zijn voor de politie, samenwerking gezocht met de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O). Dit krijgt verder vorm door de inhuur van 57 medewerkers, die de politie bekostigt.

Nederland neemt al jaren deel aan de Europese hervestigingsprogramma's. De AVIM draagt hier ook aan bij in het kader van het I&R-proces. Het nationale quotum hiervoor is 500 hervestigde vluchtelingen. Daar bovenop komen er jaarlijks nog hervestigers vanuit Turkije, vanuit de EU-Turkije Verklaring (quotum hiervoor is 1000). Vanwege COVID-19 is er in 2020 slechts één missie naar Turkije geweest, waar 127 mensen zijn geselecteerd. Ook kwamen er 295 hervestigers uit andere landen in Nederland aan.

Mensenhandel

Kwantitatieve resultaten Veiligheidsagenda

In de Veiligheidsagenda is mensenhandel een geprioriteerd thema. Zowel binnen de AVIM als binnen de generieke opsporing en GGP is hier aandacht voor. Wat betreft de kwantitatieve resultaten valt er een positieve ontwikkeling te zien: het aantal door het OM-geregistreerde verdachten stijgt sinds 2020 weer ten opzichte van 2019. Het aantal OM-verdachten dat tot en met december 2020 stond geregistreerd bedroeg 187 (van de beoogde 190). Hoewel er ingezet is op een versterkte aanpak van mensenhandel, valt niet te zeggen dat dit hogere aantal verdachten een op een kan worden verklaard door de al ingezette ontwikkelingen. Mensenhandel blijft grotendeels een haaldelict. Het aantal slachtoffers dat gemeld is aan Comensha is voorlopig vastgesteld op 481 slachtoffers (het definitieve aantal wordt eind april 2021 bekend). Dat is een stuk lager dan in 2019. Dat dit aantal zo veel lager is dan in 2019, heeft vrijwel zeker te maken met twee, van elkaar los staande, factoren.

Ten eerste zijn er mogelijk minder mensenhandel slachtoffers ons land binnen gekomen als gevolg van COVID-19 (grenzen min of meer dicht, relatief weinig Dublinclaimanten, weinig aangiftes op bureaus). Ten tweede is er een aanpassing geweest in het melden aan Comensha: in 2019 (en eerder) werden alle B8-melders aan Comensha gemeld. Sinds 2020 worden door meerdere eenheden alleen de B8 melders die als mogelijk slachtoffer van mensenhandel worden gezien, doorgegeven aan Comensha. Overigens worden de meldingen aan Comensha over slachtoffers sinds eind 2020 niet meer handmatig maar geautomatiseerd via beveiligde e-mail gedeeld.

Het aantal complexe onderzoeken dat in de tactische fase is afgerond bedroeg zeven. Dat is een stuk lager dan in 2019 (toen er 39 complexe onderzoeken in tactische fase waren afgerond). Dat valt moeilijk te verklaren. Een reden kan zijn dat er minder complexe zaken waren door COVID-19 of dat er zaken stuk zijn gegaan door COVID-19 (bijvoorbeeld omdat er tijdelijk geen huisbezoeken mogelijk waren). Ook is bekend dat allerlei criminelen er vanwege COVID-19 voor kozen om terug te gaan naar hun land van herkomst. Daarnaast waren er eind 2020 nog allerlei lopende onderzoeken, die nog niet in de tactische fase waren afgerond.

Deze kwantitatieve resultaten maken echter maar voor een deel inzichtelijk wat er is gedaan op het gebied van de aanpak van mensenhandel. Zo zijn er in 2020 door de onderdelen Mensenhandel en Migratiecriminaliteit binnen de AVIM naast de 187 OM-verdachten ook ongeveer 360 B8-zaken (voornamelijk aangiften mensenhandel door Dublinclaimanten) behandeld en ingediend bij het Landelijk Parket. Hiervan waren er in 37 zaken opsporingsindicaties voor andere lidstaten aanwezig, die met deze lidstaten zijn gedeeld. (NB: het betreffen indicatieve cijfers van het OM, omdat deze gegevens niet eenduidig kunnen worden geregistreerd). Ook hebben diezelfde AVIM-onderdelen 26 mensensmokkelzaken ingediend bij het OM en zaken behandeld op het gebied van migratiecriminaliteit (zoals identiteitsfraude).

Kwalitatieve resultaten Veiligheidsagenda

Van belang voor de aanpak van mensenhandel zijn vooral ook de kwalitatieve verbeteringen op de aanpak van

het fenomeen. Bij de AVIM wordt verder gewerkt aan het zo veel mogelijk certificeren van rechercheurs Mensenhandel. Er zijn tientallen rechercheurs gestart met de opleiding, maar door COVID-19 zijn de termijnen voor het behalen van het certificaat verlengd (vanwege het onvoldoende kunnen opdoen van praktijkervaring). Het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM) werkt aan het verder invullen van de vacatures voor de versterking van het EMM. Met het aantal extra fte's werkt het EMM verder toe naar een organisatie-overstijgende informatiepositie, wat de basis vormt voor producten op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Het EMM heeft inmiddels al meerdere (interne en externe) onderzoeken uitgevoerd in de lijn van de doorontwikkeling EMM 2.0. Een voorbeeld hiervan is het fenomeenonderzoek dat het EMM uitvoerde naar Vietnamese alleenstaande minderjarige asielzoekers (amv's). Het Informatie Knooppunt Nationaal (IKN) zal – in de rol van landelijke informatie coördinatie- de producten van het EMM verspreiden naar de DRIO's.

De politie investeert daarnaast in een betere informatiepositie, selectie en afweging van signalen door de ontwikkeling van de Domeinoverstijgende Informatiegestuurde Werkwijze (DIGW). In 2020 is gestart met de landelijke invoering daarvan. Vanwege COVID-19 heeft de politie webinars ontwikkeld en ingezet om alvast een eerste, inhoudelijke start te maken met dit project. In 2020 is veel aandacht besteed aan het leren kennen van de DIGW en het trainen van de politiemedewerkers die met de werkwijze aan de slag gaan. Dit krijgt een vervolg door er uniform mee te werken en te focussen op de wijze van registreren. Het IKN zal het technische beheer van de DIGW-registratie en het monitoren van een eenduidige toepassing c.q. informatiecoördinatie gaan uitvoeren.

De inhoudelijke borging van de DIGW vindt plaats binnen het EMM. Het EMM als samenwerkingsverband krijgt toegang tot de landelijke registratieomgeving(en) waardoor het in staat is om trends en ontwikkelingen proactief en vroegtijdig te kunnen signaleren en adresseren. Daarmee verkrijgt het EMM inzicht in de signalen van mensenhandel en mensensmokkel ten behoeve van de vertaling naar operationele, tactische en strategische producten voor haar partnerorganisaties. Het opleiden van eerstelijnsmedewerkers in het herkennen van mensenhandelsignalen is ook in 2020 voortgezet en verloopt nog volgens planning. Vanwege COVID-19 zijn in de loop van 2020 onlinetrainingen ontwikkeld.

De (landelijke) informatie-organisatie werkt al enige tijd aan een versterking rondom het thema mensenhandel. Zo is in 2020 de Intelcel Mensenhandel / Mensensmokkel opgericht. De intelcel werkt aan een nationaal doorlopend intelligencebeeld op signalen over mensenhandel binnen een internationale context en van omvangrijke complexe aard voor het maken van operationele keuzes binnen de Landelijke Eenheid. De intelcel werkt eraan om de laatste fte's in te vullen en zal naar verwachting medio 2021 operationeel zijn.

Het EMM is volop in (door)ontwikkeling en werkt eraan door het verkrijgen van inzicht in signalen, opsporingsonderzoeken en trends en fenomenen mensenhandel en mensensmokkel, door het uitwisselen van kennis en informatie tussen de partnerorganisaties, de vertaling te maken naar operationele, tactische en strategische producten aan de hand waarvan de partnerorganisaties hun strafrechtelijke of publiekrechtelijke bevoegdheden kunnen uitoefenen.

Binnen het EMM worden gegevens samengebracht die voortkomen uit gegevensverwerkingen met verschillende doelen en worden uitgevoerd door verschillende verantwoordelijken. In samenwerking met privacyfunctionarissen van het OM, de politie, de KMar, de ISZW en de IND heeft daarom een Data Protection Impact Assessment (DPIA) plaatsgevonden. Op basis van de afgeronde DPIA zal in Q1 2021 een nieuw EMM-convenant worden getekend door vijf convenantpartners: Politie, KMar, ISZW, IND en OM.

Het OM – de informatie officier van het Landelijk Parket- is vanuit zijn gezagsrol over de opsporingsinformatie al in een zeer vroegtijdig stadium betrokken bij de producten die door zowel de intelcel als het EMM worden gemaakt.

Personele versterking

Vanuit de motie Segers/Asscher ontvangt de politie de komende jaren gefaseerd €10 miljoen voor de personele versterking van de aanpak van mensenhandel en het I&R proces. Conform het bestedingsplan is de werving voor de eerste tien fte's voor de bestrijding van mensenhandel in gang gezet. Uiteindelijk zijn zeven mensen geselecteerd, van wie er twee al in 2020 zijn gestart en vijf mensen zitten in de afronding van hun selectieprocedure. Het gaat hier met name om operationeel specialisten Intelligence of Digitaal. Daarnaast is uit de motiegelden ook geworven voor het I&R-proces (zie daarvoor de paragraaf Identificatie- en Registratieproces).

Internationaal

In 2020 is een internationale fenomeenstrategie opgesteld met als doel deze verder te ontwikkelen naar een internationaal fenomeenprogramma met keuzen voor concrete doelen en gerichte inzet. Het uiteindelijke doel is,

naast het komen tot betekenisvolle inzet in het buitenland, de AVIM-teams meer internationaal verbonden te laten zijn. Los van deze ontwikkeling bestaan er lopende internationale maatregelen die voorkomen uit plaatsing van liaison officers Mensenhandel. Er zijn drie politieliaisons met het taakgebied Mensenhandel geworven. Deze zijn in 2020 geplaatst in Polen (met accreditatie Hongarije), Kroatië (met accreditatie Slovenië, Bosnië-Herzegovina en Montenegro) en Italië. De liaison in Kroatië is sinds juni 2020 geplaatst en de liaison in Polen is begin september 2020 gestart. De liaison in Italië was daar al werkzaam als regulier liaison, maar heeft de taken op het gebied van mensenhandel overgenomen. De politie zet in op het goed benutten van deze en andere politie liaisons om te komen tot betekenisvolle inzet.

Daarnaast was de politie onder andere betrokken bij verschillende EMPACT-acties op het terrein van Mensenhandel, zoals de samenwerking met Vietnam, China en Nigeria. Ook was de politie betrokken bij de in het najaar door Nederland vanuit EMPACT georganiseerde EU-actie voor de aanpak van arbeidsuitbuiting. Die actie leidde tot 535 potentiële slachtoffers mensenhandel, bijna 200 verdachten en de start van ruim 600 nieuwe onderzoeken. Naast bovenstaande ontwikkelingen lopen er verschillende proeftuinen waaraan een bijdrage is verleend. Ze zijn gericht op het verhogen van de aangiftebereidheid, het verbeteren van de samenwerking met zorginstellingen en de samenwerking met vakantieparken. Deze laatste proeftuin is in 2020 afgerond. Dit zijn gezamenlijke inspanningen van politie en andere partijen.

Ten slotte is de politie samen met het OM een actieve partner in het ontwikkelen van nieuwe aanpakken tegen mensenhandel door deelname aan het Field Lab Mensenhandel.

2.2.6.1 Implementatie Programma Grenzen en Veiligheid

Dit in 2019 gestarte programma komt voort uit het besluit van de EU c.q. de Schengenlanden om de bewaking van de buitengrenzen te versterken. Waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden die ICT en biometrie bieden en waarbij de uitwisseling van informatie (zowel binnen als tussen de lidstaten) wordt versterkt en uitgebreid. In zeven EU-verordeningen is neergelegd hoe een en ander medio 2022 dient te functioneren. De politie is daar nauw bij betrokken. Niet alleen vanwege de grenstaken die de Zeehavenpolitie in Rotterdam uitvoert, maar ook omdat overal in het land zogeheten derdelanders kunnen worden aangetroffen, waarbij het gewenst is om snel en secuur zijn/haar identiteit en rechtmatigheid van verblijf te kunnen vaststellen. Een derdelander is een persoon met een andere nationaliteit dan die van een van de EU-lidstaten, Noorwegen, IJsland, Liechtenstein of Zwitserland. Ook staatlozen worden tot derdelanders gerekend.

Het feit dat de politie ook voor ketenpartners als OM en KMar ICT-systemen (SIS) beheert - die ten gevolge van dit programma moeten worden aangepast - en dat de nieuwe (supranationale) wetgeving gevolgen heeft voor processen, procedures en werkwijzen, maakt het een complex programma waarbij veel intern en extern moet worden afgestemd en nieuw ontwikkeld.

In 2019, doorlopend in 2020, lag de focus vooral op het ontwerpen van ICT. Binnen de eigen organisatie zijn concrete opdrachten uitgezet en met ketenpartners zijn afspraken gemaakt. Meer en meer wordt nu nagedacht over wat de nieuwe mogelijkheden van informatieuitwisseling en de extra gegevens die straks beschikbaar zijn, gaan betekenen voor de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de politie en de operatie. En wat dit betekent in termen van opleiding en workload. Bewust is gekozen voor een relatief klein programmabureau, waarbij het korps de meeste werkzaamheden belegt in de lijn. Dat betreft de medewerkers die hier mee werken, en die bijvoorbeeld de ICT en gegevensbestanden gaan beheren, maximaal bij het proces.

De kosten van het programma, zowel incidenteel als structureel, worden in principe vergoed door het ministerie of gesubsidieerd door de EU. Besluitvorming hierover vindt plaats in 2021.

2.3 Business intelligence en informatie

2.3.1 Informatie en digitalisering

Goede intelligence is een van de pijlers onder goed politiewerk. Intelligence helpt de politie om snel, slim en succesvol te werk te gaan. Alle operationele onderdelen van het korps voeren intelligencewerk uit. Weten wat zich in de criminaliteit en openbare orde afspeelt, met oog voor privacy en ethiek, draagt in belangrijke mate bij aan de legitimiteit van de politie en het vertrouwen van de samenleving in de politie. Goede intelligence is niet alleen in het belang van de politie zelf, maar ook voor de verbinding tussen de politie en haar partners, onder wie het bevoegd gezag.

Om de hedendaagse uitdagingen op het gebied van voortschrijdende technologische ontwikkelingen en trends in het veiligheidsdomein het hoofd te kunnen bieden, heeft de politie behoefte aan state-of-the-art technologie en intelligence. Dit is de uitkomst van de eind 2019 opgeleverde *Scan op het intelligencewerk* en is vertaald in de Ontwikkelagenda Intelligence, die het Korpsmanagementteam (KMTO) in 2020 vaststelde. De Ontwikkelagenda Intelligence geeft antwoord op de vraag wat de komende jaren nodig is om de politie van de state-of-the-art technologie en goede intelligence te voorzien. Drie ontwikkelopgaven laten zich hierbij onderscheiden: (1) een gestructureerde informatiepositie, (2) intelligence gestuurd werken en (3) een versterking van het eigen innovatievermogen en de kennis van het intelligencewerk. In 2020 is aan de hand van de in dat jaar vastgestelde ontwikkelagenda actief bijgedragen aan de ontwikkeling van elke opgave.

Daartoe kan in de eerste plaats de *Business Intelligence strategie 2018-2020* worden genoemd, met investeringen langs de lijnen werk, mensen en data. Deze strategie is gericht op het maken van state-of-the-art techniek. Het koppelen van systemen en het flexibel ontsluiten van analysetoepassingen verbeterde in 2020 het analyseren, duiden en delen van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen. Hierbij zet de politie expertise van datascientists in. De verschuiving van registratief werk naar meer analyse en duiding maakt tevens een personele ontwikkeling zichtbaar.

In de tweede plaats is verder gebouwd aan het Politiedataplatform (PDP). Hierop kunnen alle voor de politie beschikbare bronnen legitiem en praktisch worden ontsloten. Dit platform stelt de politie dan ook in staat om sneller en effectiever om te gaan met nieuwe en snel veranderende veiligheidsvraagstukken.

Ten derde het landelijke programma Raffinaderij. Raffineren biedt rechercheurs en analisten de mogelijkheid om snel grote hoeveelheden politiegegevens in onderlinge samenhang te analyseren en visualiseren. Dat versnelt en verbetert de waarheidsvinding in de opsporing. In samenwerking met de Politieacademie en een aantal key-users is in 2020 het generieke trainingsprogramma *Raffinaderij voor gebruikers* ontwikkeld.

Ten vierde is van belang om te realiseren dat aan voorbeelden van optimaal informatiegebruik ook juridische en ethische vraagstukken kleven. Dat geldt voor de voornoemde Raffinaderij, maar bijvoorbeeld ook voor het landelijk ingevoerde Criminaliteitsanticipatiesysteem (CAS), dat een inschatting geeft van waar en wanneer zich de grootste kans voordoet op een bepaald delict, zoals woninginbraak. Het door de politie met het OM ontwikkelde Kwaliteitskader Big Data biedt een framework om verantwoord en met oog voor noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit met het thema big data aan de slag te gaan. Het kwaliteitskader is inmiddels landelijk ingevoerd.

Ten slotte bouwde het korps in 2020 verder aan andere ontwikkellijnen zoals het *Kwaliteitskader risicotaxatie personen met verward gedrag* en het *Realtime Intelligence Lab* (RTI-lab). Het RTI-lab is een in 2015 gestart samenwerkingsverband tussen de politie, TNO en de Hague Security Delta (HSD) om binnen de politie en met partners aan de hand van experimenten de realtime intelligencefunctie van de politie verantwoord te innoveren. Daartoe heeft het RTI-lab twee doelen: een leerfabriek en kennisknooppunt zijn. Als kennisknooppunt monitort het RTI-lab met andere innovatiehubs relevante ontwikkelingen in binnen- en buitenland en stimuleert het de uitwisseling van kennis over geavanceerde technieken. Als leerfabriek worden met een professionele en beproefde werkwijze gecontroleerde experimenten uitgevoerd en voorbereid voor ingebruikname.

Het thema privacy komt in het jaarrekeningdeel (de bedrijfsvoeringsparagraaf) ook kort aan bod. Zie hiervoor hoofdstuk 11

2.3.2 Vernieuwend registreren

De politie werkt aan het *Programma Vernieuwend Registreren* (PVR) met als hoofddoel de bestaande operationele registratieve systemen te herontwerpen en te vernieuwen. Op die manier ondersteunt het programma agenten en rechercheurs in hun dagelijkse werk zo goed mogelijk en op een eenduidige en gebruiksvriendelijke manier bij het vastleggen en opvragen van gegevens.

Hiervoor gebruikt het PVR het Operationeel Politie Platform (OPP). Deze technologie draagt bij aan de verbetering van het politiewerk en het levert op termijn - wanneer de huidige registratieve systemen zijn vervangen - een aanzienlijke besparing op IV-exploitatiekosten. Daarnaast maakt het PVR het mogelijk om nieuwe technieken te integreren, zoals het gebruik van multimedia (spraakdata en beeldmateriaal). De eerste systemen die al op het OPP zijn geplaatst en intensief worden gebruikt, zijn de applicaties ter ondersteuning van

de regionale briefing (E-Briefing) en executie- en signaleringstaken (E&S). E-Briefing en E&S draaien al enkele jaren op het OPP, zijn stabiel en worden door de eindgebruikers goed gewaardeerd. Tevens heeft onderzoek door het advies- en onderzoeksbureau Significant aangetoond dat deze modules substantieel bijdragen aan directe uren voor politiewerk door het verminderen van administratieve handelingen en reistijd. Wat betreft de E&S kregen ook de Koninklijke Marechaussee en de IND met ingang van 2020 toegang tot het nieuwe signaleringsregister. De ontwikkeling en het operationele succes van E-Briefing en E&S leverden lessen op voor het vervolg van het vernieuwingsprogramma. Naast de structurele vervanging van bestaande applicaties heeft het PVR in 2020, in lijn met het BIT-advies, ook geïnvesteerd in aanvullende functionaliteit binnen enkele van deze bestaande applicaties. Dit vanuit een operationele noodzaak en omdat realisatie ervan tijdens de vernieuwing op korte termijn nog niet haalbaar was. Zo zijn er toepassingen opgeleverd op het gebied van plaats delict onderzoek, Professioneel Controleren (ProCo) voor het automatisch tellen van controles, het registreren van politiewaarschuwingen en eenvoudigere registratie van controles op straat. Daarnaast is aanvullende functionaliteit opgeleverd voor handhaving van COVID-19 feiten en startte een pilot met het via de smartphone digitaal vastleggen en opsturen van vingerafdrukken naar het centrale registratiesysteem Havank.

Het Bureau ICT Toetsing (BIT) verrichtte in 2019 onderzoek naar het project PVR-Winkeldiefstal, als onderdeel van het PVR. Als reactie op het BIT-onderzoek heeft de minister van JenV op 13 december 2019 aan de Tweede Kamer voor 2020 een tweesporen aanpak toegezegd. Het eerste spoor betreft het door een externe partij laten onderzoeken van de wijze waarop de BIT-aanbevelingen en oplossingsrichtingen zo goed mogelijk kunnen worden geïmplementeerd. Het tweede spoor betreft het, parallel aan dit onderzoek, continueren van de ontwikkeling van PVR Winkeldiefstal. Wat betreft het eerste spoor heeft de firma Deloitte van februari tot en met juli 2020 intensief onderzoek gedaan naar het PVR en in september 2020 zijn eindrapport opgeleverd. Ten behoeve van PVR Winkeldiefstal zijn voorbereidingen getroffen om te kunnen starten met de invoering voor politiemedewerkers.

Het Deloitte rapport geeft de politie een goede basis om het ingezette pad met het PVR en het OPP te vervolgen. Deloitte doet in zijn rapport aanbevelingen en benoemt voorwaarden waarmee de door hen onderkende risico's gemitigeerd kunnen worden. Het operationaliseren van deze mitigerende maatregelen is een voorwaarde en vereist naar verwachting nog een behoorlijke inspanning voor zowel de korte als de langere termijn. Deze zijn door de politie gebundeld in (hoofd)acties die toegewezen zijn aan actiehouders, daarbij voorzien van een beschrijving van het beoogde resultaat en een streefdatum voor oplevering. De (hoofd)acties gaan in op zaken als het testen van het OPP ten behoeve van het registreren van winkeldiefstal, de verbetering van het voortbrengingsproces en het bijstellen van de businesscase en toegepaste systematiek.

2.4 Bedrijfsvoering

De politie verbeterde haar bedrijfsvoering in 2020 door uitvoering te geven aan drie doelstellingen:

De verbinding tussen bedrijfsvoering en operatiën is verbeterd via het traject PDC Next Level

De politie werkte in 2020 aan het verbeteren van de PDC-dienstverlening via PDC Next Level. Met daarbij de focus op de menselijke maat en betere ondersteuning van de operatie.

Nabijheid in de vorm van een sterkere verbinding met de operatiën wordt bereikt door een sterke operationele oriëntatie. De inzet tijdens de coronacrisis bewees dat in 2020 bij uitstek. In een korte periode is samen met de eenheden een groot aantal acties uitgevoerd. Het PDC realiseerde dit door – voor de eerste keer – in dezelfde SGBO-structuur te werken als de eenheden. De PDC Servicedesk Corona is in zeer korte tijd opgericht. Hier kunnen politiemedewerkers terecht met al hun coronagerelateerde vragen. MS Teams is grootschalig en versneld ingevoerd (45.000 actieve accounts). Hulpmiddelen zoals mondklappers, handschoenen en overalls zijn aangeschaft en verstrekt aan alle teams. En over alle maatregelen is gecommuniceerd via intranet, online briefings en aanpassing van werkinstructies. Het werk kon hierdoor in belangrijke mate betrekkelijk gewoon doorgang vinden.

Verbeteren dienstverlening

In 2020 is het stapsgewijs verbeteren van de dienstverlening 'gewoon' doorgedaan. Dit heeft onder andere het volgende opgeleverd:

- Het integrale Blue Portaal is live gegaan binnen de hele organisatie. Alle politiemedewerkers hebben nu de mogelijkheid om Blue Portaal te gebruiken, waarmee informatie makkelijker te vinden is en het PDC eenvoudiger te bereiken. Aanvullend hierop is de web- en appshop in ontwikkeling.

- De servicedesks van het PDC werken integraal samen. Met elkaar wordt gewerkt aan het verbeteren en het verder ontwikkelen van digitaal contact met de servicedesks.
- De experimenten met servicekasten en het serviceplein bieden een bodem voor het vergroten van het gevoel van nabijheid in de eenheden.
- Er is een nieuwe versie van het politiedashboard, waardoor teamchefs meer inzicht hebben en beter kunnen sturen.
- De eerste "digitale medewerker" (geen persoon maar artificial intelligence) wikkelt autorisatieverzoeken af.
- Het Team Optimalisatie Dienstverlening is in werking. Een succesvolle samenwerking waar op basis van data verbeteringen worden doorgevoerd in de dienstverlening van het PDC.
- Het inzetten van een chatbot bij de verwerving van nieuwe medewerkers.

Zeggenschap voor de eenheden is vergroot

Het programma Doorontwikkeling Begroten en Budgetteren (DoBB) heeft een belangrijke rol bij het realiseren van de aanbeveling van de Commissie Evaluatie Politiewet 2012 om ruimte te scheppen voor flexibiliteit en "maatwerk" binnen het korps. Samen met het Politiedienstencentrum zijn daartoe belangrijke stappen gezet. Denk aan de professionalisering van de P&C-producten (door ingebruikname van de nieuwe Planning, Budgeting and Forecasting tool), het inzichtelijk maken van informatie op teamniveau (door aanpassingen in systemen en werkprocessen) en de extra bedrijfsvoeringsondersteuning binnen de eenheden. Noodzakelijke stappen omdat flexibiliteit en maatwerk enkel kunnen worden gerealiseerd als er voldoende inzicht is in (de kosten van) de mensen en middelen die een lijnchef of politiechef ter beschikking heeft voor de uitvoering van de politietaak.

Intern wordt er meer inzicht geboden. Vanaf september 2020 hebben lijnchefs de beschikking over twee nieuwe tegels in het prestatiedashboard. Deze geven op team- en afdelingsniveau inzicht in de realisatie van de kosten van de operationele inzet en in de realisatie van de teamgebonden kosten. Hierdoor wordt inzicht verschaft dat een basis gaat bieden voor betere sturing op de operatie. Daarnaast is samen met het Politiedienstencentrum werk gemaakt van de verruiming van het gebruik van de debitcard om de lijnchefs ook wat dat betreft meer flexibiliteit te geven. Lijnchefs kunnen deze nu ook gebruiken voor kleine zakelijke uitgaven.

2.5 Bijzondere domeinen

2.5.1 Landelijke Meldkamersamenwerking

Nieuwe verantwoordelijkheid

Per 1 januari 2020 ontvangt de politie een bijzondere bijdrage voor het beheer van meldkamers waarin de hulpdiensten (ambulance, brandweer, etc) hun meldkamerfunctie uitoefenen en zijn het beheer en de beheerders van de meldkamers overgedragen aan de politie. Dit is een uitvloeisel van de *Wijzigingswet meldkamers* waarin de verantwoordelijkheid voor het beheer van meldkamers bij de politie wordt gelegd. De Wijzigingswet zelf met de ministeriële regeling *Hoofdpijnen van beleid en beheer meldkamers* trad per 1 juli 2020 in werking. De wet regelt een nieuwe inrichting van de meldkamers en onderscheidt de meldkamerfunctie, die de verantwoordelijkheid van de hulpdiensten zelf is, en het beheer van meldkamers.

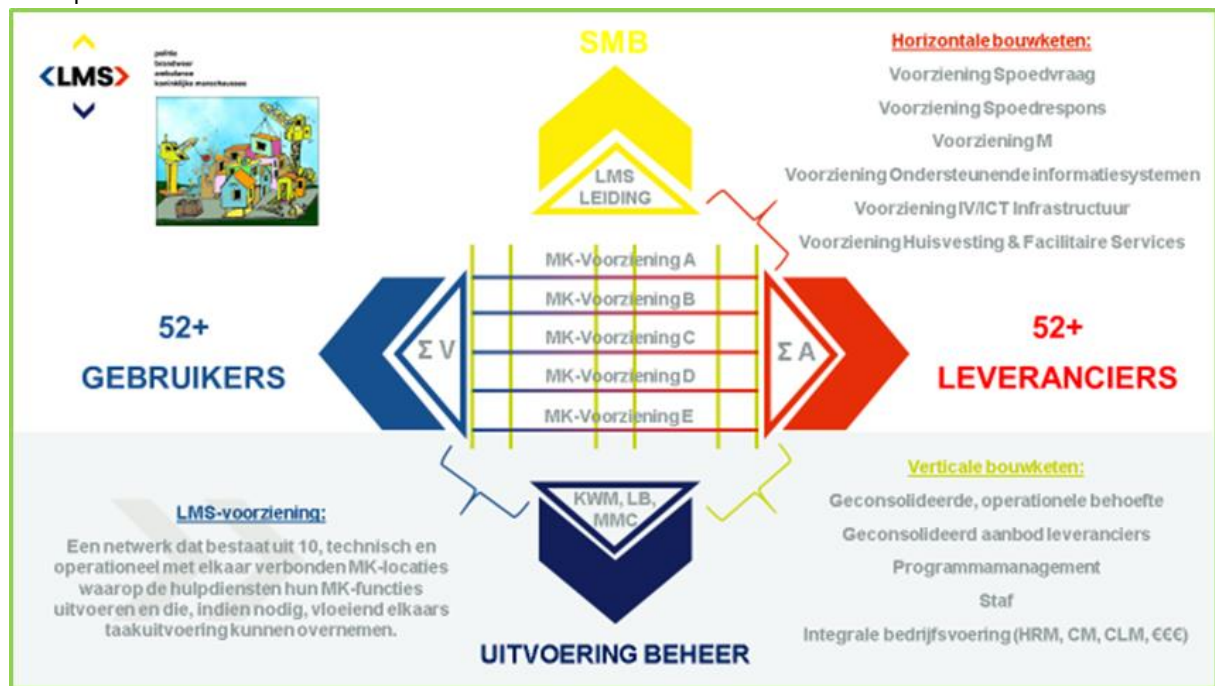
Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid voor het beheer van meldkamers is per 1 januari 2020 een nieuw onderdeel van de politie ontstaan, de Landelijke Meldkamersamenwerking (LMS). Onder andere door toevoeging van de LMS aan het mandaatbesluit politie. De LMS heeft als opdracht te komen tot een netwerk van maximaal tien operationeel en technisch met elkaar verbonden meldkamers, waarin de hulpverleningsdisciplines hun meldkamerfunctie (gezamenlijk) kunnen uitoefenen. Op basis van de regeling Hoofdpijnen van beleid en beheer hebben alle partijen en hulpdiensten in de meldkamer de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op het beheer. In deze multi-governance is sprake van één gezamenlijke (be)sturing, financiering en bedrijfsvoering voor het beheer van de meldkamers.

Organisatieontwikkeling LMS

De LMS als jonge organisatie binnen de politie kent twee sleutelmomenten in haar ontwikkeling. Het eerste was op 1 januari 2020, het moment waarop de verantwoordelijkheid voor het beheer van meldkamers daadwerkelijk bij de politie/LMS is ondergebracht. Vanaf dat moment bestaat de LMS. Nog zonder formatie, maar wel met (tijdelijk tewerk gestelde) medewerkers. Het tweede sleutelmoment is het moment waarop LMS verankerd wordt in de inrichting van het korps met formatie, naar verwachting per 1 januari 2023. Het netwerk van maximaal tien meldkamers zal naar verwachting uiterlijk in 2025 gerealiseerd zijn.

Het jaar 2020 is voor het meldkamerveld met zijn meer dan 52 gebruikers met eigen verantwoordelijkheden en voor de LMS het eerste jaar waarin de nieuwe inrichting operationeel is. Dit leidde tot een aanscherping van

verantwoordelijkheden en heeft de LMS ertoe gebracht om haar positie in het meldkamerveld met een conceptueel model te definiëren.

In dit conceptuele model is de LMS een vraag-aanbod organisatie voor de voorziening meldkamer die de vraag van de 52+ gebruikers verbindt met de 52+ leveranciers. Het streven is dat het meldkamernetwerk 24/7 honderd procent bereikbaar en beschikbaar is, als levenslijn voor burgers en hulpverleners.

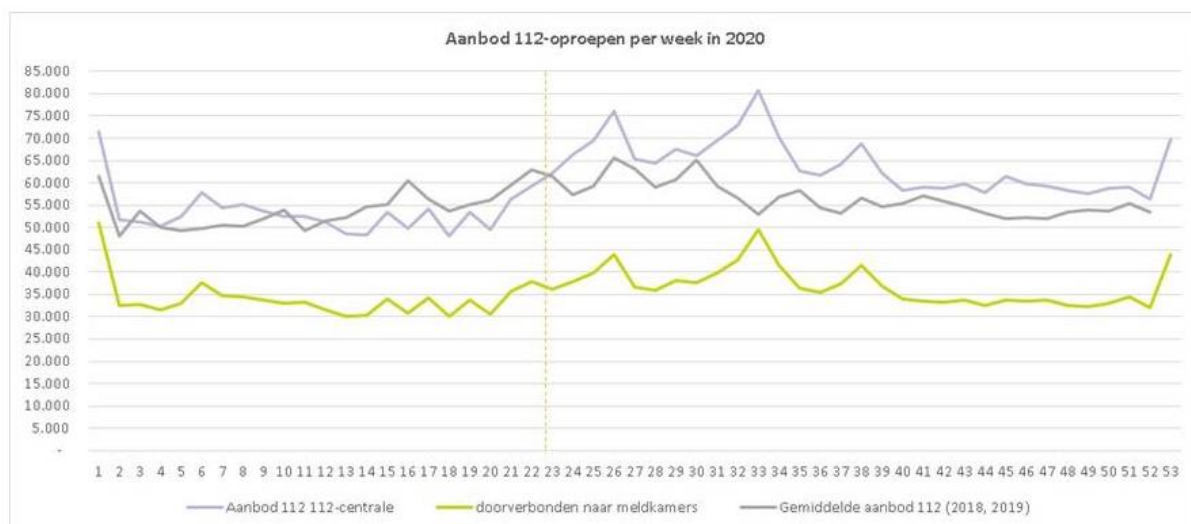
Beleids- en bestedingsplan meldkamers

In 2020 opereerde de LMS voor de eerste keer op basis van het in de multi governance vastgestelde Beleids- en bestedingsplan 2020. Dit plan beschrijft de gezamenlijke ontwikkeling van de disciplines en de LMS in de meldkamers over 2020 en is opgebouwd langs de ontwikkellijnen Continuïteit, Bij de tijd, Nieuwe tijd en Entiteit. In de financiële paragraaf zijn de bestedingen opgenomen die behoren bij deze ontwikkellijnen. Dit betreft de besteding van de bijzondere bijdrage over 2020. Verder is het *Beleids- en bestedingsplan meldkamers over 2021* volgens de afgesproken multi-governance opgeleverd en goedgekeurd. Dit vormt de basis waarop de LMS gaat opereren.

Behaalde resultaten

In het voorjaar van 2020 is de samengevoegde meldkamer in Bergen op Zoom aangesloten op de landelijke meldkamer IV- en ICT-infrastructuur en operationeel geworden. In september ging de meldkamer in Naarden samen met die in Lelystad. Dit brengt het aantal samengevoegde meldkamers op acht, waarvan er vier aangesloten zijn op de meldkamerinfrastructuur. In 2025 zullen alle tien beoogde meldkamers zijn samengevoegd. Het 112-platform is vernieuwd en opgeleverd in het najaar van 2020. Dit maakt vernieuwingen zoals het realiseren van een 112-app mogelijk. In de zomer van 2020 is het vernieuwde C2000 voor fase 1 in beheer genomen. De voorbereidingen om te komen tot een aanbesteding voor het Nationale Meldkamer Systeem (NMS) gingen gestaag door. Vanaf 1 januari 2020 nam de LMS het beheer van meldkamers 'as is' over en is de ontwikkeling naar één beheer gestart. Verder zijn er als gevolg van de activiteiten om de continuïteit van meldkamers gedurende de coronacrisis te garanderen extra inspanningen in het meldkamerveld verricht. Op de continuïteitsplannen van de meldkamers en de LMS zijn collegiale toetsingen uitgevoerd om deze op een nog hoger niveau te brengen. En uiteraard zijn alle coronamaatregelen op de meldkamers ingevoerd.

Onderstaand is een weergave van de 112-oproepen in 2020, afgezet tegen het gemiddelde in 2018 en 2019. Dit laat zien dat in het coronajaar het aantal 112-oproepen in de zomer en het najaar substantieel meer was dan de jaren daarvoor, terwijl dit het voorjaar andersom was.

2.5.2 Politieacademie

De Politieacademie (een zelfstandig bestuursorgaan) is het onderwijsend en kwalificerend instituut voor de politie en draagt daarnaast als onderzoeks- en kennisinstituut bij aan het vakmanschap en het lerend vermogen van de politie. Het politieonderwijs bestaat uit het Basis Politie Onderwijs (BPO) voor startende politiemedewerkers en het Vakspecialistisch Politie Onderwijs (VPO) op de diverse politievakgebieden voor zittende politiemedewerkers.

Om de meerjarige vervangingsvraag te kunnen opvangen stelden de korpsleiding, de Politieacademie (PA) en het departement een aantal jaren geleden een meerjarig instroomarrangement vast. Voor 2020 heeft de korpsleiding op basis daarvan vooraf bepaald hoeveel aspiranten en zijinstromers opgeleid moeten worden. De Politieacademie voert dat instroomarrangement uit en leidt de afgesproken aantallen op, verdeeld over de locaties in het land.

Aan het begin van de coronacrisis heeft de korpsleiding in een vroeg stadium het basispolitieonderwijs aangemerkt als een kritisch proces voor de politieorganisatie, dat zoveel mogelijk door moet gaan. De Politieacademie heeft hieraan invulling gegeven. In 2020 is in goede afstemming met de politiebonden het basispolitieonderwijs aan aspiranten zoveel mogelijk doorgegaan met inachtneming van de RIVM-richtlijnen. Afstandsleren en online politieonderwijs kregen door de coronacrisis een enorme impuls.

In 2020 is door het korps, het ministerie en de Politieacademie gezamenlijk besloten tot het ontwikkelen van een geheel vernieuwde basispolitieopleiding (PO21). De vernieuwde opleiding kent een opleidingsduur van twee jaar en start begin 2021. De opleiding is gebaseerd op de door de korpsleiding in 2019 vastgestelde beroepsprofielen. In 2020 zijn het realisatieplan en het implementatieplan PO21 vastgesteld. De realisatie van het PO21 is voor de Politieacademie en het korps de belangrijkste gezamenlijke opgave voor 2021. Na de ontwikkeling en realisatie van de nieuwe basispolitieopleiding zullen ook de overige opleidingen in het basispolitieonderwijs worden vernieuwd.

Vanuit haar taak als kennisinstituut verrichtte de Politieacademie in 2020 onderzoek en verzamelde, veredelde, beheerde politiekundige kennis en droeg die over aan de betrokken partijen. Het PA-onderzoeksprogramma 2020 was vooraf afgestemd met de landelijke portefeuillehouders.

3 Inzet van mensen en middelen in de operatie

3.1 Programma Doorontwikkelen Begroting en Budgettering

In 2020 vond de verdere ontwikkeling plaats langs twee lijnen. Enerzijds het uitwerken van de richting waarin het korps zich ontwikkelt (meer beleidsrijk, zie paragraaf 2.4 Bedrijfsvoering). Anderzijds groeiend inzicht in de beschikbare mensen en middelen voor en in de eenheden en het aan de eenheden toe te rekenen financiële beslag. Dit laatste wordt in paragrafen 3.2 tot en met 3.6 uitgewerkt in de (financiële) compartimentering en enkele infographics over beschikbare sterkte en middelen.

3.2 Begrotingsmodel

De Commissie Evaluatie Politiewet 2012 evalueerde de Politiewet 2012 in 2017. De evaluatie leidde tot aanbevelingen aan de minister, het bevoegd gezag en de politie. De aanbevelingen aan de politie bevatten onder andere de behoefte om de politie meer ruimte te bieden voor de uitvoering van de (lokale) politietaak. Hiertoe moet meer flexibiliteit worden ingebed in de structuur van de politieorganisatie. Om de beoogde flexibiliteit te creëren is een flexibiliseringsagenda opgezet, waaraan ook in 2020 uitvoering is gegeven.

Dit is onder andere belegd binnen het programma Doorontwikkelen, Begroten en Budgetteren (DoBB). Dankzij DoBB kan het korps de eerste compartimenteringstabellen opleveren, die inzicht bieden in de verdeling van mensen en middelen per eenheid.

Begroting 2020

Eenheden <i>Bedragen x 1 miljoen</i>	Noord-Nederland	Oost-Nederland	Midden-Nederland	Noord-Holland	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Oost-Brabant	Limburg	Totaal	Landelijke Eenheid
Personeel	282,3	464,1	321,8	239,6	371,4	416,0	399,2	231,1	214,5	197,6	3.137,6	402,2
Operatie	19,6	32,4	22,8	15,8	24,7	29,0	27,6	16,1	14,8	14,5	217,3	26,9
Regulier	1,8	2,7	1,9	1,4	2,2	2,4	2,3	1,4	1,3	1,1	18,5	1,9
Specifiek	3,5	6,4	5,0	3,4	14,6	4,5	6,2	5,6	3,4	5,0	57,6	114,3
Totaal	307,2	505,6	351,5	260,2	412,9	451,9	435,3	254,2	234,0	218,2	3.431,0	545,3
Sterkte (in fte's)	4.196	7.039	4.955	3.591	5.668	6.354	6.136	3.504	3.250	2.982	47.675	5.498
Gem./fte (x € 1.000,-)	73,2	71,8	70,9	72,5	72,8	71,1	70,9	72,5	72,0	73,2	72,0	99,2

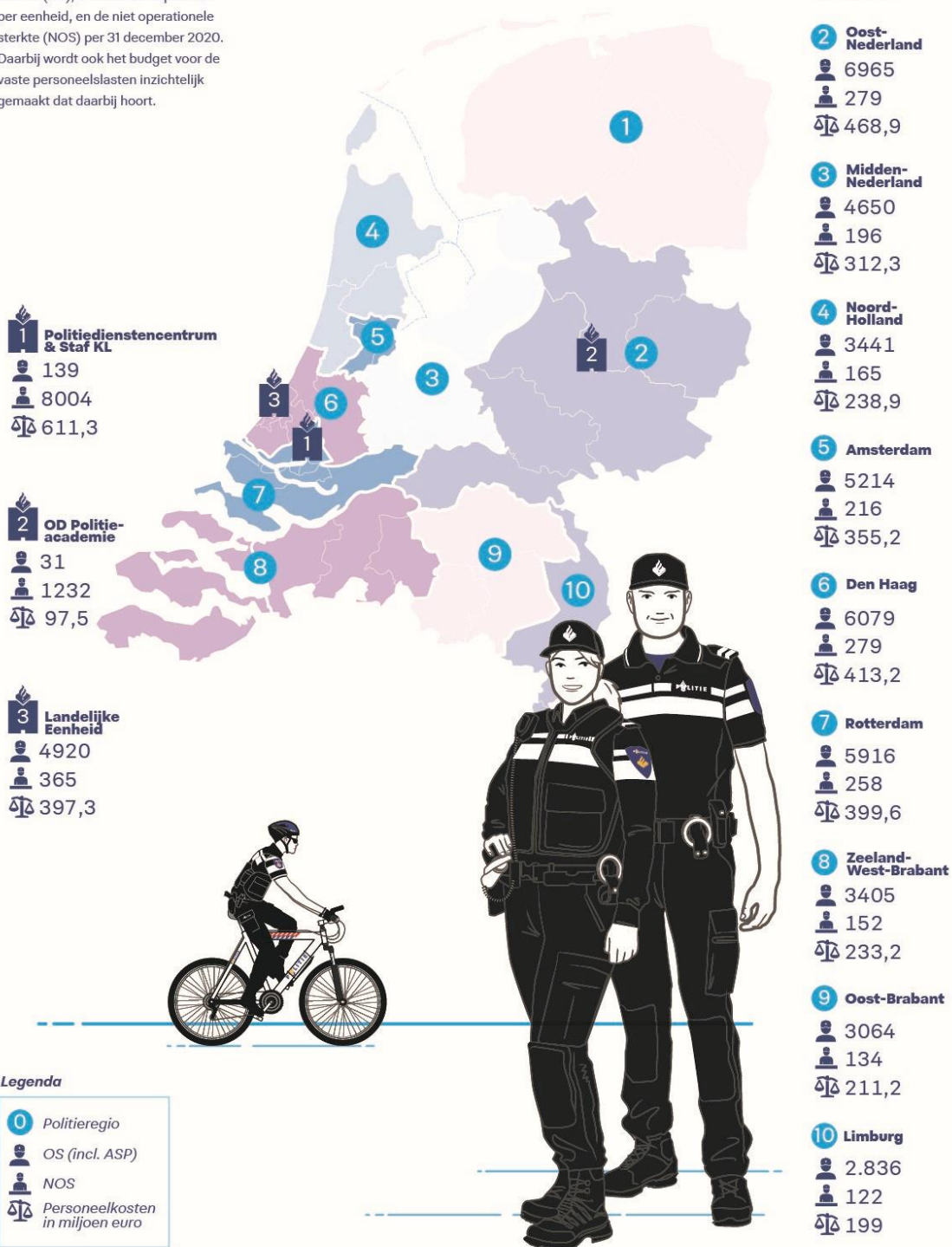
Realisatie 2020

Eenheden <i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	Noord-Nederland	Oost-Nederland	Midden-Nederland	Noord-Holland	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Oost-Brabant	Limburg	Totaal	Landelijke Eenheid
Personeel	278,3	468,9	312,3	238,9	355,2	413,2	399,6	233,2	211,2	199,0	3.109,9	397,3
Operatie	19,3	29,4	22,4	15,8	25,3	27,5	26,1	16,4	14,4	14,4	210,9	31,6
Regulier	1,6	2,8	2,4	1,4	1,1	2,7	2,8	1,8	1,5	1,5	19,5	5,5
Specifiek	1,2	3,4	2,7	1,2	12,5	4,3	2,7	3,3	0,7	2,5	34,6	88,0
Totaal	300,4	504,4	339,8	257,3	394,1	447,7	431,1	254,8	227,9	217,4	3.374,9	522,4
Sterkte (in fte's)	4.117	7.244	4.846	3.606	5.430	6.358	6.174	3.557	3.198	2.958	47.490	5.285
Gem./fte (x € 1.000,-)	73,0	69,6	70,1	71,3	72,6	70,4	69,8	71,6	71,3	73,5	71,1	98,8

3.3 Bezetting per eenheid

Personeel

Dit overzicht toont de operationele sterkte (OS), inclusief de aspiranten per eenheid, en de niet operationele sterkte (NOS) per 31 december 2020. Daarbij wordt ook het budget voor de vaste personeelslasten inzichtelijk gemaakt dat daarbij hoort.

21037

3.4 Huisvesting per eenheid

Huisvesting

Dit overzicht is opgebouwd naar gebruikersfunctie en geeft de totale huisvestingsportefeuille van de politie per eenheid weer, per 31 december 2020. Onder politiebureaus wordt verstaan: team-, district- en eenheidsbureaus. Onder politiestations wordt verstaan, een politievoorziening voornamelijk bij ketenpartners. Onder kantoren wordt verstaan, de panden bij de operationele eenheden die ten dienste staan van de operatie zoals recherche. Daarnaast betreft dit ook stafdiensten van de operatie en de decentrale bedrijfsvoering vanuit het PDC. Onder overige wordt verstaan, arrestantenverblijven, regiobelslaghuizen, IBT-complexen, parkeervoorzieningen en opslag.

Landelijke Meldkamer Samenwerking

1
4

Politiediensten-centrum & staf KL

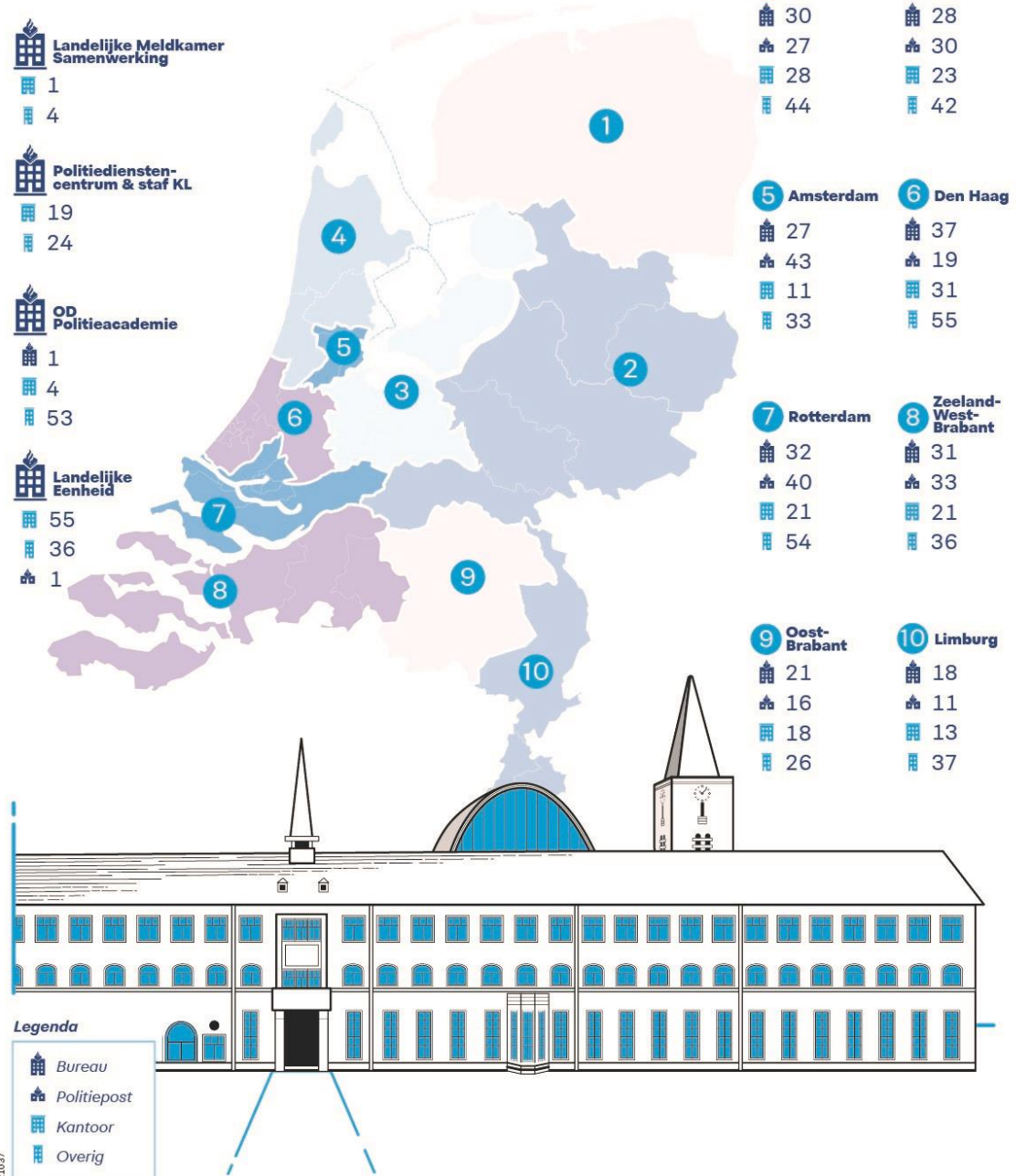
19
24

OD Politieacademie

1
4
53

Landelijke Eenheid

55
36
1

21037

3.5 Vervoer per eenheid

Vervoer

Dit overzicht geeft per eenheid het aantal vervoersmiddelen van de politie weer, exclusief de volledig afgeschermdde heimelijke voertuigen, per 31 december 2020. De voertuigen zijn ingedeeld naar voertuigen ten dienste van de operatie, ten dienste van de opleiding en ten dienst van interne mobiliteit. Daarbinnen zijn naast opvallende en onopvallende voertuigen de helikopters (Landelijke Eenheid) en vaartuigen (landelijk) toegevoegd. De vaartuigen kunnen worden onderverdeeld in patrouillevoertuigen, console-boten, waterscooters en (drijvende) boothuizen.

1 Politiedienstencentrum & Staf KL

906	1
74	31
43	231
607	199
Totaal 2092	

2 OD Politieacademie

4	344
6	
126	
26	
Totaal 506	

3 Landelijke Eenheid

30	59
1484	189
91	102
92	1
Totaal 2048	

Legenda

Politieregio
Onopvallend
Politiemotoren
Politieauto/-bus
Bijzonder
interne mobiliteit
opleiding
Opvallend
Politiemotoren
Politieauto/-bus
Bijzonder
opleiding

10 Limburg

2	51
307	178
18	20
28	1
Totaal 605	

9 Oost-Brabant

3	58
340	219
25	34
24	1
Totaal 704	

8 Zeeland-West-Brabant

3	62
455	236
18	32
26	
Totaal 832	

7 Rotterdam

4	85
631	303
24	60
22	
Totaal 1129	

6 Den Haag

3	118
616	275
28	56
21	
Totaal 1117	

5 Amsterdam

4	130
463	207
19	55
27	2
Totaal 907	

4 Noord-Holland

7	67
441	217
36	26
16	
Totaal 810	

3 Midden-Nederland

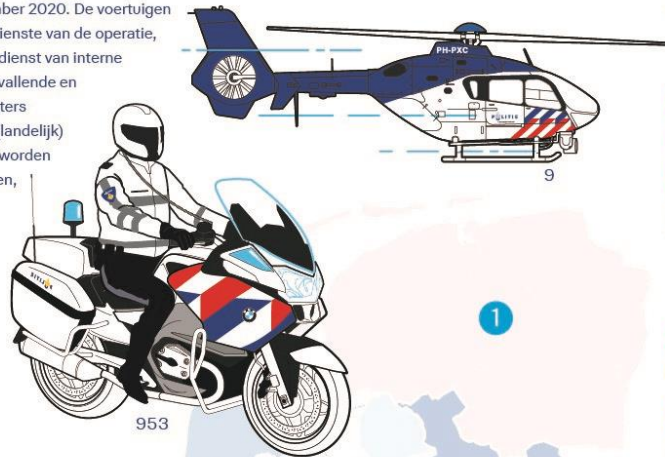
9	107
599	249
16	44
32	2
Totaal 1058	

2 Oost-Nederland

14	136
919	475
59	59
36	
Totaal 1698	

1 Noord-Nederland

4	79
524	325
33	51
28	
Totaal 1044	

3.6 ICT per eenheid

ICT-werkplekvoorzieningen

Dit overzicht geeft de IV-middelen per eenheid weer die direct zijn gerelateerd aan de operatie.

Per eenheid worden vaste en mobiele werkplekken inzichtelijk gemaakt. Onder vaste werkplekken vallen: vaste terminals en desktops en onder mobiele werkplekken vallen laptops, Chromebooks en iPads. Mobiele telefoons maken geen deel uit van dit overzicht.

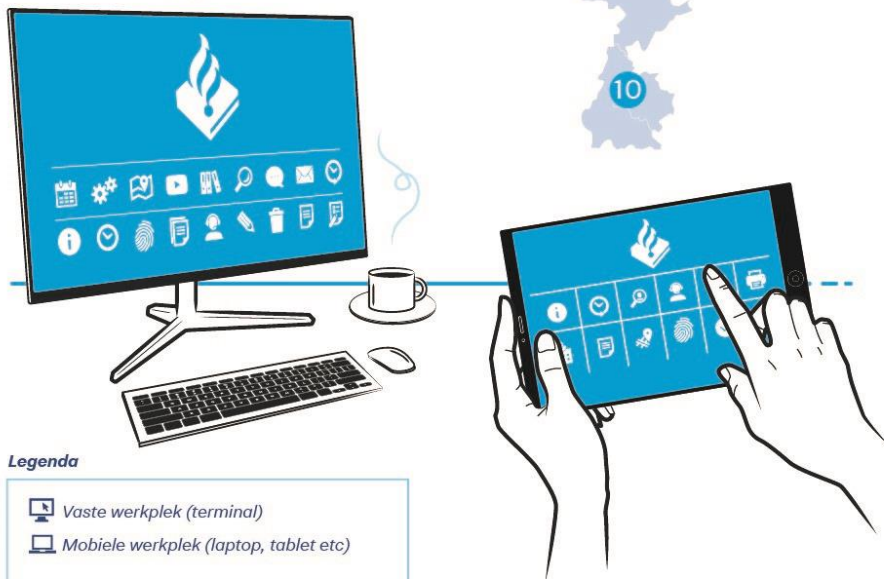
Peildatum: per 31 december 2020.

1 Politiedienstencentrum & staf KL

5711
4151

2 Landelijke Eenheid

3852
2606

Legenda

- Vaste werkplek (terminal)
- Mobiele werkplek (laptop, tablet etc)

21097

4. Strategische beheerthema's

4.1 Generieke beheerthema's

4.1.1 Personeel

De hierna volgende paragrafen beschrijven de belangrijkste thema's binnen de HRM-opgave van het korps.

4.1.1.2 Cao

De minister van Justitie en Veiligheid, de voorzitters van de politievakorganisaties en de korpschef bereikten op 1 november 2018 overeenstemming over de cao voor de sector politie voor de periode 2018-2020. Daarin zijn afspraken vastgelegd over werkdruk, capaciteit, duurzame inzetbaarheid, onderwijs, loopbaan en inkomen. Evenals in 2019, is in 2020 ingezet op de uitvoering van de afspraken uit de cao.

Deze jaarverantwoording biedt inzicht hoe het korps samenwerkte met de politievakorganisaties en de Centrale Ondernemingsraad (COR) en wat er in 2020 is gerealiseerd. De sociale cao-onderdelen staan in een aparte paragraaf: de sociale paragraaf (§4.1.2).

De cao bevat vijf thema's:

- capaciteit en inzetbaarheid;
- inkomen, vergoedingen en rechtspositie;
- kwaliteit en loopbaanperspectieven;
- veilig en gezond werken en duurzame inzetbaarheid;
- georganiseerd overleg en arbeidsverhoudingen.

Per thema is een werkgroep samengesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van de vakorganisaties, de Centrale Ondernemingsraad, JenV en de politie. Doel van deze werkgroepen is om de gemaakte cao-afspraken uit te werken in beleid en de voortgang op de uitvoering van de afspraken te volgen. Deze aanpak heeft er mede aan bijgedragen dat in 2020 het merendeel van de afspraken uit het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020 zijn uitgevoerd.

Sociaal plannen is een belangrijk onderwerp waaraan in 2020 uitvoering is gegeven. In het politiewerk is regelmatig sprake van een stapeling van verschillende belastende elementen zoals overwerk, werken in de nacht en consignatie. Door deze stapeling kan een hoge belasting voor de medewerkers ontstaan, zonder dat de Arbeidstijdenwet wordt overtreden. Vanuit goed werkgeverschap is het wenselijk niet te veel te stapelen. Om dit te realiseren ontwikkelde de politie het sturingsinstrument *sociaal plannen* met een *sociaal maximum*. Sociaal plannen is een nieuwe manier om het werk binnen teams evenwichtig te verdelen. In september 2020 startte de politie ermee.

Behalve over bovengenoemde thema's zijn in de cao ook afspraken gemaakt over vervroegde uittreding en het politieonderwijs. Overeengekomen is dat partijen weer met elkaar in overleg zouden treden als politieke besluitvorming binnen de looptijd van de cao zou leiden tot een afspraak over de mogelijkheid van een vervroegde pensionering voor bepaalde beroepsgroepen met een zwaar of hoogrisico beroep. Die politieke besluitvorming heeft plaatsgevonden. Vervolgens leidde het overleg tussen de partijen tot een akkoord over een tijdelijke regeling voor vervroegde uittreding voor de politie (RVU). In het akkoord dat in mei 2020 is afgesloten, zijn ook afspraken gemaakt over de contouren voor het nieuwe politieonderwijs en over capaciteit en inzetbaarheid van de organisatie.

De voortgang van de cao-uitwerking wordt periodiek besproken in het monitoringsoverleg tussen de minister, de voorzitters van de politievakorganisaties en de korpschef. Dit monitoringsoverleg vond in 2020 zes keer plaats.

In de tweede helft van 2020 zijn de onderhandelingen voor een nieuw arbeidsvoorwaardenakkoord gestart. De start van de onderhandelingen en de intentie om voor het aflopen van het huidige akkoord een nieuw akkoord gereed te hebben, gaven invulling aan de aanbeveling uit de evaluatie van de vorige onderhandelingen.

4.1.1.3 Centrale Ondernemingsraad

De korpschef voerde in 2020 twaalf keer formeel overleg met de Centrale Ondernemingsraad (COR) in de zogenoemde KC-COR. Tweemaal per jaar vindt een zogenaamd Artikel 24-overleg plaats, waarin korpsleiding,

directeuren en COR-leden de algemene gang van zaken binnen de organisatie bespreken. Dit was ook in 2020 het geval.

Hoewel aan het begin van het jaar als gevolg van de coronamaatregelen het fysiek vergaderen niet meer mogelijk was, is dit naadloos overgegaan naar digitaal vergaderen met behulp van MS Teams. Op 18 november 2020 bracht de minister van JenV een digitaal werkbezoek aan de medezeggenschap van de politie.

De COR kent diverse commissies en werkstructuren. In de commissie HRM van de COR participeert bijvoorbeeld een liaison van de Directie HRM. Deze commissie kwam in 2020 23 maal bijeen, waarbij vertegenwoordigers vanuit het korps steeds zo goed als mogelijk uitleg en informatie gaven en kregen. Deze uitleg en informatievoorziening heeft in 2020 ook buiten de vergaderingen om plaatsgevonden. Het doel hiervan is de medewerkersvertegenwoordiging zoveel mogelijk te betrekken bij het (HRM-)beleid.

De goede samenwerking met de COR leidde ertoe dat op een groot aantal onderwerpen zorgvuldige en snelle besluitvorming tot stand kon komen.

4.1.1.4 Vrijwilligersmanagement

Het landelijk project *Politievrijwilligers* heeft zijn doelen behaald en kreeg begin 2020 decharge van de korpsleiding. De verschillende directies/diensten en onderdelen van de lijnorganisatie zijn eigenaar geworden van de voor hen relevante producten. De verdere ontwikkeling van het vrijwilligersmanagement koppelt het korps aan de koers van de politie van overmorgen (Strategisch Kompas) en de Ontwikkelagenda Gebiedsgebonden Politie, die recht doet aan de lokale context van de basisteams.

In samenwerking met het ministerie, de politiebonden en de Landelijke Organisatie van Politievrijwilligers bereidde het korps regelgeving voor die de rechtspositie van politievrijwilligers opneemt in het Besluit algemene rechtspositie politie (BARP). Dit leidde per 16 juli 2020 tot publicatie in het Staatsblad van het gewijzigde BARP in verband met de invoering van rechtspositionele bepalingen omtrent politievrijwilligers. Op 15 juni 2020 werd de Regeling vergoedingen politievrijwilligers gepubliceerd, met regels omtrent de vergoedingen van politievrijwilligers. In overleg met voornoemde partners werd eerder tot het aanpassingstraject besloten voor het introduceren van een uniforme uurvergoeding voor politievrijwilligers, aangesteld voor de uitvoering van technische, administratieve en andere taken ten dienste van de politie (de zogenaamde ATH-vrijwilligers). Voorheen bestonden er slechts vergoedingen voor politievrijwilligers met een aanstelling voor de uitvoering van de politietaak (de zogenaamde executieve vrijwilligers). Daarmee komt een einde aan de ongelijkheid in vergoedingen onder ATH-vrijwilligers.

Het korps maakte in het voorjaar van 2019 afspraken over de gewenste omvang van het aantal politievrijwilligers (circa tien procent van de operationele sterkte bij elke eenheid) en over de groei naar die omvang. Deze afspraken staan nog steeds. Opleidingen maken onderdeel uit van het nieuwe vrijwilligersbeleid. Echter, in de zomer van 2020 besloot de korpsleiding het opleidingsperspectief voor politievrijwilligers aan te passen. Dit werd ingegeven door de huidige situatie rondom inzetbaarheid van politiemensen en de vervanging van uitstromende politiemensen. Om de operationele capaciteit en de inzetbaarheid van de basisteams te versterken, zijn aan de korpsleiding voorstellen gedaan voor het versnellen van de instroom van nieuw personeel. Een van die voorstellen is om de basis politieopleiding te vernieuwen, zodat de opleidingsduur kan worden teruggebracht van drie naar twee jaar. Dit moet zorgvuldig gebeuren en is voor de Politieacademie een enorme operatie. Om dit mogelijk te maken, is de keuze gemaakt om het opleidingsaanbod in 2021 te beperken voor zowel beroeps als vrijwilligers. Ook het onderwijs voor politievrijwilligers moet toekomstbestendig worden gemaakt, mede omdat het nieuwe onderwijsstelsel geen Niveau 3-opleiding meer zal kennen. Dat vraagt tijd en precisie. De korpsleiding wil de doorstroommogelijkheden voor de huidige vrijwilligers verbreden en vanaf het eerste kwartaal 2022 klassen laten starten, waarin vrijwilligers zich kunnen ontwikkelen van niveau 2 naar niveau 4 (de nieuwe basispolitieopleiding).

In 2020 waren in totaal 257 politievrijwilligers in opleiding. 66 aspiranten zijn in 2020 gestart om te worden opgeleid naar volledig niveau 2. 48 aspiranten zijn begonnen met de opleiding Politimedewerker Specifieke Inzet (PSI). 95 aspiranten waren in opleiding voor volledig niveau 2 (gestart in 2019) en 48 aspiranten waren in opleiding voor volledig niveau 3 (eveneens in 2019 gestart). Studenten die de PSI volgen worden ingezet op verschillende terreinen, bijvoorbeeld digitale waarheidsvinding, financieel-economisch of forensisch sporenonderzoek. Aspiranten die generiek worden opgeleid, worden ingezet ten behoeve van de brede politietaak.

Ook de politievrijwilligers hebben in het roerige jaar 2020 hun steentje bijgedragen door als vrijwilliger werkzaamheden te verrichten voor de politieorganisatie en daarmee ook voor de samenleving. De korpsleiding heeft veel waardering voor het werk van de politievrijwilligers en het korps zal ze hard nodig blijven hebben. Politievrijwilligers maken volwaardig deel uit van de politie; beroepspersoneel en politievrijwilligers doen de taakuitvoering met én naast elkaar.

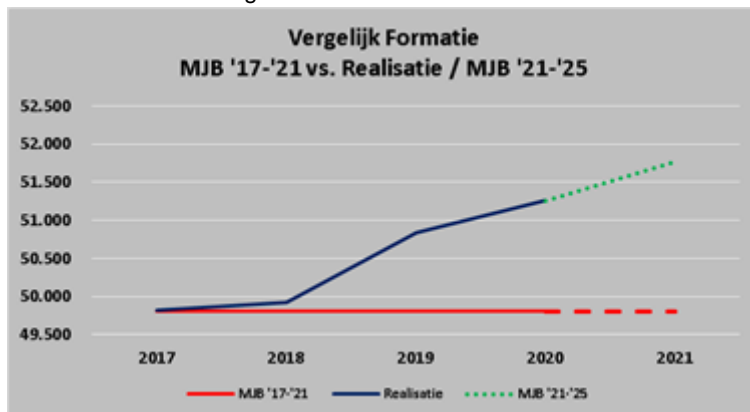
4.1.1.5 Sterktebeleid

Deze paragraaf gaat in op de meerjarige ontwikkelingen ten aanzien van de sterkteontwikkeling binnen het korps en kijkt ten aanzien van het jaar 2020 terug op de realisatie van het regeerakkoord en de personele stromen en bezettingscijfers (Zie ook hoofdstuk 1.6).

De opgave waar dit kabinet het korps voor heeft gesteld is groot en hieraan is zo goed mogelijk het hoofd geboden en waar mogelijk op geanticipeerd. Dit betrof een geleidelijke ontwikkeling. Om deze ontwikkeling inzichtelijk te maken, worden onderstaande beelden geschetst. Het uitgangspunt daarbij vormt de in de Meerjarenbegroting (MJB) 2017-2021 opgenomen prognose, die naast de feitelijke realisatie over de afgelopen vier jaar inzichtelijk wordt gemaakt. In elke tussenliggende meerjarenbegroting hebben natuurlijk bijstellingen plaatsgevonden. Het is interessant om te zien hoe de realisatie zich in de afgelopen jaren heeft voltrokken ten opzichte van het oorspronkelijke beeld uit de MJB 2017-2021.

Groei formatie

De investering als onderdeel van het regeerakkoord leidde tot een formatieve groei van het korps. Het korps, met een jarenlange vaste formatieomvang (en de opdracht overbezetting af te bouwen), heeft sinds 2017 een formatiegroei gerealiseerd van 1.400 fte's in twee en een half jaar. In de jaren tot 2025 groeit dit door naar een totale uitbreiding van 2.400 fte's. Deze formatiegroei werkt echter niet direct door in een verlichting van de werk- en roosterdruk. Het werven, selecteren en opleiden van aspiranten kent een lange doorlooptijd en de opleidingscapaciteit van de Politieacademie kent grenzen. Het duurt dan ook nog enkele jaren voordat deze investeringen zich uitbetalen in een hogere bezetting in de basisteams. De formatie is sneller uitgebreid dan de bezetting kon stijgen; dit veroorzaakt ondanks de stijgende bezetting een onderbezetting. Ook hebben de formatieve groei en de vacatures die daardoor werden opgevuld geleid tot een verschuiving van capaciteit van de GGP naar de nieuw ingerichte functies buiten de GGP.

Instroom

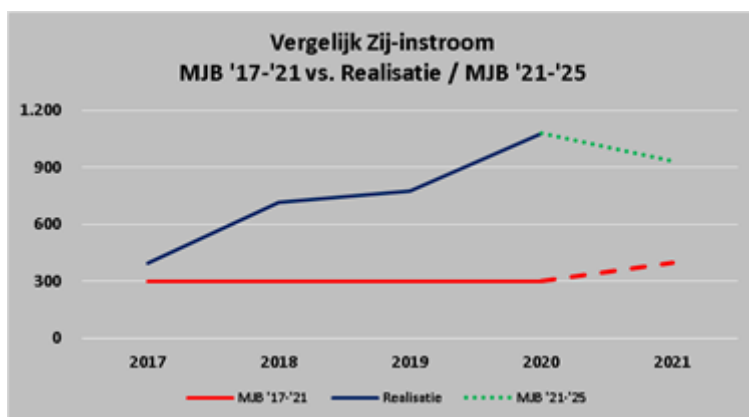
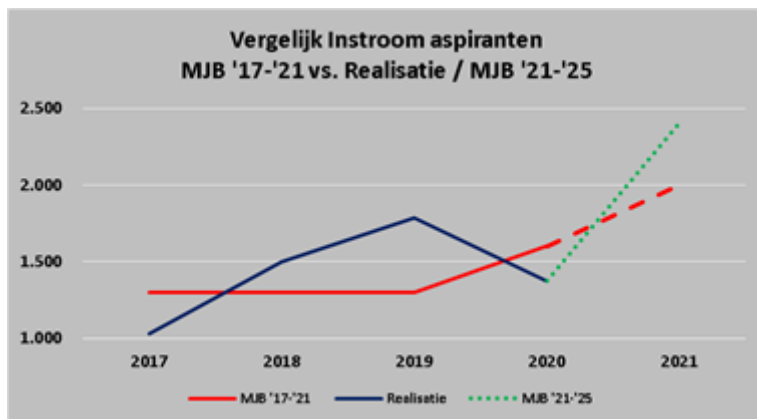
Het regeerakkoord van het kabinet Rutte III resulteerde in een extra investering in de politie. Al vanaf 2018 is de instroom van aspiranten in de Politieacademie opgehoogd. Naast de uitbreiding van de operationele formatie ligt er ook een grote vervangingsvraag. De opleidingscapaciteit van de Politieacademie groeit ook elke jaar vanaf dat moment.

Om de grote uitstroom als gevolg van pensionering op te vangen, wordt er zowel in de eenheden als landelijk gewerkt aan maatregelen om op de korte termijn extra inzetbare capaciteit te realiseren. De Taskforce Capaciteit deed een reeks aan aanbevelingen. In de eenheden zijn in dat kader al allerlei maatregelen genomen. De belangrijkste maatregel gericht op het versterken van de politiecapaciteit is de vernieuwing van de basispolitieopleiding (politieopleiding mbo4). Vervolgens heeft het korps het Programma PO21 ingesteld, met de opdracht om, in samenwerking met alle kolommen, de nieuwe basispolitieopleiding (BPO) vanaf begin 2021 mogelijk te maken. Vanwege het grote belang, de complexiteit van deze opgave en de benodigde

ontwikkelingsnelheid heeft een externe Gateway Review plaatsgevonden op de voortgang. De basispolitieopleiding is verkort naar twee jaar en toekomstbestendig gemaakt. Begin 2021 gaat de eerste pilot opleiding van start.

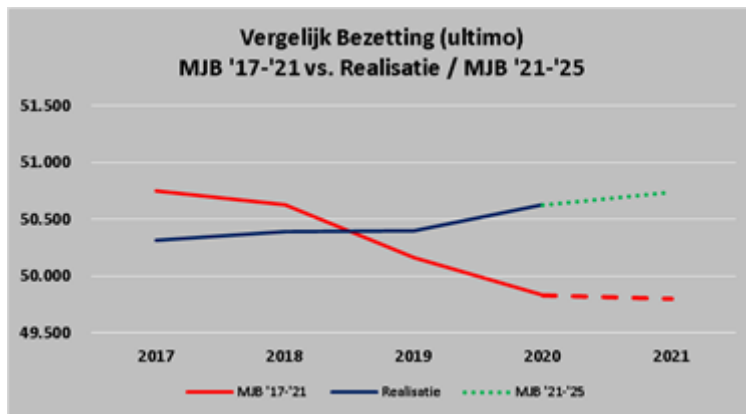
In onderstaande beelden over de instroom is het effect van de taskforcemaatregelen zichtbaar: in 2020 verviel een instroommoment voor zeshonderd aspiranten om de hervorming van de basispolitieopleiding mogelijk te maken. Vanaf 2021 neemt de instroom van aspiranten weer toe en vanwege de vernieuwing van de basispolitieopleiding zullen alle zittende en nieuwe aspiranten sneller afstuderen, waardoor er per saldo sprake is van een positief effect op de inzetbare politiecapaciteit. Bovendien zijn gedurende de periode 2017-2020 meer aspiranten aangesteld dan in de MJB 2017 was opgenomen.

De gerealiseerde zijinstroom ten behoeve van de operationele sterkte (OS) laat zien hoe het korps heeft gestuurd om te komen tot een omslag van krimp naar groei. Er zijn in de periode 2017-2020 circa 1.500 fte's meer zijinstroom geworven dan in de MJB 2017 was opgenomen.

Bezetting

In de periode voorafgaand aan het kabinet Rutte III was de uitgangssituatie dat een afbouw van de overbezetting naar de formatie zou worden gerealiseerd. Deze daling ging overigens sneller dan voorzien. Het nieuwe kabinet met een bijbehorend nieuw regeerakkoord leidde ertoe dat de afbouw van overbezetting moest worden omgebogen naar een stijgende bezetting. In onderstaande grafiek wordt deze inzet zichtbaar. In 2018 is in plaats van de beoogde daling al een stabilisatie van de operationele bezetting te zien en daarna een toenemende stijging (blauwe lijn). De gerealiseerde bezetting is ondanks een tot voor kort krappere werkdienstmarkt in de afgelopen jaren met vier procent (800 fte) gestegen; hiermee is de volledige vervangingsvraag plus een deel van de uitbreiding gerealiseerd. De stijging van de bezetting groeit nog door naar 1.700 fte's ultimo 2021.

Uit de voorgaande beelden wordt duidelijk dat de korpsleiding de afgelopen jaren een snelle omslag heeft gemaakt door naast de investeringen in formatie (eenheidsspecifiek dan wel landelijk) al vanaf 2018 binnen het korps in te zetten op het realiseren van extra capaciteit op de korte termijn. De verwachte uitstroom van ongeveer 14.000 fte's aan ervaren politieagenten in de komende zes jaren leidde tot de oprichting van de Taskforce Operationele Sterkte en Capaciteit.

Binnen de gebiedsgebonden politie (GGP) is sprake van onderbezetting die leidt tot verschillende inzetbaarheids- en inplanbaarheidsvraagstukken waardoor grote rooster- en werkdruk ontstaat. Ervaringen leren dat het vooral knelt bij agenten die in de roosterdienst werken (ofwel 24/7). Oorzaken hiervan zijn meerledig, zoals de leeftijdsgebonden uitstroom, de financieel noodzakelijke afbouw van eerder ontstane overbezetting en de verhoogde doorstroom naar andere functies binnen de politie.

Er is in de huidige periode sprake van een verhoogde uitstroom als gevolg van pensionering. Ook verlaten relatief veel agenten de GGP voor functies in andere delen van de politieorganisatie, zoals de opsporing of de intelligence organisatie. In 2020 hebben 688 fte GGP-medewerkers de politie verlaten en zijn er verder 969 fte doorgestroomd naar een andere operationele functie en 166 fte naar een niet-operationele functie. Er is sprake van hoge doorstroom, omdat de GGP in het huidige systeem de 'kweekvijver' van de politie vormt. Aspiranten beginnen in het huidige onderwijsstelsel na hun opleiding vooral in de GGP. Collega's werkzaam in de GGP stromen later in hun carrière veelal door naar functies buiten de GGP. De afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in uitbreiding van de politie, bijvoorbeeld ten behoeve van ondermijnende criminaliteit, bewaken en beveiligen en digitale opsporing. Zodoende zijn er veel extra doorstroommogelijkheden ontstaan voor medewerkers uit de GGP. De versterking van organisatieonderdelen buiten de GGP heeft vrijwel altijd gevolgen voor de bezetting in de GGP.

Omdat de hoge door- en uitstroom in 2019 en 2020 niet volledig gecompenseerd kon worden door instroom van nieuwe breed of specifiek opgeleide medewerkers, daalde de bezetting van de GGP in 2020 per saldo met 763 fte. Daarnaast spelen andere factoren een rol, zoals de veranderende werkvraag, die een hoge werkdruk binnen de basispolitiezorg met zich meebrengt, onder meer als gevolg van de vele demonstraties, de (verhoogde) inzet vanuit de basisteams in het kader van het stelsel van bewaken en beveiligen en het groeiend aantal meldingen over personen met verward gedrag.

Met de komst van de nieuwe basispolitieopleiding wordt de opleidingsduur verkort van drie naar twee jaar. Dit helpt om de GGP versneld weer op sterkte te krijgen.

Het korps werkte ook aan andere voorstellen die waren gericht op de aanpak van de onderbezetting met name in de basisteams. Dit resulteerde zowel landelijk als per eenheid in plannen van aanpak. Een plan van aanpak richt zich op diverse maatregelen die helpen het probleem van de krapte in de basisteams op de korte en middellange termijn op te lossen. Tevens is ingezet op het realiseren van maximale instroom (voor zowel aspiranten als zijinstroom) in operationele functies.

Terugkijkend op de afgelopen jaren is de conclusie gerechtvaardigd dat het korps de ombuiging van een geplande daling naar een stijging van de operationele bezetting waar wist te maken. Desondanks blijft er ook de komende jaren nog een verschil tussen de gestegen formatie en de bezetting en leidt ook de werk- en roosterdruk tot blijvende capaciteitsproblematiek. Die capaciteitsproblematiek wordt tot en met 2024 ook veroorzaakt door het grote contingent aspiranten dat op de formatie drukt.

Uitbreidingen regeerakkoord

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte III zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de politie. De hoofdlijn van de inzet betreft uitbreiding van capaciteit bij agenten in de wijk, versterking van de opsporing, uitbreiding van de Politieacademie en investeringen in ICT-vernieuwing, digitalisering, internationalisering, innovatie en uitrusting.

In 2020 steeg zowel de operationele formatie als de niet-operationele formatie. De ingerichte operationele formatie is in 2020 met 420 fte's gestegen. Het grootste deel van deze stijging is ten gevolge van gelden uit het regeerakkoord. De niet-operationele formatie nam met 156 fte's toe. Het grootste deel betreft formatieve uitbreiding van de Politieacademie vanuit gelden uit het regeerakkoord, om extra instroom te kunnen opleiden en gelden CAO: ten behoeve van het Vakspecialistisch Onderwijs (VPO).

De onderstaande tabel laat de formatie-ontwikkeling in het kader van het regeerakkoord zien :

Uitbreiding Regeerakkoord Operationele sterkte

Thema	Doelstelling	Realisatie '19/'20	Planvorming t/m 2023	Totaal Real. en Planvorm.	MBO	Associate Degree	HBO+
Extra agenten en rechercheurs in de wijk (RE-en)	744,0	504,7	191,8	696,5	89,0%	5,0%	6,0%
Hofstad (DH)	25,0	25,0	0,0	25,0	100,0%	0,0%	0,0%
Meer en hoger opgeleide Recherche bij de RE-en	213,0	225,1	100,9	326,0	34,3%	3,5%	62,2%
Versterking Landelijke eenheid Zwacri en cyber	64,0	61,2	0,0	61,2	11,4%	0,0%	88,6%
Versterking Landelijke eenheid Internationaal*	65,0	63,0	0,0	63,0	15,9%	4,8%	79,4%
Af ronding	0,0	47,4	13,0	60,4	52,2%	0,0%	47,8%
Totaal	1.111,0	926,4	305,7	1.232,1	65,3%	4,0%	30,7%

De doelstelling regeerakkoorduitbreiding tot en met 2020 is cumulatief 835 fte's van de in totaal 1.111 fte's. Eind 2020 zijn 926,4 fte's ingericht. Daarmee is de doelstelling uitbreiding formatie voor 2020 ruimschoots gerealiseerd. De formatie is sneller gestegen dan de bezetting kon stijgen; dit veroorzaakt, zoals reeds aangehaald, ondanks de stijgende bezetting een onderbezetting.

Veel van de functies die zijn uitgebreid in het kader van het regeerakkoord, komen al voor in de desbetreffende teams. Hierdoor is het niet mogelijk om te bepalen in hoeverre de instroom in de operationele sterkte en de aspiranten is toe te rekenen aan de ophoging van de formatie of aan de reguliere vervangingsvraag. Te constateren valt dat er in totaliteit 65,3% mbo en 34,7% academisch/hbo(+) zijn ingericht. Vooral meer en hoger opgeleide recherche en internationaal is voor het overgrote deel ingericht met hbo-functies.

Als doelstelling voor de gehele regeerakkoordperiode worden in totaal ruim 1.170 fte's formatie extra ingericht. De operationele formatie laat derhalve de komende jaren een verdere stijging zien. De overige uitbreidingsplannen worden volgend op de middelentoekening vanuit het ministerie van JenV gerealiseerd.

Ontwikkeling van de operationele bezetting

De operationele politiesterkte omvat alle functies waarbij medewerkers direct contact hebben met de burger en/of een directe inhoudelijke bijdrage leveren aan de primaire politietoek. Het gaat bijvoorbeeld om wijkagenten,

rechercheurs, hondengeleiders en receptionisten. Aspiranten tellen volledig mee in de operationele sterkte, maar zijn feitelijk slechts beperkt inzetbaar.

In de onderstaande tabel (model D) staan de begrote en de gerealiseerde sterktecijfers (bezetting).

OS excl aspiranten		
	Begroting 2020	Realisatie 2020
Sterkte aanvang boekjaar	46.683	46.277
Instream uit opleiding	1.230	930
(Zij-)instream	697	1.080
Werkijdwijziging	-	-24
Doorstroom NOS>OS	80	211
Doorstroom OS>NOS	-201	-352
Interne doorstroom OS>ASP	-	-47
Uitstroom (voorzienbaar)	-1.267	-1.077
Uitstroom (onvoorzienbaar)	-945	-825
Sterkte einde boekjaar	46.277	46.174
Aspiranten		
Sterkte aanvang boekjaar	4.308	4.125
Externe Instream in opleiding	2.180	1.373
Interne doorstroom OS>ASP	0	47
Interne doorstroom NOS>ASP	0	13
Uitval	-269	-171
Uitstroom uit opleiding	-1.230	-936
Werkijdwijziging	-	4
Sterkte einde boekjaar	4.990	4.454
OS incl aspiranten (totalen)		
Sterkte einde boekjaar	51.267	50.628
NOS		
Sterkte aanvang boekjaar	10.621	11.203
Instream	262	926
Doorstroom NOS>OS	-80	-211
Doorstroom OS>NOS	201	352
Interne doorstroom NOS>ASP	-	-7
Uitstroom (voorzienbaar)	-349	-366
Uitstroom (onvoorzienbaar)	-295	-250
Werkijdwijziging	-	22
Sterkte einde boekjaar	10.359	11.669

1) Is inclusief 6 fte ASP->NOS.

Op 31 december 2020 bedroeg de operationele bezetting 50.628 fte's (van wie 4.454 fte's aspiranten). Het korps maakte de afgelopen jaren een forse groei van de formatie door. De gerealiseerde bezetting blijft daarbij achter. Enerzijds door besluiten die in 2020 zijn genomen (zie onderstaand). Anderzijds doordat de grote vervangingsvraag met een piek in de pensioenuitstroom maakt dat het tempo van de formatie-uitbreiding niet volledig gevolgd kan worden. De operationele bezetting bevindt zich onder de formatie.

De totale operationele bezetting (inclusief aspiranten) kwam eind 2019 590 fte's lager uit dan waar de Begroting 2020 van uitging. Op de redenen daarvoor is in de Jaarverantwoording 2019 uitvoering ingegaan. De totale operationele bezetting komt ultimo 2020 639 fte's lager uit dan in de begroting voor 2020 was opgenomen. Dat betreft een verslechtering van 49 fte's. Echter, gegeven de beleidsmatige beslissing om (in verband met het nieuwe politieonderwijs en COVID-19) de aspiranteninstroom vanaf week 41 niet door te laten gaan, is zichtbaar dat het korps het effect van die beleidsbeslissing voor het grootste deel heeft weten op te vangen.

In- en uitstroom operationele sterkte

Er is in 2020 veel energie gestoken in de werving van operationele sterkte (OS) vanuit de externe arbeidsmarkt. De zijinstroom van de operationele sterkte bedroeg 1.080 fte's. Dat zijn ruim 380 fte's meer dan begroot. Er

stroomden in 2020 1.433 fte's aspiranten nieuw in bij de verschillende basis politieopleidingen (N2-N5); 47 fte's van deze aspiranten hadden al een functie in de operationele sterkte. Deze leiden niet tot een verhoging van de operationele bezetting maar tot een verschuiving erbinen. Daarnaast hadden 12 fte's (van de 1433) al een functie in de niet-operationele sterkte. Van alle aspiranten die in opleiding waren (4.454 fte's) zijn in 2020 in totaal 171 fte's uitgevallen tijdens de opleiding. Na het behalen van hun diploma aan de Politieacademie kregen 936 fte's aspiranten een operationele functie in het korps. De uitstroom uit het korps van operationele medewerkers bedroeg 1.901 fte's. De pensioenuitstroom nam met 1.077 fte's het grootste deel daarvan voor zijn rekening.

Ontwikkeling van de niet-operationele bezetting

Tot de niet-operationele sterkte (NOS) van de politie behoren alle ondersteunende bedrijfsvoeringsfuncties en docentfuncties bij de Politieacademie. De niet-operationele bezetting steeg met 466 fte's en kwam uit op 11.669 fte's. De bezetting van de NOS kent ten opzichte van de vastgestelde formatie een overbezetting van 1.202. Dat is exclusief de (over)bezetting van de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS). Voor de LMS zijn 108 NOS-medewerkers aangesteld maar besloten is om pas in 2023 formatie in te richten. Om deze reden wordt de LMS-bezetting van het totaal afgetrokken. Ten opzicht van de doelformatie bedraagt de overbezetting NOS 861 fte's. Een deel van deze overbezetting heeft betrekking op de zogenaamde 'scheefheid in bezetting' tussen functies en organisatieonderdelen. Niet alle onderbezetting is met de overbezetting van andere plekken op te vullen. Daarnaast is een deel van de NOS-overbezetting nodig om de maximale wervings- en opleidingsinspanningen te kunnen realiseren en ook is een deel van de overbezetting in de NOS bij de eenheden 'noodzakelijk' om de effecten van de onderbezetting OS te mitigeren. De NOS ondersteunt waar mogelijk de OS door taken over te nemen, die niet noodzakelijkerwijs door een medewerker met een OS-status hoeven te worden gedaan. Als laatste is een deel van de overbezetting een anticipatie op voorziene formatie-uitbreidingen die nog niet in de doelformatie zijn opgenomen.

De coronacrisis heeft naar verwachting ook effect op de ontwikkeling van de NOS. Vooral de uitstroom naar de marktsector gaat verminderen. Al met al zal de NOS-bezetting in 2021 niet in balans komen met de formatie. In het hoofdbesluitvormingsmoment van december 2020 is vastgesteld dat de afbouw van de NOS het pad volgt van de Meerjarenbegroting 2021 en in 2024 op formatie is.

Diversiteit

De politie werkt aan diversiteit in het personeelsbestand, omdat het operationeel noodzakelijk is om het werk goed te kunnen doen. Met diversiteit worden alle persoonskenmerken bedoeld waarin mensen zich van elkaar onderscheiden: het is dus veel breder dan alleen de culturele diversiteit of genderdiversiteit. Overigens, een voldoende mate van zichtbare, culturele diversiteit in teams is een voorwaarde om als *Politie voor iedereen* effectief te opereren (zie ook paragrafen 1.1.1 en 4.1.2.2). De politie hanteert sinds 2016 een streefcijfer van 25% om de culturele diversiteit in het personeelsbestand te vergroten. Het streefcijfer helpt om de achterstand sneller in te halen en de focus van vacaturehouders en hun (HR-)ondersteuning scherp te houden. Om binnen de privacywetgeving zicht te krijgen in de ontwikkeling van de culturele diversiteit in het personeelbestand en de personele stromen, neemt de politie deel aan de Barometer Culturele Diversiteit van het CBS (zie ook paragraaf 4.1.2.2). Deze meet op basis van de CBS-definitie: zelf of een van de ouders in het buitenland geboren. Deze cijfers zijn niet tijdig beschikbaar voor het jaarverslag. Ze zullen in het halfjaarbericht 1e halfjaar 2021 worden opgenomen.

Het aandeel vrouwen steeg in fte van 34,0% in 2019 naar 34,7% in 2020. In de strategische top bedraagt het aandeel vrouwen 49,2% en op het totaal aan leidinggevendenden 32,9%.

De gemiddelde leeftijd in het korps is 45,2 jaar. De jongste medewerker was in 2020 17 jaar en de oudste 75 jaar. Het aantal en het aandeel medewerkers van 60 jaar en ouder steeg in 2020 en bedraagt: 9.224 personen (14,5%).

Doorstroom en mobiliteit

De politie is een organisatie met goede loopbaanmogelijkheden, waar medewerkers kunnen groeien en zichzelf ontwikkelen. Deze aspecten zorgen ervoor dat veel medewerkers een groot deel van hun werkzame leven bij de politie werkzaam zijn. Hierdoor is de externe arbeidsmobiliteit bij de politie laag (2,0% in 2020). Bijgevolg is de interne mobiliteit hoog. In 2020 kregen 7034 fte's een andere functie; bij de operationele sterkte 12,0% en bij de niet-operationele sterkte 8,9%. In 2020 maakte 7,8% van de medewerkers (exclusief aspiranten) bij de politie promotie.

Daarnaast gingen medewerkers van een operationele sterkte-functie naar een niet-operationele sterkte-functie en omgekeerd. In totaal gingen er 352 fte's (0,8% van de operationele sterkte) naar een niet-operationele sterkte

functie en 211 fte's , 1,9% van de niet-operationele sterkte, naar een operationele sterkte functie. De geografische mobiliteit (het aantal fte's dat in een andere eenheid ging werken) bedroeg 2,7%.

4.1.1.6 Getraindheid

In de Regeling Toetsing Geweldsbeheersing Politie (RTGP) is opgenomen dat het korps de RTGP-plichtige medewerkers minimaal 32 uur per jaar de mogelijkheid biedt om te trainen en te toetsen. Daarbij moet er op worden toegezien dat de medewerker deze uren ook benut.

In 2018 is met de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een groeipad afgesproken ten aanzien van het percentage RTGP-plichtige medewerkers dat minimaal 32 uur per jaar traint. In 2019 haalde 41% van de RTGP-plichtige medewerkers de grens van 32 uur trainen (het doel voor 2019 was 25%). Het doel van 50% in 2020 is door COVID-19 niet gehaald. Gemiddeld trainde een RTGP-plichtige medewerker in 2020 11,4 uur.

Door de uitbraak van COVID-19 is het trainen en toetsen tijdelijk gestopt. Trainingen en toetsen zijn waar nodig en mogelijk aangepast aan de richtlijnen van het RIVM. De prioriteit is gesteld op het tijdig certificeren van alle RTGP-plichtige medewerkers. De mogelijkheden voor trainen, om de doelstelling van 50% te realiseren, zijn telkens met de Inspectie SZW besproken. De Inspectie SZW verleende uitstel tot en met de eerste helft van 2021 voor het behalen van de doelstelling van 2020.

De certificering voor 2020 komt overeen met andere jaren en ligt op 91%. De certificering voor het eerste halfjaar van 2021 bedroeg op 31 december 2020 88%. In verband met COVID-19 creëerde de minister de mogelijkheid om de certificering te verlengen. Begin januari 2021 wordt bekeken in hoeverre gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid.

Daarnaast is voor alle RTGP-gecertificeerde medewerkers een digitale instructie beschikbaar gesteld hoe vanuit de taak en rekening houdend met COVID-19 te handelen.

4.1.2 Sociale paragraaf

4.1.2.1 Inleiding

Het politievak is dynamisch, complex en boeiend. Tegelijkertijd is het een hoogrisicoberoep dat veel vraagt van medewerkers. Het werk stelt voortdurend hoge eisen aan de verschillende functionarissen binnen de organisatie. Zowel fysiek als mentaal. Politimedewerkers worden geconfronteerd met de verruwing van de samenleving, wat zich onder andere uit in meer geweld tegen hulpverleners, groter wordende onberekenbaarheid van demonstraties en het niet meer vanzelfsprekend opvolgen door burgers van verboden.

COVID-19 en de maatregelen hieromtrent hadden in 2020 grote invloed op de werkzaamheden van politimedewerkers. Naast de fysieke en mentale belasting van medewerkers - die onder meer in de Medewerkersmonitor (MEMO) tot uiting komt - ervaart de politie druk op onderwerpen zoals het vervangingsvraagstuk. De (sociale) media zorgen eveneens voor verhoogde druk: alles wat de politie doet of laat, ligt onder een vergrootglas en wordt (vaak zonder overleg met de betrokkenen) publiekelijk bekend gemaakt. Externe ogen helpen de politie uiteraard om scherp te blijven. Toch kunnen conclusies zonder uitleg van de context de betrokkenen en de organisatie schaden.

Het is de verantwoordelijkheid van de werkgever om het politiewerk optimaal te ondersteunen en goed voor medewerkers te zorgen. De afgelopen jaren waren er op het gebied van het uniform organiseren van ondersteuning en zorg veel ontwikkelingen, die in samenwerking met de Centrale Ondernemingsraad, de politievakorganisaties en het ministerie van JenV zijn en worden vormgegeven. Vanaf 2018 staan deze ontwikkelingen in de sociale paragrafen van de jaarverslagen beschreven.

COVID-19 had in 2020 een grote invloed op de ontwikkelingen op het gebied van preventie en zorg. Vanaf de eerste signalen met betrekking tot COVID-19 en de afkondiging van de landelijke maatregelen hieromtrent zijn inspanningen gepleegd op het gebied van arbeidsomstandigheden. Er is gewerkt aan het in kaart brengen van, het beschrijven van en het beheersen van de risico's. Evenals het actief informeren van collega's over deze risico's en de te nemen dan wel geadviseerde maatregelen om alle medewerkers veilig te kunnen laten werken.

Elk politievoertuig is voorzien van een zogenaamde coronakit met persoonlijke beschermingsmiddelen. Op intranet is een speciale pagina gemaakt met de noodzakelijke beschikbare informatie in de vorm van

handelingsprotocollen, werkinstructies en vragen en antwoorden. Daarnaast stelde het korps de Servicedesk Corona in, die 24/7 bereikbaar is voor medewerkers en hun familieleden met vragen over COVID-19.

Naast fysieke (beschermende) maatregelen in het kader van COVID-19 zijn ook op psychisch en mentaal vlak maatregelen genomen om medewerkers te beschermen en te ondersteunen. Vanaf april publiceerde het korps digitale nieuwsbrieven COVID-19, waarin alle medewerkers informatie, tips, oefeningen en tools aangeboden kregen om fit en vitaal te blijven. Daarnaast riep de politie de *Luisterend oorlijn, mentale hulp bij corona* in het leven. Een luisterend oor speciaal voor politiecollega's plus hun gezinsleden, zodat zij hun verhaal kwijt kunnen en hun zorgen kunnen delen. Tevens is de Fitpol-app gelanceerd om fysiek en mentaal fit te blijven. Voor specifieke doelgroepen zoals leidinggevend en collega's die in deze periode te maken kregen met rouw zijn factsheets ontwikkeld ter ondersteuning en versterking van hun mentale weerbaarheid.

De coronamaatregelen hebben niet alleen negatieve gevolgen, zoals vertraging van ontwikkelingen op het gebied van preventie en zorg. In deze periode leerde de organisatie flexibeler te reageren. Zij heeft laten zien adequaat te reageren op nieuwe ontwikkelingen en maatregelen. Hierbij is het gelukt om de medewerkers goed mee te nemen in de snel veranderende werkelijkheid.

4.1.2.2 Diversiteit en inclusie

Politie voor iedereen betekent dat iedereen zich welkom moet voelen om bij de politie te werken en dat iedere collega er toe doet. Bij de politie werkt een brede variëteit aan medewerkers die het vak verstaan en beschikken over de vaardigheid om verbinding te maken met verschillende collega's en burgers. Het maakt de politie niet uit wat iemands achtergrond is maar wel dat iemand authentiek wilt bijdragen aan een veilige samenleving en aan de beroepseisen voldoet. (Zie ook paragraaf 1.1. *Politie voor iedereen*. Zie voor de resultaten van het diversiteitsbeleid in het personeelsbestand en de personele stromen in paragraaf 4.1.1.5. Sterktebeleid. Voor het bevorderen van een inclusieve werkcultuur zie paragraaf 4.1.2.5 Preventie en zorg.)

Het team als geheel moet competent zijn om goed politiewerk te leveren, passend bij de opgave. De politie als geheel is er voor iedere burger en iedere medewerker draagt op unieke wijze daaraan bij. De organisatie blijft werken aan diversiteit in het personeelsbestand, omdat dat operationeel noodzakelijk is om het werk goed te kunnen doen. Met diversiteit bedoelt de politie alle persoonskenmerken waarin mensen zich van elkaar onderscheiden; het gaat dus veel breder dan alleen om culturele- of genderdiversiteit. Overigens beschouwt het korps, een voldoende mate van zichtbare, culturele diversiteit in teams als een voorwaarde om als *Politie voor iedereen* effectief te opereren. De politie blijft de komende jaren nog streefcijfers voor de instroom van culturele diversiteit gebruiken om terugval te voorkomen en de focus te houden op het inhalen van de achterstand. Het korps verbetert de aanpak, zodat het deze streefcijfers langzaam kan loslaten. Voor de vier Randstedelijke eenheden is sinds het najaar van 2020 een pilot in ontwikkeling om tot regiospecifieke, realistische en beredeneerde streefcijfers te komen, afhankelijk van de lokale context en de teamsamenstelling. Bij de realisatie van dit streefcijfer zoekt het korps uitdrukkelijk nauwere samenwerking tussen de eenheden en de Dienst HRM en met lokale partners zoals gemeenten en scholen.

Tegelijkertijd is begonnen met de omslag van werving en selectie van zichtbare diversiteit naar competenties, zoals je kunnen inleven in andere leefstijlen en culturen, beheersing van meerdere talen en beschikken over een netwerk binnen een bepaalde gemeenschap. Werving op zichtbare culturele diversiteit - hoe belangrijk nu ook om te zorgen dat de politie een *Politie voor iedereen* kan zijn en blijven - doet onvoldoende recht aan het individuele talent en vakmanschap en de toegevoegde waarde aan het team. Dat is uiteindelijk wel waar het binnen de politie om gaat.

Barometer culturele diversiteit

Om meer zicht te krijgen op de diversiteit in migratieachtergrond in het totale personeelsbestand en alle personele stromen is de zogenoemde *Barometer culturele diversiteit* uitgevoerd. Deze meetmethode is een initiatief van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in samenwerking met het CBS en biedt een oplossing om binnen de huidige privacywet- en regelgeving een beeld te kunnen geven van culturele diversiteit. Het geeft een beperkt beeld, aangezien de CBS-definitie voor migratieachtergrond beperkt is tot het geboorteland van de medewerker en de ouders. De uitkomsten zijn indicatief voor de herkenbaarheid van de politie voor alle groepen in de samenleving, maar zeggen in principe niets over de competenties van een medewerker.

Netwerk Divers Vakmanschap

Het Netwerk Divers Vakmanschap (NDV) is een inclusief, landelijk opererend netwerk dat bestaat uit medewerkers die veel weten van gemeenschappen, leefstijlen en culturen, met hen in verbinding staan en collega's helpen om hun vakmanschap op dit punt te versterken. Dit NDV heeft een formele plek binnen de politieorganisatie. Het staat in nauw contact met alle informele medewerkersnetwerken en maakt bij inzet gebruik van hun leden. Met de introductie van *Politie voor iedereen* is in het najaar 2020 een scherpere aanpak geformuleerd om het NDV de komende jaren verder te professionaliseren en de koppeling met de reguliere en de crisisorganisatie te versterken.

4.1.2.3 Aanpak verzuim

Het verzuim bij de politie daalde in 2020 naar 5,5% (twaalfmaandsgemiddelde over het kalenderjaar 2020). Het verzuim over 2019 bedroeg 6,2%. Derhalve een verschil van 0,7%.

De dalende trend zette in vanaf mei 2018. Dit mooie resultaat is bereikt door het uitvoeren van het Plan van Aanpak Verzuim, de hieraan gerelateerde eenheidsplannen, verzuimanalyses en de bewustwordingscampagne.

In de periode nadat de maatregelen in het kader van COVID-19 getroffen zijn (medio maart 2020 tot en met december 2020) daalde het gemiddelde verzuim. Mogelijke redenen voor deze daling zijn: versterking van de dialoog tussen leidinggevend en medewerker, meer aandacht voor elkaar, meer regelruimte en autonomie, capaciteitswinst door digitalisering, keuzes in het werkproces en minder reisbewegingen. De crisis vergrootte de saamhorigheid en daarmee de bereidheid tot samenwerken.

Plan van aanpak

Het doel van het Plan van Aanpak Verzuim is om het verzuim in de periode tot en met 2023 terug te dringen naar maximaal 5,9%. De eenheden stelden hiertoe eigen plannen op, die zijn gebaseerd op de uitgangspunten van het landelijke plan en in samenspraak met de medezeggenschap tot stand kwamen. De doelstelling om het verzuim in de periode tot en met 2023 terug te dringen naar maximaal 5,9% (twaalfmaandsgemiddelde) is in 2020 vroegtijdig gerealiseerd. Voor de komende periode is het belangrijk om dit verzuimpercentage te bestendigen of verder terug te dringen. Omdat bedrijfsartsen schaars zijn op de arbeidsmarkt en het korps extra bedrijfsartsen nodig heeft, biedt het korps sinds begin 2020 een specifieke bedrijfsartsenopleiding aan.

Bewustwordingscampagne

De campagne om medewerkers bewuster te maken van hun eigen rol bij gezondheid, belastbaarheid en inzetbaarheid kreeg in 2019 concretere vorm en liep in 2020 door. In 2020 zijn alle betrokken zorgverleners opgeleid voor het geven van voorlichting op het gebied van bewustwording. Door COVID-19 is de geplande invoer van de voorlichtingen gefragmenteerd. Op dit moment zijn er ontwikkelingen om een online-alternatief aan te bieden, naast de nog steeds geplande invoering van de fysieke voorlichtingen.

Training leidinggevenden

De verplichte training om leidinggevenden beter toe te rusten voor hun taak – het voorkomen van en begeleiden bij verzuim en vroegsignalering van psychosociale problemen bij medewerkers - heeft in 2020 vervolg gekregen. Deze (verplichte) trainingen begonnen eind 2018 en eind 2020 zijn er 550 trainingen gevolgd. Deze trainingen geven leidinggevenden handvatten en inzichten om het goede gesprek met hun medewerkers te voeren over preventie, verzuimbegeleiding en ieders rol en verantwoordelijkheid daarin. De training werpt zijn vruchten af. Leidinggevenden geven na het volgen van deze training aan meer handvatten te hebben, die zij in de praktijk kunnen inzetten. Naast deze verplichte trainingen zijn binnen meerdere eenheden vervolgentrainingen ontwikkeld op het gebied van verzuim en vroegsignalering. Deze trainingen zijn vooral met leidinggevenden en medewerkers samen. In totaal zijn 120 van deze trainingen gegeven.

4.1.2.4 Banenafpraak (arbeidsbeperkten)

De politie wil zich inzetten om mensen met een arbeidsbeperking te laten instromen en duurzaam aan het werk te houden. Het is de ambitie mensen in staat te stellen naar vermogen een volwaardige medewerker te zijn en daarmee bij te dragen aan waar de politieorganisatie voor staat. Daarbij wordt uitgegaan van de eigen kracht van mensen: iedereen doet mee, werkt naar vermogen en ontwikkelt zich naar vermogen. Met deze inzet sluit de politie aan bij het streven naar een inclusieve werkcultuur, waarin ruimte is voor het anders zijn en waarin verschillen worden herkend, gewaardeerd en benut. Daarmee past de inzet van arbeidsbeperkten uitstekend in het nieuwe perspectief van het korps: *Politie voor iedereen* (zie ook paragraaf 1.1.1 en paragraaf 4.1.2.2).

Om meerjarig invulling te geven aan de Banenafspraken is een implementatieplan opgesteld dat uitwerkt wat de effecten zijn op de processen, systemen en de benodigde capaciteit voor ondersteuning en welk budget meerjarig noodzakelijk is om de doelstelling van de arbeidsbeperkten te realiseren.

Vereenvoudiging Wet banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten (Wet BQA)

Het wetsvoorstel om deze wet te vereenvoudigen liep in 2020 vertraging op vanwege de coronamaatregelen. Het kabinet maakt de komende maanden bekend of de geplande inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2022 haalbaar is. In het wetsvoorstel is opgenomen dat het onderscheid tussen overheid en bedrijfsleven in de Banenafspraken vervalt. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel is al op 1 januari 2020 een wetsvoorstel ingegaan dat regelt dat de quotumheffing is opgeschort (tot uiterlijk 1 januari 2022).

De aangekondigde vereenvoudiging was in 2020 aanleiding om het Centrum voor Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel (CAOP) een vervolgonderzoek (*Inzet participanten bij politie*) uit te laten voeren naar de inzet van participanten bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de politie. Dit onderzoek sluit aan op de CAOP-deelrapportage uit 2017 over de (on)mogelijkheden voor inzet van participanten met een arbeidsbeperking. Het onderzoek herbevestigde eerdere conclusies en bevat tevens aanbevelingen, onder andere meerjarige financiering in de begroting en het benutten van de mogelijkheden van Social Return on Investment (SROI) in inkoopcontracten.

Met behulp van de vereenvoudigde wetgeving krijgen werkgevers meer mogelijkheden om banen te realiseren, onder meer doordat het onderscheid tussen overheid en markt vervalt. De sector overheid blijft wel verantwoordelijk voor zijn aandeel.

Inzet coördinatoren Banenafspraken

Duurzame inzetbaarheid en het zo dicht mogelijk tegen de politieorganisatie aan organiseren van zinvol werk voor deze doelgroep vragen om een intensieve aanpak. Om die intensieve aanpak vorm te geven richtte de politie centraal onder de Dienst HRM een implementatieproject in met als doel een infrastructuur te creëren waarmee de politie-eenheden zelfstandig aan de slag kunnen. Daarnaast zet de politie in totaal minimaal twaalf coördinatoren in binnen de eenheden. Eind 2020 zijn tien eenheden gestart met een coördinator. Het is belangrijk om de coördinatie op regionaal niveau te beleggen omdat bekeken moet worden wat de exacte capaciteitsbehoefte is en omdat werkgeversservicepunten (wsp's) en leveranciers regionaal georganiseerd zijn. De coördinator Banenafspraken heeft de taak om in het verzorgingsgebied het draagvlak te vergroten en nog meer mogelijkheden te creëren voor het realiseren van banen. De inzet van coördinatoren zorgde in 2020 voor een impuls in de realisatie van extra banen. Er zijn mooie resultaten geboekt en banen gecreëerd die echt toegevoegde waarde bieden aan het politiewerk in de eenheden en de ondersteunende diensten.

Social Return on Investment (SROI)

SROI is een methodiek voor het meten van de (extra) sociale en maatschappelijke waarde die voortvloeit uit een investering. Naast inhuur is SROI een interessante optie om nog meer banen te kunnen realiseren. In samenwerking met leveranciers en dienstverleners in het inkoopdomein kijkt het korps naar nieuwe, creatieve manieren om mensen naar werk te begeleiden bij de politie of bij andere werkgevers. Op dit moment is er nog geen compleet beeld hoeveel van de bestaande inkoop- en dienstverleningscontracten een SROI-afspraken bevatten. Samen met de Dienst Verwerving wordt gewerkt aan een goede vorm van registratie en monitoring van banen die met marktpartijen worden gerealiseerd.

Eind december 2020 waren er 413 banen gerealiseerd (272 ingehuurde banen en 141 banen in dienst). Ten opzichte van 2019 betekent dat een stijging met 116 banen (59 ingehuurde banen en 57 banen in dienst). Eind 2019 waren in totaal namelijk 297 banen gerealiseerd.

Succesvolle proeftuinen

Hieronder zijn twee succesvolle proeftuinen beschreven. Ze zijn erop gericht om de operationele sterkte binnen de Opsporing en GGP te ondersteunen en zoveel mogelijk te ontlasten. Het gaat om administratieve en organisatorische ondersteuning, maar ook om directe ondersteuning van de operatie en daarmee om een waardevolle bijdrage aan het politiewerk. De politie voldoet hiermee tevens aan de opgave zoals opgenomen in de cao en de bijlage van de cao.

Gespecialiseerd medewerker Audio

In een opsporingsonderzoek zijn er vaak grote hoeveelheden telefoongesprekken en gesprekken die

plaatsvinden in afgesloten ruimtes. Veelal is de inhoud van deze gesprekken niet relevant. Om het kaf van het koren te scheiden, moeten deze gesprekken allemaal consciëntieus worden nageluisterd. Een grote klus, die prima wordt uitgevoerd door mensen die blind of slechtziend zijn of die een vorm van autisme hebben. Deze mensen hebben veel kennis van het onderzoek, doordat zij dit werk de hele dag doen en ze kunnen het goed vanwege hun specifieke competenties. Zij zijn als geen ander in staat alle kleine details uit gesprekken te duiden. Daar maakt de politie graag gebruik van. Deze banen hebben hun succes nu al bewezen. Ook doen deze medewerkers veel onderzoek waarvoor getuigen, benadeelden en verdachten worden gehoord. Deze verhoren worden vaak auditief of audiovisueel opgenomen. Voor de vervolgstappen is het essentieel om de verhoren op papier uit te werken. De gemaakte documenten kunnen worden gebruikt voor de bewijsvoering en voor vervolgstappen in het opsporingsproces maar ook om de verhoorders feedback te geven en om volgende verhoren voor te bereiden. Het terugkijken of luisteren van de opgenomen verhoren is tijdrovend, maar erg belangrijk.

Administratief medewerker Proces-Verbaal

Binnen basisteams is veel administratief werk te verrichten. Werkzaamheden die regelmatig door agenten (moeten) worden gedaan. Hierbij kun je denken aan het controleren van dossiers op stempels en handtekeningen, aan dossiers en stukken verzenden naar het OM en het opvragen daarvan, aan het lichten van opgevraagde stukken en aan diverse registraties zoals het beslaghuis of het archief. Inzet van arbeidsbeperkten op deze functie ontlast de operatie, waardoor de agenten meer op straat kunnen zijn om de orde te handhaven. Daarmee snijdt het mes aan twee kanten.

4.1.2.5 Preventie en zorg

Sociale veiligheid

De afgelopen paar jaar nam de interne, maar ook de publieke en politieke aandacht toe voor de sociale veiligheid binnen de politie en wat dat betekent voor het politiewerk. Het korps wil dat alle medewerkers hun unieke talenten en vakmanschap kunnen inzetten en zich vrij voelen om kritisch mee te denken. Tegelijkertijd vergt politiewerk in teams – letterlijk – uniformiteit, sterke onderlinge verbondenheid en actiegerichtheid. Met de introductie van *Politie voor iedereen* bracht de politie een belangrijke focus aan: het in evenwicht brengen van het jezelf kunnen zijn en het werken in teams en het gericht tijd en aandacht vrijmaken voor sociale veiligheid en omgangsvormen binnen teams.

In 2020 is de casus Veilig Inzetbaar gestart om uit te werken hoe People Analytics kan bijdragen aan een antwoord op de vraag of de sociale veiligheid binnen een team bovengemiddeld aandacht behoeft. Het doel van People Analytics is om met behulp van data (analyse) betere inzichten te creëren en gericht het management/de organisatie te kunnen ondersteunen met acties en interventies. Deze zijn dan gebaseerd op gedegen onderzoek en bewezen modellen. Het idee is dat het permanent monitoren van data het mogelijk maakt om een soort thermometer hiervoor te ontwikkelen, die bruikbaar is voor het teamplan en voor de sturing en monitoring.

In 2020 investeerde de politie extra in leiderschapsontwikkeling en de professionalisering van HRM-ondersteuning voor de teamleiding bij het aandacht geven aan de sociale veiligheid in hun teams.

Beroepsziekten (onder andere posttraumatische stressstoornis)

Politiemedewerkers hebben een hoogrisicoberoep en maken meer heftige gebeurtenissen mee dan andere beroepen. Een gevolg hiervan kan zijn dat zij klachten ontwikkelen die het gevolg zijn van posttraumatische stressstoornis (PTSS). De korpsleiding ziet het als prioriteit om iedere politiemedewerker met een beroepsgerelateerde PTSS de allerbeste traumazorg te bieden. In 2020 kreeg de eind 2019 gelanceerde zorglijn PTSS meer vorm en is de samenwerking met de hierna genoemde instellingen geïntensiveerd. De zorglijn ondersteunt medewerkers met (een vermoeden van) PTSS en verwijst medewerkers door naar topzorgaanbieders op traumagebied (instellingen met een topzorg-kwaliteitscertificaat):

- ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum. Voorheen bestond er al nauwe samenwerking met de politiepoli van het AMC, die is voortgezet in het ARQ Diagnostisch Centrum. Naast het ARQ Diagnostisch Centrum bestaat ARQ onder meer uit ARQ IVP (voormalig Instituut voor Psychotrauma) en ARQ Centrum '45.
- Psychotraumacentrum Zuid Nederland (onderdeel van Reinier van Arkel),
- Top Referent Traumacentrum (TRTC) onderdeel van de GGZ Drenthe
- Balans & Impuls.

Bewustwording van de mogelijke risico's van het politiewerk en het effect hiervan op de mentale gezondheid van medewerkers kan helpen om uitval door psychosociale klachten te voorkomen. De voorlichting over PTSS binnen de teams is verder ontwikkeld en wordt ondersteund door middel van filmmateriaal en de aanwezigheid van een ervaringsdeskundige. In 2020 draaide er een pilot om politiemedewerkers met PTSS professioneel ervaringswerker of ervaringsdeskundige te laten worden. Zodat zij als neventaak op professionele wijze (en met zorg) ingezet kunnen worden ter ondersteuning van onder andere de voorlichting.

Herziening stelsel beroepsziekten, beroepsincidenten en dienstongevallen

Mede op basis van een evaluatie van het stelsel voor beroepsziekten, beroepsincidenten en dienstongevallen eind 2019 is geconstateerd dat een herziening van dit stelsel nodig is. Centraal daarbij staan vereenvoudiging en meer aandacht voor de menselijke maat. Het doel is dat het verbeterde stelsel optimaal herstel en re-integratie van de betrokken medewerkers ondersteunt. In dit kader informeerde de minister de Tweede Kamer op 23 april 2020 over de contouren voor een nieuw stelsel. Een paritaire werkgroep bestaande uit een afvaardiging van de politievakorganisaties, de Centrale Ondernemingsraad, het ministerie van JenV en de politie is belast met de uitwerking van de contouren.

Bij de uitwerking geldt als uitgangspunt dat zorg en goed werkgeverschap de basis zijn van het stelsel. Herstel en re-integratie bij de politie staan centraal. Daarom is de aandacht primair gericht op het zorgaspect en wordt het stelsel gebouwd vanuit de beleving van de medewerker.

De centrale vraag hierbij is steeds: wat heeft de medewerker nodig aan informatievoorziening, aandacht, zorg en ondersteuning om optimaal te herstellen en te re-integreren en welke juridische aanspraken dragen op dat moment bij aan het proces? Bewustwording en een adequaat preventief beleid maken daarvan een belangrijk onderdeel uit.

Stroomlijnen proces voor beroepsziekten, beroepsincidenten en dienstongevallen

Het huidige Meldpunt PTSS is in 2020 verder ontwikkeld tot het Loket-team beroepsrisico, dat nu één loket voor beroepsziekten, beroepsincidenten en dienstongevallen vormt. Dit loket helpt medewerkers met het doorlopen van de verschillende processtappen die nodig zijn voor de erkenning van een beroepsziekte en voor de toepassing van de rechtpositie in dat kader.

Preventie psychisch leed en opvang na ingrijpende gebeurtenis

Het in 2019 vastgestelde plan van aanpak *Preventie van psychisch leed en opvang na ingrijpende gebeurtenissen* is in 2020 uitgevoerd. Het plan is uitgevoerd in de vorm van participatief actieonderzoek naar de effectiviteit van de bestaande voorzieningen voor nazorg na ingrijpende incidenten. Het onderzoek startte eind 2019 en is in 2020 afgerond. Onderdeel van het onderzoek is het in kaart brengen van factoren en stressoren die PTSS kunnen veroorzaken. In 2021 worden de verbeterpunten op basis van de aanbevelingen uit het onderzoek ingezet binnen de organisatie.

Programma Bijzondere Zorg

In 2020 zette de ontwikkeling van het programma *Bijzondere Zorg* zich voort, vooruitlopend op de inbedding van de bijzondere zorgplicht in het Besluit algemene rechtspositie politie. Het programma richt zich onder andere op bijzondere zorg voor (ex-)politiemedewerkers en hun relaties. Het beantwoordt hulpvragen en verschaft informatie over aandoeningen die gerelateerd zijn aan de politietaak, zoals beroepsziekten en de gevolgen van dienstongevallen. Bijzondere zorg zet tevens in op passende re-integratie, creatief herplaatsen en de zogenoemde buddyconstructie:

Buddy-ondersteuning is een van de projecten van het programma Bijzonder Zorg. Medewerkers, die een dienstongeval overkomt of een beroepsziekte krijgen, kunnen sinds 2020 ondersteund worden door een buddy. Een buddy krijgt een korte training en kan een laagdrempelige vorm van collegiale ondersteuning bieden voor bijvoorbeeld medewerkers met PTSS. Wat een buddy precies doet, hangt af van wat de betrokken collega zelf wil. Denk aan regelmatig samen wandelen of sporten. Ook kan een buddy ondersteuning bieden als de collega weer aan het werk gaat of een IBT-training volgt. De buddy – of maatje – is een aanvulling op het reguliere aanbod van ondersteuning en zorg vanuit de teams Veilig en Gezond Werken in de eenheden. In sommige eenheden is er een pool van buddy's waarop medewerkers een beroep kunnen doen. In andere eenheden kun je zelf een buddy voordragen. De landelijke projectgroep *Buddy door dik en dun* is bezig om ervoor te zorgen dat de ondersteuning door buddy's in het hele land op deze twee manieren wordt georganiseerd.

Sloepen medewerkers met mentale overbelasting

De korpsleiding besloot in 2020 het initiatief sloeproeien van de Eenheid Rotterdam landelijk te steunen en schafte voor alle eenheden sloepen aan. Deze zetten boten in voor medewerkers met een mentale overbelasting

zoals de beroepsziektes PTSS en burn-out. Gebleken is dat sloeeproeven heilzaam kan zijn voor mensen met deze klachten. Met de aanschaf van de sloepen wil de korpsleiding een bijdrage leveren aan het herstel van deze medewerkers.

Geestelijke verzorging

In 2020 zijn - naast de in 2019 aangestelde korps geestelijk verzorger - binnen bijna alle eenheden geestelijk verzorgers aangesteld conform het implementatieplan *Geestelijk verzorging*. Geestelijk verzorgers bieden ondersteuning als het politiewerk ethische- en existentiële vragen oproept. Elke eenheid heeft een eigen Team Veilig en Gezond Werken, waarvan de geestelijk verzorgers onderdeel uitmaken. Voor drie eenheden waar nog geen geestelijk verzorger beschikbaar is, worden deze geworven.

Preventief Medisch Onderzoek

Het Preventief Medisch Onderzoek (PMO) richt zich op de gezondheidsrisico's die uit de Risico-inventarisatie en -evaluatie Psychosociale Arbeidsbelasting naar voren komen. Het wil werk gerelateerde gezondheidsschade en beroepsziekten voorkomen dan wel zo veel mogelijk beperken. Daarnaast verschaft het onderzoek inzicht in de risicofactoren die van invloed kunnen zijn op de individuele gezondheid van de medewerker, zoals onvoldoende bewegen, roken, etc. De proeftuin Interne PMO - nodig om de uitvoeringsregeling PMO te ontwikkelen - is geheel voorbereid en start zodra de coronamaatregelen dat toelaten. Voor een aantal specifieke doelgroepen (OT, OBT, hondengeleiders, schietbaanbeheerders) worden externe PMO's ingekocht.

Psychosociale arbeidsbelasting

Vanaf de zomer 2020 is in meerdere eenheden gestart met het aanbieden van de Medewerkersmonitor/Risico-inventarisatie en -evaluatie Psychosociale Arbeidsbelasting (MEMO/RI&E PSA). De monitor dient zicht te verschaffen in werkgerelateerde risico's op het gebied van psychosociale arbeidsbelasting en hoe medewerkers het werk ervaren. Alle eenheden zullen de MEMO/RI&E fasegewijs aanbieden in een periode, die doorloopt tot halverwege 2021. De uitkomsten komen via een online resultatendashboard beschikbaar voor alle teamchefs. De uitkomsten van de Medewerkersmonitor kunnen medewerkers, leidinggevende en teams ondersteunen om gemotiveerd, gezond en weerbaar te blijven. Per team worden plannen opgesteld om verbeterpunten te monitoren.

Kadernota Arbeidsomstandigheden en herziening Arbocatalogus

De kadernota Arbeidsomstandigheden is begin 2020 geïmplementeerd. Daarin staat hoe het korps omgaat met de wet- en regelgeving omtrent arbeidsomstandigheden en met het risicomanagement uit de *Visie Veilig en Gezond Werken*. Het in 2019 vastgestelde plan van aanpak *Borging, Actualisatie en Ontsluiting Arbocatalogus* is in 2020 gedeeltelijk uitgevoerd. Het programma van eisen voor de arbocatalogus-applicatie is geactualiseerd en er is gestart met een check per risico op actualiteit. Waar mogelijk is de Arbocatalogus aangevuld met de onderkende arbeidsrisico's en de daarbij behorende beheersmaatregelen die nog niet in de Arbocatalogus waren opgenomen. Concrete voorbeelden hiervan zijn de risico's op het gebied van COVID-19, hittestress, de jaarwisseling en het vuurwerktransport. In 2021 vervolgt de politie de uitvoering van het hierboven genoemde plan van aanpak.

Voorziening arbeidsparticipatie ouderen/einde loopbaan

In 2020 is de handreiking *Veilig en gezond werken aan het einde van de loopbaan* gepubliceerd, die de verschillende mogelijkheden toelicht om aan het einde van de loopbaan veilig en gezond aan het werk te blijven. Ook de mogelijkheid van een samenstel van werkzaamheden eventueel in combinatie met een tijdelijke aanstelling maakt hiervan onderdeel uit.

Fitpol-app

De politie ontwikkelde in samenwerking met het UMC in Amsterdam een app die kan helpen om de fysieke en mentale fitheid van medewerkers te versterken. De Fitpol-app is in 2020 gelanceerd. De app biedt informatie, tips en tools voor het versterken van de fysieke en mentale veerkracht van medewerkers. Ook gezinsleden kunnen de app downloaden en gebruiken.

Suicidepreventietraining

De suicidepreventietraining is door Veilig en Gezond Werken (VGW) in 2020 verder ontwikkeld in nauwe afstemming met 113 Zelfmoordpreventie. De suicidepreventietraining is bedoeld om leidinggevenden te informeren wat suicidepreventie is en wat daarbij komt kijken in de omgang met de medewerker. De ontwikkelde

suïcidepreventietraining vergroot de kans dat een medewerker met suïcidale gedachten de hulp krijgt die op dat moment nodig is.

Autisme Ambassade Politie

In 2020 is de Autisme Ambassade Politie opgericht: een intern netwerk, door en voor collega's met autisme. Het beoogt minder stress en uitval bij werknemers met autisme door meer steun, begrip en een betere werksfeer. Tevens wil de Autisme Ambassade Politie onder medewerkers en leidinggevenden de kennis over autisme vergroten en de omgang met mensen met autisme verbeteren.

Werkvermogen

De tool *Het Huis van Werkvermogen* is in 2020 geïntroduceerd en biedt medewerkers en leidinggevenden handvatten om met elkaar in gesprek te gaan over werkvermogen. Een goed werkvermogen ontstaat als wat de medewerker kan en wil (gezondheid, normen en waarden en competenties) in evenwicht is met wat de organisatie van de medewerker vraagt (werk). Hierbij biedt de tool een overzichtelijke opsomming van de VGW-diensten en -producten die passen bij het op dat moment ervaren energieniveau: versterken, voorkomen en herstellen.

4.1.3 Integriteitsbeleid

Zie paragraaf 4.2.2

4.1.4 IV-strategie en -architectuur

Door de snel digitaliserende samenleving en de verwevenheid tussen de fysieke en de virtuele wereld zijn informatie en technologie meer dan ooit onderdeel van de kern van het politiewerk. Beschikbaarheid en effectieve inzet van gegevens zijn essentieel om het werk goed te kunnen richten en organiseren.

Hoewel veel onderwerpen in de bestaande *IV-strategie 2018 – 2022* nog steeds relevant zijn, was een actualisatie van de IV-strategie noodzakelijk. Niet alleen formuleerde de politie in de tussentijd haar Strategische Agenda maar er zijn ook meerdere belangrijke (externe) factoren waarmee in de IV-strategie rekening gehouden moet worden:

- De rol van data wordt steeds groter waarbij data/informatiegedreven inzichten het politiewerk voorspelbaarder, sneller en preciezer maken.
- Technologie ontwikkelt zich exponentieel en daarbij wordt de inzetbaarheid van IV in de toekomst alleen maar groter.
- Samenwerkingsafspraken zijn van belang om gezamenlijk de openbare orde te waarborgen, waarbij privacy en beveiliging cruciaal zijn.

De actualisatie van de IV-strategie rust op vijf pijlers: het verhogen van de inzet en adoptie van digitale middelen, het verder professionaliseren van de samenwerking tussen business en IV, het beschikbaar stellen van data(gedreven inzichten) om het politiewerk te verbeteren, het versterken van de samenwerking in het ecosysteem en tenslotte het aanbieden van een veilige, betrouwbare, up-to-date en wendbare infrastructuur. Een geactualiseerde IV-strategie geeft daarmee richting aan de planvorming voor 2022.

Onveranderd blijft dat de politie de IV-ontwikkelingen aanpakt langs vier sporen die verschillen qua dynamiek en veranderaanpak.

Spoor 1: afronden wat we begonnen

Het Programma Vernieuwend Registreren (PVR) realiseert het uifasieren van verouderde informatievoorzieningen en deze te vervangen door moderne, modulair opgebouwde informatievoorzieningen op basis van een actueel technisch platform. In 2020 heeft Deloitte - volgend op advies van het Bureau ICT-Toetsing (BIT) - een onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop het PVR vervolgd zou moeten worden.

Spoor 2: anticiperen op de toekomst

Op dit spoor worden voorbereidingen getroffen op de politie van morgen, door moderne technologische platforms en voorzieningen te onderzoeken en te ontwikkelen. In dit kader zal het korps een multimedia-platform realiseren dat het gebruik van uiteenlopende vormen van stilstaand en bewegend beeld en geluid mogelijk maakt, zowel binnen de politie als in samenwerkingsverbanden. Deze en andere data van binnen en buiten de politie zullen worden ontsloten door het nieuwe Politie Data Platform.

Op dit spoor heeft de Dienst ICT in 2020 de basis neergezet van de visie op het datacenter voor de politie. Daarnaast is het programma *IV Next Base* opgezet om de verdere vernieuwing van de infrastructuur de komende jaren te realiseren. Een belangrijk onderdeel in de visie op het datacenter is het gebruik van cloud technologie. Omdat de toepassing van deze technologie zorgvuldig moet gebeuren om risico's op het vlak van beveiliging en privacy te vermijden, zijn hiervoor in 2020 op basis van een visie en strategie de kaders beschreven waaraan de toepassing van cloudtechnologie zich dient te houden.

Om de politie in staat te stellen om eenvoudiger verkregen beeld en geluid te kunnen hanteren in het operationele proces, heeft in 2020 een aanbesteding plaatsgevonden. Geen van de inschrijvers bleek echter te voldoen aan de gestelde eisen. Daarom is het eisenpakket, ook in overleg met andere partijen in de strafrechtketen, geëvalueerd, zodat begin volgend jaar hopelijk wel een passend product kan worden aangeschaft.

Spoor 3: vernieuwen, leren en innoveren

Agile informatievoorziening ontwikkelen en het onderzoeken en realiseren van samenwerking met kennisinstellingen, nieuwe spelers op de ICT-markt, startups, gemeenten en andere publieke en private instellingen worden steeds belangrijker en zullen in toenemende mate aandacht krijgen.

In 2020 is de visie op de innovatiefunctie van de politie opgeleverd. Deze visie beschrijft de positie van innovatie binnen de politie en de wijze waarop innovatie zal worden georganiseerd en bestuurd.

Spoor 4: digitaal transformeren

Bij deze transformatie speelt technologie een hoofdrol. De politie is in 2020 verdergegaan met het onderzoek naar hoe en waar belangrijke sleuteltechnologieën toegepast kunnen worden. Voorbeelden hiervan zijn kunstmatige intelligentie, robotica en sensing. Toepassingsgebieden zijn onder andere de verbinding met de samenleving, "smart and connected society", operationele slagkracht en slimme bedrijfsvoering.

Ook is de ondersteuning voor mobiel werken verder uitgebreid. In 2020 is een toepassing voor een smartphone opgeleverd die de actuele en historische incidenten en activiteiten, positie van voertuigen en politiemensen toont. Deze toepassing is bij 15.000 collega's in de uitvoering in gebruik. Daarnaast is een applicatie ontwikkeld die verschillende verkeershandhavingstaken ondersteunt, zoals snelheidsmeting, geluidsmeting, meting lichtdoorlatendheid autoruiten etc. Met het OM wordt overlegd over de noodzakelijke aanpassingen van regelgeving. Ten slotte is er een app gebouwd die een ANPR-functie realiseert: met de smartphone kunnen voertuigkentekens automatisch en doorlopend gescand en bevestigd worden. De app is verbonden met het landelijk ANPR-platform en wordt thans operationeel getest.

Op het gebied van sensing worden verschillende proeftuinen uitgevoerd. Een daarvan is in Roermond. Hier wordt de informatie van automatische nummerbordherkenning (ANPR) (samen met berichten op social media en camerabeelden) gebruikt om het bezoek aan het centrum te monitoren. Daarnaast zijn er proeftuinen in Amsterdam en Den Haag gestart. Op het gebied van Smart City is een visie ontwikkeld voor de manier waarop de politie de komende jaren aansluit op de ontwikkelingen, in het bijzonder op de nationale Smart City NL Strategie. Het bevat de strategische focus, de randvoorwaarden en de structuur om dit te organiseren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de kennis en voorzieningen van het programma Sensing.

Ook bodycams zijn onderdeel van de digitale transformatie. Op dat vlak heeft de politie in 2020 de specificaties opgesteld voor de aanschaf van bodycams en vervolgens aanbesteed. Ook is de IV-dienstverlening rondom het gebruik van bodycams opgebouwd. In oktober heeft het basisteam in Utrecht als eerste de nieuwe bodycams in gebruik genomen. In de rest van 2020 hebben nog 21 teams verspreid over 18 locaties de nieuwe bodycams in gebruik mogen nemen.

De digitaliseringstransformatie beperkt zich niet tot de politie alleen, maar biedt ook mogelijkheden de samenwerking met andere partijen anders vorm te geven. Specifiek voor de samenwerking in de strafrechtketen is 2020 de applicatie ontwikkeld waarbij de uitwisseling van processen-verbaal digitaal (inclusief digitale ondertekening) kan plaatsvinden.

In 2020 startte de pilot *Leergang Digitale Transformatie en Leiderschap*. De leergang is twee keer gegeven. Er is door cursisten onderzoek gedaan hoe een (in eerste instantie interne) community van leiders voor digitale transformatie kan worden opgezet.

De bovenstaande sporen staan niet los van elkaar. Het is van groot belang om de samenhang tussen de ontwikkelingen in beeld te houden en te waarborgen.

Om de ambitie van de politie te realiseren worden veel projecten en programma's uitgevoerd. Sinds enkele jaren vallen ook de IV-projecten van de politie onder het Bureau ICT-toetsing (BIT). In voorbereiding op de toetsing door het BIT dient eerst door de politie zelf een oordeel opgesteld te worden. In 2020 zijn daarom meerdere CIO-oordelen opgesteld en zijn er ook verschillende in voorbereiding, en daarvan zijn enkele projecten vervolgens aan het BIT voorgelegd.

Teneinde de integraliteit van de uitvoering van alle projecten te kunnen bewaken is een goed werkend architectuurstelsel benodigd, waarbij (ook) in 2020 stappen zijn gezet voor verdere professionalisering. Tevens hebben in 2020 architecten geïdentificeerd welke generieke voorzieningen (i.e. onderdelen die in meerdere portefeuilles nodig zijn, bijvoorbeeld een elektronische handtekening) prioriteit verdienen en is de ontwikkeling hiervan onder regie van de CIO geplaatst. In de planvorming is er ten slotte in 2020 speciale aandacht geweest om de beheer- en ontwikkelactiviteiten met elkaar in balans te brengen. Voor de komende jaren wordt daarbij een verhouding gehanteerd van 70% beheer en 30% ontwikkeling.

Bescherming persoonsgegevens, informatiebeveiliging en duurzame toegankelijkheid

De bescherming van persoonsgegevens (hierna kortweg ook aangeduid met 'privacy') is een grondrecht van elke burger ten opzichte van de overheid. Veiligheid en de bescherming van persoonsgegevens zijn belangrijke waarden in de samenleving. De politie moet deze afwegen. Zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens hoort bij een integere politieorganisatie. Informatiebeveiliging heeft als doel om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens en de dienstverlening aan de maatschappij zo goed als mogelijk te borgen, door beheersing van risico's rondom de informatievoorziening. Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar de toegang tot informatie (autorisaties). Duurzaam toegankelijke informatie is van belang voor de uitvoering van de politietoetsing, het reconstrueren en verantwoorden van handelen en besluitvorming, en de (cultuur)historische relevantie van informatie.

Vanwege het belang van privacy voor de politie, stelde het korps in 2020 een deelportefeuillehouder Privacy aan onder de portefeuille Ethiek en Privacy. Daarnaast is einde 2019 een nieuwe functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld en in de loop van 2020 is een tweede FG aangesteld.

Privacy in de taakuitvoering

Uit de evaluatie van de Wet politiegegevens (hierna: Wpg) en de Wpg-audits is gebleken dat de wet op bepaalde onderdelen te complex is en onvoldoende aansluit op de uitvoeringspraktijk. De beleidsvoorbereiding voor de herziening van de Wpg is inmiddels in gang gezet. De uitgangspunten (rode draden) voor de nieuwe Wpg zijn in 2020 samen met het ministerie van JenV opgesteld. Een agendastellende brief is in het najaar van 2020 naar de Tweede Kamer gezonden met daarin de richting en het beoogde tijdpad voor een nieuwe gegevensbeschermingswet die de Wpg gaat vervangen.

Medio 2020 is het sinds 2016 lopende Verbeterprogramma Wpg en Informatiebeveiliging afgerond. De lijnorganisatie van de politie pakt de restpunten van het programma op. Naar aanleiding van de meest recente audit van de naleving van de Wpg is in 2020 een verbeterrapport opgesteld. De maatregelen ten aanzien van autorisaties (toegang tot informatie) hebben daarin bijzondere aandacht, met als doel de monitoring en control op autorisaties te verbeteren. Daarnaast is het verstrekkingenbeleid geformaliseerd en is ingestemd met de inbedding van de beheersing van privacy in de reguliere planning- en controlcyclus. In dat kader hebben vrijwel alle eenheden in 2020 een roadmap met beheersingsmaatregelen opgesteld.

De FG investeerde in 2020 in kennis en kwaliteit en het opbouwen en onderhouden van een netwerk binnen en buiten de politie. De FG heeft in 2020 de ruimte gekregen in het korps om op alle niveaus vragen te stellen en adviezen te geven. De FG heeft zich naar vermogen opgesteld als een deskundige adviseur. De FG is een onafhankelijke interne toezichthouder die met gezag en deskundigheid het vertrouwen geniet in het korps. De FG adviseerde in 2020 op een groot aantal onderwerpen, waaronder "wijkagenten op internet", bodycams, sensingprojecten, de inzet van drones en de gevolgen van de Brexit voor de gegevensuitwisseling.

De opdracht voor de portefeuille Ethiek en Privacy is door de korpsleiding vastgesteld in 2020. Ook op het gebied van privacy is dit omgezet in een jaarplan. De deelportefeuille Privacy richt zich met name op de strategische ontwikkeling van privacy in het korps, onder andere door inzet op opleiden en vakmanschap.

Privacy in de bedrijfsvoering en Duurzame toegankelijkheid

De activiteiten om het verwerkingenregister te vullen en gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (GEB's) uit te voeren, vinden plaats. Een nieuwe planning is in 2020 vastgesteld.

Elke twee jaar wordt de politie door de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed gemonitord op de compliance aan de Archiefwet. De politie is trots op de resultaten uit de Monitor Overheidsinformatie 2019-2020. De vooruitgang die met de aandacht en inspanningen van de afgelopen jaren is geboekt is zichtbaar.

Begin 2020 is de *Visie & Strategie Duurzaam Informatiebeheer* binnen de Politietoek en Bedrijfsvoering vastgesteld. Een mijlpaal met een aantal mooie gevolgen zoals de verankering van deze opgave binnen de organisatie. De politie heeft deelgenomen aan de werkgroep archiveren in de strafrechtketen die dit jaar een gezamenlijke visie op ketenarchivering heeft opgeleverd. Eind 2020 is de thema-architectuur *Duurzaam Informatiebeheer* opgeleverd en vastgesteld. Tot slot was het vaststellen van de *Generieke selectielijst voor de informatie van de politie* een prachtig resultaat dit jaar.

4.1.5 Huisvesting, duurzaamheid en uitrusting

Strategisch huisvestingsplan

Het Strategisch Huisvestingsplan 2013-2025 (SHP) bevat de meerjarige beleidsdoelstellingen voor de politiehuisvesting tot en met 2025. Het korps dient te komen tot een effectievere en efficiëntere huisvesting die past bij de verdere ontwikkeling van de organisatie, onder meer op het gebied van de dienstverlening. Daarbij streeft het korps naar een optimale geografische spreiding van locaties en tegelijkertijd naar lokale verankering van de teams. Dit alles te realiseren binnen de gestelde financiële kaders.

Elke eenheid werkte de meerjarige beleidsdoelstellingen in 2016-2017 uit in (tactische) huisvestingsplannen voor de periode tot en met 2025. Sindsdien stelt de politie de plannen periodiek bij aan de hand van beleidsmatige en projectmatige ontwikkelingen, alsmede voortschrijdend inzicht bij de eenheden. Bij beleidsmatige ontwikkelingen kan gedacht worden aan ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en de huisvestingsontwikkelingen als gevolg van COVID-19. Plannen zijn en worden altijd in goed overleg met de eenheid op- of bijgesteld en afgestemd met het lokale gezag.

De huisvestingsplannen zetten de overgang in naar huisvesting die past bij de politie van morgen: toekomstbestendig, veilig en duurzaam. De overgang is inmiddels in volle gang. Er lopen circa 119 projecten, variërend van nieuwbouw en huur van nieuwe locaties tot verbouw en afstoot van bestaande locaties.

Binnen de reikwijdte van het SHP vallen alle locaties die in eigendom zijn of waarvoor het korps huur- of bruikleenovereenkomsten heeft afgesloten, waaronder in elk geval alle politiebureaus en -posten. Buiten de reikwijdte van het SHP beschikken de eenheden over ruimte om de lokale nabijheid ook op andere manieren vorm te geven. Zo geeft de politie op veel en steeds eigentijdse manieren vorm aan deze nabijheid. Bijvoorbeeld door op uiteenlopende locaties zoals winkel- en buurtcentra pop-uppolitiebureaus, wijktafels, een politiebuis of -tent te realiseren. Zo speelt de politie ook in op regionale en lokale behoeften.

Duurzaamheid

In mei 2020 is de visie op duurzaamheid voor de politie opgesteld. De visie baseert zich op de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties en gaat om zowel klimaat- als sociale duurzaamheidscomponenten. Dit resulteerde in ambities op vier vlakken waar de politie grote impact heeft: huisvesting, vervoer, inkoopkracht en werkgeverschap. De doelstellingen uit het Klimaatakkoord worden uitgewerkt aan de hand van routekaarten.

In 2020 is de Routekaart Verduurzaming Vastgoedportefeuille geactualiseerd en de uitvoering in gang gezet. Deze routekaart bevat een programmering voor de gehele portefeuille om in 2030 49% en in 2050 95% CO₂ te reduceren. Dit is vertaald naar een uitvoeringskader, waarbij het ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid is gekoppeld aan het type ingreep en de gebruikstermijn. De eerste projecten zijn opgeleverd aan de hand van dit uitvoeringskader, in de huidige ontwerpen is het opgenomen en er wordt nu duurzame energie ingekocht.

Voor het domein Vervoer is de Routekaart Verduurzaming Vervoer opgesteld om de CO₂-uitstoot van de afgelegde kilometers te halveren. Dit betreft zowel dienstreizen als woon-werkvervoer. In 2020 zijn de eerste elektrische fietsen, speedpedelecs en elektrische voertuigen aanbesteed en werd onderzocht of de politie haar gebouwen kan voorzien van laadpalen.

Toegangsbeveiliging

Eind 2019 startte het programma *Fysieke Toegangsbeveiliging*. Onderdeel van dit programma is onder meer het vervangen van risicovolle systemen en het komen tot een centraal georganiseerde en robuuste toegangsbeveiliging op het gebied van systemen en beheerorganisatie, waaronder de introductie van een landelijke politietoegangspas. De bijdrage van het ministerie van € 19 miljoen wordt in de periode 2019-2021 ingezet voor de realisatie van deze twee onderdelen. Inmiddels zijn de gekozen nieuwe toegangscontrolesystemen succesvol getest en worden voorbereidingen getroffen voor de verdere invoering van deze systemen, inclusief het verstrekken van de toegangspassen. Daartoe start het korps met een pilot in een van de eenheden.

Geweldsmiddelen en uitrusting

De politie zet in op een voortdurende ontwikkeling van de politie-uitrusting. Met het oog op het waarborgen van de veiligheid van medewerkers en vanuit de maatschappelijke ontwikkelingen en veiligheidssituatie, vraagt dit voortdurend aandacht voor aanpassingen, vernieuwing en innovatie.

Om het werk zo goed en veilig mogelijk te kunnen doen, moeten medewerkers beschikken over moderne hulpmiddelen op het gebied van kleding, bewapening, informatievoorziening en communicatie. De politie stelde daarvoor in 2020 een zienswijze op met een strategie om de bewapening en uitrusting toekomstbestendig en actueel te houden. In breder perspectief denkt zij na over de vraag hoe de omstandigheden voor de agent in de toekomst veranderen.

De politie startte in 2020 met de voorbereidingen om het stroomstootwapen binnen de basis politiezorg in gebruik te nemen. De invoering hiervan heeft een grote impact in de organisatie en wordt indien nodig over meerdere jaren gespreid. Hiermee realiseert het korps een significant veiliger politieoptreden.

4.1.6 Inkoop

Inkoop

Met een inkoopbedrag van circa 2,25 miljard euro – bijna vijfendertig procent van de totale begroting – is de politie een van de grootste aanbestedende diensten in de publieke sector. Deze inkoop omvat allerhande soorten producten en diensten: van motorhandschoenen en kantoorartikelen tot voer- en vaartuigen, helikopters, drones, geweldsmiddelen, consultancydiensten en bouwwerken. Het leveranciersbestand bevat meer dan zestien duizend actieve leveranciers. Zij leverden in 2020 een breed assortiment aan producten en diensten aan de politie. De in 2019 opgerichte Dienst Verwerving is ervoor verantwoordelijk dat al deze inkopen rechtmatig en doelmatig zijn en op een transparante en objectieve manier vanuit de markt worden betrokken.

Kwaliteit van de inkoop

De inkoopfunctie bij de politie ontwikkelde zich de laatste jaren goed. Dat blijkt uit de kwaliteit van de vele aanbestedingen per jaar, uit de afname van zowel het aantal aangespannen kort gedingen als uit de omvang van de financiële onrechtmatigheid en uit het feit dat de inkoopprocessen in de basis op orde zijn. De politie investeert fors in de verwervingsorganisatie en de daarin werkzame medewerkers en dat betaalt zich uit. In 2020 is het gelukt om ruim 25 hoogwaardige inkoopprofessionals aan te trekken.

Categorieplannen

In 2020 zijn de eerste categorieplannen opgeleverd. Per groep van producten en diensten wordt een categorieplan/strategie opgesteld. Hierbij komt niet alleen de inkoopvraag in het hier en nu aan de orde, maar plaatst het korps deze behoefte in het perspectief van de voor de politie van overmorgen geformuleerde doelstellingen. Daarbij is het de rol van de inkooporganisatie om – in nauwe samenwerking met de interne opdrachtgever – een gemeenschappelijke ontwikkelagenda te formuleren. Die moet helder maken wat het korps de komende jaren voor de specifieke categorie gaat doen in termen van productontwikkeling, duurzaamheid, marktbenadering, integraliteit, etc. De categorieplannen streven naar de totstandkoming van een strategisch perspectief voor de komende drie à vijf jaar in relatie tot de betreffende categorie producten en diensten.

Aanbestedingscommissie

In 2020 bestond de aanbestedingscommissie van de politie vijf jaar. De aanbestedingscommissie is samengesteld uit experts die binnen en buiten politie werkzaam zijn en daardoor vrijelijk en onafhankelijk advies kunnen uitbrengen over aan hen voorgelegde aanbestedingen. Sinds medio 2015 heeft de commissie 428 adviezen en 246 aanbevelingen uitgebracht die bijdragen aan de kwaliteit van politieaanbestedingen. Uit de evaluatie van het functioneren van de aanbestedingscommissie blijkt dat alle betrokkenen van mening zijn, dat de

commissie grote toegevoegde waarde heeft voor de politie, het leervermogen van de organisatie op dit vlak versterkt en het risico op ongewenste uitkomsten van aanbestedingen verkleint.

Leveranciersmanagement

Een optimale behoeftestelling is een cruciaal vertrekpunt voor de uitvoering van het inkoopproces. Het feitelijke inkoopproces neemt doorgaans enige maanden in beslag. De daarop volgende uitvoeringstermijn bedraagt doorgaans vier jaar of meer. Dat vraagt om een goed georganiseerd en adequaat ingericht en geëquipeerd contract- en leveranciersmanagement. De insteek van het leveranciersmanagement is onder andere om de prestaties van leveranciers te beheersen, te verbeteren en de tevredenheid over de geleverde dienst of het product te verhogen. Hiervoor is in 2019 de SOM (Samenwerken Op Maat) -methodiek geïntroduceerd. Deze methodiek geeft inzicht in de gewenste of noodzakelijke leveranciersrelatie, de meest passende mate van samenwerking en de juiste inzet van medewerkers. In een wereld van snel voortschrijdende technologie, maar ook met het oog op zaken als nationale (veiligheids-)belangen dient in toenemende aandacht en regie op strategische relaties met leveranciers te worden georganiseerd. In 2020 is gestart met het toevoegen van de verwervingsactiviteiten van de diensten Informatievoorziening en Informatiemanagement bij de Dienst Verwerving. Daarmee is alle verwerving binnen de politie in één organisatieonderdeel ondergebracht.

Klachtenmeldpunt inkoop

Het Klachtenmeldpunt Inkoop ontving in 2020 elf klachten. De onderstaande tabel geeft de aard ervan weer: zes daadwerkelijke klachten en vier vragen over een lopende aanbesteding. Bij de klachtenafhandeling hanteert de politie een strikte scheiding tussen de medewerkers die betrokken waren bij het inkooptraject waarop de klacht betrekking heeft en het speciaal daartoe te formeren Klachtenbehandelteam dat zich erover buigt. Politimedewerkers waken er stringent over dat zij zo min mogelijk formeel juridisch reageren. Zij zetten maximaal in op transparantie en trachten de klacht te bekijken door de bril van de klagende partij.

Registratie klachten inkoop 2020		
Onderwerp	Aantal	Toelichting
Klachten/meldingen vanuit de markt over lopende aanbestedingen	6	afgehandeld/opgelost door de dienst Verwerving
Klachten vanuit de markt over het handelen van de politie in recente aanbestedingstrajecten die ter beoordeling aan een Klachtenbehandelteam zijn voorgelegd.	4	In alle gevallen de klacht laten beoordelen door een klachtenbehandelteam; 1 Klacht met betrekking tot gunningsbeslissingen percelen 1 en 2 van de Europese aanbesteding Ontmanteling van Harddrugproductie- en Opslagplaatsen. Deze klacht is gedeeltelijk gegrond verklaard, echter opnieuw beoordelen was niet noodzakelijk. 3 Klachten over toegepaste uitsluitingsgrond in Dynamisch aankoopstelsel voor inhuur. Deze klachten zijn gegrond verklaard. 1 klacht met betrekking tot de doorlopen processen bij de aanbestedingen voor <u>Rigid Inflatable Hull Boats (RHIB's)</u> en voor Consoleboten. De voorgenomen gunningen zijn ongewijzigd gebleven. Een review zal worden uitgevoerd op de processen <u>teneinde</u> hier eventuele leerpunten voor de toekomst uit te destilleren.
Klachten vanuit de markt over het handelen van de politie in oude aanbestedingstrajecten die ter beoordeling aan het Klachtenloket zijn voorgelegd	1	In dit geval de klacht laten beoordelen door het Klachtenloket 1 klacht over op de aanbesteding uit 2017 Vervoer Stoffelijke Overschotten. Deze klacht is geheel ongegrond verklaard.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Bij de politie maakt maatschappelijk verantwoord inkopen sinds 2017 deel uit van het strategisch inkoopbeleid. Voor zover relevant bij aanbestedingen ligt het accent op het terugdringen van milieubelasting en – in bepaalde toeleveringsketens – het respecteren van de mensenrechten. In de lijn van het regeerakkoord zet het korps in op

het opnemen van aanbestedingseisen die bijdragen aan de reductie van CO2-uitstoot. Daarnaast wordt voor zover mogelijk social return in aanbestedingen meegenomen.

4.1.7 Representatiekosten

Representatiekosten

Van 2016 tot 2019 was er een toename te zien van de representatiekosten. Daarom inventariseerde het korps in 2019 alle uitgaven die in die jaren in de administratie op de kostensoorten van representatie waren geboekt. In totaal ging het om vele tienduizenden mutaties. Aangezien het begrip representatie onvoldoende scherp was afgebakend, werden in de verantwoording van het korps diverse kosten op deze grootboekrekeningen geboekt. Die kosten varieerden van afscheidsrecepties tot bloemen, van VVV-bonnen tot nieuwjaarsrecepties. Uit onderzoek was gebleken dat veel van die posten niet onder de aangescherpte definitie van representatiekosten zouden moeten vallen. Op het aangescherpte begrip is in 2019 en 2020 een passende wijze van registreren ontwikkeld.

In 2020 heeft het project aanmerkelijke voortgang geboekt. Er is nu een duidelijke definitie voor representatiekosten en het declaratieproces is vereenvoudigd. Belangrijke ondersteuning hierbij is het gebruik van de debetkaart met bijbehorende app voor urgente en kleinzakelijke kosten. Omdat het proces slimmer is ingericht, is ook het beleid beter te toetsen. Zo wordt voor de teamchef dagelijks inzichtelijk gemaakt wat de gemaakte kosten zijn, wat weer een betere sturing mogelijk maakt.

Hoewel de procesverandering gedurende het jaar 2020 geleidelijk is opgebouwd en de optelling dit jaar nog niet representatief is voor een geheel jaar kan de voorlopige conclusie getrokken worden dat de representatiekosten over een jaar genomen veel lager uitvallen dan het bedrag over 2019.

4.2 Specifieke beheerthema's

4.2.1 Veiligheid, integriteit en klachten

De vier kernwaarden van de politie zijn integer, betrouwbaar, moedig en verbindend. Als grootste werkgever van Nederland is het van essentieel belang dat wij een integere en betrouwbare organisatie zijn en blijven. Burgers (of de maatschappij), maar ook de werkgever en de werknemers van de politieorganisatie moeten hierop kunnen vertrouwen. Toch was de politie in 2020 herhaaldelijk in het nieuws in verband met het onderwerp integriteit. Corruptie, discriminatie, gebruik van sociale media en politieel geweldsgebruik waren onderwerpen die aandacht opeisten. Ook de wijze waarop de politie intern onderzoek doet naar (vermeende) normschendingen werd intern en extern kritisch tegen het licht gehouden. Op dit punt staat het korps voor een verbeteropgave.

COVID-19 verstoort een aantal ontwikkelingen rond integriteit en ethisch leiderschap. Zo kwam de theatervoorstelling *Rauw* en verspreiding van de verfilming ervan goeddeels stil te liggen. Nieuwe vormen van digitale ontmoeting, vergaderen en briefings vragen om nieuwe of andere tools voor preventie en bewustwording. De fysieke toolkit preventie is voorlopig niet bruikbaar.

Tegelijkertijd noopten maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen rond Black Lives Matter, discriminatie en geweld op veel tafels tot een doorgaande ethische en morele bezinning op de vraag: hoe en door welke bril zien wij de medeburger? En wat betekent dat voor onze bejegening en professionaliteit? Mede deze ontwikkelingen leidden tot een nieuw politieperspectief op diversiteit en inclusie: *Politie voor iedereen*. Integriteitsincidenten, een hernieuwde focus op corruptiedreiging en kritische onderzoeken naar normschendingen en cultuur noopten eveneens tot zelfreflectie en herbezinning. Gebeurtenissen en ontwikkelingen die een belangrijk aspect van het werkgeverschap raken: hoe en door welke bril zien wij de medewerkers?

Veiligheid-binnen kreeg met eerdere politieke aandacht met de benoeming van een interne ombudsfunctionaris en met de aanstelling van geestelijk verzorgers een impuls. Naast de al bestaande portefeuille Diversiteit werd een portefeuille Publiek Private Samenwerking en Ethiek ingericht. Een fundamentele herbezinning op het stelsel van interne onderzoeken en bestrafing is aangekondigd.

Tegelijk, en ondanks COVID 19, gingen lopende activiteiten door. De afdelingen Veiligheid, Integriteit en Klachten (VIK) verrichtten ongeveer vijfhonderd disciplinaire onderzoeken naar vermeend plichtsverzuim. Deze onderzoeken worden maandelijks geanalyseerd op trends en ontwikkelingen.

De ontwikkeling van een 'slimme' en geautomatiseerde monitoring-tool voor afwijkend dataverkeer en atypisch bevragingsgedrag nadert haar voltooiing. De bewustwordingscampagne *Altijd Alert* – gericht op alert en legitiem gebruik van informatiesystemen – werd gelanceerd.

Review interne onderzoeken

De korpschef heeft de huidige werkwijze, uitgevoerd door de afdelingen VIK laten onderzoeken. Hieruit blijkt dat het te vaak niet goed gaat; het VIK-onderzoek blijkt lang niet altijd snel, adequaat, zorgvuldig of respectvol genoeg te zijn. Dit reflecteert niet zo zeer op de inzet en betrokkenheid van de VIK-medewerkers. Daar is zeker een kwaliteitsimpuls nodig, maar het is het bevoegd gezag - de leidinggevenden dus - dat de opdrachten geeft, onderzoeksplannen en vervolgstappen accordeert en besluit over de afdoening. Het VIK-stelsel levert niet de kwaliteit die ervan verwacht mag worden. Het rapport maakt duidelijk dat verandering in het VIK-stelsel noodzakelijk is. Niet in de laatste plaats omdat ook zichtbaar is geworden dat door deze tekortschietende kwaliteit mensen mogelijk beschadigd zijn. Dat zou naar die mensen toe vanzelfsprekend niet goed zijn. Mensen verdienen een goede behandeling ook als ze fout gedrag vertonen. Verandering is tevens noodzakelijk omdat dergelijke voorbeelden het moeilijker maken voor anderen om de stap te zetten naar het bespreekbaar maken van gedrag. Dat kan niet de bedoeling zijn in een organisatie die wil leren van fouten en voor wie integriteit van optreden en handelen behoort tot het wezenskenmerk van legitimiteit en draagvlak in de samenleving. Er is een programmamanager aangesteld om het huidige stelsel te veranderen. Bij deze verandering staan drie uitgangspunten centraal: rechtszekerheid, verbetering kwaliteit en helder onderscheid tussen disciplinair en strafrechtelijk onderzoek.

Interne onderzoeken

De politie kent drie soorten onderzoeken:

- het oriënterende onderzoek naar mogelijk laakbaar, verwijtbaar of strafbaar handelen;
- het disciplinaire onderzoek, wanneer er sprake is van een vermoeden van gepleegd plichtsverzuim;
- het stafrechtelijke onderzoek (OM), wanneer er sprake is van een redelijk vermoeden van gepleegde strafbare feiten door medewerkers of als een burger aangifte heeft gedaan.

	Disciplinaire onderzoeken	
	Aantal onderzoeken	Aantal betrokkenen
2020	461	421

Van de 461 disciplinaire onderzoeken zijn de volgende vermeende misdragingen het meest onderzocht:

- het niet voor politiedoeleinden bevragen van politiesystemen
- ongewenste gedragingen in privé- of werktijd
- onjuiste verantwoording naar de werkgever

De tabel hieronder geeft inzicht in het aantal integriteitsschendingen die zijn vastgesteld op basis van een onderzoek.

Overzicht integriteitsschendingen 2020

Categorie integriteitsschending	Aantal disciplinaire maatregelen per categorie
Financiële schending	4
Lekken, misbruiken en/of achterhouden van informatie	81
Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels	80
Misbruik bevoegdheden	15
Misbruik geweldsbevoegdheid	10
Misbruik positie en belangenverstrengeling	11
Ongepaste communicatie	15
Ongepaste gedragingen in privésfeer	74
Ongewenste omgangsvormen	22
Eindtotaal	312

In 2020 is het aantal ontslagbesluiten gedaald ten opzichte van 2019. Dit is gelegen in het feit dat er minder voorwaardelijke ontslagen zijn opgelegd.

Het aantal opgelegde disciplinaire maatregelen dat in 2020 is opgelegd, is bijna gelijk aan het aantal van 2019. Wel is een duidelijke stijging te zien in het aantal zaken met betrekking tot de categorieën *Raadplegen en lekken* en *Ongewenste communicatie in diensttijd*.

De uitkomst van een onderzoek kan zijn dat er plichtsverzuim wordt vastgesteld. Wanneer er geen plichtsverzuim is vastgesteld kan de uitkomst soms resulteren in een functioneringsgesprek of -traject.

"Trends"

De politiek en de media stelden het afgelopen jaar veel vragen over - en - hadden veel aandacht voor onder andere het (vermeend) etnisch profileren en discriminatie door politiemedewerkers. Ook de WhatsAppgroepen van teams binnen de politie, waarin discriminerende en seksuele berichten werden gedeeld, kregen veel publicitaire aandacht. Het gebruik van sociale media door politiemedewerkers is een punt van aandacht, met name als het gaat om het delen van operationele informatie en de wijze waarop men zich uit. Het Encrochatonderzoek bevat veel informatie waarmee criminele netwerken kunnen worden aangepakt, opgespoord en vervolgd. De gegevens uit de Encrochat leverden ook informatie op over mogelijke corruptie door ambtenaren, onder wie politieambtenaren.

Klachten

De klachtbehandeling door de politie is gericht op het herstel van vertrouwen van burgers in de politie, op het leren van klachten en op imagoverbetering.

In 2020 zijn weer twee groepen klachtbehandelaars opgeleid. Een geplande opleiding werd vanwege COVID-19 geannuleerd. In 2020 rondde de politie het project Professionele klachtbehandeling met de Nationale ombudsman af. De medewerkers die betrokken zijn bij de klachtenbehandeling in de eenheden volgden in dat kader een workshop over professionele klachtbehandeling.

Aantal ontvangen klachten

In onderstaande tabel is het totaal aantal ontvangen klachten opgenomen dat de politie ontving in de periode van 2020, afgezet tegen het totaal aantal ontvangen klachten in 2019. De aantallen van 2019 zijn niet te vergelijken met de eerder gepubliceerde cijfers, vanwege een na-ijleffect.

Tabel 1: totaal aantal ontvangen klachten

	2019	2020
Afgerond	10245	12728
Aannemen	2212	3183
Eerste	7847	9434
Tweede	186	111
In behandeling	77	598
Aannemen	17	221
Eerste	54	317
Tweede	6	60
Eindtotaal	10322	13326

peildatum 2 maart 2021

In 2020 werden in totaal 13.326 klachten ontvangen. Dit is 29% meer dan het totaal aantal ontvangen klachten (10.322) in 2019.

Toelichting klachtenproces en klachtcijfers

Het klachtenproces bestaat uit drie fases:

- aannemen fase, waarin de ontvankelijkheid van de klacht wordt getoetst;
- eerste fase, waarin het streven is om klachten naar tevredenheid van klager af te handelen;
- tweede fase, waarin de klacht wordt beoordeeld door een onafhankelijke klachtencommissie.

Van de 13.326 in 2020 ontvangen klachten is bijna 96% op de peildatum 2 maart 2021 afgerond. In totaal gaat het om 12.728 klachten (zie ook tabel 1). Een groot deel van de klachten is in de aannemen fase afgedaan

(3183). Een deel van de stijging van het aantal ontvangen klachten in de aannemen fase kan worden verklaard doordat een filter is gestopt, dat was ingericht bij Team Documentatie en Informatie Voorziening. Hierdoor komen ook allerlei andere meldingen, niet zijnde klachten, rechtstreeks het klachtenproces binnen.

Het grootste deel van de in 2020 afgeronde klachten (12728) is in de eerste fase afgerond (9434). Van deze 9434 klachten is 1508 vanwege een samenloop met andere procedures (AWB: 9:8) niet in behandeling genomen. Het gaat hierbij onder andere om klachten waarvoor eerst een bezwaarmogelijkheid openstaat, klachten waarbij sprake is van een lopend opsporingsonderzoek of klachten waarbij al een andere procedure loopt.

Het valt op dat er in 2020 minder klachten in de tweede fase zijn afgerond. Het is echter te vroeg om hieraan conclusies te verbinden. Er zijn op de peildatum namelijk nog 598 klachten in behandeling (waarvan 60 in de tweede fase) en juist de klachten die in de tweede fase worden afgerond kennen doorgaans een langere behandelduur.

Bij de interpretatie van de cijfers moet rekening gehouden worden met het feit dat rubricering van ontvangen klachten (nog) niet altijd heeft plaatsgevonden en later kan worden aangepast, zeker bij klachten die nog in behandeling zijn. Eerder of later gepubliceerde cijfers kunnen hierdoor afwijken.

Top drie ontvangen klachten

De meeste ontvangen klachten hadden betrekking op bejegening/houding/gedrag (25% van totaal), gevolgd door geen/onvoldoende actie (13%) en onjuiste actie (11%), zie tabel 2. Ook in 2019 waren dit de prominentste klachtrubrieken.

Tabel 2: klachtrubrieken meeste klachten

	2019	2020
Bejegening/houding/gedrag	2859	3299
Geen/onvoldoende actie	1495	1707
Onjuiste actie	1285	1452

peildatum 2 maart 2021

Screening

Het zorgvuldig en met voldoende waarborgen screenen van mensen vormt een belangrijk onderdeel van het aannemen en inhuren van betrouwbare medewerkers. In februari 2019 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het wetsvoorstel *Screening ambtenaren van politie en politie-externen* en in oktober 2020 de Eerste Kamer. De kern ervan betreft het tijdens de loopbaan doorlopend – en dus niet langer slechts incidenteel – beoordelen of de politieambtenaar betrouwbaar is. Hetzelfde geldt voor externen die werkzaamheden uitvoeren voor de politie, zoals ICT-personeel.

Een omgevingsonderzoek valt eveneens onder de reikwijdte van het wetsvoorstel. De verwachting is dat het wetsvoorstel de tweede helft van 2021 in werking treedt. In 2020 is een projectgroep gestart met het treffen van voorbereidingen om straks klaar te zijn als het wetsvoorstel in werking zal treden. Daarnaast loopt er een onderzoek naar een andere inrichtingsvorm van het screeningsproces. Het doel daarbij is om efficiënter en effectiever te gaan werken zonder aan de screeningskwaliteit te tornen en voldoende screeningscapaciteit te organiseren om te voldoen aan het grote vervangingsvraagstuk van de operationele politiesterkte.

Landelijk Meldpunt Misstanden 2020

Het was voor het Landelijk Meldpunt Misstanden (LMM) een turbulent jaar. Door allerlei oorzaken zijn zeven vertrouwenspersonen integriteit gestopt met hun werkzaamheden. Het belangrijkste doel van de *Interne Klokkenluidersregeling voor het Rijk, Politie en Defensie* is het voorkomen dat medewerkers genoodzaakt zijn aan te kloppen bij het Huis van Klokkenluiders. Het tijdig en vertrouwelijk intern melden van mogelijke vermoedens van misstanden kan erger voorkomen. Melders kunnen terecht bij zeven Vertrouwenspersonen Integriteit (VPI). Deze zijn verdeeld over de verschillende organisatieonderdelen van de politie. Sinds de instelling van de ombudsfunctionaris is er regelmatig goed contact en prettige samenwerking.

In 2020 hebben negentien politimedewerkers zich gemeld bij het Landelijk Meldpunt Misstanden. Het ging hierbij om adviesvragen, een verhaal kwijt willen en integriteitissues. Het ging hierbij om meldingen over:

- een langslpend arbeidsconflict;

- een verzielte cultuur binnen het team of afdeling;
- de manier van bejegen door de leidinggevende;
- omgangsvormen binnen een team of afdeling;
- de handelswijze van andere diensten.

Veel kwesties werden in overleg met de melder teruggeleid naar de leidinggevenden of doorgeleid naar een ander vertrouwensloket binnen de politie.

- Een melding kreeg het label *vermoeden van een misstand* conform de Interne Klokkenluidersregeling. Hiervoor is een onderzoek opgestart.

De evaluatie van het LMM heeft een aantal verbeterpunten opgeleverd. Deze maken deel uit van een totale aanpak van alle loketten die er zijn voor zorg voor de medewerker. Hiertoe wordt een plan opgesteld in opdracht van de korpschef.

Overlijden onder verantwoordelijkheid van politie

In juni 2020 is er in de Tweede Kamer een motie aangenomen waarin de minister wordt verzocht te rapporteren over hoeveel burgers jaarlijks overlijden onder verantwoordelijkheid van de politie. De minister heeft de Kamer hierop per brief van 29 juni 2020 toegezegd de politie te vragen om te rapporteren over het aantal burgers dat jaarlijks overlijdt. De minister heeft hierbij aangegeven dat het gaat om zaken die conform de aanwijzing *Taken en inzet Rijksrecherche* door de Rijksrecherche worden onderzocht en dat de politie dit aantal opneemt in haar jaarverslag.

Door politieambtenaren aangewend geweld dat leidt tot overlijden van burgers, wordt geregistreerd volgens het sinds 15 januari 2019 geldende landelijk intern proces. Alle andere overlijdensgevallen van burgers op het moment dat zij onder de verantwoordelijkheid van de politie vallen, worden niet betrokken in dit proces, aangezien het hier specifiek gaat om melding, registratie en beoordeling van door de politie aangewend geweld. Omdat de politie deze overlijdensgevallen niet expliciet bijhield en hier ook niet meer aan kon voldoen voor het jaar 2020, wordt in dit jaarverslag gebruik gemaakt van cijfers van de Rijksrecherche (RR). De RR onderzoekt conform de aanwijzing *Taken en inzet Rijksrecherche* alle gevallen waarin een persoon onverhoopt is komen te overlijden naar aanleiding van vuurwapengebruik door opsporingsambtenaren, een andere confrontatie met de politie en situaties waarin anderszins een aan de zorg van politieambtenaren toevertrouwd persoon is overleden. De Rijksrecherche beschikt om die reden wél over de gevraagde gegevens. In het jaar 2020 waren zestien overlijdens te betreuren in door de Rijksrecherche onderzochte functiegerelateerde zaken. Voor een nader overzicht van onderzoeken door de Rijksrecherche, wordt verwezen naar het Jaarbericht van het OM.

Bij het bovenvermelde aantal overlijdensgevallen dient expliciet te worden opgemerkt dat dit aantal niet in alle gevallen iets zegt over de vraag of sprake is geweest van een causaal verband tussen het onverhoopt overlijden van een persoon en het handelen van de betrokken politieambtenaren. Ook kan niet uit de cijfers worden herleid of er ten aanzien van het overlijden een verwijt kan worden gemaakt richting de politie als organisatie dan wel aan individuele politiemedewerkers. De Rijksrecherche doet in dergelijke gevallen altijd onafhankelijk feitenonderzoek. Een oordeel over strafrechtelijke verwijtbaarheid is aan het OM en, indien tot vervolging wordt overgegaan, uiteindelijk voorbehouden aan de rechtspraak.

4.2.1.1 Geweld door politie

De politie heeft in 2020 bij 17.005 incidenten geweld gebruikt. Daarbij was sprake van 27.271 geweldsaanwendingen. Dat betekent dat 27.271 keer een politieambtenaar een vorm van geweld heeft aangewend. De geweldsaanwendingen van de specialistische eenheden zijn niet meegerekend, omdat deze diensten op een andere wijze registreren. Dit geldt niet voor de overige cijfers in deze paragraaf. Bij één geweldsaanwending kunnen meerdere geweldsmiddelen zijn ingezet. Er zijn in 2020 in totaal 33.038 ingezette geweldsmiddelen geregistreerd.

De politie is in 2019 overgegaan op een nieuwe, meer uitgebreide en landelijke, wijze van registreren van geweldsaanwendingen. Het nieuwe interne proces werkwijze is vastgelegd in de op 1 juli 2020 in werking getreden *Ambtsinstructie eerste tranche*. Een politieambtenaar registreert nu het soort geweld en met welke geweldsmiddelen, de medewerker dit geweld heeft aangewend. Over 2019 is al overeenkomstig de nieuwe werkwijze gerapporteerd.

Eenheden registreren in 2020 op landelijk eenduidige wijze en zijn lerende met betrekking tot het interne proces. Dit is terug te zien in cijfers over het geweldsgebruik tegen goederen. In 2020 is er een stijging van het totale aantal geweldsmeldingen ten opzichte van 2019. Dit is in onderstaande tabel 2 goed te zien in de categorie

“Anders”, waarbij uit de achterliggende cijfers blijkt dat ongeveer 60 procent in deze categorie geweld tegen goederen betreft.

GDPA in cijfers:

Eenheid	2019	2020	Geweldsmiddel	2019		2020	
	aantal	aantal		aantal	in %	aantal	in %
Eenheid Amsterdam	3.203	3.651	Fysiek geweld (zonder geweldsmiddelen)	16.328	59%	18.597	56%
Eenheid Den Haag	3.352	3.981	Anders (vrij tekstveld toelichting hOw)	2.912	11%	4.007	12%
Eenheid Limburg	1.281	1.520	Vuurwapen	2.225	8%	3.599	11%
Eenheid Midden-Nederland	2.414	2.477	Pepperspray	1.400	5%	1.719	5%
Eenheid Noord-Holland	1.664	1.659	Handboeien (als geweldsmiddel gebruikt)	1.173	4%	1.382	4%
Eenheid Noord-Nederland	1.467	1.914	Uitschuifbare wapenstok	1.728	6%	1.168	4%
Eenheid Oost-Brabant	2.512	3.000	Korte wapenstok	739	3%	741	2%
Eenheid Oost-Nederland	3.121	3.629	Ter hand nemen vuurwapen		0%	458	1%
Eenheid Rotterdam	3.032	3.165	Diensthond	357	1%	339	1%
Eenheid Zeeland-West-Brabant	1.596	1.809	Dienstvoertuig	191	1%	282	1%
Landelijke Eenheid	297	450	Lange wapenstok	345	1%	260	1%
Ondersteunende Dienst Politieacademie		2	Spuugmasker		0%	211	1%
Politiedienstencentrum		13	Stroomstootwapen	124	0%	159	0%
Staf Korpsleiding		1	Schild		0%	95	0%
Totaal	23.940	27.271	Inzet beredenen	29	0%	8	0%
<u>Tabel 1: Geweld onderverdeeld naar organisatieonderdeel</u>			Elektrische wapenstok	7	0%	4	0%
			Onbekend	12	0%	2	0%
			CS-traangas	4	0%	0	0%
			Bean bag		0%	7	0%
			Totaal	27.574	100%	33.038	100%
<u>Tabel 2: Geweld onderverdeeld naar geweldsmiddel</u>							

Duiding van de cijfers:

Het totaal aantal geweldsincidenten is in 2020 hoger dan in 2019. Hiervan is de helft (zo'n 1650 incidenten) te verklaren door de kortere registratieperiode in 2019: de nieuwe registratie is 15 januari 2019 gestart. In de eerste week van januari wordt normaal gesproken relatief veel geweld geregistreerd, als gevolg van de jaarwisseling. Er is een nieuwe categorie spuugmaskers toegevoegd. Hoewel het spuugmasker nadrukkelijk geen geweldsmiddel is, is ervoor gekozen om het gebruik van dit nieuwe hulpmiddel voorlopig op deze wijze te verantwoorden. Dit draagt met 211 toepassingen bij aan het totaal.

Van de in tabel 1 genoemde geweldsaanwendungen (totaal 27.271) zijn er 267 toe te schrijven aan de externe buitengewone opsporingsambtenaren (boa's). De boa's van de Nederlandse Spoorwegen registreren volgens een eigen systeem. De NS rapporteerde 2133 geweldsmeldingen waarvan er 890 het gebruik van enkel handboeien betrof. De meldingen van de externe boa's vallen onder het interne proces dat sinds 1 juli 2020 formeel geldt.

Uit tabel 1 valt af te leiden dat de eenheden die te maken hebben met een grote mate van verstedelijking, meer geweldsaanwendungen registreren dan overige eenheden. Onderling vergeleken zijn die betreffende eenheden nagenoeg gelijk.

In tabel 2 is te zien dat in 2020 het vuurwapen 3599 maal is ingezet. Het verschil ten opzichte van de inzet in 2019 wordt verklaard door het feit dat in 2020 het vuurwapengebruik van de specialistische eenheden is meegenomen. In zeker 201 gevallen werd het vuurwapen gebruikt tegen een goed of dier. Het vuurwapengebruik is onder te verdelen in:

- 1944 incidenten, door een of meer ambtenaren het vuurwapen gericht en/of gericht gehouden;
- 188 incidenten, door een of meer ambtenaren, een of meerdere waarschuwingsschoten gelost;
- 193 incidenten, door een of meerdere ambtenaren een of meer keer gericht geschoten;

In nul incidenten is sprake van ongewilde schoten.

Het aantal incidenten is niet gelijk aan het aantal inzet geweldsmiddel (3599). Binnen het aantal van 2325(1944+188+193) incidenten is het vuurwapen 3599 keer gebruikt. Waarbij er ook sprake kan zijn van een combinatie van bovenstaande categorieën, zoals richten en/of gericht houden en gericht schieten.

Als gevolg van de motie De Boer en Groothuizen, die door de Tweede Kamer is aangenomen, heeft er in de loop van 2020 een aanpassing plaatsgevonden met betrekking tot de differentiatie van het vuurwapengebruik en de verantwoording hiervan. Die aanpassing heeft gedeeltelijk plaatsgevonden, maar is nog niet zodanig dat hieruit in de verantwoording van 2020 precieze aantallen gegenereerd kunnen worden. De categorie “Ter hand nemen vuurwapen” werd tot september 2020 opgenomen in de categorie “Anders”. Met ingang van september 2020 heeft deze een eigen categorie gekregen.

In 2020 hebben er minder evenementen en risico-voetbalwedstrijden plaatsvonden, waarbij inzet van de Bereden Politie evident is. Dit als gevolg van COVID-19. Het valt niet uit te sluiten dat het aantal geweldsinzetten van de Bereden Politie in 2020 als gevolg hiervan aanzienlijk minder is.

Afwikkeling geweldsregistraties

Als gevolg van de nieuwe werkwijze ten aanzien van geweldsaanwendingen is niet alleen de registratie van geweld verbeterd. Ook de beoordeling van het aangewende geweld vindt gestructureerd plaats. Niet elke geweldsaanwending leidt tot een geweldsregistratie. In 2020 zijn 3262 aanvragen die hebben geleid tot een geweldsregistratie, door de betreffende politiefchef beoordeeld. Hiervan zijn 3026 geweldregistraties beoordeeld als “*professioneel*”. Van het totaal aantal geweldsregistraties zijn er 236 beoordeeld als “*niet-professioneel*”. In zes gevallen was er aanleiding om disciplinaire maatregelen tegen een ambtenaar op te starten. De strafrechtelijke onderzoeken naar aanleiding van een geweldsaanwending worden door het openbaar ministerie verantwoord. Voor de geweldsaanwendingen, waar het oordeel van de politiefchef “*niet-professioneel*” betrof en die niet noopten tot een strafrechtelijk- of disciplinair onderzoek geldt dat die ambtenaren door hun teamchef of sectorhoofd op de hoogte zijn gesteld van het oordeel van de politiefchef en het advies van de Commissie Geweldsaanwending.

Het proces melden en beoordelen geweldsaanwending voorziet in individuele leercirkels voor de politiemedewerkers, die geweld hebben aangewend, omdat zij hun geweldstoepassing bespreken met een hulpofficier van justitie en/of omdat zij over het oordeel van de politiefchef worden geïnformeerd. Indien de praktijk vanuit casuïstiek of trends daar aanleiding voor geeft, worden ook leerpunten ingebracht in de integrale beroepsvaardigheidstraining van politiemedewerkers.

In het kader van focus op een lerende organisatie in deze is er bijvoorbeeld extra aandacht geweest voor de benaderingstechniek gevaarlijke verdachte (BTGV) en ook voor de inzet van politiehonden. Dit heeft, na inventarisatie bij de commissies geweldsaanwending, onder andere plaatsgevonden tijdens een landelijke themadag. De opgedane kennis en ervaringen zijn gedeeld en gedocumenteerd. De commissies nemen deze inzichten (doorontwikkeling) weer mee tijdens het beoordelen van geweldsaanwendingen.

In 2021 wordt een bedrijfsprocessensysteem in gebruik genomen dat de gegevens met betrekking tot de beoordeling van het gebruikte geweld beter inzichtelijk zal maken. Er moet bij de interpretatie van deze cijfers bedacht worden dat deze niet eenduidig in een mal van een kalenderjaar te vatten zijn. Een geweldsaanwending uit het jaar X wordt niet per definitie in datzelfde jaar beoordeeld, dat proces kost immers nog tijd. Het advies van de Commissie Geweldsaanwending geeft tevens de eventuele leerpunten voor de betrokken ambtenaar weer. Nadrukkelijk moet gezegd worden dat ook in zaken waar het oordeel “*professioneel*” was, er leerpunten worden meegegeven aan de betrokken ambtenaren, of indien van toepassing ook aan de politieorganisatie. Dat past bij een lerende organisatie.

Onderzoeken naar geweld door politieambtenaren

Op dit moment wordt uitvoering gegeven aan acht verschillende onderzoeken naar geweld door de politie of onderwerpen die daar (in)direct mee samenhangen. Een greep daaruit: het Informatieanalyseteam (IAT) analyseert geweld door politieambtenaren; Bureau Beke onderzoekt profielen van overlijdensgevallen onder verantwoordelijkheid van de politie; de Politieacademie evalueert het nieuwe proces van beoordeling van geweld; een Risico Inventarisatie Team onderzoek (HRM) richt zich op veiligheidsrisico's bij alle geweldstoepassingen, geweldstrainingen en -opleidingen. Bij het schrijven van dit jaarverslag waren de uitkomsten van deze onderzoeken nog niet bekend.

4.2.1.2 Geweld tegen politie

In de periode van 2017 tot 2019 bedroeg het gemiddeld aantal geregistreerde collega's dat met agressie en geweld werd geconfronteerd 10.500. Het jaar 2020 laat echter een toename van 19% zien ten opzichte van 2019, waardoor het jaartotaal op 12.543 komt. In absolute zin is dat een veel te hoog aantal maar het blijft goed om dat in verhouding tot het aantal burgercontacten te zien.

De coronapandemie en in het bijzonder de handhaving van de daarmee samenhangende maatregelen heeft bijgedragen aan de toename van geweld tegen politie.

Agressie en geweld in bekeuringssituaties verdubbelde 1003 (een stijging van 110%), personen met verward gedrag nam toe 1086 (een stijging van 37%) en ook in het verkeer viel een stijging 1100 (stijging van 33%) waar te nemen.

Afnames van agressie en geweld in het uitgaansleven 763 (daling van 36%) en festiviteiten 62 (daling van 75%) laten zich door de lockdown verklaren. De afname van agressie en geweld tegen de politie rond de jaarwisseling 128 (daling van 32%) waaronder het gooien van vuurwerk 49 (daling van 47%) kan verklaard worden door het tijdelijk vuurwerk verbod.

Zorgwekkend is de toename (stijging van 86%) van het aantal keren dat politiemensen op social media werden belaagd en bedreigd, namelijk 108 keer. Dit fenomeen kan niet los gezien worden van het opzettelijk achterhalen van privégegevens met als doel intimidatie en bedreiging ('doxing').

Zorgwekkend blijft ook de toename en verharding van fysieke geweld. Zo namen poging tot doodslag 181 (een stijging van 63%), poging tot zware mishandeling 331 (een stijging van 128%) en zware mishandeling 72 (een stijging van 41%) toe.

4.2.2 Korpscheftaken

Korpscheftaken (KCT) zijn de door de wet opgedragen taken met betrekking tot vergunningverlening ingevolge enkele bijzondere wetten (wapens, munitie, explosieven, particuliere beveiligers) en met betrekking tot het uitoefenen van de rol van direct toezichthouder ingevolge het besluit buitengewoon opsporingsambtenaar. Ook worden adviezen uitgebracht aan de minister van Justitie en Veiligheid (Wwm, Wpbr en Besluit boa). Korpscheftaken gaan enerzijds over werken in de veiligheid (particuliere beveiligers en boa's) en anderzijds werken aan de veiligheid (verlofverlening, toezicht). De uitvoering van het administratieve gedeelte van de korpscheftaken is een atypische politietaak met een overwegend bestuursrechtelijke focus.

COVID-19 heeft een grote impact gehad op de teams korpscheftaken. In de lockdown van maart is in afstemming met het ministerie van JenV het klantcontact stilgelegd en is een oplossing gevonden om de vergunningen en jachtaktes administratief te verlengen. Locaties zijn aangepast, waardoor na een aantal weken het klantcontact gefaseerd weer op gang kwam. Net voor de feestdagen is opnieuw, door de tweede lockdown, het klantcontact stil komen te liggen en is ook nu met het ministerie van JenV naar een goede oplossing gezocht voor de vergunningverlening.

Met inachtneming van bovenstaande hebben de afdelingen korpscheftaken hun wettelijke taken rond Wet Natuurbescherming (Wnb), Wet wapens en munitie (Wwm), Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr), Wet explosieven voor civiel gebruik (Wecg) en Het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar uitgevoerd.

Dit resulteert voor 2020 in onderstaande aantallen:

	WWM	WNB	WECG Erkenning	WECG Herlaad vergunning	WPBR Toestemming	WPBR Legitimatie bewijs	WPBR Verklaring Betrouwbaarheid
Verleend / Verlengd	37933	16422	170	6314	26364	24415	2704
Geweigerd	36	24	1		302		33
Ingetrokken	38	43		8	59	31	4

Figuur: Aantal producten per wet

Zoals eerder aangegeven schiet structureel toezicht te kort vanwege tekort aan menskracht. Hierover wordt al langere tijd met het ministerie gesproken (zie ook hieronder). In het afgelopen is verder gewerkt aan het compliant maken van Korpscheftaken aan de AVG. De portefeuille korpscheftaken heeft vier doelstellingen geformuleerd voor 2020 en verder.

1. Outsourcing van taken op het gebied van vergunningverlening

Door de beperkte capaciteit en de verplichting tot het (bestuursrechtelijke) beoordelen van vergunningen, komen

medewerkers van KCT nauwelijks toe aan hun toezichthoudende werkzaamheden. Dit is een probleem, want juist die toezichthoudende kant is belangrijk vanwege het te behalen niveau van veiligheid in de samenleving.

Deze constatering, gecombineerd met het feit dat er andere instanties zijn zoals de screeningsautoriteit Justis, die meer ervaring hebben met werken in een bestuursrechtelijke context, met screening en het verstrekken van vergunningen binnen het veiligheidsdomein, leidt tot de ambitie bij de politie om het bestuursrechtelijke proces van vergunningverlening in de toekomst door de Dienst Justis te laten verrichten. Zodat de politie zich meer kan richten op haar algemene toezichthoudende taak. In 2020 is een gezamenlijke businesscase van dienst Justis en politie geschreven over het outsourcen van de bestuurlijke taken van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr) aan de dienst Justis. Deze business case is in een directeurenoverleg van JenV en politie aan het einde van 2020 voorzien van een voorwaardelijke go. Uiteindelijk besluit de minister of en zo ja op welke wijze er sprake kan zijn van een overdracht van bestuursrechtelijke taken.

2. Administratieve lastenverlichting en uitbreiding formatie

Beide onderzoeken van de Inspectie van Veiligheid en Justitie uit 2016 laten zien dat het noodzakelijk is om tot een verdere verbetering van de uitvoering te komen. De Inspectie heeft de aanbeveling gedaan om de formatie van KCT kwalitatief en kwantitatief aan te passen aan het werkaanbod.

Om de toezichthoudende taak te kunnen uitvoeren is het nodig dat de administratieve last omlaag gaat, zodat er capaciteit vrij komt om dit op te pakken. Dit wordt gerealiseerd door o.a. meer digitaal te gaan werken, waarvoor intern in 2020 een digitaliseringstraject is gestart van de fysieke dossiers.

Op grond van een interne werklastmeting is aangetoond dat de politie 250 fte's in sterkte moet groeien. Om effecten van suboptimalisatie te voorkomen en ruimte te geven aan effecten van administratieve lastenverlaging is gekozen voor een inzet om de formatie uit te breiden met 152 fte's (waarvan 52 fte's in 2019 zijn ingevuld). In 2020 is met onderuitnutting van budgetten 50 fte's tijdelijke capaciteit gerealiseerd en is eind 2020 door de minister besloten om een aanzienlijk deel van de vrijvallende gelden in verband met de Business Case Arrestantenzorg Amsterdam ter grootte van 5,1 miljoen toe te kennen aan KCT. Dit maakt dat in uitbreiding van ca. 100 van de gewenste 152 fte's kan worden voorzien.

3. Realisatie van de visie “Boa en politie, niet naast elkaar maar met elkaar”

Naast de bij het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar opgedragen taak, toe te zien op de bevoegdheid, bekwaamheid en betrouwbaarheid van buitengewoon opsporingsambtenaren, het geven van adviezen hierover aan de minister, werden de werkzaamheden binnen de Boa portefeuille in het bijzonder gericht op de realisatie van de implementatie van de uitwerkingsagenda, die is samengesteld, volgend op het visiedocument *Politie en Boa's, niet naast elkaar maar met elkaar*. Deze uitwerkingsagenda is nagenoeg in het geheel overgenomen in de Strategische Uitvoeringsagenda samenwerking van het ministerie van JenV, wat de urgentie voor adequate aanpak benadrukte.

De implementatie van de uitwerkingsagenda wordt continue in het afstemmingsoverleg tussen de direct toezichthouders aan de orde gesteld. In een dynamisch overzicht implementatie worden de stand van zaken en voortgang inzichtelijk gemaakt. In 2020 werd ook specifiek aandacht besteed aan de realisatie van de door de minister aangekondigde pilots domeinoverstijgend werken, verkeerspilots en de pilots korte wapenstok.

De COVID-19-pandemie was van invloed op de ontwikkelingen binnen de Boa portefeuille. De genomen maatregelen en opgelegde beperkingen noopten tot maatregelen met betrekking tot de opleiding en vaststelling van de bekwaamheid van buitengewoon opsporingsambtenaren. Door de onmogelijkheid van het volgen van opleiding, training en afleggen van examens en toetsen werd ontheffing van de bevoegdheid voor de duur van zes maanden verleend. De Rtg-bekwaamheid werd voor boa's die door de coronabeperkingen niet in de gelegenheid waren de toetsen af te leggen verlengd tot 31 december 2021. De COVID-19-maatregelen betekenden echter ook dat de samenwerking tussen politie en boa's verder verbeterde. Merkbaar was dat handhavingsarrangementen tussen politie en boa's meer en met meer urgentie tot stand kwamen.

4. Implementeren van wijzigingen in wet- en regelgeving

In 2020 is input aan het ministerie van JenV geleverd voor de modernisering van de Wpbr en de Wwm. Daarnaast heeft de politie een bijdrage geleverd aan de implementatie van de wijzigingen in de Wwm die op 23 juli 2019 zijn ingegaan.

Ook het implementeren van de CIZ-bevragingen ten behoeve van het proces wapenvergunningen en jachtakten is in 2020 opgepakt, maar heeft nog niet geleid tot implementatie.

In 2020 is ook gewerkt aan het voorbereiden op de wijziging van de Wet Natuurbescherming naar de nieuwe Omgevingswet die aanvankelijk op 1 januari 2021 in werking zou treden.

4.3 Risicomanagement

Zoals in de Meerjarenbegroting 2020-2024 is aangegeven, is het afgelopen jaar het gedachtengoed van risicogestuurd werken verder uitgedragen. Hiervoor zijn onder meer webinars en opleidingen verzorgd en is een digitaal discussie platform ontwikkeld.

Beheersmatig zijn in de meerjarenbegroting voor 2020 de volgende vier risico's benoemd:

1. Positie op de arbeidsmarkt
2. Opleidingen Politieacademie
3. Prioriteiten ketenpartners
4. Opkomende incidenten.

Een pandemie (de huidige coronacrisis) is destijds niet als belangrijkste risico benoemd. Wel is het een risico dat optrad en daarmee impact heeft op het lopende beleid en de toekomst. Daardoor was het ook nodig om de onderkende risico's met bijbehorende beheersmaatregelen te herijken op de ontstane situatie.

De politie investeert al enige jaren stevig in haar positionering op de arbeidsmarkt, zowel vanuit werkgeversperspectief (employer branding) als specifiek voor de posities die zij te vervullen heeft (job branding). Een brede positionering om kenbaar te maken wie de politie is, wat zij te bieden heeft en aan wie. Met gerichte campagnes op specifieke doelgroepen en afhankelijk van haar doelstellingen nationaal dan wel lokaal gericht.

Daarnaast streeft het korps ernaar om *Politie voor iedereen* te zijn. Er is ook in 2020 geïnvesteerd in een diverse en inclusieve organisatie(cultuur), waarbij instroom van talent een belangrijke pijler vormt. De politie doet er alles aan om de maatschappelijke positie te behouden en te verstevigen. Zo ook in de wervingsuitingen en -aanpak van het korps.

COVID-19 levert naast de vele uitdagingen ook kansen op. In tijden van onzekerheid biedt de overheid - in dit geval de politie - een veilige thuishaven voor (schaars) talent. Daarnaast heeft de politie er ook nu bewust in geïnvesteerd om deze schaarse doelgroepen te interesseren voor haar organisatie en te laten zien hoe mooi, breed en uitdagend haar (dagelijkse) werk is. Gezien haar uitdagingen om talenten te vinden voor bijvoorbeeld de opsporing (FinEC, cyber, forensisch) is dat goed gelukt.

Ten aanzien van de Politieacademie geldt dat is besloten over vernieuwing van de basispolitieopleiding. Dit om voldoende instroom van personeel met voldoende variëteit en deskundigheid te kunnen borgen. Het nieuwe onderwijs wordt meer flexibel ingericht, er wordt gebruik gemaakt van diverse werkvormen, waaronder tijd- en plaatsonafhankelijk leren en een betere aansluiting met de politiepraktijk. In de afgelopen periode was er sprake van tekorten in capaciteit van docenten en begeleiders in de praktijk. Er is met succes ingezet op het aantrekken van extra capaciteit voor de academie. Door de coronacrisis is het onderwijs wel gedeeltelijk stil komen te vallen. Door nieuwe onderwijsvormen is de schade vooralsnog beperkt gebleven. Zo zijn al snel flinke stukken van het onderwijs omgebouwd naar online lessen. De weerstand tegen digitaal onderwijs viel weg. Het onderwijs blijft de komende periode nog steeds coronaproof, zowel in de basispolitieopleiding als in het hoger- en het vakspecialistisch onderwijs. Dit houdt in dat veel, doch niet alle onderdelen in het onderwijs kunnen worden verzorgd.

De huidige coronacrisis maakt dat de politie haar focus heeft verschoven naar buiten zichtbaar zijn en meebewegen met wat er in de maatschappij gebeurt. Politie, bestuur en OM zijn in deze crisistijd meer als één naar buiten in de samenleving getreden. In dat opzicht is de samenhang in prioriteiten van de ketenpartners verder versterkt.

Het risico op stagnatie van gezamenlijk ingezette ontwikkeltrajecten(die ook voor de politie van groot belang in de uitvoering zijn) is echter vergroot. Doordat er sprake is van stagnatie in de strafrechtketen kan het zijn dat de ketenpartners op termijn andere prioriteiten moeten stellen in capaciteit en middelen waardoor de gezamenlijk ingezette ontwikkeltrajecten vertragen. Om hier tijdig op in te kunnen spelen is in het afgelopen jaar stevig geïnvesteerd in de contacten met ketenpartners om de voortgang van de gezamenlijke ontwikkeltrajecten te borgen.

Het effect van de regionaal ingevoerde mondkapjesplicht en de vele demonstraties tegen de coronamaatregelen is dat de politie veel tijd kwijt is geweest aan meldingen en begeleiding van de (uitgestelde) evenementen. Hierdoor bleef minder tijd beschikbaar voor het politiewerk dicht bij de burgers . Reële keuzes zijn noodzakelijk en hebben veel impact op het politiewerk en op het absorptievermogen van het korps om ontwikkeldoelen daadwerkelijk te realiseren. In deze crisistijd heeft het korps goed geanticipeerd op relevante ontwikkelopgaven. Tegelijkertijd maakte de duur en de mogelijke impact van COVID-19 realisatie van alle doelstellingen onzeker.

Risico	Risico opgetreden	Ingezette risicobehandeling
<i>Financiële risico's</i>		
Ontvangen schadeclaims (n.a.v. politie optreden)	Opgetreden	Mitigeren en accepteren. Belangrijke beheersmaatregel t/m 2020 was het overdragen van (een deel van) het risico aan een verzekeringsmaatschappij. Voor de afhandeling van de schade Alphen a/d Rijn wordt samengewerkt met de verzekeringsmaatschappij. Voor nieuwe (onverzekerde) risico's wordt gestuurd op het mitigeren van de kans en wordt het restrisico geaccepteerd."
Niet voldoen aan subsidievoorwaarden	Niet opgetreden	Mitigeren: over de ontvangen subsidiegelden worden (goedkeurende) accountantsverklaringen opgeleverd.
Besluit tot invoering nieuwe wet- en regelgeving met impact op politie(processen)	Niet opgetreden.	Mitigeren: er vindt monitoring plaats op mogelijk nieuwe wet- en regelgeving. Voor nieuwe wetgeving wordt een impactanalyse uitgevoerd.
Onvoldoende aandacht voor treasury waardoor onvoldoende liquiditeit beschikbaar is.	Niet opgetreden.	Mitigeren: er vindt monitoring van de uitgaven plaats, met daaraan gekoppeld liquiditeitsprognoses.
Verlofuren corona	Opgetreden	Accepteren: er wordt nu niet actief gestuurd op het opnemen van verlofuren. Dit om het huidige capaciteitsvraagstuk niet verder te belasten.
Mogelijke beleidswijziging versoepeling PTSS die kan leiden tot verhoging voorziening VGW	Niet opgetreden	Accepteren danwel overdragen: bij gewijzigd beleid wordt de financiële impact helder gemaakt. Voor eventuele extra kosten wordt financiële dekking gezocht, ofwel binnen de bestaande begroting, danwel dmv aanvullende dekking vanuit JenV.
<i>Compliance risico's</i>		
Niet voldoen aan privacy regelgeving AVG en WPG	opgetreden	Mitigeren en accepteren: Het korps heeft privacybeleid en, breed in de organisatie, processen ingericht om de privacy te beheersen. De verantwoordelijkheid om te voldoen aan privacy ligt in de lijn. Beheersing hiervan vindt risicogebaseerd plaats en is onderdeel van de managementgesprekken. Voor nieuwe ontwikkelingen geldt het beleid Registerplicht en GEB waarmee het vooraf afwegen van de privacyrisico's is vormgegeven. Voor de realisatie is er Privacy & Security by Design. De Functionaris Gegevensbescherming houdt toezicht op de privacycompliance. De volwassenheid van de privacybeheersing is nog niet voldoende. De deelportefeuille Privacy geeft richting aan de benodigde ontwikkeling. In bepaalde gevallen is het nog niet mogelijk om aan alle voorwaarden te kunnen voldoen. Dit is deels een kwestie van tijd (mitigeren) en wordt deels veroorzaakt door een te complexe Wpg (accepteren). Deze laatste wordt momenteel door het departement herschreven. Naast de restrisico's wordt ook dit risico geaccepteerd.
Financiële onrechtmatigheid (vb. inkoop en declaraties, naleving fiscale regels)	Opgetreden: voor toelichting zie de bedrijfsvoeringsparagraaf	Mitigeren en accepteren: binnen PDC is een dienst specifiek gericht op verwerving en de rechtmatige uitvoering daarvan. Vanuit dienst Financiën wordt ingezet op naleving van (fiscale) regels. In bepaalde gevallen is vanuit operationele noodzaak of doelmatigheid een uitgave toch gediend om plaats te vinden.
Cybersecurity	Niet opgetreden.	Mitigeren: er worden verschillende maatregelen getroffen. Daarnaast zijn er beperkt financiële middelen beschikbaar gesteld. Vanuit het PenM onderzoek blijkt dat er structureel nog meer middelen nodig zijn.
Fiscale risico's (geschil met Belastingdienst)	Opgetreden. Voor een toelichting zie tekst in de "Niet in de balans opgenomen verplichtingen".	Accepteren: Om duidelijkheid te krijgen over de interpretatie van de wet is, in overleg met de Belastingdienst, een procedure in voorbereiding.

<i>Personele risico's</i>		
Een ontwikkeling van de personele bezetting die afwijkt van de prognose, dan wel een disbalans vertoont.	Opgetreden	Mitigeren: De ontwikkeling van de bezetting wordt nauw gemonitord. Er wordt hard gewerkt aan het oplossen van de huidige bezettingsproblemen en het bereiken van de geformuleerde doelstellingen. Dit kan niet binnen een jaar worden opgelost. De daarmee samenhangende risico's zijn daarom geaccepteerd. De risico's op langere termijn worden gemitigeerd. Er worden expliciet maatregelen getroffen om de knelpunten in de bezetting en de daarmee samenhangende risico's in personeelsplanning op langere termijn te mitigeren.
Capaciteitsproblemen door opname LFU uren	Niet opgetreden	Mitigeren: er zijn strakke regels opgesteld voor het opnemen van LFU verlof. Dit moet altijd (vroegtijdig) in overleg met de leidinggevende zodat gestuurd kan worden op eventuele knelpunten in de capaciteit.
Capaciteitsproblemen door (ziekte)verzuim	Niet opgetreden.	Mitigeren: Er zijn diverse maatregelen getroffen: er is meer expliciet aandacht gevraagd voor (ziekte)verzuim, en er zijn Veilig en Gezond Werken teams ingericht en
Capaciteitsproblemen door nieuwe opdrachten vanuit stakeholders	Opgetreden. Nav incidenten wordt onder meer extra beveiliging van personen gevraagd.	Mitigeren: Naar aanleiding van extra inzet is gesproken met ministerie en LOVP, en zijn extra gelden beschikbaar gesteld om extra capaciteit zo veel mogelijk te kunnen faciliteren.
<i>Informatie risico's</i>		
Cybersecurity (zoals beleid, cyberweerbaarheid)	Opgetreden: de politie is regelmatig bron van cyberaanvallen. Door de beheersmaatregelen is er geen schade opgetreden.	Mitigeren: er worden verschillende maatregelen getroffen. Vanuit het PenM onderzoek blijkt dat er in de toekomst meer structurele middelen nodig zijn.
Security breach	Niet opgetreden	Mitigeren: er worden verschillende maatregelen getroffen, zoals het aantrekken van experts en het investeren in nieuwe technologie

5. Control, toezicht en financiën

5.1 Ontwikkeling, control en toezicht

De ministers van Financiën en JenV gaven in 2016 opdracht aan ABD-Topconsult om onderzoek te doen naar de opvolging van de aanbevelingen uit het P&M-onderzoek (*Inzicht in het personele en materiële budget politie 2016-2020*). Dit leidde tot het in september 2017 uitgebrachte rapport *Oordeel over sturing en beheersing bij de Nationale Politie* van André de Jong. Dit rapport bevat als conclusie dat de opvolging van de aanbevelingen uit het P&M-onderzoek grotendeels als afgerond konden worden beschouwd, net als nieuwe aanbevelingen die de politie eveneens heeft opgevolgd. Het gaat dan vooral om verbeteringen in de P&C-cyclus: een betere aansluiting op de rijksbegrotingscyclus, een betere vertaling van strategie naar uitvoering en meer inzicht in het decentrale gebruik van centrale budgetten.

Inmiddels kan het overgrote deel van de aanbevelingen als afgerond worden beschouwd. Twee aanbevelingen vergen iets langere afrondingstijd. Het inrichten van een verplichtingenadministratie en het uitvoeren van ERAM-pilots voor het vergroten van inzicht in kwaliteit. Dit laatste naar aanleiding van het kabinetsstandpunt bij het IBO rapport over effectiviteit bij de politie.

De politie boekte in 2020 hierop de onderstaande voortgang:

- Er waren drie bijeenkomsten van de Begeleidingscommissie Prestatiemeting Politie. Tijdens de laatste bijeenkomst besprak de begeleidingscommissie de eindrapportages van de pilots. Ook is een gezamenlijk eindrapport van de drie pilots opgesteld en schreven het ministerie van Financiën, ministerie van JenV en de politie een reflectie, waarin de politie complimenten krijgt voor de volharding waarmee de pilots zijn uitgevoerd. De positieve resultaten worden verankerd door verder te onderzoeken hoe het Referentiemodel Politie Prestaties (RPP) een rol kan spelen als ordeningsmethodiek en door aanvullend onderzoek te verrichten naar nieuwe manieren van verantwoorden.
- Een belangrijk verbeterpunt bij het PDC is de verbetering van het Procurement to Pay (P2P) proces en de inrichting van een intra-comptabele verplichtingenadministratie. Dit is een lastig traject, mede omdat het zich over meerdere PDC-diensten en over alle eenheden uitstrekt. Over het eigenaarschap en de regie zijn nu goede afspraken gemaakt en de eerste stappen zijn gezet om de primaire vastlegging van de verplichtingen te verbeteren. Dat had al effect bij het samenstellen van de Jaarrekening. Het inrichten van een intra-comptabele verplichtingenadministratie is niet mogelijk gebleken binnen de huidige bedrijfsvoeringssystemen. De *Modernisering van de Bedrijfsvoeringssystemen* staat hoog op de agenda voor 2021, maar is een zeer complex traject dat een lange adem vergt.

De voortgang van het traject DoBB, dat zeer belangrijk is voor de invulling van enkele als opgevolgd beschouwde aanbevelingen, staat in paragraaf 3.1 toelicht.

5.2 Auditcommissie

De Auditcommissie Politie startte in augustus 2017 als adviesorgaan van de korpschef op een breed en strategisch terrein: de bedrijfsvoering, de interne sturing, het stelsel van intern toezicht en het risicomanagement van de politie binnen de context van het politiebestedel. De adviezen van de commissie gaan naar de korpschef die ze van een reactie voorziet. De korpschef is aanwezig bij een aantal vergaderingen per jaar en voert periodiek bilateraal overleg met de commissievoorzitter.

Het jaar 2020 was bijzonder. De Auditcommissie Politie sprak over de impact van COVID-19 op de politie en de aanpassingen die dit met zich meebrengt voor de ondersteuning van het primaire proces in de eenheden. De commissie vindt het belangrijk dat de politie als *can do* organisatie niet alleen snel acties onderneemt maar ook de tijd neemt om goed na te denken over te nemen maatregelen. Deze pandemie zal ook in 2021 doorwerken op de politie. Behalve deze bijzondere omstandigheden zijn de onderstaande grotere dossiers besproken.

De commissie adviseerde in 2020 meermaals over het eerste ICT-project dat door het Bureau ICT Toetsing (BIT) van BZK is getoetst: het *Programma Vernieuwend Registreren (PVR) – module Winkeldiefstal*. De uitkomsten van deze BIT-toets, de opvolging van aanbevelingen en het vernieuwde plan van aanpak dat aan de Tweede Kamer is toegestuurd in december, zijn besproken met de commissie. Over het geheel is de commissie van mening dat

de ambities van de politie passen bij een organisatie van deze omvang en bij een werkproces dat moet kunnen steunen op een sterke informatievoorziening. Zonder deze ambities zullen de operationele resultaten achterblijven en de beheerlasten onbeheersbaar worden. In het plan van aanpak zijn voldoende beheersmaatregelen opgenomen waarmee de vinger aan de pols kan worden gehouden wat betreft de risico's in dit meerjarige verandertraject. De commissie adviseerde ook om kritisch te zijn op de soms onzorgvuldige bevindingen van het BIT, koersvast te blijven en de adviezen serieus te wegen voor de vervolgfase en een heldere rolverdeling aan te houden met de minister. Verder is gesproken over IV-control – niet alleen betreffende het PVR maar ook in het algemeen. De voorzitter van de auditcommissie sprak op verzoek van Kamerlid Van Dam met hem om de visie van de commissie op het PVR toe te lichten. In dat gesprek is ook ingegaan op de rol die de auditcommissie speelt op het gebied van IV in het algemeen

De commissie heeft gevraagd naar inzicht in het strategisch HRM- beleid dat is gericht op nieuwe veiligheidsvraagstukken waarvoor de politie zich ziet gesteld. Als deel van de verdieping op dat onderwerp heeft de commissie een werkbezoek aan het basis politieonderwijs afgelegd en gesproken met studenten aan de Politieacademie. Er is in de commissie gesproken over de strategische personeelsontwikkeling en de vernieuwing van het politieonderwijs die als programma is opgestart. Ook de Gateway Review van dit programma plus opvolging van aanbevelingen daaruit is besproken. De noodzaak om het politieonderwijs te vernieuwen wordt door de commissie ondersteund. Verder is aangegeven, dat heldere keuzes en sturingslijnen nodig zijn om dit omvangrijke en belangrijke programma de voortgang te geven die voor de ambitieuze deadlines nodig is. De commissie heeft aangegeven dat zij begrijpt dat snelheid belangrijk is, in verband met het verlichten van de capaciteitsdruk in de basisteams, maar dat het tevens een fundamentele vernieuwing van het Basis Politie Onderwijs (BPO) moet zijn. Ook is aandacht gevraagd voor de samenwerking tussen de Politieacademie en het korps omdat te zijner tijd ook vernieuwing van het voortgezet politieonderwijs aan de orde zal zijn.

Vanaf de start van de commissie is elk jaar besproken welke opmerkingen de accountant heeft gemaakt bij de jaarrekening (zowel na de afronding ervan als in opmaat naar de jaarrekening controle) en hoe de korpschef deze opvolgt. De korpschef heeft op basis van een extern ijkpunt voor het korps een doel gesteld voor de volwassenheid van het 'internal control framework' dat hij nastreeft. Niveau 3 ('gestandaardiseerd') wordt als ijkpunt gehanteerd bij de afweging van de prioriteiten als het gaat om het verbeteren van de processen onder de jaarrekening. In dit niveau zijn controlactiviteiten ontworpen, geïmplementeerd en voldoende gedocumenteerd. De commissie steunt de korpschef in deze keuze om eerst te prioriteren wat nodig is voor het realiseren van dit niveau. Het meerjarige verbeter programma *t Klopt* is gestart in 2019. Hierin worden de maatregelen uitgewerkt die voortkomen uit de bevindingen van de accountant en gericht zijn op het realiseren van het volwassenheidsniveau 3. Jaarlijks wordt bezien welke actuele bevindingen van de accountant prioriteit moeten krijgen om af te maken wat in 2019 in gang is gezet. Waar ruimte is kunnen bevindingen worden toegevoegd. Wat betreft de aanbevelingen van de accountant heeft de commissie nadrukkelijk geadviseerd om met het verbeterprogramma *'t Klopt* door te gaan en niet alle aanbevelingen separaat over te nemen maar een plek te geven in de herijking van dat programma. Bevindingen die gericht zijn op een volgende ontwikkelstap – na het afronden van de opdracht van het eerste verbeterprogramma - worden voorbereid om opgenomen te worden in een volgend verbeterprogramma dat in 2021 wordt uitgewerkt en gestart. De commissie heeft zich verdiept in programma *'t Klopt* en vastgesteld dat het programma aan kracht kan winnen als de verbeteringen die erin worden nagestreefd goed verbonden blijven aan operationele belangen. Het belang hiervan is groot omdat de verbeteringen effect hebben op de eenheden en zij prioriteit zullen moeten geven aan dat wat voor hen van belang is. Dit heeft aandacht gekregen binnen het programma. Voor wat betreft de reactie van de korpsleiding op de bevindingen van de accountant is geadviseerd om meer scherp te brengen in de reactie – de kern van de boodschap van de korpschef kan duidelijker overgebracht worden dan tot nu toe gebeurt.

Separaat is gesproken over de ontwikkeling van de Afdeling Concernaudit en de Afdeling Concerncontrol als deel van het totale stelsel van interne audit en - control. Hiervoor is ook een werkbezoek gebracht aan Concernaudit. Hoewel de commissie begrip heeft voor het adagium "gras groeit niet harder door eraan te trekken" is de indruk wel dat de scherpheid in de taakuitvoering onvoldoende snel tot stand komt. Hierdoor voert bijvoorbeeld Concernaudit taken uit van Concerncontrol. De commissie heeft de korpschef geadviseerd om hierin meer scherpheid aan te brengen in 2021 via als eerste een scherpe afbakening van de taken van de Afdeling Concernaudit ten opzichte van de Afdeling Concerncontrol en het Auditjaarplan 2021. Verder is het controlebeleid besproken en heeft de commissie geadviseerd om daar ook het lijnmanagement goed bij te betrekken, en met name goed te kijken naar de span of support van de teamchefs.

In het algemeen is de commissie gericht op het bieden van reflectie bij sturingsvraagstukken waarbij een balans nodig is tussen veranderopgaven en de beheeropgaven die het korps heeft en de manier waarop voor beide risicomanagement vorm kan krijgen. In dat kader kijkt de commissie naar de onderdelen die bijdragen aan de organisatiestrategie – de IV-strategie (waaronder de opties voor het werken in de cloud en de rekencentra maar ook IV-control) en de organisatie van de innovatiefunctie. In dat kader is ook het meerjaren programma *politie in beweging* met de commissie besproken. Dit programma is gericht op het organiseren van meer flexibiliteit en veranderkracht in de organisatie op alle niveaus zonder dat er wordt ingeboet op het hierboven genoemde volwassenheidsniveau 3. De commissie steunt de korpschef bij de uitvoering van dit programma maar blijft ook kritische reflecties geven om de balans in de sturing op ontwikkeling en flexibiliteit aan de ene kant en voldoende control en risicomanagement aan de andere kant te blijven vinden. Er is in dat kader ook gesproken over de ontwikkelagenda Bedrijfsvoering en de ICT die hiervoor randvoorwaardelijk is. Ook de ondersteunende processen kunnen zich alleen verbeteren als hen hiervoor de goede randvoorwaarden worden geboden. De commissie heeft de korpschef eveneens advies gegeven over de plannen om de korpsstaf beter te laten aansluiten op wat voor de verantwoordelijkheden van de korpsleiding nodig is. In de optiek van de commissie kan nog beter worden aangegeven wat de kern is van de strategische staffaken voor de politietop en hoeveel formatie hiervoor nodig is. De differentiatie tussen de taken van de korpsstaf en de andere staffaken in het korps kan nog scherper worden uitgewerkt. Ook de na te streven resultaten zijn nog onvoldoende helder.

De Auditcommissie Politie bestond in 2020 uit acht leden: twee leden van de korpsleiding, een politiechef en vijf externe leden die geen deel uitmaken van de politieorganisatie. De leden beschikken over ruime deskundigheid op het gebied van onder andere informatievoorziening, ICT en beheer, publieke financiën, risicomanagement in de publieke sector en de politie in het algemeen. In de auditcommissie is een vaste plaats als toevoerder opgenomen voor de externe accountant en een vertegenwoordiger van het ministerie van JenV sluit bij vergaderingen aan als extern agendalid.

Naast het toezicht dat de minister van JenV vervult als eigenaar van de politie en het toezicht op de taakuitvoering door de Inspectie JenV, vervullen diverse externe toezichthouders onveranderd hun rol binnen het stelsel van toezicht op de politie. Dat zijn de Algemene Rekenkamer, de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Autoriteit Persoonsgegevens, de Nationale ombudsman en de Onderzoeksraad voor Veiligheid. In 2020 heeft het jaarlijkse overleg plaatsgevonden tussen de korpschef, de voorzitter van de auditcommissie en de vertegenwoordigers van de inspectie JenV, de Algemene Rekenkamer en DFEZ van JenV over de rode draden in het interne en externe toezicht.

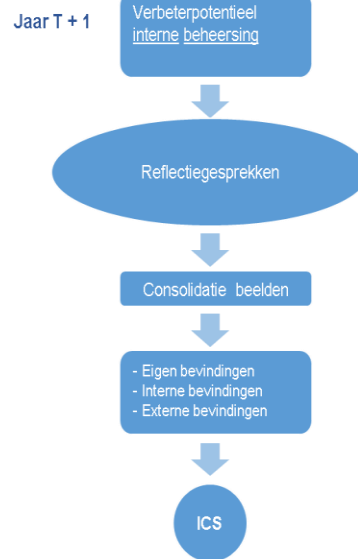
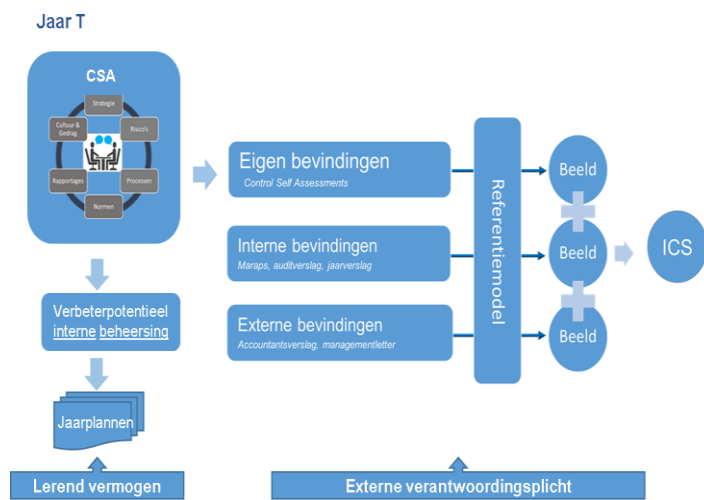
Vanaf 1 augustus 2020 is de vergoedingsregeling voor de Auditcommissie Politie veranderd. Alle externe leden ontvangen conform deze regeling een vaste vergoeding per maand en reiskosten (voor zover zij van dat laatste gebruik willen maken).

5.3 In Control Statement

In deze jaarverantwoording geeft de korpschef voor het jaar 2020 een In Control Statement (ICS) af. De politieorganisatie hanteert de werkdefinitie dat een ICS een verantwoording is van het bestuur om aan te geven wat de mate van interne beheersing is in relatie tot de realisatie van (organisatie-) doelstellingen. Met een ICS geeft de korpschef antwoord op de vraag in hoeverre het management voldoende grip heeft op de processen die leiden tot het realiseren van (strategische) doelstellingen.

De ICS-tekst op de volgende pagina is tot stand gekomen door het gebruik van een speciaal voor de politie (door)ontwikkelde methodiek. De methodiek van de politie gaat uit van drie verschillende perspectieven: de eigen bevindingen, de interne bevindingen en de externe bevindingen. Elk van deze perspectieven wordt gehouden tegen een (intern) referentiemodel. Het referentiemodel is toegespitst op de politieorganisatie en sluit aan bij de algemene benaming van volwassenheidsniveaus voor interne beheersing: initieel, handelingsbewust, gedefinieerd, beheerst en geoptimaliseerd. De verklaring is een kwalitatieve weergave van de mate van beheersing in het geconstateerde volwassenheidsniveau.

Voor de eigen bevindingen is voor het jaar 2020 gekozen om reflectiegesprekken te voeren op basis van de Control Self Assessments van het voorgaande jaar. Op deze manier is een dialoog gevoerd waarbij de organisatieonderdelen het verbeterpotentieel onderling bespreken. Het eigen beeld over de mate van interne beheersing is indien van toepassing bijgesteld. Hieronder is de methodiek van de politie voor de ICS-verklaring schematisch weergegeven.

In Control Statement 2020

De korpschef verklaart, op basis van de eigen bevindingen, de interne bevindingen en de externe bevindingen, dat de beheersing van de bedrijfsvoering van het politiekorps in 2020 zich bevindt in het volwassenheidsniveau "**handelingsbewust**".

De samengevoegde beelden over de mate van interne beheersing zijn afgezet tegen een intern ontwikkeld referentiemodel voor de vereisten van een management control systeem. Het referentiemodel kent zes aspecten: strategie, procesbeheersing, normbeheersing, rapportagebeheersing, risicomanagement en cultuur. De gewenste ontwikkeling op de afzonderlijke aspecten laat zich op hoofdlijnen en in kwalitatieve termen als volgt schetsen:

- Strategie: De politiestrategie ("5-4-3") wordt in de meeste organisatieonderdelen herkend als een strategische richting, maar wordt echter niet doorvertaald naar organisatie- en procesdoelstellingen. De organisatieonderdelen hanteren een strategie die is toegespitst op de eigen (ontwikkel)opgaven.
- Procesbeheersing: In 2020 is de focus vanuit de bedrijfsvoeringsprocessen gericht op de verbetering van de dienstverlening. Ondanks het systematisch vastleggen van processen heeft dit niet geleid tot een verbeterde procesbeheersing. Het ontbreekt nog aan processturing gebaseerd op procesdoelstellingen, en procesrisico's.
- Normbeheersing: De focus ligt op de extern opgelegde normen waarover wordt verantwoord. Deze zijn niet altijd realistisch en/of verbonden aan de sturing op de interne beheersing. Het ontbreekt in de organisatie aan kwalitatieve interne normen en differentiatie van normen. Hierdoor komen de kwalitatieve aspecten van de organisatie niet altijd zichtbaar tot uiting.
- Rapportagebeheersing: De P&C cyclus is ontwikkeld, geïmplementeerd en wordt nageleefd. De P&C cyclus wordt voornamelijk ingezet voor de financiële verantwoording, waarbij de financiële rapportage is verbeterd. De organisatieonderdelen hebben veelal in aanvulling op de komstbrede P&C cyclus een eigen informatievoorziening ontwikkeld ten behoeve van de interne (bij)sturing.
- Risicomanagement: Het kader voor risicomanagement is vastgesteld en uitgedragen. Het risicobewustzijn van de organisatie is vergroot. Risicomanagement is echter nog niet verankerd in de organisatie.
- Cultuur wordt zichtbaar in de vorm van gedrag. Op het stimuleren van gewenst gedrag en het interveniëren op ongewenst gedrag wordt binnen alle lagen van de organisatie veel geïnvesteerd. Het aanspreekgedrag en detecteren van ongewenst gedrag is een aandachtspunt. De relatie tussen het effect van inspanningen op het vlak van cultuur en de mate van interne beheersing is vooralsnog niet eenduidig vast te stellen.

In vergelijking tot vorig jaar is de bewustwording van de organisatieonderdelen ten aanzien van het verbeterpotentieel van de interne beheersing vergroot. Dit draagt bij aan het lerend vermogen van de organisatie. Het effect van de activiteiten en inspanningen is op onderdelen in meer of mindere mate zichtbaar en heeft derhalve (nog) niet tot een significante verbetering van de mate van de totale interne beheersing geleid. Het volwassenheidsniveau blijft in 2020 ongewijzigd.

5.4 Treasury

Treasury valt onder te verdelen in drie functies: financiering, kasbeheer en risicobeheer.

In het Treasurystatuut staan de volgende doelstellingen:

- het tijdig en optimaal afstemmen van de beschikbare middelen op de financierings- en liquiditeitsbehoefte, als waarborg voor de continuïteit van de organisatie;
- het beschermen van het vermogen en de resultaten tegen financiële risico's;
- het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en de externe kosten bij het beheren van de geldstromen en de financiële posities, plus een doelmatig rekeningen- en rekeningcourantbeheer.

De eerste twee doelstellingen behelzen het waarborgen van voldoende liquide middelen op het juiste moment en de juiste plaats. De bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning vormen hiervoor de basis. In een korte periode van 30 maart 2020 tot en met 14 april 2020 heeft zich beheerst roodstand op de rekening-courant met het ministerie van Financiën voorgedaan met een maximum van € -124 miljoen. Deze roodstand is opvangen binnen de rekening-courantlimiet van € 250 miljoen.

Ten behoeve van een betere beheersing op de uitgaande liquiditeiten is per 1 augustus 2020 de betalingstermijn van de inkoopfacturen verschoven van nul dagen naar veertien dagen. Hiermee geeft het korps invulling aan de treasurydoelstellingen en de verdere professionalisering van de bedrijfsvoering.

Het korps continueerde in 2020 de ingeslagen weg van het beter ontsluiten van juiste, tijdige, volledige en relevante informatie en optimalisering en uitbreiding van de liquiditeitsplanning/rolling forecast naar meerdere jaren. In 2020 is een aanbesteding uitgevoerd voor een treasurytool. Ondanks diverse inspanningen is het verkrijgen van offertes lang uitgebleven. Eind december 2020 is het gelukt een treasurytool aan te besteden.

Voor de derde doelstelling richtte het korps een procesgerelateerde bankrekeningenstructuur in ten behoeve van het geldstromenbeheer. Het korps kent slechts dertien bankrekeningen, waarvan drie bankrekeningen ten behoeve van het Recherchesamenwerkingsteam (RST). Aangezien het RST per 1 januari 2020 beheersmatig is ondergebracht bij de politie, is er een traject opgestart hoe dit verbeterd in te richten. In oktober 2020 verliep tevens het eerste termijn van vier jaar van de aanbestede concernbankier. In het contract is de mogelijkheid opgenomen om na de eerste contractperiode het contract twee keer te verlengen voor een periode van twee jaar. Ingestemd is met de eerste verlenging gezien de tevredenheid over de bankrekeningenstructuur en de dienstverlening. Verder kende het korps tot 30 juni 2020 twee vaste dagen in de week waarop crediteurenfacturen betaald worden. Doordat de bedrijfsprocessen efficiënter zijn ingericht, mede als gevolg van digitalisering, is besloten het aantal betaaldagen per 1 juli 2020 terug te brengen naar één vaste dag per week. Ook met de thesaurier binnen het ministerie van Financiën heeft hier afstemming over plaatsgevonden en zijn hier afspraken over gemaakt.

De toename in het gebruik van de betaalvoorzieningen droeg in 2020 eveneens bij aan de treasurydoelstellingen en het behalen van het landelijk speerpunt *Terugdringing administratieve lasten*. De boete- en transactiegelden worden zonder verdere administratieve tussenkomst van de politie rechtstreeks afgerekend met het ministerie van JenV. Om foutkansen bij de invoer van unieke nummers te verkleinen wordt het menu zodanig aangepast dat de digitale bon via een laser aan de betaalvoorziening wordt gelezen. Ook het automatisch afmelden na betaling van een executieboete is in gang gezet.

De in beslag genomen gelden rekent de politie nog niet korpsbreed rechtstreeks af met het OM. In het nieuwe proces coördineert het Ketenbeslaghuis de afhandeling van in beslag genomen gelden. Om de opsporingsambtenaren in de gelegenheid te stellen grote sommen in beslaggenomen gelden te verwerken zullen dertien stuks high speed betaalvoorzieningen worden aangeschaft. De ketenpartners zoals de FIOD, de Rijksrecherche en Koninklijke Marechaussee krijgen ook toegang tot deze apparaten.

In 2020 zet de politie met name bij Korpscheftaken in op toenemend gebruik van de vaste betaalvoorzieningen omdat deze afdelingen nog te vaak voor pinapparatuur kiezen. Om het gebruiksgemak bij zowel politiemedewerkers op straat als op het bureau te faciliteren, wordt de mogelijkheid onderzocht of de betaalvoorzieningen met een mobiel device kunnen worden uitgebreid. Voordelige bijkomstigheid is dat de huidige pinapparatuur kan worden uitgefaseerd. Verder is de betaalvoorziening in 2020 uitgebreid met de menu's Visaleges, Bestuurlijke boetes en Tegenonderzoek artikel 8 WvW. De geldstroom van de Visaleges is omgelegd naar het ministerie van Buitenlandse Zaken. Met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wordt overlegd of de bestuurlijke boetes ook rechtstreeks op zijn bankrekening kunnen worden gestort.

Financiering

Het korps trekt financieringsmiddelen uitsluitend aan voor de uitoefening van de politietaak, afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning. De financieringsmiddelen bestaan uit het bewust gebruikmaken van de rekening-courantfaciliteit bij het ministerie van Financiën (< één jaar korte termijn) en het aantrekken van leningen (> één jaar lange termijn) bij het ministerie van Financiën. Het korps gaat uitsluitend leningen aan voor de financiering van investeringen in vaste activa onder garantstelling van het ministerie van JenV.

Per 1 september 2020 zijn tien leningen van in totaal € 377 miljoen aangegaan voor de in 2019 gerealiseerde investeringen (€ 412 miljoen) exclusief onderhanden werk (€ 35 miljoen). Deze leningen zijn aangegaan tegen een rente van 0,00 procent. Gezien het liquiditeitsverloop en ter waarborg voor voldoende liquiditeiten zullen ten aanzien van de investeringen 2020 in maart 2021 al leningen worden aangegaan voor een totaal bedrag van € 155,1 miljoen. Deze leningen zijn ten behoeve van de gerealiseerde investeringen van januari tot en met augustus 2020 exclusief het onderhanden werk in 2020. De financiering van de investeringen van september tot en met december 2020 zal tevens op basis van de realisatie zijn. Deze zal naar schatting in september 2021 plaatsvinden.

Kasbeheer

Tijdelijke, overtollige financiële middelen zijn in 2020 conform de voorschriften van het Geïntegreerd Middelenbeheer, in rekening-courant aangehouden bij het ministerie van Financiën. In 2020 plaatste het korps geen deposito's vanwege het afgegeven nul procent rentetarief over de eventueel van toepassing zijnde looptijden.

Risicobeheer

Het beleid van de politie is gericht op het inperken van renterisico's op langlopende financiering. De omvang van de aflossingen en renteherzieningen bleven in 2020 binnen de in het Treasurystatuut gestelde renterisiconorm van twintig procent van het begrotingstotaal.

5.5 Financieel resultaat

De Begroting en Meerjarenraming 2020-2024 waren gebaseerd op het financieel kader, zoals opgenomen in de Jaaraanschrijving politie 2020 van de minister van Justitie en Veiligheid en de politieke besluitvorming, met name rondom het Regeerakkoord 2017 en de effecten van de afgesloten cao. Het budgettaire kader bestond uit algemene en diverse bijzondere rijksbijdragen.

Voor de Begroting 2020-2024 was evenals bij de vorige begroting, als uitgangspunt gehanteerd dat afwegingen van nieuwe voornemens binnen genoemd kader moesten plaatsvinden: het principe 'nieuw voor oud', dan wel dat nieuwe voornemens moesten leiden tot aanvullende dekking. De voornoemde begroting was in lijn met dit principe. Dat wil zeggen dat in de begroting op de eerste plaats de financiële vertaling was opgenomen van de activiteiten en middelen die samenhangen met vastgesteld beleid en vastgestelde voornemens. Verder was er nieuw beleid opgenomen voor de extra middelen die het kabinet had uitgetrokken voor de politie in het regeerakkoord. De hoofdlijn van de inzet betrof uitbreiding van capaciteit bij agenten in de wijk, versterking van de opsporing, uitbreiding van de Politieacademie en investeringen in ICT-vernieuwing, innovatie en uitrusting.

Bij het opstellen van de Begroting 2020 kon niet worden voorzien dat 2020 een heel ander jaar zou worden dan gedacht. Niet een van verschillende grote evenementen, maar een van een pandemie met maatregelen die gehandhaafd moesten worden en een aantal grote demonstraties, die veel inzet van de politie vergden. Ondanks dit turbulente jaar is het financieel resultaat in 2020 met -5 miljoen neutraal te noemen.

Financieel resultaat			
Bedragen x € 1 miljoen			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Totaal bijdragen	6.392	6.246	6.037
Exploiatiekosten			
Personeel en opleidingen	4.999	4.862	4.692
Materieel	1.398	1.384	1.340
Totaal exploitatiekosten	6.397	6.246	6.033
Exploitatieresultaat	-5	-	5
Inzet reserves	-	-	-
Financieel resultaat	-5	-	5

Ook in 2020 is een verdere stap gezet in het krijgen van meer grip op de (financiële) sturing en beheersing van de politieorganisatie. De marges blijven echter krap waardoor er geen ruimte is voor nieuwe initiatieven, behalve wanneer daar additionele middelen tegenover staan, of wanneer er sprake is van 'nieuw voor oud'. Dat betekent dat we niet (meer) altijd alles kunnen doen wat er van ons gevraagd wordt.

De jaarverantwoording zet het financieel resultaat 2020 af tegen de uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- Het sturen op de uitvoering binnen de gestelde financiële kaders. Gedurende het uitvoeringsjaar wordt de voortgang zichtbaar gemaakt door middel van periodieke (management)rapportages;
- Het op peil houden van het vermogen, d.w.z. het vermogen binnen de geldende kaders brengen, dan wel houden om zo het weerstandvermogen van de politie te borgen;
- Het sturen op het realiseren van een betaalbare operationele sterkte en een niet-operationele sterkte van passende omvang.

In de tabel op pagina 105 zijn de hoofdlijnen van de uitkomsten van 2020 opgenomen. In 2020 lagen de kosten € 151 miljoen hoger dan begroot. Daar stonden grotendeels hogere bijdragen tegenover. Dit heeft geleid tot een negatief financieel resultaat van € 5 miljoen.

Op de resultaten in relatie tot de uitgangspunten wordt hieronder nader ingegaan.

Ontwikkeling financieel resultaat	
Bedragen x € 1 miljoen	
Belangrijkste ontwikkelingen	
Additionele bijdragen	
- Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)	134
- Loon- en premiebijstellingen	26
- Per saldo minder bijdragen benut (incl. Corona € 3 miljoen)	-15
Toevoegingen aan personeelsvoorzieningen	-278
Extra lasten als gevolg van Corona	-57
Waarderingsgebaar inclusief pensioenlasten en naheffing loonbelasting	-33
Hogere gemiddelde bezetting	-12
Uitwerking LFU	74
Besparingen als gevolg van Corona	53
Lagere overige bijkomende personele bestedingen (o.a. reiskosten ww, dienstongevallen)	51
Benutting post onvoorziene ontwikkelingen	26
Lagere opleidingskosten	10
Lagere beheerlasten	9
Toename verlofverplichting regulier	7
Financieel resultaat 2020	-5

Uitvoering binnen de kaders

Een aantal jaar geleden heeft de politie additionele middelen gekregen waardoor ze financieel gezien beter is toegerust om haar taak uit te voeren. Het blijft echter een wankel evenwicht. Het bleek bijvoorbeeld dat voor een aantal aan de politietaak inherente risico's, zoals het oplopen van PTSS, geen middelen beschikbaar waren. Doordat een aantal projecten uitliep en de politie intern stuurde op het totaal van de begroting is het gelukt om neutraal te eindigen. Op het moment dat de politie extra taken krijgt zal dit gepaard moeten blijven gaan met ofwel extra middelen, ofwel moet de afweging gemaakt worden welke bestaande taken niet meer worden uitgevoerd ('nieuw voor oud').

Gedurende een jaar doen zich altijd zaken voor waardoor de uitvoering anders verloopt dan in de begroting was voorzien. 2020 was daarin natuurlijk een bijzonder jaar. De politie had gedacht een aantal mooie evenementen te organiseren in Nederland, maar uiteindelijk konden deze allemaal niet doorgaan als gevolg van de coronapandemie. Dit betekende echter niet dat de politie kon gaan werken aan het terugdringen van het verlofstuwmeer. Het tegenovergestelde bleek waar. Naast enkele demonstraties, zoals de boerenprotesten, protesten van leraren en demonstraties tegen de coronamaatregelen, vroeg ook de handhaving van de coronamaatregelen veel van de organisatie.

Om haar waardering uit te spreken voor de flexibiliteit en inzet van alle medewerkers werd een waarderingsgebaar aan de medewerkers uitgedeeld.

Naast meer beleidsmatige wijzigingen doen zich ook altijd mee- en tegenvallers in de uitvoering voor. Op het personele vlak zorgden een aantal onderwerpen voor hogere bestedingen dan in de begroting voorzien. In 2020 stegen de pensioen- en sociale lastenpremies. Daarnaast zorgde de invoering van de vroegpensioenregeling voor zware beroepen de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) ervoor dat de politie in 2020 een voorziening moest vormen om de verwachte toekomstige uitgaven te kunnen dekken. Ook de overige personele voorzieningen namen in 2020 toe, vooral door extra toevoegingen in het kader van Veilig en Gezond Werken en de voorziening WIA/WW/Wachtgeld.

Door de coronapandemie werden veel minder reisbewegingen gemaakt, iedereen die dit kon werkte zoveel mogelijk thuis. De catering- en vergaderkosten waren hierdoor lager. Geplande opleidingen konden niet allemaal plaatsvinden en de Politieacademie moest een deel van haar geplande klassen laten vervallen. Ook kon vanwege de maatregelen geen kleding gepast worden.

Daar stond tegenover dat extra beschermingsmiddelen aangeschaft moesten worden om de politiemedewerkers te kunnen beschermen tegen het virus.

Met ingang van 13 december 2018 is het besluit Financieel Beheer Politie gewijzigd op het punt van de invoering van de regeling Levensfase Uren (LFU) met ingang van 1 juli 2019. Deze regeling houdt in dat deelnemers aan de regeling extra verlofuren krijgen, die zij kunnen inzetten als verlof op het moment dat het beste past bij hun levensfase. De opgespaarde levensfase-uren kunnen niet worden uitbetaald anders dan bij overlijden of volledige arbeidsongeschiktheid. Als een medewerker de politiedienst verlaat (anders dan voor zijn pensioen) kan 50% van de openstaande uren te gelde worden gemaakt. Daarnaast bestaat voor politiemedewerkers de mogelijkheid om overuren toe te laten voegen aan het LFU-saldo in plaats van deze uit te laten betalen. Dit leidde tot een besparing ten opzichte van de begroting.

In het gewijzigde besluit Financieel Beheer Politie is namelijk geregeld dat de politie voor deze opgespaarde levensfase uren geen voorziening op de balans opneemt anders dan voor de verwachte uitstroom van middelen.

Betaalbare operationele en niet-operationele sterkte

De personele kosten beslaan in totaal ongeveer 75% van de politiebegroting. Dat betekent dat relatief kleine wijzigingen absoluut vaak een groot effect hebben en het belang van personele kosten op de begroting aanzienlijk is.

De politie stuurt op het realiseren van een betaalbare operationele sterkte en een niet-operationele sterkte van passende omvang. In de strategische personeelsprognose van het korps wordt in een meerjarig perspectief een bezetting bereikt conform het inrichtingsplan. Op het moment dat - bijvoorbeeld vanwege het regeerakkoord of andere bijzondere opdrachten - de bezetting omhoog mag, neemt de politie dit uiteraard in de prognose mee en stuurt zij hierop.

Bij het vergelijken van de gerealiseerde personeelskosten met de begroting wordt vooral gekeken naar de gemiddelde bezetting van het jaar. De gemiddelde gerealiseerde bezetting van de operationele sterkte is iets lager dan in de begroting voorzien. Dit heeft vooral te maken met een lagere beginstand in 2020 dan voorzien. Het is onder anderen door de coronauitbraak en de daarmee gepaard gaande uitval op de Politieacademie, niet gelukt dit in te lopen. Het totaal van de gemiddelde bezetting in 2020 lag beperkt hoger dan begroot.

Op macroniveau komt het korps in balans, zij het langzamer dan in eerste instantie voorzien. Voor de operationele sterkte nadert de bezetting de formatie op landelijk niveau en per eenheid, hoewel het een grote uitdaging is de uit- en doorstroom op te vangen. De niet-operationele sterkte vertoont grotere disbalans. Binnen sommige teams is er sprake van soms forse over- of onderbezetting of van een discrepantie tussen voorziene en aanwezige schaal- en kwaliteitsniveaus.

Eigen vermogen binnen bandbreedte

Het financieel resultaat van € 5 miljoen negatief wordt onttrokken aan de algemene reserve.

Onderstaande tabel geeft het verloop van het eigen vermogen weer.

Eigen vermogen		
Bedragen x € 1 miljoen		
	2020	2019
Algemene Reserve	172	178
Stand 31 december	172	178
Bufferfunctie	3,0%	3,2%

De bufferfunctie is gekoppeld aan de algemene reserve. Deze bedroeg in 2020 € 172 miljoen, wat neerkomt op 3,0% van de gemiddelde bijdragen over de afgelopen drie jaar. Daarmee valt deze binnen de wettelijke bandbreedte van 1,5% tot 5%. Het eigen vermogen is € 5 miljoen gedaald ten opzichte van 2019.

Jaarrekening

6.1 Exploitatierkening 2020

Exploitatierkening			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Bijdragen (8.1)			
Bijdragen JenV	6.384.199	6.239.275	6.003.781
Overige bijdragen (onder andere gemeenten en derden)	7.562	7.075	33.413
Totaal bijdragen	6.391.761	6.246.350	6.037.194
Exploitatiekosten			
Personeel (8.2)	4.933.692	4.782.958	4.619.801
Rente (8.3)	9.084	10.584	12.882
Opleiding en vorming (8.4)	65.664	79.059	72.418
Huisvesting (8.5)	380.877	346.141	352.913
Vervoer (8.6)	181.563	207.915	172.784
Verbindingen en automatisering (8.7)	482.466	480.424	441.920
Geweldsmiddelen en uitrusting (8.8)	33.846	48.981	47.309
Operationeel (8.9)	190.080	152.053	185.349
Beheer (8.10)	119.762	138.235	127.220
Totaal exploitatiekosten	6.397.034	6.246.350	6.032.596
Exploitatieresultaat	-5.273	-	4.598

Resultaatbestemming	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Exploitatieresultaat	-5.273	-	4.598
Resultaatbestemming			
Inzet van de algemene reserve (9.7)			
Toevoeging	-	-	4.598
Onttrekking	-5.273	-	-

6.2 Balans per 31 december 2020

Balans (na resultaatbestemming)		
Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa (9.1)	2.298.431	2.151.527
Financiële vaste activa (9.2)	317.998	295.394
Totaal vaste activa	2.616.429	2.446.921
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden (9.3)	31.367	35.479
Vorderingen en overlopende activa (9.4)	225.645	227.467
Rekening-courant ministerie van Financiën (9.5)	509.178	356.004
Liquide middelen (9.6)	35.336	27.238
Totaal vlottende activa	801.526	646.188
TOTAAL ACTIVA	3.417.955	3.093.109
	31 december 2020	31 december 2019
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve (9.7)	172.441	177.714
Totaal eigen vermogen	172.441	177.714
VOORZIENINGEN (9.8)	643.287	528.447
LANGLOPENDE SCHULDEN (9.9)	1.141.558	1.016.401
KORTLOPENDE SCHULDEN (9.10)		
Kortlopend deel langlopende schulden	249.107	231.184
Openstaande (rijks)bijdragen (9.10a)	280.916	263.691
Schulden personeel (9.10b)	702.658	666.132
Crediteuren en overlopende posten (9.10c)	227.988	209.540
Totaal kortlopende schulden	1.460.669	1.370.547
TOTAAL PASSIVA	3.417.955	3.093.109

6.3 Kasstroomoverzicht 2020

Kasstroomoverzicht			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Exploitatieresultaat	-5.273	-	4.598
Aanpassingen voor			
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa (9.1)	272.927	276.175	250.952
Mutatie voorzieningen (9.8)	114.840	-135.708	-103.060
Mutatie werkkapitaal	206.852	88.700	235.162
Operationele activiteiten			
Overige mutaties financiële vaste activa (9.2)	472	-	1.220
Ontvangen rente	215	-	333
Betaalde rente	-9.299	-10.584	-13.215
Kasstroom bedrijfsactiviteiten	580.734	218.583	375.990
Investeringsactiviteiten			
Investerings materiële vaste activa (9.1)	-445.031	-304.569	-411.517
Desinvesteringen materiële vaste activa (9.1)	25.200	-	22.611
Verstrekingen financiële vaste activa (9.2)	-133.927	-	-21.706
Aflossingen financiële vaste activa (9.2)	6.744	258	1.148
Kasstroom investeringsactiviteiten	-547.014	-304.311	-409.464
Financieringsactiviteiten			
Ontvangsten langlopende schulden (9.9)	376.664	304.569	281.170
Aflossingen langlopende schulden (9.9)	-249.112	-284.465	-220.595
Kasstroom financieringsactiviteiten	127.552	20.104	60.575
Totaal kasstroom	161.272	-65.624	27.101
Beginstand geldmiddelen (9.5+9.6)	383.243	563.420	356.142
Mutatie geldmiddelen	161.272	-65.624	27.101
Eindstand geldmiddelen (9.5+9.6)	544.515	497.796	383.243

7. Grondslagen

7.1 Algemene toelichting

Activiteiten

De *missie* van de politie is waakzaam en dienstbaar zijn aan de waarden van de rechtsstaat. Deze missie vervult de politie door, afhankelijk van de situatie, gevraagd en ongevraagd te beschermen, te begrenzen of te bekrachtigen.

Rechtspersoon

De politie is een publiekrechtelijke rechtspersoon. De inschrijving bij de Kamer van Koophandel is onder nummer 57096317 0000.

Vestigingsadres

Het landelijke hoofdbureau van de politie is gevestigd op Nieuwe Uitleg 1, 2514 BP te Den Haag.

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de organisatie zich diverse oordelen en schattingen. Indien noodzakelijk voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten. De materiële vaste activa, de voorzieningen en de niet uit de balans blijvende verplichtingen zijn de elementen in de jaarrekening die het meest worden beïnvloed door inschattingen van het management. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden jaarlijks beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Herrubricering

Met ingang van de Jaarrekening 2020 is de rekening-courantverhouding met de Landelijke Afgeschermdde Financiële Administratie (LAFA) opgenomen onder de liquide middelen. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hier op aangepast. In de jaarrekening 2019 stond deze post vermeld onder de overige vorderingen.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2020.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De financiële continuïteit van de politie is gewaarborgd door de bijdragen van het ministerie van JenV.

Functionele en rapporteringsvaluta

De euro fungeert als functionele en rapporteringsvaluta van de politie. Alle financiële informatie gepresenteerd in euro's is afgerond naar het dichtstbijzijnde duizendtal, tenzij anders aangegeven.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de politie en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de politie. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de politie en de leden van de korpsleiding. Ook rechtspersonen waarop vanuit de politie overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend worden aangemerkt als verbonden partij.

Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht. In 2020 zijn er geen transacties van betekenis geweest met verbonden partijen.

De politie heeft een aantal verbonden partijen waarover zij overheersende zeggenschap heeft. Deze partijen worden op grond van artikel 2:407 BW niet geconsolideerd omdat deze van een te verwaarlozen betekenis zijn.

Landelijke Meldkamersamenwerking

Met ingang van 1 juli 2020 is de Wijzigingswet Meldkamers in werking getreden. Hiermee is het financieel beheer van de meldkamers van alle partijen (politie, veiligheidsregio's, brandweer, ambulance en anderen) per 1 januari 2020 volledig overgegaan naar de politie. Als gevolg hiervan zijn personeel en materiële vaste activa (huisvesting en ICT) overgedragen aan de politie. De activa en passiva zijn tegen de boekwaarde per 1 januari 2020 overgedragen. De financiële exploitatie van het beheer van het meldkamerdomein is vanaf 1 januari 2020 volledig belegd bij de politie. Jaarlijks wordt ter dekking van de lasten een bijzondere bijdrage verstrekt door het ministerie van JenV. De gevolgen worden per onderwerp in de toelichting op de exploitatierekening en in de toelichting op de balans toegelicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en het debetsaldo van de rekening-courant met het ministerie van Financiën. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers op dat moment. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De uitgaven inzake investeringen en de ontvangsten inzake de desinvesteringen in de materiële vaste activa zijn opgenomen onder de investeringsactiviteiten. De uitgaven en ontvangsten in het kader van verstrekte leningen en aflossingen op verstrekte leningen zijn eveneens opgenomen onder de investeringsactiviteiten. Ontvangsten en aflossingen uit hoofde van opgenomen langlopende schulden zijn opgenomen onder de financieringsactiviteiten.

7.2 Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Politiewet 2012 en het Besluit financieel beheer politie van 1 juli 2015 (gewijzigd per 13 december 2019 door een algemene maatregel van bestuur). Voor zover in het besluit niet anders is bepaald, wordt hierin aangesloten bij de grondslagen voor de verslaggeving, neergelegd in titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en uitgewerkt in de door de Raad voor de Jaarverslaggeving uitgegeven Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (inclusief richtlijn RJ 640 Organisaties zonder winststreven). Om redenen van doelmatigheid kan conform artikel 11 lid 2 van het Besluit financieel beheer politie worden afgeweken van artikel 374 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek waardoor enkele voorzieningen niet worden opgenomen in de jaarrekening. Op grond van dit artikel is door de politie een voorzieningenbeleid opgesteld dat is afgestemd met het ministerie van JenV en zijn de volgende voorzieningen niet opgenomen in de jaarrekening, maar als niet in de balans opgenomen verplichting:

- Voorziening dienstjubilea. Omdat de omvang van toevoegingen en onttrekkingen met elkaar in lijn liggen is de financiële impact in enig jaar beperkt.
- Voorziening langdurig zieken (tot twee jaar). Omdat de omvang van toevoegingen en onttrekkingen met elkaar in lijn liggen is de financiële impact in enig jaar beperkt.
- Voorziening leegstand huisvesting. Vanwege de administratieve lasten in verhouding tot het financieel belang is hier geen voorziening voor gevormd.

Op grond van artikel 11 lid 3 van het Besluit financieel beheer politie wordt in afwijking van artikel 375 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in de balans geen verplichting opgenomen voor het saldo op het jaareinde met betrekking tot nog niet opgenomen levensfase-uren. De gespaarde levensfase-uren van medewerkers worden gepresenteerd als niet in de balans opgenomen verplichting. Er wordt alleen een voorziening op de balans opgenomen voor zover het deel van de levensfase-uren naar verwachting uitbetaling aan de medewerker met zich mee brengt zoals het geval is bij overlijden, ontslag bij arbeidsongeschiktheid en tussentijds vertrek.

Overeenkomstig de aanvulling op de jaaraansrijving van JenV worden uitgaven die samenhangen met de ontwikkeling van software direct in de exploitatie verantwoord en niet verantwoord onder immateriële vaste activa.

Overeenkomstig de aanvulling op de jaaraansrijving van JenV worden voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde en niet gewaardeerd tegen contante waarde.

De in deze jaarrekening gebruikte modellen voor de exploitatierekening, de balans en het kasstroomoverzicht zijn conform het Besluit financieel beheer politie voorgeschreven door het ministerie van JenV.

In het jaarverslag is niet beoogd aan alle vereisten van titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving te voldoen. Het jaarverslag bevat tenminste de informatie die vanuit de jaaraanschrijving van JenV is voorgeschreven.

Gemiddeld aantal medewerkers

Het aantal werkzame medewerkers (exclusief vrijwilligers) wordt uitgedrukt in fte's. Het aantal medewerkers wordt berekend door het gemiddelde te nemen tussen de beginstand en eindstand van het boekjaar.

7.3 Grondslagen voor de waardering van het resultaat

Algemeen

Het verschil tussen de toegerekende bijdragen en de kosten en andere lasten over het jaar bepaalt het resultaat. Baten en lasten worden in de exploitatierekening toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben, ongeacht of zij tot ontvangsten of uitgaven hebben geleid.

Algemene bijdragen ministerie van JenV

Algemene bijdragen worden als baten verwerkt in het resultaat conform toekenning ministerie van JenV.

Bijzondere bijdragen ministerie van JenV en overige instanties

Voor specifieke taken en activiteiten verstrekken zowel het ministerie van JenV als andere departementen of overheidsinstanties bijzondere bijdragen. Bijzondere bijdragen worden in de exploitatie verantwoord op het moment dat de politie hiervoor ook daadwerkelijk kosten maakt. Daarover dient in het algemeen een operationele en financiële verantwoording te worden afgelegd en moet een eventueel overschot of tekort worden verrekend. De ontvangen bijdragen neemt de politie in de balans op onder de kortlopende schulden als nog te besteden bijdragen. Aan de hand van de bestedingen in het lopende boekjaar, die verband houden met deze bijdragen, verantwoordt de politie deze bijdragen in de exploitatie. In voorkomende gevallen worden materiële vaste activa gefinancierd met bijzondere bijdragen. Deze bijzondere bijdragen worden verantwoord onder de kortlopende en langlopende schulden, afhankelijk van de resterende looptijd van de activa. De afloop van de schulden is gelijk aan de afschrijvingen van de desbetreffende activa.

Subsidies

De politie kan subsidies aanvragen voor bepaalde kosten of projecten. Wanneer de activiteit of het project is afgerond wordt een operationele en financiële verantwoording afgelegd aan de subsidieverstrekker. Gezien de duur van subsidietrajecten en de onzekerheid over de uiteindelijk te ontvangen subsidie, worden deze subsidiebaten pas in de exploitatie verantwoord als de beschikking is ontvangen. Ook worden deze baten niet in de begroting van enig jaar opgenomen. Ontvangen voorschotten worden op de balans opgenomen en vallen vrij als baat als de beschikking is ontvangen.

Exploitatiekosten

De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers, respectievelijk de belastingautoriteit. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen en er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief.

Pensioenen

Als uitgangspunt geldt dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijkstaat aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde premies. Indien de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt een verplichting opgenomen. De hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen opbouwde bij de politie. De werknemers kunnen kiezen om het pensioen in te laten gaan vanaf zestig jaar en tot uiterlijk vijf jaar na het bereiken van de AOW-leeftijd. De verplichtingen die voortvloeien uit deze rechten van het personeel zijn ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Het ABP hanteert het middelloonstelsel. De premie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen bedroeg in 2020 24,9% van het brutoloon exclusief sociale lasten. Dit is gelijk aan het tarief in 2019. Zowel in 2020 als in 2019 betaalde de werkgever 70% van de verschuldigde premie en de werknemer 30%. De politie heeft geen additionele verplichtingen anders dan de reguliere verschuldigde premies.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door zijn financiële verplichtingen) dit toelaat. De pensioenen zijn niet verhoogd per 1 januari 2021. De beleidsdekkingsgraad van het ABP was niet voldoende om de pensioenen over het jaar 2020 te kunnen indexeren. Over 2020 is een gemiddelde dekkingsgraad behaald van 87,6%. Vanwege uitzonderlijke economische omstandigheden heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor 2020 de kritische dekkingsgraad voor alle pensioenfonds in de vrijstellingsregeling vastgezet op 90%. Het ABP moet de pensioenen pas verlagen als de actuele dekkingsgraad eind 2020 lager is dan 90%. De dekkingsgraad van 31 december 2020 is 93,2%. Het ABP hoeft derhalve de pensioenen in 2021 niet te verlagen.

Naast deze reguliere verplichting van de verschuldigde pensioenpremies voor actieve medewerkers bestaan er een aantal bijzondere regelingen voor medewerkers.

Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)

Het pensioenakkoord van juni 2019 biedt sectoren onder meer de mogelijkheid om aan specifieke groepen werknemers tijdelijk meer handelingsperspectief te bieden om vervroegd uit te treden. Werkgevers hebben de mogelijkheid om in de periode 2021-2025 uittredingsregelingen af te spreken die werknemers de mogelijkheid bieden om maximaal drie jaar voor hun AOW-leeftijd te stoppen met werken. De mogelijkheid die het pensioenakkoord biedt voor een tijdelijke regeling voor vervroegde uittreding wordt gezien als aanvulling op het beleid voor veilig en gezond werken en duurzame inzetbaarheid bij de sector politie. Op 17 april 2020 zijn de afspraken inzake vervroegde uittreding (RVU) definitief geworden in het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020. De regeling bestaat uit twee elementen, die hieronder nader zijn toegelicht.

- Regeling vervroegde uittreding (RVU)

De tijdelijke regeling voor vervroegde uittreding geldt voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025. De regeling is opengesteld voor medewerkers die voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De medewerker is per 1 januari 2021 in actieve dienst bij de politie.
- De medewerker is op dat moment ten minste 65 jaar of bereikt deze leeftijd in de periode van 2021 tot en met 2025.
- De medewerker heeft de AOW-leeftijd nog niet bereikt.
- De medewerker heeft bij ontslag ten minste 35 politiedienstjaren.
- Van deze 35 politiedienstjaren kwalificeren ten minste 25 dienstjaren als zogenaamde zware jaren.

Een medewerker kan ervoor kiezen om eerder dan bij het bereiken van de leeftijd van 65 jaar te stoppen met werken. Dit kan tot maximaal drie jaar voor het bereiken van de AOW-leeftijd. Op ingangsdatum van de RVU gaat een medewerker uit dienst bij de politie. Vervolgens verricht de politie de uitvoering van de betalingen.

Per balansdatum is een voorziening opgenomen voor medewerkers die:

- reeds hebben geopteerd voor gebruikmaking van de regeling;
- die onder de bestaande regeling kunnen opteren voor vervroegde uittreding, maar die dat nog niet hebben gedaan en;
- die nog niet kunnen opteren, maar dat tijdens de looptijd van de bestaande regeling in de toekomst kunnen doen.

De voornaamste componenten in bepaling van de voorziening zijn:

- het verwachte aantal deelnemers wat op balansdatum aan de van toepassing zijnde criteria voldoet;
- de geschatte kans dat uiteindelijk van de RVU-regeling gebruikt zal worden gemaakt;
- de hoogte van de wettelijke uitkeringen, prijspeil 1 januari 2021. Er wordt geen toekomstige indexatie toegepast gezien deze niet bekend en niet betrouwbaar te schatten is;
- de sterfteprognose, gebaseerd op prognosetabel AG (Actuarieel genootschap) 2020;
- de startdatum en duur RVU, gebaseerd op 2 jaar voorafgaand aan AOW-datum tenzij reeds eerder is overeengekomen.

- Gratificatie voor doorwerken tot AOW datum

Alle medewerkers, ook de niet-RVU-gerechtigden, die in de rechtsperiode van de tijdelijke regeling voor vervroegde uittreding bij de politie (2021-2025) 65 jaar zijn of worden ontvangen als zij doorwerken tot de voor hen geldende AOW-leeftijd bij het bereiken van deze leeftijd een gratificatie. Het betreft een eenmalige gratificatie. De regeling is ingegaan per 31 december 2020. Omdat er op balansdatum nog geen deelnemers zijn is hiervoor geen voorziening gevormd.

Inkoop Max

Inkoop Max betreft een regeling waarbij een bepaalde groep medewerkers recht heeft op een verhoging van het ouderdomspensioen. Deze verhoging vindt plaats door het inkopen van aanspraken van het ouderdomspensioen door de politie bij het ABP. Pas na inkoop van aanspraken op ouderdomspensioen vormt de inkoopwaarde een onderdeel van de reguliere ABP-verplichtingen. Voor de regeling Inkoop Max is afgesproken dat de rechthebbende medewerkers vanaf 60 jaar tot en met 70 jaar met pensioen kunnen gaan. Een aantal medewerkers heeft op basis van het verleden recht op deze aflopende regeling.

Bij de waardering van de Inkoop Max-voorziening per 31 december 2020 zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

- inkoop van de voorwaardelijke aanspraken uiterlijk bij 62 jaar;
- tijdsevenredige inkoop voor de leeftijdscohorten 1956 en eerder over de periode 2018 tot en met 2022;
- rekenrente van 2,4% (tarieven)(2019: 2,8%);
- exitkansen conform de tabel GO1416 van het ABP (2019: GO1416);
- voor de sterfteprognose prognosetabel AG2020 (2019: AG2018);
- de solvabiliteitsopslag op de tarieven voor 2021 bedraagt circa 6,1% (2019: 6,0%) en voor 2022 bedraagt dit circa 6,0% (2019: 6,0%).

FLO-regeling

Voor een aantal vliegers bij de Afdeling Luchtvaart van de Landelijke Eenheid geldt een bijzondere ontslagvoorziening. Deze vliegers komen in aanmerking voor een uitkering die geregeld is in de regeling Functioneel Leeftijdsontslag (FLO). Deze regeling garandeert voor vliegers vanaf 55-jarige leeftijd een uitkering van tien jaar. De hoogte van de uitkering is gedurende de eerste vijf jaar 80% van de berekeningsgrondslag (salaris) en vervolgens 70% van de berekeningsgrondslag. In overeenstemming met het voorzieningenbeleid wordt in de berekening van de verplichting per medewerker geen rekening gehouden met voortijdige uitstroom of overlijden van de medewerker.

Om aanspraak te kunnen maken op deze regeling moeten vliegers voldoen aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- de vlieger had op 31 december 2006 de functie van vlieger bij de Landelijke Eenheid;
- de vlieger heeft vanaf 1 januari 2007 de functie van vlieger bij de Landelijke Eenheid;
- de vlieger vervulde voorafgaand aan zijn ontslag tenminste tien jaar onafgebroken de functie van vlieger bij de Landelijke Eenheid;
- de vlieger was deelnemer aan de Aanvullende Flexibele Uittredingsregeling Politie (AFUP).

Vanaf 2016 wordt bij de berekening van de verplichting rekening gehouden met salarisverhogingen en pensioenwijzigingen die zijn opgenomen in het Arbeidsvoorwaardenakkoord. De berekening van de verplichting houdt geen rekening met toekomstige salarisverhogingen door groei in de schaal.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Afschrijvingen vormen geen aparte regel in de exploitatierekening. Deze lasten zijn opgenomen in de verschillende categorieën van de exploitatierekening. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de betreffende toelichting. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur, rekening houdend met de eventuele restwaarde van de individuele activa. Op grond, terreinen en materiële vaste activa in uitvoering wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting. De politie past de componentenbenadering toe voor materiële vaste activa indien belangrijke afzonderlijke bestanddelen van een materieel vast actief van elkaar te onderscheiden zijn. Rekening houdend met verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden de verschillende bestanddelen afzonderlijk afgeschreven.

De volgende afschrijvingstermijnen worden hierbij gehanteerd:

- Casco gebouwen : 20-60 jaar
- Overige huisvesting : 3-20 jaar
- Vervoer : 3-20 jaar
- ICT : 2-10 jaar
- Overige materiële vaste activa : 5-10 jaar

Voor de afschrijvingen casco gebouwen vindt een onderverdeling in componenten, waaronder onderhoud, plaats.

Leasing

Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject niet geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een operationele lease. De politie treedt op als lessee in operationele leaseovereenkomsten. De politie heeft geen leaseovereenkomsten die als financial lease classificeren. De politie activeert het leaseobject bij operationele lease niet. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de exploitatierekening over de looptijd van het contract.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

Publiekrechtelijke rechtspersonen zijn belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting voor zover zij een onderneming drijven. De politie is gelet op haar activiteiten vrijgesteld van de vennootschapsbelasting volgens de Wet op de vennootschapsbelasting artikel 2 lid 1e.

7.4 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemene grondslagen voor activa en passiva

Activa en passiva worden tegen historische kostprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige voordelen naar de politie zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen, worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen, worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de exploitatierekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de voordelen en risico's die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich zullen voordoen.

Financiële instrumenten

In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen en overige financiële verplichtingen. Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten worden in de jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de juridische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen. De politie maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Transacties in vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta's worden bij de eerste verwerking gewaardeerd in de functionele valuta door omrekening tegen de contante wisselkoers die geldt op de datum van de transactie tussen de functionele valuta en de vreemde valuta's. In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden op balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoersen. Valutakoersverschillen die voortkomen uit de afwikkeling van monetaire posten, dan wel voortkomen uit de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de exploitatierekening in de periode dat zij zich voordoen.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de politie en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De grond en de terreinen, casco gebouwen, overige huisvesting, vervoer, ICT en de overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

Activa waarvoor een verplichting is aangegaan en gedeeltelijke levering heeft plaatsgevonden worden opgenomen onder de materiële vaste activa in uitvoering.

Op het moment dat het actief volledig is geleverd, worden de uitgaven opgenomen in de desbetreffende activacategorie.

Buiten gebruik gestelde materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de boekwaarde dan wel de lagere opbrengstwaarde. Voor verkoop beschikbare materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is het bedrag waartegen een actief maximaal kan worden verkocht, onder aftrek van de nog te maken kosten.

Componentenbenadering groot onderhoud

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object. De kosten worden als onderdeel van de boekwaarde verwerkt en aangemerkt als een belangrijk bestanddeel (component) van een materieel vast actief. Indien deze componenten van elkaar te onderscheiden zijn en verschillen in gebruiksduur of verwachte gebruikspatroon, worden deze componenten afzonderlijk afgeschreven.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Vervolgens waardeert het korps deze vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. De vorderingen onder de financiële vaste activa worden verantwoord op de transactiedatum.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Bijzondere waardeverminderingen materiële vaste activa

Op elke balansdatum beoordeelt de politie of er aanwijzingen bestaan dat een vast actief onderhevig kan zijn aan een bijzondere waardevermindering. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Verder wordt op elke balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de exploitatierekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op elke verslagdatum door de politie beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. De hoogte van een eventueel bijzonder waardeverminderingverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt bepaald als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Bijzondere waardeverminderingverliezen worden opgenomen in de exploitatierekening.

Vorraden

De politie verantwoordt kleding, dienstwapens, munitie en onderdelen voor het onderhoud van de in eigen beheer zijnde voertuigen en de luchtvloot initieel onder de voorraden. Bij uitgifte van deze voorraden worden de lasten in de exploitatiekosten verantwoord. De waardering van de voorraden geschiedt op basis van de verkrijgingsprijs, zijnde inkoopprijs plus de bijkomende kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde betreft de meest betrouwbare schatting van de verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. De waardebepaling houdt rekening met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

Bij eerste verwerking waardeert de politie de vorderingen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Vervolgens worden de vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. De (effectieve) rente en eventuele bijzondere waardeverminderingen worden direct in de exploitatierekening verwerkt.

Liquide middelen en rekening-courant ministerie van Financiën

Liquide middelen bestaan uit kas, en banksaldi. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen (kortlopende schulden). Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. Liquide middelen die naar verwachting langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van de organisatie, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve. Toevoegingen en onttrekkingen vinden plaats vanuit de resultaatbestemming.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze valt te schatten. Conform het voorzieningenbeleid is een aantal voorzieningen niet in de balans opgenomen en zijn in plaats daarvan als een niet in de balans opgenomen verplichting opgenomen, zoals beschreven in 7.2 Algemene grondslagen.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen (RVU en Inkoop Max). De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen. De voorzieningen hebben over het algemeen een langlopend karakter.

Voorzieningen RVU, FLO en Inkoop Max en gratificatie voor doorwerken tot AOW-datum

Zie voor de grondslagen het onderdeel Pensioenen.

Voorziening wachtgeld/WW/WAO

Deze voorziening heeft betrekking op werknemers die door middel van een wachtgeldregeling c.q. uitkeringsregeling de dienst hebben verlaten. De hoogte van de uitkeringen wordt op individuele basis bepaald op basis van informatie die door verschillende uitkeringsinstanties wordt aangeleverd.

Voorziening WIA

Deze voorziening heeft betrekking op (deels) arbeidsongeschikte medewerkers die in aanmerking kunnen komen voor een uitkeringsregeling in het kader van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). De politie is met ingang van 1 januari 2018 eigenrisicodragers en heeft voor de betreffende medewerkers in het kader van deze regeling een voorziening getroffen op basis van de verwachte uitgaven. Deze verwachting is gebaseerd op het aantal dossiers, een inschatting van de gemiddelde totale duur en de reeds uitgekeerde bedragen.

Voorziening vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken

Deze voorziening heeft betrekking op medewerkers die in aanmerking kunnen komen voor een uitkering in het kader van vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken (VGW). De hoogte van de uitkeringen wordt op basis van individuele beoordelingen (duur en ernst) bepaald. In de voorziening is een gemiddeld bedrag per medewerker opgenomen voor de verwachte uitgaven. Wanneer het gaat om restschade geldt dat dossiers enkel in de voorziening zijn opgenomen indien de politie hiervoor aansprakelijk is gesteld.

Voorziening LFU

Een voorziening voor de Regeling Levensfase-uren LFU wordt opgenomen voor zover het deel van de levensfase-uren naar verwachting uitbetaling aan de medewerker met zich mee brengt zoals het geval is bij overlijden, ontslag bij arbeidsongeschiktheid en tussentijds vertrek. Eind 2020 is geen voorziening gevormd omdat, het niet mogelijk was een betrouwbare inschatting te maken van het opnamepatroon van de uren, waardoor niet ingeschat kan worden voor welk bedrag LFU-uren zullen worden uitbetaald.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Langlopende en kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De effectieve rente wordt direct in de exploitatierekening verwerkt. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een

passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije markttrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening, worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen worden onderscheiden naar:

- Voorwaardelijke rechten en verplichtingen zijn rechten en verplichtingen die niet worden opgenomen in de balans, omdat het bestaan afhankelijk is van het zich in de toekomst al dan niet voordoen van een of meer onzekere gebeurtenissen zonder dat de politie daarop doorslaggevende invloed kan uitoefenen.
- Niet verwerkte rechten en verplichtingen worden niet opgenomen in de balans, omdat het bedrag niet met voldoende betrouwbaarheid kan worden vastgesteld.
- Meerjarige financiële rechten en verplichtingen zijn bestaande rechten en verplichtingen waartoe de politie voor een aantal toekomstige jaren is verbonden, waarvan de tegenprestaties eveneens in de toekomstige jaren plaatsvinden.
- Op grond van artikel 11 lid 3 van het Besluit financieel beheer politie wordt in afwijking van artikel 375 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in de balans geen verplichting opgenomen voor het saldo op het jaareinde met betrekking tot nog niet opgenomen levensfase-uren. De gespaarde levensfase-uren van medewerkers worden gepresenteerd als niet in de balans opgenomen verplichting.

8. Toelichting op de exploitatierekening

8.1 Bijdragen

Bijdragen			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Algemene bijdrage JenV	5.965.283	5.808.281	5.700.749
Bijzondere bijdragen JenV	258.327	234.434	206.513
Overige bijdragen JenV	160.589	196.560	96.519
Totaal bijdragen JenV (1a)	6.384.199	6.239.275	6.003.781
Overige bijdragen [o.a. gemeenten en derden]	7.562	7.075	33.413
Totaal	6.391.761	6.246.350	6.037.194

De bijdragen bestaan uit algemene, bijzondere en overige bijdragen van het ministerie van JenV. Daarnaast ontvangt de politie bijdragen van andere departementen, gemeenten en subsidieverstrekkers. In onderstaande toelichting worden de posten genoemd die de grootste verschillen veroorzaken met de begroting en de realisatie van 2019. De realisatie van de bijdragen viel per saldo € 145 miljoen hoger uit dan begroot.

In bijlage I van hoofdstuk 15 is de staat van overdrachten en bestedingen opgenomen.

Algemene bijdrage ministerie van JenV

De toekenning van de algemene bijdrage vanuit JenV was in 2020 per saldo € 157 miljoen hoger dan begroot. Dit kwam vooral doordat in de algemene bijdrage een onvoorwaardelijke bijdrage door JenV is opgenomen van € 134 miljoen ter compensatie van lasten die voortvloeien uit de in 2020 definitief geworden RVU-regeling. Zie voor een nadere toelichting op de regeling en grondslagen hoofdstuk 7.3 Grondslagen voor de waardering van het resultaat. Daarnaast waren de bijdrage voor loon- en premiebijstellingen 2020 van € 26 miljoen en de bijdrage compensatie kosten corona van € 3 miljoen ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet bekend.

Bijzondere bijdragen ministerie van JenV

De bestedingen ten laste van de bijzondere bijdragen vanuit JenV waren per saldo € 24 miljoen hoger dan begroot. Dit werd veroorzaakt doordat er enerzijds gedurende het lopende jaar nog bijzondere bijdragen werden toegekend voor speciale gebeurtenissen of projecten. Deze waren ten tijde van het opstellen van de begroting uiteraard niet bekend. Anderzijds waren niet alle wel in de begroting opgenomen bijzondere bijdragen (volledig) benut. Dit leverde per saldo een hogere besteding op dan begroot.

Het grootste aandeel in de hogere bestedingen ten laste van de bijzondere bijdragen had betrekking op de realisatie op de niet begrote bijdragen voor het *Breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit* (Botoc, € 16 miljoen) en het programma *Digitale Transformatie Opsporing Politie en Strafrechtketen* (Dtops, investeren in digitalisering € 10 miljoen). Bijzondere bijdragen waarop in enig jaar geen kosten zijn gerealiseerd, blijven beschikbaar voor het volgende jaar en worden onder de kortlopende schulden op de balans opgenomen.

Overige bijdragen ministerie van JenV

De bestedingen ten laste van de overige bijdragen vanuit JenV waren € 36 miljoen lager dan begroot voornamelijk als gevolg van lagere bestedingen binnen het meldkamerdomein. Vanwege de migratie van het C2000 communicatienetwerk en vanwege uitstel door COVID-19 kon de innovatie-agenda niet ten volle worden uitgevoerd.

Overige bijdragen (onder andere gemeenten en derden)

De bestedingen ten laste van de overige bijdragen en subsidies waren per saldo gelijk aan de begroting. De opbrengsten uit onderwijsactiviteiten van de Politieacademie bleven echter € 5 miljoen achter ten opzichte van de begroting omdat veel opleidingen niet door konden gaan in verband met COVID-19. Daar tegenover stonden niet-begrote baten uit subsidietrajecten (zie voor details de staat in hoofdstuk 15).

Het effect van COVID-19 op de realisatie van de totale bijdragen was een niet begrote algemene bijdrage van JenV van (+ € 3 miljoen) met daartegenover de bij overige bijdragen (onder andere gemeenten en derden) genoemde achterblijvende baten uit onderwijsactiviteiten (-/- € 5 miljoen), per saldo € 2 miljoen minder baten.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Ten opzichte van 2019 waren de totale bijdragen per saldo € 355 miljoen hoger. Dit wordt voor het grootste deel verklaard door:

- Een hogere algemene bijdrage JenV in 2020 van € 265 miljoen, voornamelijk door de bijdrage voor de RVU en door de uitwerking van het Arbeidsvoorwaardenakkoord en de compensatie sociale lasten 2020.
- Hogere bestedingen ten laste van de bijzondere bijdragen JenV in 2020 van in totaal € 52 miljoen, met als grootste posten de besteding van de bijdragen Botoc (+ € 16 miljoen) en Dtops (+ € 10 miljoen) en de bestedingen op de bijdragen RST en TBO (+ € 26 miljoen) door de overheveling vanuit de overige bijdragen (onder andere gemeenten en derden). De bijdragen RST en TBO werden in 2019 verstrekt door het ministerie van BZK, zie ook overige bijdragen (onder andere gemeenten en derden) hieronder.
- Hogere besteding van de overige bijdragen JenV in 2020 vrijwel volledig ten gevolge van hogere uitgaven ten behoeve van het meldkamerdomein (+ € 64 miljoen).
- Lagere besteding van de overige bijdragen (onder andere gemeenten en derden) in 2020, grotendeels ten gevolge van de overheveling van de bijdragen RST en TBO naar de bijzondere bijdragen JenV (-/- € 26 miljoen))

8.2 Personeel

Personeel			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Salarissen huidig personeel	3.138.119	3.130.117	3.083.518
Toelagen huidig personeel	245.546	302.070	248.247
Pensioenpremies huidig personeel	531.486	508.333	519.573
Sociale lasten huidig personeel	434.103	436.568	430.917
	4.349.254	4.377.088	4.282.255
Bijkomende personeelslasten huidig personeel	147.731	253.852	146.827
Vrijwillige politie	2.734	6.501	3.603
Personeel van derden	152.876	134.477	132.711
Dotatie / vrijval voorzieningen	298.795	21.040	74.658
	4.951.390	4.792.958	4.640.054
Baten uitbesteed personeel	-17.698	-10.000	-20.253
Totaal	4.933.692	4.782.958	4.619.801

De totale personeelskosten waren € 151 miljoen hoger dan begroot.

Dit verschil werd vooral veroorzaakt door hogere lasten dan begroot als gevolg van de aanpassing van de pensioenpremies, de inzet van personeel van derden, hogere dotaties aan de personele voorzieningen en een hogere gemiddelde bezetting dan begroot. Daartegenover waren er lagere lasten door lagere reiskosten woon-werkverkeer veroorzaakt door het thuiswerken als gevolg van COVID-19 en door invoering van de Regeling Levensfase-uren (LFU) waardoor de toelagen en sociale lasten lager waren. Dit laatstgenoemde effect is zichtbaar bij diverse componenten van de personele lasten, zoals hieronder per categorie toegelicht, die zijn verlaagd naar aanleiding van de invoering van LFU. Op grond van het Besluit financieel beheer politie is in de balans geen verplichting opgenomen voor het saldo op het jaareinde met betrekking tot nog niet opgenomen levensfase-uren. Dit betekent dat ook de bijbehorende lasten niet in het resultaat over het boekjaar tot uitdrukking komen. De LFU zorgt echter wel voor een verplichting van de politie jegens haar medewerkers. Nadere toelichting is gegeven in hoofdstuk 9.12 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

Hierna worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting nader toegelicht.

Salarissen, toelagen, pensioenpremies en sociale lasten

De lasten in deze categorie waren € 28 miljoen lager dan begroot. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door:

- Lagere toelagen dan begroot voor een bedrag van € 57 miljoen, door de invoering van de LFU (-/- € 74 miljoen) met daartegenover de uitkering van het waarderingsgebaar (+ € 19 miljoen).
- Hogere pensioenlasten voor een bedrag van € 23 miljoen, vooral als gevolg van de aanpassing van de pensioenpremies (+ € 21 miljoen), de premieafdracht over het waarderingsgebaar (+ € 4 miljoen) en de lagere pensioengrondslag als gevolg van de invoering van de LFU (-/- € 7 miljoen).
- Hogere lasten door een hogere gemiddelde bezetting dan begroot (+ € 12 miljoen). Dit kwam vooral door de verdere groei van de niet-operationele sterkte (NOS).

Zie de tabel voor de verdieping naar het effect dat de prijs en de bezetting per kostencategorie heeft op de onderschrijving van de begroting:

Prijs- en hoeveelheidsverschil		
Bedragen x € 1.000		
	Prijsverschil	Hoeveelheidsverschil
Salarissen huidig personeel	5.198	2.804
Toelagen huidig personeel	-56.588	64
Pensioenpremies huidig personeel	17.847	5.306
Sociale lasten huidig personeel	-6.435	3.970
Totaal	-39.978	12.144

Prijseffect

Met het prijseffect wordt de ontwikkeling van de (salaris)kosten van het personeel bedoeld.

Onderstaande ontwikkelingen in relatie tot het prijseffect hebben geleid tot € 40 miljoen lagere lasten ten opzichte van de begroting.

Salarissen

Het prijseffect van de salarissen was € 5 miljoen hoger dan begroot, met als belangrijkste oorzaken:

- De toename van de omvang van de reservering van het vakantieverlof leidde tot hogere lasten dan begroot (+ € 17 miljoen). Dit werd veroorzaakt door een groei van de openstaande verlofuren en cao-effecten. Voor een bedrag van € 10 miljoen kan de hogere verlofreservering worden toegeschreven aan COVID-19.
- De nabetaling van OVW (Onvermijdelijke Verzwarende Werkomstandigheden) voor de intelligence-functies was niet begroot en leidde tot hogere lasten (+ € 6 miljoen).
- Doordat meer mensen dan verwacht deelnamen aan de bijzondere verlofregeling Partieel Uittreden (RPU) waren er lagere lasten (-/- € 9 miljoen).
- Vooral door uitkeringen van het UWV in het kader van de Ziektewet en WAO/WIA waren er hogere baten dan begroot (-/- € 6 miljoen).

Toelagen

In deze categorie was het prijseffect € 57 miljoen lager dan begroot. De belangrijkste oorzaken waren:

- De effecten van de invoering van de LFU waren nog geen onderdeel van de begroting. Door de invoering van de LFU hadden deelnemers aan deze regeling geen recht meer op levenslooptoelagen, wat leidde tot lagere lasten ten opzichte van de begroting (-/- € 34 miljoen).
- Doordat in de begroting rekening was gehouden met uitbetaling van overuren die uiteindelijk grotendeels aan de LFU werden toegevoegd, was de realisatie op overuren lager dan de begroting (-/- € 40 miljoen).
- De eenmalige uitkering (waarderingsgebaar) was niet begroot en leidde tot hogere toelagen (+ € 19 miljoen). Voor een bedrag van € 4 miljoen werd de onder de categorie beheer opgenomen begrotingspost voor urgente zaken ter dekking van deze hogere lasten aangewend, zie hoofdstuk 8.10 Beheer.

Pensioenpremies

De hogere pensioenlasten van € 18 miljoen ten opzichte van de begroting waren het gevolg van:

- Aanpassing van de premies ouderdoms- en nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen in 2020 (autonome ontwikkeling) leidde tot hogere pensioenlasten (+ € 21 miljoen) ten opzichte van de begroting. Vanuit JenV werd een bijdrage ontvangen van € 26 miljoen, waarvan een deel betrekking had op de premiebijstellingen 2020, zie hoofdstuk 8.1 Bijdragen.
- De invoering van de LFU had een lagere levenslooptoelage tot gevolg, wat leidde tot een lagere pensioengrondslag en hiermee lagere pensioenlasten ten opzichte van de begroting (-/- € 7 miljoen).
- De eenmalige uitkering (waarderingsgebaar) leidde tot een verplichting voor hogere pensioenlasten die niet was begroot (+ € 4 miljoen).

Sociale lasten

In deze categorie waren de lasten als gevolg van het prijseffect € 6 miljoen lager ten opzichte van de begroting, met als belangrijkste oorzaak lagere sociale verzekeringspremies dan begroot door de lagere levensloop-toelage (invoering van de LFU) (-/- € 5 miljoen).

Bezettingseffect (hoeveelheid)

Het bezettingseffect leidde tot € 12 miljoen hogere lasten ten opzichte van de begroting en werd veroorzaakt door de hogere gemiddelde bezetting van de NOS (+ € 47 miljoen), met daartegenover een lagere gemiddelde bezetting van de OS (-/- € 35 miljoen).

Onderdeel van het nadelige hoeveelheidseffect van € 12 miljoen waren de loonkosten voor docenten Vakspecialistisch Onderwijs (VPO). De lasten voor de uitbreiding van het aantal docenten waren in de begroting opgenomen onder de functionele kostencategorie opleiding en vorming, maar de realisatie kwam tot uitdrukking onder de loonkosten. Deze verschuiving leverde hogere loonkosten op ten opzichte van de begroting (+ € 8 miljoen) en waren onderdeel van de lagere lasten dan begroot bij opleiding en vorming (zie hiervoor ook de toelichting in hoofdstuk 8.4 opleiding en vorming).

Personele bezetting 2020 (aantallen in fte)					
	Bezetting 31 december 2020	Gewogen gerealiseerde gemiddelde bezetting	Begrote gemiddelde bezetting	Bezetting 31 december 2019	Vershil gemiddelde bezetting realisatie t.o.v. begroting
Operationeel (exclusief aspiranten)	46.174	46.157	46.480	46.277	-323
Aspiranten	4.454	4.522	4.649	4.125	-127
Totaal operationeel politie	50.628	50.679	51.129	50.402	-450
Niet-operationeel	11.669	11.427	10.490	11.203	937
Totaal	62.297	62.106	61.619	61.605	487

Gemiddelde bezetting

Ook in 2020 was de doelstelling om een betere kwantitatieve en kwalitatieve balans te brengen in de feitelijke bezetting ten opzichte van de formatie (vooral NOS), zoals in gang gezet in 2019. Desondanks was de gemiddelde bezetting in 2020 in totaal 487 fte's hoger dan de begrote gemiddelde bezetting. Voor een nadere toelichting van de bezettingcijfers zie hoofdstuk 4.1.1.5 Sterktebeleid in het jaarverslag.

Totale sterkte

De totale sterkte van de politie nam gedurende 2020 met 692 fte's toe. Dit werd vooral veroorzaakt door een toename van de NOS met 466 fte's. De toename van de NOS was deels het gevolg van de functieomzetting van de operationeel begeleiders (van OS naar NOS) en instroom van de docentfuncties voor afgesproken capaciteitsuitbreiding bij de Politieacademie. Door deze door- en instroom nam het aantal OS, exclusief aspiranten, af met 103 fte's. Het aantal aspiranten nam toe met 329 fte's, met als resultaat een toename van de totale OS van 226 fte's.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Het kostenniveau in de categorieën salarissen, toelagen, pensioen- en sociale lasten lag in 2020 ten opzichte van 2019 €67 miljoen hoger. Dit werd grotendeels veroorzaakt door de uitwerking van de cao met als resultaat hogere lasten (+ € 70 miljoen) en de ontwikkeling van de pensioen- en sociale lastenpremies (+ € 24 miljoen). De eenmalige uitkering (waarderingsgebaar € 19 miljoen, pensioenlasten € 4 miljoen) veroorzaakte eveneens hogere lasten ten opzichte van 2019 (+ € 23 miljoen).

De invoering van de LFU leidde tot lagere levenslooptoelagen en vermindering van de uitbetaling van overuren ten opzichte van 2019 (-/- € 37 miljoen). De mutatie voor de reservering verlofdagen was in 2020 lager dan in 2019 (-/- € 11 miljoen).

Bijkomende personeelslasten

De bijkomende personeelslasten waren € 106 miljoen lager dan in de begroting. Dit effect werd voornamelijk veroorzaakt door de volgende elementen:

- Overige bijkomende personele lasten: per saldo lagere lasten dan begroot (-/- € 91 miljoen). Dit was het gevolg van het feit dat in de begroting onder deze kostencategorie allerlei ontwikkelingen (o.a. stelposten voor in totaal € 10 miljoen voor kosten in het kader van Individuele Beoordeling Slachtoffers, regeerakkoordgelden, Goed Werkgeverschap en RST) ter nadere invulling waren gereserveerd. Na budgettaire toekenning gedurende het jaar kwamen de hiermee verband houdende feitelijke lasten uiteindelijk tot uitdrukking bij andere kostencategorieën en leidde daar tot overschrijdingen op de begroting en tot lagere realisatie dan begroot op de overige bijkomende personele lasten. Voorbeelden hiervan zijn de overschrijdingen bij personeel van derden, niet-begrote lasten bij verbinding en automatisering, hogere lasten bij operationeel voor onder andere bloedblokken en bewaken en beveiliging en bij beheer voor inhuur externe deskundigheid.
- Woon-werkverkeer: de reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer was als gevolg van Het Nieuwe Werken en het effect van thuiswerken in verband met COVID-19 lager dan begroot (-/- € 32 miljoen). Het effect van COVID-19 hierop was € 19 miljoen.
- Bedrijfsgeneeskunde: hogere lasten dan begroot (+ € 22 miljoen) door maatregelen om verzuim te voorkomen en terug te dringen. Dit bestond uit meer begeleiding en inzet van (ingehuurde) arbeidsdeskundigen en bedrijfsartsen, met daarnaast de inzet van Fysiopol en Psychopol.
- Doordat het waarderingsgebaar onbelast werd uitgekeerd, werd de grens van de werkkostenregeling (WKR) overschreden en was er aanvullend een naheffing loonbelasting verschuldigd die niet was begroot (+ € 10 miljoen).

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

De bijkomende personeelslasten waren in 2020 € 1 miljoen hoger dan in 2019.

Dit werd vooral veroorzaakt door de naheffing loonbelasting als gevolg van de overschrijding van de WKR-grens (+ € 10 miljoen) in combinatie met hogere bedrijfsgeneeskundige kosten en kosten dienstongevallen (+ € 5 miljoen). Tegenover deze toename van de lasten in 2020 was er sprake van lagere reiskosten woon-werkverkeer (-/- € 16 miljoen), vooral ten gevolge van de coronamaatregelen.

Politievrijwilligers

De vergoedingen voor de inzet van de vrijwillige politie waren € 4 miljoen lager dan begroot. Zowel de geplande groei van het aantal vrijwilligers alsmede de inzet bleef achter bij verwachtingen. Het uitbreken van COVID-19 heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld en zorgde voor een besparing van € 3 miljoen.

Personeel van derden

De kosten voor personeel van derden waren € 18 miljoen hoger dan begroot.

Dit werd voornamelijk veroorzaakt door de inhuur van meer extern ICT-personeel als gevolg van de overgang van het beheer van de Landelijke Meldkamersamenwerking (LMS) vanaf 2020 naar de politie (+ € 11 miljoen). Verder werd er in het belang van diverse projecten, waaronder PDC Het Klopt! en Privacy Compliance, extern personeel ingezet (+ € 4 miljoen). Na budgettaire toekenning werd hiervoor deels gebruik gemaakt van de algemene post voor onvoorziene risico's opgenomen onder de bijkomende personeelslasten. Zie de toelichting hierboven.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Ten opzichte van 2019 waren de lasten € 20 miljoen hoger voornamelijk vanwege de verhoogde externe ICT-inzet voor de LMS.

Dotatie / vrijval personele voorzieningen

De dotaties aan de personele voorzieningen waren € 278 miljoen hoger dan begroot. Voor alle voorzieningen is bij het opstellen van de jaarrekening op basis van de meest actuele informatie (aantallen en prijs) een nieuw meerjarig beeld opgesteld. Zie hiervoor hoofdstuk 7.4 Grondslagen voor waardering van activa en passiva, onderdeel voorzieningen. Het totaalbeeld is dat de instroom bij de verschillende voorzieningen meer toenam dan was begroot. Daarnaast is de voorziening RVU in 2020 voor het eerst gevormd.

Voor de afzonderlijke voorzieningen zijn dit onder andere de benodigde extra dotaties:

- Vangnetregeling Veilig en Gezond Werken (+ € 58 miljoen): De regeling betreft de kosten 54a BARP smartengeld uitkeringen PTSS en PTSS restschade uitkeringen als gevolg van aansprakelijkheidsstellingen. Er was een aanvullende dotatie nodig omdat de actuele gemiddelde prijs per dossier in 2020 voor de smartengelduitkeringen hoger bleek. Daarnaast was er sprake van instroom van 354 nieuwe medewerkers die in aanmerking komen voor smartengeld. Onderdeel van de vangnetregeling zijn ook de restschade uitkeringen. Deze voorziening is herijkt en is hiervoor met € 22 miljoen gedoteerd.
- Wachtgeld, WW en WAO (+ € 27 miljoen): De toename van het aantal dossiers was in de begroting te laag ingeschat.
- WIA en ERD WGA (+ € 15 miljoen): Het totaal aantal WGA-dossiers was ultimo 2020 794. Door een toename van het aantal dossiers (307) was er een aanvullende dotatie nodig.
- RVU: In 2020 was de RVU regeling definitief geworden als onderdeel van het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020. Als gevolg hiervan werd in dit jaar ook de voorziening RVU gevormd. Een omschrijving van de regeling en grondslagen voor opname van de voorziening is opgenomen in paragraaf 7.3. Zie ook de toelichting bij 8.1 Bijdragen. De dotatie in 2020 en de totale voorziening per jaareinde 2020 bedroeg € 179 miljoen.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

In 2020 waren de totale lasten van de personele voorzieningen per saldo € 224 miljoen hoger dan in 2019. Vooral de voorziening vangnetregeling Veilig en Gezond Werken was hoger dan in 2019 (+ € 36 miljoen) en de voorziening RVU van € 179 miljoen was nieuw in 2020.

Baten uitbesteed personeel

De baten in verband met uitbesteed personeel waren € 8 miljoen hoger dan begroot. Dit kwam vooral door ontvangen vergoedingen voor ICT-dienstverlening aan ketenpartners. Een deel van de baten was in de begroting opgenomen onder verbindingen en automatisering, maar werd hier verantwoord (-/- € 4 miljoen). Zie hoofdstuk 8.7 Verbindingen en automatisering.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Ten opzichte van 2019 waren de baten met betrekking tot exogeen gefinancierde medewerkers € 3 miljoen lager. Dit heeft vooral te maken met het feit dat vanaf 2020 de LMS onderdeel was geworden van de politie en er derhalve geen doorbelastingen van inzet meer plaatsvonden.

Gegevens betreffende WNT

De Wet normering topinkomens (WNT) is sinds 2013 van kracht en heeft als doel om bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector tegen te gaan. Daarom is in de wet een maximum opgenomen voor de bezoldiging en ontslagvergoeding van topfunctionarissen en moeten instellingen daarover rapporteren in het jaarverslag of de jaarrekening. Voor het jaar 2020 is de algemene maximum bezoldigingsnorm vastgesteld op € 201.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdragen door de werkgever.

In onderstaande tabel staan de gegevens WNT van 2020 inclusief de vergelijkende gegevens van 2019.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling						
bedragen x €1	Essen van HP	Akerboom ESM	Kok LH	Huyzer EGM	Ekkelmans JCJ	Geveke HG
Funcatiegegevens	lid korpsleiding / korpschef (vanaf 1/5)	korpschef	lid korpsleiding	lid korpsleiding	lid korpsleiding	lid korpsleiding
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1-31/12	1/1-30/4	1/1-31/12	1/1-31/12	1/9-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	178.556	59.147	178.521	178.990	59.995	163.433
Beloningen betaalbaar op termijn	50.795	7.304	21.917	22.009	7.218	21.638
<i>waarvan storting Inkoop Max</i>	28.351					
Subtotaal	229.351	66.451	200.438	200.999	67.213	185.071
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	201.000	66.451	201.000	201.000	67.000	201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0	0	0	0
Bezoldiging	229.351	66.451	200.438	200.999	67.213	185.071
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overschrijding € 28.351. Oorzaak is Inkoop Max (opbouw voor 01-01-2006).	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Overschrijding € 213. Eénmalige toegestane overschrijding door betalingen die betrekking hebben op voorgaande functie (eindejaarsuitkering)	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2019						
bedragen x €1	Essen van HP	Akerboom ESM	Kok LH	Huyzer EGM		Geveke HG
Funcatiegegevens	lid korpsleiding	korpschef	lid korpsleiding	lid korpsleiding		lid korpsleiding
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12		1/10-31/12
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0		1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja		ja
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	179.362	173.091	172.992	173.035		38.656
Beloningen betaalbaar op termijn	48.182	20.909	21.008	20.965		5.183
<i>waarvan storting Inkoop Max</i>	26.878					
Subtotaal	227.545	194.000	193.999	193.999		43.839
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	194.000	194.000	194.000	194.000		48.899
Bezoldiging	227.545	194.000	193.999	193.999		43.839

Bezoldiging niet-topfunctionarissen 2020*	
bedragen x € 1	politiechef
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	180.435
Beloningen betaalbaar op termijn	22.195
Totaal bezoldiging	202.630
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	
	201.000
Verplichte motivering van de overschrijding van het individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	Deelname afbouwregeling
Gegevens 2019	
Functie in 2019	
Aanvang en einde functievervulling	politiechef 1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	182.319
Beloningen betaalbaar op termijn	21.138
Totaal bezoldiging 2019	203.457

*Indien bij de aangegeven bezoldiging rekening wordt gehouden met InkoopMax overschrijden achttien niet-topfunctionarissen (inclusief bovenstaande niet-topfunctionarissen) het drempelbedrag met een bijbehorend bedrag InkoopMax van € 0,8 mln.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen	
bedragen x € 1	E.S.M. Akerboom
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Korpschef
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2020
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	14.809
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	14.809
Waarvan betaald in 2020	14.809
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t. n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

8.3 Rente

Rente			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Rente lening ministerie van Financiën	8.009	9.046	8.701
Rente lening derden	-	291	1.915
Rente lening i.v.m. vermogensconversie	1.247	1.247	2.559
Rente betaald aan derden	43	-	40
	9.299	10.584	13.215
Af:			
Ontvangen rente van derden	-215	-	-333
	-215	-	-333
Totaal	9.084	10.584	12.882

De rentelasten waren per saldo € 1,5 miljoen lager dan begroot voornamelijk doordat de nieuwe leningen later en tegen een lager rentepercentage zijn aangegaan.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

De rentelasten waren in 2020 € 4 miljoen lager dan in 2019.

Oorzaak hiervan was de reguliere aflossing op de reeds bestaande leningen, waarbij opgemerkt wordt dat in 2019 de rentelast op de categorie "Rente leningen derden" extra hoog uitviel door de afrekening en boeterente voor de vervroegd afgeloste leningen bij de BNG. Daarnaast werden in 2020 de nieuwe leningen later en tegen een lager rentepercentage aangegaan.

8.4 Opleiding en vorming

Opleiding en vorming			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Afschrijvingen	351	1.276	471
Boekwinst/verlies	14	-	12
Huren en lease	787	1.944	1.078
Duurzame goederen	171	1.192	158
Cursussen en opleidingen	55.471	66.181	61.721
Munitie en pepperspray	8.560	8.466	8.781
Overige zaken en diensten	310	-	197
Totaal	65.664	79.059	72.418

De kosten voor Opleiding en vorming waren € 13 miljoen lager dan begroot.

Dit werd grotendeels veroorzaakt doordat in de begroting onder Opleiding en vorming een bedrag was opgenomen voor Vakspecialistisch Politieonderwijs (VPO), waarvan de kosten die hiermee verband hielden, grotendeels tot uitdrukking kwamen onder de loonkosten (-/- € 10 miljoen zie toelichting bezettingseffect bij paragraaf 8.2 Personeel). Daarnaast waren de bestedingen op bijzondere bijdragen voor Gebiedsgebonden Politie (GGP) en bestrijding mensenhandel lager dan begroot (-/- € 3 miljoen).

Door de COVID-19-maatregelen lag een deel van het onderwijs in 2020 tijdelijk stil. Dit heeft echter niet geleid tot besparingen. De vrijgevallen docentencapaciteit werd benut voor professionalisering van docenten in het kader van de vernieuwing van het onderwijs en de nodige maatregelen om het onderwijs toch zoveel mogelijk te continueren.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Ten opzichte van 2019 waren de lasten in 2020 € 7 miljoen lager. Door de COVID-19-maatregelen lag een deel van het onderwijs in 2020 tijdelijk stil en waren vooral de reis- en verblijfskosten lager dan in 2019. Ook waren de opleidingslasten op het gebied van digitalisering en cybercrime lager in 2020. Hiertegenover stonden hogere lasten in 2020 als gevolg van hervormingen in het onderwijs. Zo werd geïnvesteerd in de opleiding voor aspiranten om de duur van de opleiding te verkorten van drie jaar naar twee jaar.

8.5 Huisvesting

Huisvesting			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Afschrijvingen	89.813	80.639	85.199
Boekwinst/verlies	-9.057	-	6.108
Energie	41.052	33.724	36.885
Huren, pachten en lease	56.836	52.367	49.287
Duurzame goederen	6.653	6.122	7.258
Onderhoud	91.103	89.321	79.460
Schoonmaak	38.333	28.407	36.130
Overige zaken en diensten*	66.144	55.561	52.586
Totaal	380.877	346.141	352.913

* Overige zaken en diensten betreffen voornamelijk kosten voor heffingen, verzekeringen en beveiligingsdiensten.

De huisvestingslasten waren € 35 miljoen hoger dan begroot.

In 2019 werd een wijziging aangebracht in de verwerking van activa in huurpanden, waardoor de afschrijvingstermijnen meer in lijn werden gebracht met de huurtermijnen. In combinatie met de activering van het groot onderhoud als gevolg van beleidsaanpassing leidde dit in 2020 tot hogere afschrijvingslasten dan begroot (+ € 9 miljoen).

Als gevolg van de indexering van contractarieven en intensivering van de schoonmaak waren er hogere energie- en schoonmaakkosten dan begroot (+ € 17 miljoen). Voor € 2 miljoen zijn de hogere schoonmaakkosten toe te schrijven aan COVID-19. In verband met de aanpassing van balies in politiepanden zijn eveneens als gevolg van COVID-19 onderhoudskosten gemaakt die niet waren begroot (+ € 1 miljoen).

De beveiligingskosten waren hoger dan begroot (+ € 4 miljoen) onder meer door extra maatregelen in het kader van het programma *Bewaken en Beveiligen*. Ook de voorbereidende uitgaven voor huisvestingsprojecten waren hoger dan begroot (+ € 6 miljoen). Deze kosten vallen onder de overige zaken en diensten.

De doorgeschoven verkoop van een pand van 2019 naar 2020 (-/- € 6 miljoen) en de verkoop van overige panden (-/- € 9 miljoen) leidde tot boekwinsten die niet waren begroot. Daartegenover stonden de niet-begrote bijzondere waardevermindering die samenhangt met de op termijn verwachte afstoot van panden (+ € 1 miljoen) en desinvesteringen op groot onderhoud (+ € 5 miljoen).

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Ten opzichte van 2019 waren de totale huisvestingslasten € 28 miljoen hoger. Naast de hierboven genoemde ontwikkelingen op de diverse kostencategorieën had de overdracht van de meldkamers naar de politie per 1 januari 2020 een groot aandeel (+ € 16 miljoen) in de hogere lasten voor 2020. De activering van het groot onderhoud in 2019 en 2020 zorgde per saldo voor hogere afschrijvingslasten (+ € 5 miljoen).

Hiertegenover stond de van 2019 naar 2020 doorgeschoven verkoop die, in combinatie met de overige verkopen (en bijbehorende boekwinsten) in 2020 zorgde voor een positief resultaat ten opzichte van 2019 (-/- € 15 miljoen).

8.6 Vervoer

Vervoer			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Afschrijvingen	64.905	80.486	56.063
Boekwinst/verlies	-4.917	-5.691	-5.364
Brandstof	27.752	37.021	36.705
Huren en lease	10.202	13.576	13.202
Duurzame goederen	4.986	3.366	2.847
Onderhoud	43.793	48.082	46.173
Schade	5.741	6.452	7.021
Overige zaken en diensten*	29.101	24.623	16.137
Totaal	181.563	207.915	172.784

* Overige zaken en diensten betreffen voornamelijk kosten voor verzekeringen, kentekenbewijzen, boetes en vervoerskosten van speciale onderdelen.

De bestedingen voor vervoer waren € 26 miljoen lager dan begroot.

Dit kwam voornamelijk doordat de economische levensduur van voertuigen in 2019 meer in lijn was gebracht met de technische levensduur en daardoor verlengd. Dit leidde in 2020 tot lagere afschrijvingen dan begroot (-/- € 12 miljoen). Daarnaast waren voertuigen pas later in het jaar leverbaar en dus later in gebruik genomen, waardoor de afschrijvingen nog verder achterbleven ten opzichte van de begroting (-/- 4 miljoen).

Er waren lagere lasten voor brandstof, huren en onderhoud door minder gebruik van voertuigen en door de verschuiving van een deel van deze kosten naar overige zaken en diensten. Ook was de luchtvloot minder inzetbaar door vertraging in de levering van apparatuur, als gevolg van COVID-19. Dit leidde in totaal tot lagere lasten dan begroot (-/- € 17 miljoen). Voor een bedrag van € 6 miljoen waren de lagere uitgaven het gevolg van COVID-19.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

In 2020 waren de vervoerslasten ten opzichte van 2019 € 9 miljoen hoger.

Dit werd vooral veroorzaakt doordat in 2019 de afschrijvingstermijnen in lijn waren gebracht met de technische levensduur van de voertuigen, wat in dat jaar leidde tot lagere afschrijvingslasten. Naast lagere lasten voor brandstof, huren en onderhoud als gevolg van COVID-19, leidde een verschuiving van deze kosten naar overige zaken en diensten tot hogere lasten in 2020 binnen deze laatst genoemde categorie.

8.7 Verbindingen en automatisering

Verbindingen en automatisering			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Afschrijvingen	96.881	93.865	87.674
Boekwinst/verlies	574	-	5.666
Huren en lease	336	750	327
Duurzame goederen	18.057	17.721	27.448
Overige zaken en diensten	394.269	387.147	346.848
- Waarvan Onderhoud verbindingen en automatisering	142.143	387.147	139.637
- Waarvan Data- en spraakverkeer	80.529	-	79.304
- Waarvan capaciteit vernieuwing informatievoorziening	92.917	-	66.403
- Waarvan Overig	78.680	-	61.504
Baten ICT diensten aan derden	-27.651	-19.059	-26.043
Totaal	482.466	480.424	441.920

De totale lasten en baten voor verbindingen en automatisering waren in 2020 per saldo € 2 miljoen hoger dan begroot. Onderstaand een verklaring van de grootste verschillen met de begroting.

De volgende onderwerpen waren niet begroot en leidden tot hogere lasten (+ € 41 miljoen) dan begroot:

- Programma Cybersecurity en het Innovatieplatform EBO (Eigen Beheerde Omgeving) (+ € 8 miljoen).
- Programma Digitale Transformatie Opsporing Politie en Strafrechtketen (Dtops) gedekt uit een bijzondere bijdrage(+ € 9 miljoen).
- Programma Vernieuwend Registreren (PVR) en project Python (+ € 6 miljoen).

De reguliere bedrijfsvoering kende niet begrote lasten (+ € 14 miljoen) door onder andere uitbreiding van contracten (implementatie nieuwe Planning Budgettering Forecast Tool, mobiele betaalvoorzieningen, upgrade personeelssystemen, frictiekosten legacy systemen), migratie van applicaties naar het nieuwe platform Generieke Infrastructuur en aanschaf van extra ICT-accessoires zoals monitoren, USB-sticks en draagmiddelen voor portofoons en portfolio politie. Deels werd hiervoor de algemene post onvoorzien ingezet. Zie hoofdstuk 8.2 Bijkomende personeelslasten.

Verder werden de begrote baten in verband met ICT-activiteiten niet onder Verbinding en automatisering verantwoord, maar als baten bij de categorie personeel (+ € 4 miljoen). Zie hoofdstuk 8.2 Personeel. De aan COVID-19 toe te schrijven financiële gevolgen waren € 5 miljoen hogere lasten. Veroorzaakt door onder andere hoger gebruik van communicatiemiddelen en verstrekking middelen in verband met thuiswerken in combinatie met besparingen, zoals hierna toegelicht.

Hiertegenover stonden lagere bestedingen dan begroot (-/- € 39 miljoen).

Binnen het meldkamerdomein waren er lagere lasten dan begroot (-/- € 29 miljoen). In 2020 voerde de politie voor het eerst het volledige beheer uit van de verbindingen en automatisering van het meldkamerdomein en bleken de lasten lager uit te vallen. Dit werd onder meer veroorzaakt doordat in de begroting rekening was gehouden met de uitvoering van de Innovatieagenda. Deze kon niet ten volle worden uitgevoerd, onder andere doordat de migratie van het C2000-communicatienetwerk en de hieruit voortvloeiende additionele en onvoorzien activiteiten veel inzet vergden. Verdere vertraging ontstond door brandstichting in C2000-masten, de overname van het beheer van de meldkamers en de doorontwikkeling van de ICT-infrastructuur. Daarnaast had ook COVID-19 impact op de uitvoering van innovatieprojecten.

De onderhoudskosten voor software CC-III waren lager dan begroot (-/- € 3 miljoen). Verder werden hogere afschrijvingslasten dan begroot gecompenseerd door hogere baten dan begroot (voor een bedrag van -/- € 6 miljoen). De baten betroffen vrijvallende investeringsbijdragen die in mindering werden gebracht op de afschrijvingen.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Vergeleken met 2019 waren de lasten voor verbindingen en automatisering in 2020 € 40 miljoen hoger. Met ingang van 1 januari 2020 is het beheer van de meldkamers overgedragen aan de politie en worden de exploitatielasten verantwoord onder de betreffende functionele kosten categorieën. Binnen de functionele kosten categorie Verbindingen en automatisering resulteerde dit in hogere lasten (+ € 10 miljoen) en lagere baten (+ € 5 miljoen) vergeleken met 2019. Daarnaast waren er in 2020 hogere afschrijvingslasten (+ € 3 miljoen) als gevolg van de overdracht van ICT-activa van de meldkamers (Veiligheidsregio's) aan de politie. Hogere lasten werden in 2020 verder veroorzaakt door het eerder genoemde niet-begrote programma Cybersecurity en het Innovatieplatform EBO (samen + € 8 miljoen) in combinatie met het programma Digitale Transformatie Opsporing Politie en Strafrechtketen (Dtops + € 9 miljoen), het Programma Vernieuwend Registreren (PVR) en het project Python (samen + € 6 miljoen) en de effecten van de COVID-19 maatregelen.

8.8 Geweldsmiddelen en uitrusting

Geweldsmiddelen en uitrusting			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Afschrijvingen	2.254	1.859	1.931
Boekwinst/verlies	-	-	-
Huren en lease	15	900	-
Duurzame goederen	762	6.390	2.189
Overige zaken en diensten	30.815	39.832	43.189
- Waarvan kleding en uitrusting	29.610	41.099	42.577
- Waarvan Overig	1.205	-1.267	612
Totaal	33.846	48.981	47.309

De kosten voor geweldsmiddelen en uitrusting kwamen in totaal € 15 miljoen lager uit dan begroot. Dit werd deels veroorzaakt door lagere uitnutting van de persoonlijke kledingbudgetten. Tevens werd als gevolg van de coronamaatregelen een groot deel van de geplande uitrol van kleding aan nieuwe doelgroepen uitgesteld en waren er problemen met de levering van bepaalde kleding. Het effect op de realisatie als gevolg van COVID-19 is binnen deze categorie beperkt. Een besparing (-/- € 3 miljoen) als gevolg van onder andere minder instroom van aspiranten stond tegenover extra uitgaven voor de aanschaf van stoffen mondkapjes voor een bedrag (+ € 2 miljoen).

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Ten opzichte van 2019 waren de lasten voor geweldsmiddelen en uitrusting in 2020 € 13 miljoen lager. In 2020 ging de geplande uitrol van kleding, zoals eerder vermeld, niet door als gevolg van de coronamaatregelen. In 2019 waren er hogere uitgaven voor de persoonlijke kledingbudgetten. Door uitbreiding van het assortiment werden er in 2019 meer nieuwe artikelen afgenomen. Ook waren de lasten in 2019 hoger dan in 2020, doordat de uitlevering van de uitschuifbare wapenstok, politie-uitrusting en specialistische uitrusting in 2019 plaatsvond in plaats van zoals gepland in 2018.

8.9 Operationeel

Operationeel			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Afschrijvingen	17.825	17.747	17.693
Boekwinst/verlies	9	-	-
Huren en lease	2.821	863	2.636
Duurzame goederen	5.475	3.888	4.815
Reis- en verblijfkosten binnen- en buitenland	28.797	45.951	54.089
Arrestantenzorg	32.935	35.199	32.902
Meldkamerkosten vanuit samenwerking derden	-4.247	-	13.650
Overige zaken en diensten	106.465	48.405	59.564
- Waarvan Recherchekosten	51.297	60.196	45.231
- Waarvan Overig	55.168	-11.791	14.333
Totaal	190.080	152.053	185.349

In de kolom Jaarrekening 2020 onder Overige zaken en diensten onderdeel recherchekosten zijn ook overige lasten verwerkt voor verkeersactiviteiten, levende have, verzekeringen, overige kosten en baten.

De operationele kosten waren € 38 miljoen hoger dan begroot.

Voor het grootste gedeelte werd de afwijking veroorzaakt binnen de Overige zaken en diensten (+ € 58 miljoen) en lagere reis- en verblijfkosten (-/- € 17 miljoen). Bij Overige zaken en diensten leidde vooral de aanschaf van persoonlijke beschermingsmiddelen en de inrichting van teststraten in verband met de uitbraak van COVID-19 tot hogere lasten (+ € 35 miljoen). Verder waren er hogere overige lasten dan begroot voor rechercheactiviteiten, waaronder bewaken en beveiligen en als gevolg van de uitvoering Wet middelengebruik en waren er door verhoogde inzet op opsporing hogere kosten voor het ontmantelen van drugslaboratoria en growshops (+ € 3 miljoen). De gewijzigde wetgeving leidde ook tot hogere lasten dan begroot voor transport van bloedblokken (+ € 3 miljoen). Deels werd hiervoor de algemene post onvoorzien ingezet. Zie hoofdstuk 8.2 Bijkomende personeelslasten.

Verder waren er hogere bergings- en sleepkosten dan begroot (+ € 2 miljoen). De baten van leges waren lager dan begroot (+ € 2 miljoen). Voor de meldkamers waren er hogere baten dan begroot door externe doorbelasting van kosten voor centralisten (-/- € 4 miljoen).

Verder waren er fors minder reisebewegingen, vooral als gevolg van COVID-19, waardoor de reis- en verblijfkosten lager waren dan in de begroting was voorzien en waren er minder kosten voor arrestanten (samen -/- € 19 miljoen).

De aan COVID-19 gerelateerde extra lasten en besparingen leidden per saldo tot € 18 miljoen hogere lasten dan begroot.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Vergeleken met 2019 waren de operationele kosten € 5 miljoen hoger. Dit werd vooral veroorzaakt door de aanschaf van persoonlijke beschermingsmiddelen in verband met de uitbraak van COVID-19 (+ € 35 miljoen) en meer overige operationele kosten (+ € 11 miljoen), bestaande uit meerdere kleine overschrijdingen door bijvoorbeeld uitvoering van de Wet middelengebruik. Verder waren de reis- en verblijfkosten lager (-/- € 25 miljoen), als gevolg van de coronamaatregelen. In 2019 werden alle kosten van de meldkamers, deels voor rekening van politie, verantwoord als operationele kosten. In 2020 zijn alle kosten van de meldkamers echter verantwoord onder de betreffende functionele kostencategorieën. Dit heeft in 2020 gezorgd voor lagere meldkamerkosten ten opzichte van 2019 (-/- € 18 miljoen).

8.10 Beheer

Beheer			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Afschrijvingen	211	291	158
Boekwinst/verlies	-	-	-
Huren en lease	3.936	4.589	5.565
Duurzame goederen	813	1.016	1.094
Catering	15.675	19.993	19.921
Externe deskundigheid	56.776	45.161	47.584
Vergaderkosten	5.199	6.836	11.800
Overige zaken en diensten*	37.152	60.349	41.098
Totaal	119.762	138.235	127.220

* Overige zaken en diensten betreffen voornamelijk kosten voor kantoorbenodigdheden, drukwerk, vakliteratuur en representatie personeel.

De lasten voor beheer waren € 18 miljoen lager dan begroot.

Dit werd met name veroorzaakt door lagere beheerkosten van de Landelijke Meldkamersamenwerking dan begroot (-/- € 5 miljoen). De begroting voor het meldkamerdomein was op hoofdlijnen gebaseerd op een door een externe partij opgesteld rapport, met daarin informatie van alle partners die in het verleden het beheer voerden (zie ook de toelichting bij Verbindingen en automatisering). In 2020 was voor het eerst het volledige beheer ondergebracht bij de politie en bleek de begroting voor 2020 te hoog. Daarnaast was er een vertraging in de overdracht van de meldkamers naar de politie, waardoor de beheerkosten lager uitpakten.

Voornamelijk als gevolg van de maatregelen rondom COVID-19 waren de kosten voor kantoorbenodigdheden en teambuilding / bindingsactiviteiten, catering en vergaderingen lager dan begroot (in totaal -/- € 9 miljoen).

Verder waren er onder Overige zaken en diensten kosten begroot voor urgente zaken bij beheer, die uiteindelijk werden gerealiseerd onder Personeel ter dekking van de kosten (-/- € 4 miljoen) voor het waarderingsgebaar (zie paragraaf 8.2 Personeel).

De kosten voor externe deskundigheid waren hoger dan begroot, wat onder andere werd veroorzaakt door extra inhuur ten behoeve van het overnemen van het beheer van de meldkamers, het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken, het Qualiteitsstelsel en Brexitmaatregelen (in totaal + € 5 miljoen).

Daarnaast was de inhuur van externe deskundigheid op bijzonder gefinancierde projecten, die niet waren begroot, hoger (+ € 6 miljoen). Deels werd hiervoor de algemene post onvoorzien ingezet. Zie hoofdstuk 8.2 Bijkomende personeelslasten.

Jaarrekening 2020 vergeleken met 2019

Vergeleken met 2019 waren de beheerkosten € 7 miljoen lager.

Voorals als gevolg van maatregelen rondom COVID-19 waren de kosten voor catering en vergaderingen lager (-/- € 11 miljoen). Ook de kosten gerelateerd aan teambuilding/bindingsactiviteiten en kantoorbenodigdheden waren lager dan in 2019 (-/- € 5 miljoen).

De kosten voor externe deskundigheid waren daarentegen hoger dan in 2019 (+ € 9 miljoen), voor onder andere de hiervoor vermelde veiligheidsonderzoeken en het Qualiteitsstelsel, voor de vorming van de Landelijke Meldkamersamenwerking en door meer inzet op bijzonder gefinancierde projecten, zoals Toekomstige Opsporing en Vervolgging, Regeerakkoord gelden Forensische Opsporing, Gebiedsgebonden Politiezorg en Botoc/Bewaken en Beveiligen.

8.11 Specificatie accountantshonoraria

Honoraria 2020 KPMG Accountants N.V.			
Bedragen x € 1.000			
	KPMG Accountants N.V. 2020	Overige diensten KPMG Nederland 2020	Totaal KPMG 2020
Controle van de jaarrekening *	1.522	-	1.522
Andere controlewerkzaamheden	6	-	6
Fiscale advisering	-	78	78
Andere niet-controlediensten	-	642	642
Totaal	1.528	720	2.248

Honoraria 2019 KPMG Accountants N.V.			
Bedragen x € 1.000			
	KPMG Accountants N.V. 2019	Overige diensten KPMG Nederland 2019	Totaal KPMG 2019
Controle van de jaarrekening	1.500	-	1.500
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	68	68
Andere niet-controlediensten	47	542	589
Totaal	1.547	610	2.157

*Het saldo van € 1.522 betreft werkzaamheden met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 (€ 1.268) en de controle van de jaarrekening 2019 (€ 254).

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die zijn uitgevoerd door de onafhankelijke accountant zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wet toezicht accountantsorganisaties (WTA) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

De honoraria die betrekking hebben op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2020 zijn verwerkt, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

De opsplitsing van de honoraria zoals opgenomen in de tabel met betrekking tot 2019 zijn gewijzigd ten opzichte van de getekende jaarverantwoording 2019. De verantwoorde kosten zijn per heden ingedeeld conform de controle-, advies- of overige overeenkomst waartoe deze kosten behoren. Het totaal aan honoraria is ongewijzigd.

9. Toelichting op de balans per 31 december 2020

9.1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa								
Bedragen X € 1.000								
	Grond en terreinen	Casco gebouwen	Overige huisvesting	Totaal huisvesting	Vervoer	ICT	Overige activa	Totaal materiële vaste activa
Stand 1 januari 2020								
Aanschafwaarde	267.338	1.858.268	648.567	2.774.173	625.813	389.024	104.216	3.893.226
Cumulatieve afschrijvingen	-	-889.082	-346.671	-1.235.753	-315.837	-144.706	-45.403	-1.741.699
Boekwaarde totaal	267.338	969.186	301.896	1.538.420	309.976	244.318	58.813	2.151.527
Mutaties								
Investeringen	27.530	78.867	61.976	168.373	105.534	150.219	20.905	445.031
Desinvesteringen								
Aanschafwaarde	-4.566	-30.147	-19.292	-54.005	-42.618	-104.456	-19.166	-220.245
Cumulatieve afschrijvingen	-	23.022	15.531	38.553	40.415	96.938	19.139	195.045
Herrubricering aanschafwaarde	-	-	-	-	-	-	-	-
Herrubricering afschrijvingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Bijzondere waardeverminderingen	-	-661	-25	-686	-	-	-	-686
Afschrijvingen [jaarlast]	-	-52.193	-37.620	-89.813	-64.905	-96.881	-20.642	-272.241
Stand 31 december 2020								
Aanschafwaarde	290.302	1.906.988	691.251	2.888.541	688.729	434.787	105.955	4.118.012
Bijzondere waardeverminderingen	-	-661	-25	-686	-	-	-	-686
Cumulatieve afschrijvingen	-	-918.253	-368.760	-1.287.013	-340.327	-144.649	-46.906	-1.818.895
Boekwaarde	290.302	988.074	322.466	1.600.842	348.402	290.138	59.049	2.298.431
Afschrijvingstermijnen	0 jaar	20 - 60 jaar	3 - 20 jaar		3 - 20 jaar	2 - 10 jaar	5-10 jaar	
Vaste activa in uitvoering								
Stand 1 januari 2020								
Bijboekingen	15.690	23.334	19.862	58.886	30.055	27.354	3.500	119.795
Overboekingen	29.091	55.978	41.285	126.354	9.445	2.469	108	138.376
	-2.662	-13.544	-14.891	-31.097	-26.724	-26.025	-1.989	-85.835
Stand 31 december 2020	42.119	65.768	46.256	154.143	12.776	3.798	1.619	172.336

(inbegrepen in bovenstaand model)

De materiële vaste activa laten een stijging zien ten opzichte van 2019 van € 147 miljoen. Deze stijging wordt verklaard door de investeringen in 2020 van € 445 miljoen. Daar tegenover staan de desinvesteringen (boekwaarde € 25 miljoen). Het betrof voornamelijk de verkoop van een aantal panden en reeds afgeschreven activa zonder boekwaarde. Een toelichting op de afschrijvingslasten (€ 272 miljoen) is opgenomen in de toelichting op de exploitatie onder de betreffende categorie.

Huisvesting

De investeringen in huisvesting waren € 49 miljoen hoger dan begroot.

In de begroting was uitgegaan van € 119 miljoen investeringen, terwijl de realisatie uitkwam op € 168 miljoen. Dit verschil wordt grotendeels verklaard door de aankoop van het pand Van Deventerlaan in Utrecht (€ 39 miljoen) die niet begroot was.

Ook niet begroot waren de activering van groot onderhoud in verband met de nieuwe Richtlijn voor de Jaarverslaggeving met ingang van 1 januari 2019 (€ 20 miljoen), de activering van inhuur in de uitvoeringsfase van projecten (€ 4 miljoen), de overname van activa door het onderbrengen van het beheer van de meldkamers bij de politie (€ 5 miljoen) en de nieuwe schietbaan voor de DSI (€ 3 miljoen). Daarnaast zijn er nog kleinere verschillen ten opzichte van de begroting op diverse projecten.

Er vonden lagere investeringen plaats dan begroot op overige projecten in het kader van het Strategisch huisvestingsplan (€ 6 miljoen), op planmatig onderhoud (€ 6 miljoen) en op overige projecten (€ 8 miljoen).

In 2020 bedroegen de bijzondere waardeverminderingen € 1 miljoen. Dit betrof zes panden die het korps in de toekomst verkoopt en waarvan de boekwaarde hoger lag dan de te verwachten realiseerbare waarde.

Vervoer

De investeringen in vervoer hadden betrekking op voertuigen, vaartuigen en technische apparatuur in helikopters en waren € 25 miljoen hoger dan begroot.

In de begroting was uitgegaan van € 81 miljoen investeringen, terwijl de realisatie uitkwam op € 106 miljoen.

De overschrijding werd veroorzaakt door investeringen in voertuigen (met name op bijzondere en ME/AE-voertuigen, € 17 miljoen) en technische apparatuur in helikopters (€ 8 miljoen).

De investeringen in voertuigen (€ 88 miljoen) hadden betrekking op opvallende surveillancevoertuigen, bijzondere voertuigen (zoals gepantserde voertuigen en voertuigen met specifieke in- en opbouw) en onopvallende voertuigen (zoals de persoonsgebonden voertuigen en poolvoertuigen).

Hiervan betrof € 24 miljoen voertuigen, die besteld waren in 2019, maar waarvan de levering in 2020 plaatsvond. De investeringen in vaartuigen (€ 9 miljoen) hadden betrekking op zeeschepen en binnenvaartschepen. Daarnaast werden investeringen gedaan in de vervanging van technische apparatuur in helikopters (€ 9 miljoen), waarvan € 4 miljoen was doorgeschoven vanuit 2019.

ICT

De realisatie op de ICT-investeringen was € 73 miljoen hoger dan begroot. In de begroting was uitgegaan van investeringen ter waarde van € 77 miljoen, terwijl de realisatie uitkwam op € 150 miljoen. De uitrol van Aanbesteding randapparatuur C2000 (ARC2) was in voorgaande jaren gestart en liep in 2020 door wat resulteerde in € 14 miljoen niet-begrote investeringen. Verder waren er € 12 miljoen investeringen in het kader van werkplekvisie, verbonden aan het Strategisch Huisvestingsplan, voor mobiel, flexibel en toekomstbestendig werken.

Ook de toegenomen eisen aan de ICT-infrastructuur zorgden voor € 10 miljoen hogere investeringen dan begroot. Een voorbeeld van investeringen als gevolg van deze eisen was de groei van storage voor onder andere digitale opsporing in digitale transferia. Een ander voorbeeld van extra opslag: in 2020 waren er extra investeringen in bestaande conventionele opslag nodig als gevolg van vertraagde overgang naar de Generieke Infrastructuur.

Het centrale beheer van de meldkamers door de politie vanaf 1 januari 2020 leidde tot € 14 miljoen niet-begrote investeringen, inclusief € 3 miljoen investeringen voor het 112-platform. Bij het opstellen van de begroting was er geen rekening gehouden met overdracht van activa door externe partners (met name Veiligheidsregio's). Tot slot waren er € 3 miljoen investeringen voor het vierde softwarepakket CC-III. De aan te schaffen hardware en (specialistische) software vormt een onderdeel van het goedgekeurde plan op grond waarvan extra financiering voor CC-III is ontvangen.

Overige activa

De investeringen in de overige activa zijn € 7 miljoen lager dan begroot. In de begroting was uitgegaan van investeringen ter waarde van € 28 miljoen. De investeringen in overige activa bestonden vooral uit investeringen in het kader van operationele rechercheactiviteiten. Door de coronapandemie zijn veel investeringen uitgesteld. Voorbeelden van gedane investeringen zijn aanschaf van IMSI-catcher(s) en observatiemiddelen.

Vaste activa in uitvoering

Dit betreft investeringen waarop nog niet wordt afgeschreven. Het totale bedrag aan vaste activa in uitvoering bedroeg eind 2020 € 172 miljoen (2019: € 120 miljoen). Dit betrof vooral de voortgang op de bouw en verbouw van een aantal panden in het kader van het Strategisch Huisvestingsplan.

9.2 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa					
Bedragen x € 1.000					
	Inkoop max	RVU	Overig	Totaal 2020	2019
Stand 1 januari	288.066	-	7.328	295.394	391.737
Toename (verstrekkingen)	-	133.923	4	133.927	21.706
Afname (aflossingen)	-	-	-6.744	-6.744	-1.148
Overige mutaties	-472	-	-	-472	-1.220
Kortlopend deel	-92.520	-11.527	-60	-104.107	-115.681
Stand 31 december	195.074	122.396	528	317.998	295.394

Vordering Inkoop Max

Dit betreft de vordering van de politie op het ministerie van JenV voor de uitgaven aan de regeling Inkoop Max waarvoor de politie een voorziening heeft gevormd. Over het saldo van deze vordering wordt geen rente berekend. Het ministerie van JenV lost de vordering af in een vooraf vastgesteld schema. Het jaar 2022 is het laatste jaar van de looptijd van deze vordering. De tranche 2021 van € 93 miljoen is opgenomen onder de kortlopende vorderingen.

Vordering RVU

De vordering op het ministerie van JenV inzake RVU heeft betrekking op de in 2020 definitief geworden RVU. Voor de vordering is een vast aflossingsschema overeengekomen dat loopt tot en met 2025. In 2021 zal € 12 miljoen worden ontvangen, dit deel is daarom opgenomen onder de kortlopende vorderingen. Er wordt geen rente berekend op de vordering en er zijn geen zekerheden overeengekomen.

Overige financiële vaste activa

De overige financiële vaste activa betreffen voornamelijk verstrekte leningen met een looptijd van meer dan een jaar. Door de inrol van de meldkamers in de administratie van de politie zijn de leningen die in het verleden verstrekt zijn aan de meldkamers Rotterdam en Oost-Nederland volledig afgelost. Ook het aandeel in het vermogen van het GMC in 's-Hertogenbosch is afgewikkeld. Hierdoor dalen de overige financiële vaste activa met € 7 miljoen.

De resterende leningen in het kader van afkoop huur en leningen aan (voormalig) personeel lopen tot uiterlijk 2034. Het kortlopende deel hiervan is opgenomen onder de kortlopende vorderingen.

9.3 Voorraden

Voorraden Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
Voorraden kleding, wapens en munitie	23.356	26.832
Overige voorraden	8.011	8.647
Totaal	31.367	35.479

Voorraden kleding, wapens en munitie

De inkoop en distributie van de kleding, wapens en munitie verloopt centraal. Voor incurante voorraden is een voorziening opgenomen van € 5 miljoen (2019: € 6 miljoen).

Overige voorraden

De overige voorraden betreffen voornamelijk onderdelen voor het onderhoud van in eigen beheer zijnde voertuigen en de luchtvloot. Voor de overige voorraden wordt geen rekening gehouden met een voorziening voor incurante voorraad.

9.4 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
Debiteuren	7.629	6.519
Voorschotten en leningen	3.343	3.072
Vordering op JenV Inkoop Max	92.520	114.604
Vordering op JenV RVU	11.527	-
Vooruitbetaalde bedragen	97.282	86.704
Overlopende activa	8.510	5.776
Overige vorderingen	4.834	10.792
Totaal	225.645	227.467

Alle kortlopende vorderingen en overlopende activa hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

Debiteuren

Om het risico op mogelijk oninbare vorderingen te dekken is binnen de post debiteuren een voorziening opgenomen van € 3 miljoen (2019: € 4 miljoen).

Voorschotten en leningen

Dit betreft met name voorschotten aan personeel die onder andere in het kader van Cao à la carte verstrekt zijn (bijvoorbeeld fietsenplan en bedrijfsfitness).

Vordering op ministerie van JenV inzake Inkoop Max

Onder deze post is de door het ministerie van JenV toegezegde tranche 2021 van de aflossingen op de vordering Inkoop Max van € 93 miljoen opgenomen. Zie voor meer informatie over de vordering Inkoop Max de toelichting op Financiële vaste activa.

Vordering op ministerie van JenV inzake RVU

Onder deze post is de door het ministerie van JenV toegezegde tranche 2021 van de aflossingen op de vordering RVU van €12 miljoen opgenomen. Zie voor meer informatie over de vordering RVU de toelichting Financiële vaste activa.

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen hebben grotendeels betrekking op ICT-beheer, ICT-onderhoud, softwarelicenties en huur. Ten opzichte van 2019 is het saldo met € 11 miljoen toegenomen door met name nieuw afgesloten en verlengde ICT-contracten.

Overlopende activa/overige vorderingen

De overlopende activa en overige vorderingen lieten ten opzichte van de Jaarrekening 2019 een daling zien van € 3 miljoen. Als gevolg van de inrol van de meldkamers in de politieadministratie is de kortlopende vordering inzake uitgeleend geld aan de meldkamers vervallen en is ook de rekening-courant verhouding met de meldkamers sterk afgenomen.

9.5 Rekening-courant ministerie van Financiën

Rekening-courant ministerie van Financiën		
Bedragen x € 1.000		
	2020	2019
Stand 1 januari politie	356.004	354.450
Mutatie	153.174	1.554
Stand 31 december	509.178	356.004

Rekening-courant ministerie van Financiën

Via de rekening-courant met het ministerie van Financiën vindt dagelijks saldogeregulatie met de politierekeningen bij bankinstellingen plaats. De rekening-courantverhouding met het ministerie van Financiën heeft een kredietfaciliteit van € 250 miljoen. De rekening-courant met het ministerie van Financiën heeft een kortlopend karakter (korter dan een jaar).

Het saldo op de rekening-courant met het ministerie van Financiën is in 2020 toegenomen. Belangrijkste oorzaken hiervan zijn de extra toegekende rijksbijdragen en de in de loop van het jaar opgelopen stand van de kortlopende schulden (waaronder crediteuren). Daarnaast geldt dat de leningen ter financiering van de investeringen relatief laat zijn aangegaan, waardoor op de nieuwe leningen geen twee aflossingstermijnen maar slechts één aflossingstermijn is betaald.

Zie voor een nadere beschrijving de Toelichting op de kasstroom.

Niet ter vrije beschikking

Het saldo liquide middelen/rekening-courant ministerie van Financiën bevat een bedrag van € 19 miljoen (2019: € 17 miljoen) dat niet ter vrije beschikking staat van de politie. Deze gelden betreffen met name in beslag genomen middelen die nog doorgestort moeten worden, zoals opgenomen onder de kortlopende schulden. Het resterende deel van de rekening-courant staat wel ter vrije beschikking van de politie.

9.6 Liquide middelen

Liquide middelen		
Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
Kassen	167	279
Banken	35.169	26.959
Totaal	35.336	27.238

Naast de gelden in rekening-courant bij het ministerie van Financiën worden liquide middelen aangehouden. In het kasstroomoverzicht bij de jaarrekening wordt het verloop van de liquide middelen gepresenteerd in samenhang met de rekening-courantfaciliteit van het ministerie van Financiën. Een nadere toelichting op de liquide middelen is opgenomen onder de toelichting op het kasstroomoverzicht.

9.7 Algemene reserve

Algemene reserve		
Bedragen x € 1.000		
	2020	2019
Stand 1 januari	177.714	173.116
Toevoeging	-	4.598
Onttrekkingen	-5.273	-
Stand 31 december	172.441	177.714

De daling van de algemene reserve met € 5 miljoen wordt veroorzaakt door het negatieve exploitatieresultaat 2020.

De omvang van de algemene reserve bedroeg eind 2020 3,0% van de gemiddelde bijdragen over de laatste drie jaar (eind 2019: 3,2%), voorafgaand aan het jaar waarover dit deel van het vermogen wordt berekend. Daarmee lag de algemene reserve, conform het Besluit financieel beheer politie, binnen de geldende bandbreedte van minimaal 0% en maximaal 5%. De algemene reserve is niet vrij uitkeerbaar. Indien het eigen vermogen het maximum van 5% overschrijdt, verrekent het ministerie het verschil met de algemene bijdrage.

9.8 Voorzieningen

Voorzieningen								
Bedragen x € 1.000								
	FLO	Inkoop Max	Wachtgeld/ WW/WAO	WIA	Vangnet regelingen VGW	RVU	Totaal 2020	2019
Stand 1 januari	24.000	319.881	62.487	38.430	83.649	-	528.447	631.507
Dotatie verslagperiode	-	-	28.134	32.696	61.167	178.538	300.535	103.338
Onttrekking	-2.165	-124.309	-13.944	-16.266	-26.799	-	-183.483	-199.656
Vrijval	-160	-472	-1.416	-	-164	-	-2.212	-6.742
Stand 31 december	21.675	195.100	75.261	54.860	117.853	178.538	643.287	528.447

Van de voorzieningen is een bedrag van €455 miljoen als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken, waarvan circa € 81 miljoen langer dan vijf jaar.

FLO

Conform de grondslagen is in de Jaarrekening 2020 een voorziening opgenomen van € 22 miljoen (19 rechthebbenden). Per eind 2019 was dit € 24 miljoen (20 rechthebbenden). Als gevolg van een lagere vliegtuioelage, minderuren in 2020 en wijziging van de functieomvang van twee deelnemers is een kleine vrijval gerealiseerd. Deze voorziening loopt door tot 2043.

Inkoop Max

De hoogte van de voorziening wordt eenmaal per jaar vastgesteld door middel van een actuariële berekening. De voorziening Inkoop Max kan van jaar tot jaar fluctueren, vanwege de jaarlijkse actualisatie van de onderliggende premietarieven en daaraan ten grondslag liggende parameters, zoals de rekenrente en overlevingskansen. Eind 2020 is een voorziening van € 195 miljoen (14.135 rechthebbenden) voor Inkoop Max opgenomen. Eind 2019 was dit € 320 miljoen (15.646 rechthebbenden), per saldo een daling van € 125 miljoen. De inkopen in 2020 bedroegen € 124 miljoen (2019: € 160 miljoen). De mutaties in 2020 als gevolg van uitstroom (overlijden, uit dienst treden en arbeidsongeschiktheid) en actualisatie van tarieven leidden tot een afname van € 0,5 miljoen. Deze voorziening heeft een looptijd tot en met 2022.

Wachtgeld/WW/WAO

De voorziening Wachtgeld/WW/WAO steeg per saldo met € 13 miljoen tot € 75 miljoen. De stijging van de voorziening wordt veroorzaakt door een toename van het aantal dossiers. Op basis van de actuele stand van 861 rechthebbenden (2019: 752 rechthebbenden) is in 2020 een dotatie aan de voorziening Wachtgeld, WAO en WW gedaan van € 28 miljoen en een vrijval van € 1 miljoen. Daarnaast verstrekte de politie voor € 14 miljoen aan uitkeringen.

WIA

De politie is eigenrisicodragers in het kader van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Voor de te betalen WIA-uitkeringen werd een voorziening gevormd. De voorziening steeg in 2020 per saldo met € 16 miljoen tot € 55 miljoen. In 2020 is op basis van het aantal rechthebbenden per saldo € 33 miljoen aan de voorziening gedoteerd. Daarnaast is er € 16 miljoen onttrokken voor het doen van uitkeringen. Het aantal rechthebbenden steeg van 490 in 2019 naar 725 in 2020.

Vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken

Om in de komende jaren de verwachte uitgaven voor vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken te dekken, is de voorziening vangnetregelingen Veilig en Gezond Werken gevormd. Ten opzichte van 2019 is deze voorziening gestegen met € 34 miljoen tot € 118 miljoen. Deze stijging werd grotendeels veroorzaakt door het vormen van een nieuwe extra voorziening inzake restschadedossiers en toename van de verwachte gemiddelde uitgaven per dossier. Op basis van de actuele informatie inzake toegekende schade-uitkeringen en instroom van nieuwe medewerkers werd gedurende 2020 in totaal € 61 miljoen gedoteerd. De schade-uitkeringen bedroegen in 2020 € 27 miljoen (2019: € 14 miljoen).

RVU

In 2020 is de RVU definitief geworden als onderdeel van het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020. Als gevolg hiervan is in dit jaar ook de voorziening RVU gevormd. Een omschrijving van de regeling en grondslagen voor opname van de voorziening is opgenomen in paragraaf 7.3. De dotatie in 2020 en de totale voorziening per jaareinde 2020 bedraagt € 179 miljoen.

9.9 Langlopende schulden

Langlopende schulden		
Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
Langlopende leningen (9.9a)	1.114.580	989.359
Overige langlopende schulden (9.9b)	26.978	27.042
Totaal	1.141.558	1.016.401

Langlopende leningen (9.9a)

Langlopende leningen				
Bedragen x € 1.000				
	Gemiddeld rente percentage	Stand per 31-12-2020**	Resterende looptijd > 1 - 5 jaar	Resterende looptijd > 5 jaar
Ministerie van Financiën overige leningen *	0,64%	1.114.580	596.218	518.362
Stand 31 december		1.114.580	596.218	518.362

* De leningen bestaan uit een aantal leningen met een verschillend rentepercentage.

** exclusief aflossingsverplichting 2021

Verloop langlopende leningen (9.9a)

Verloop langlopende leningen								
Bedragen x € 1.000								
	Ministerie van Financiën		Ministerie van Financiën Overige leningen		Leningen BNG		Totaal leningen	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Beginstand 1 januari (langlopend)	-	40.000	989.359	919.605	-	6.084	989.359	965.689
Beginstand 1 januari (kortlopend)	40.000	40.000	178.965	136.936	-	815	218.965	177.751
Beginstand totaal 1 januari	40.000	80.000	1.168.324	1.056.541	-	6.899	1.208.324	1.143.440
Aantrekking			376.664	281.170			376.664	281.170
Aflossing	-40.000	-40.000	-196.893	-169.387		-6.899	-236.893	-216.286
Stand per 31 december	-	40.000	1.348.095	1.168.324	-	-	1.348.095	1.208.324
Waarvan kortlopend		-40.000	-233.515	-178.965			-233.515	-218.965
Stand 31 december	-	-	1.114.580	989.359	-	-	1.114.580	989.359

Lening ministerie van Financiën in verband met vermogensconversie

In 2011 is het afgeroomde eigen vermogen van de voormalige regiokorpsen omgezet in een conversielening van € 400 miljoen met een rentepercentage van 3,27% (2019: 3,27%). Deze lening is in december 2020 conform het aflossingsschema volledig afgelost door de betaling van de laatste aflossing van € 40 miljoen.

Overige leningen ministerie van Financiën

De overige leningen van het ministerie van Financiën dienen ter financiering van de investeringen in vaste activa. De looptijden van deze leningen komen overeen met de looptijden van de betreffende materiële vaste activa. In 2020 zijn voor de investeringen 2019, op basis van de Jaarrekening 2019 leningen aangegaan met een totale hoofdsom van € 377 miljoen. Vanwege de liquiditeitspositie zijn, in afstemming met het ministerie van JenV, in 2020 voor de gerealiseerde investeringen 2020 geen leningen aangegaan.

De hoogte van de openstaande hoofdsom van deze leningen bedroeg eind 2020 in totaal € 1.348 miljoen, waarvan € 234 miljoen in 2021 zal worden afgelost. Dit kortlopend deel is opgenomen onder de kortlopende schulden. De laatste leningen worden in 2050 afgelost. Het gemiddelde rentepercentage in 2020 bedroeg 0,64% (2019: 0,76%). De leningen bij het ministerie van Financiën zijn afgesloten onder garantiestelling van het ministerie van JenV. De hoogte van de afgegeven garantiestellingen ultimo 2020 bedraagt in totaal € 1,3 miljard.

Overige langlopende schulden (9.9b)

Verloop overige langlopende schulden		
Bedragen x € 1.000		
	2020	2019
Beginstand 1 januari (langlopend)	27.042	14.143
Beginstand 1 januari (kortlopend)	12.220	4.309
Beginstand totaal 1 januari	39.262	18.452
Investeringsbijdrage	17.505	28.095
Vrijval ten gunste van het resultaat	-14.197	-7.285
Stand per 31 december	42.570	39.262
Waarvan kortlopend	-15.592	-12.220
Stand 31 december	26.978	27.042

Dit betreft ontvangen renteloze investeringsbijdragen ter dekking van de afschrijvingen op materiële vaste activa. De vrijval van de overige langlopende schulden ten gunste van het resultaat houdt gelijke tred met de afschrijving op het betreffende actief.

9.10 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden		
Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
Kortlopend deel langlopende schulden*	249.107	231.184
Openstaande (rijks)bijdragen (9.10a)	280.916	263.691
Schulden personeel (9.10b)	702.658	666.132
Crediteuren en overlopende posten (9.10c)	227.988	209.540
Totaal	1.460.669	1.370.547

* Inclusief het kortlopende deel van de overige langlopende schulden, de investeringsbijdragen, van € 16 miljoen (2019: € 12 miljoen).

In bovenstaande tabel hebben schulden een kortlopend karakter (korter dan een jaar). De reële waarde van de schulden benadert derhalve de boekwaarde.

Kortlopend deel langlopende schulden

Voor informatie over deze schulden, zie de toelichting op de langlopende schulden.

Openstaande (rijks)bijdragen (9.10a)

Openstaande (rijks)bijdragen		
Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
Openstaande bijdragen ministerie van JenV	270.380	251.105
Openstaande bijdragen overig	10.536	12.586
Totaal	280.916	263.691

Openstaande bijdragen ministerie van JenV		
Bedragen x € 1.000		
	2020	2019
Stand 1 januari	251.105	210.112
Ontvangen bijdragen	6.337.449	6.118.095
Totaal bestedingen	-6.301.554	-6.065.500
Restitutie	-16.620	-11.602
Stand 31 december	270.380	251.105

Het saldo van de openstaande bijdragen van het ministerie van JenV nam ten opzichte van 31 december 2019 toe met € 19 miljoen. Zie Bijlage I voor nadere details.

Schulden personeel (9.10b)

Schulden personeel		
Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
Vakantiegeld, verlof- en overuren	344.012	329.138
Loonheffing en sociale verzekeringspremies	271.600	253.281
Overige schulden personeel	87.046	83.713
Totaal	702.658	666.132

Vakantiegeld, verlof- en overuren

Het saldo is het totaal aan opgebouwd recht op vakantie-uitkering van de in dienst zijnde medewerkers en het resterend aantal verlof- en overuren (5,6 miljoen uren) aan het einde van het jaar. Het saldo nam ten opzichte van 2019 toe met € 15 miljoen. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door de stijging van aantallen openstaande vakantie-uren en het gemiddeld uurloon (cao-effect) waartegen de waardering van deze uren plaatsvond.

Loonheffingen en sociale verzekeringspremies

De nog te betalen loonheffing en sociale verzekeringspremies hebben betrekking op de maand december 2020. De stijging van € 18 miljoen werd met name veroorzaakt door een stijging van de gemiddelde schaalsalarissen als gevolg van het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020 alsmede het effect van de overschrijding van de WKR-grens als gevolg van het waarderingsgebaar (€ 10 miljoen).

Overige schulden personeel

De overige schulden personeel hebben onder andere betrekking op de afdracht van de pensioenpremies (€ 60 miljoen), het vakantieloon (€ 11 miljoen) en kosten woon-werkverkeer december (€ 6 miljoen). De overige schulden lieten ten opzichte van 2019 een stijging zien van € 3 miljoen. Dit kwam door voornamelijk de stijging van de pensioenpremies.

Crediteuren en overlopende posten (9.10c)

Crediteuren en overlopende posten		
Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
Crediteuren	54.613	45.385
Overlopende posten	153.667	145.320
Overig	19.708	18.835
Totaal	227.988	209.540

Crediteuren

Het crediteurensaldo laat ten opzichte van 2019 een stijging zien van € 9 miljoen. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan het grotere aantal openstaande facturen eind 2020. Van deze facturen is een groot deel de laatste dagen van 2020 ontvangen, deze zijn begin 2021 voor zover mogelijk afgewikkeld.

Overlopende posten

Het saldo overlopende posten is ten opzichte van 2019 gestegen met € 8 miljoen. Dit wordt voor een groot deel verklaard door een stijging van de nog te betalen bedragen. Door achterstanden in facturering bij onze leverancier van voertuigen zijn de nog te betalen bedragen aanmerkelijk hoger dan voorgaand jaar.

Overige kortlopende schulden

De overige kortlopende schulden zijn ten opzichte van 2019 in omvang met € 1 miljoen gestegen. Het saldo bevat met name in beslag genomen gelden.

9.11 Financiële instrumenten

De politie maakt in haar bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de politie blootstellen aan met name kredietrisico en renterisico. Ter beheersing van deze risico's heeft de politie beleid opgesteld om deze risico's te beperken. Dit beleid is vastgelegd in het Treasurystatuut 2017 van de politie.

Kredietrisico

De politie loopt geen kredietrisico over de leningen opgenomen onder de financiële vaste activa, aangezien deze leningen verstrekt zijn aan JenV of gerelateerd zijn aan JenV. De politie loopt een beperkt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder de vorderingen (exclusief de vordering op JenV) en de liquide middelen. Door debiteurenbeheer wordt dit risico beheerst. Ook over aangegane langlopende leningen bij het ministerie van Financiën loopt de politie geen risico omdat deze onder garantstelling van het ministerie van JenV aangegaan zijn.

Renterisico

De politie loopt renterisico over renteherzieningen van bestaande leningen en over nieuw te financieren bedragen. Het renterisico is niet afgedekt middels afgeleide rente-instrumenten. Derivaten zijn conform het Treasurystatuut 2017 niet toegestaan. Het beleid van de politie is gericht op het inperken van renterisico's op langlopende financiering. Financiering mag enkel bij het ministerie van Financiën plaatsvinden voor investeringen in materiële vaste activa onder garantstelling van het ministerie van JenV. Verder bleef de omvang van de aflossingen en renteherzieningen in 2020 binnen de in het Treasurystatuut gestelde renterisiconorm van twintig procent van het begrotingstotaal. Het renterisico is zeer beperkt aangezien bij het aangaan van leningen een rentevast periode tot het einde van de looptijd wordt overeengekomen. Van de 63 lopende leningen zijn er vanuit het verleden nog een viertal leningen waarbij een rentevast periode korter is dan de looptijd. Bij één lening loopt de rentevast periode af in 2022 en voor de andere drie in 2025. Bij de begroting worden voor deze leningen en de toekomstige leningen verschillende rekenrentes gehanteerd afhankelijk van de looptijd.

Valutarisico

De politie is voornamelijk werkzaam in Nederland en heeft een zeer beperkt valutarisico. De leningen worden conform het Treasurystatuut 2017 enkel aangegaan in euro's. Verder worden facturen in vreemde valuta betaald tegen de dan geldende koers. Verder administreert de politie een drietal bankrekeningen van het RST. Deze bankrekeningen in NAG of AWG worden van een vastgestelde administratieve koers geboekt. Deze bankrekeningen worden in 2021 afgebouwd.

Liquiditeitsrisico en kasstroomrisico

De politie loopt een beperkt liquiditeitsrisico en kasstroomrisico aangezien JenV de bijdragen aan de politie verstrekt. De liquiditeiten en kasstromen worden actief gemonitord aan de hand van een rolling-forecast (dashboard). In dit dashboard wordt het verloop van de liquiditeiten getoond met daarin de ontvangen rijksbijdragen, de uitgaven en de leningen en toekomstige leningen bij het ministerie van Financiën.

9.12 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ingediende claims

De in 2019 vermelde vordering op een leverancier van helikopters is 30 december 2020 door een Amerikaanse rechter in hoogste instantie toegewezen voor een bedrag van \$ 16 miljoen. De inning van deze vordering dient nog plaats te vinden. Daarnaast heeft de politie een aanvullende claim op deze leverancier ingediend bij de rechtbank Den Haag, welke is afgewezen. De uitspraak in hoger beroep wordt niet voor ultimo 2021 verwacht. Er is nog geen betrouwbare inschatting te maken van de uitkomst van de aanvullende claim. Derhalve is deze claim niet als vordering in de balans verwerkt.

Niet in de balans opgenomen inkoopverplichtingen

Niet in de balans opgenomen inkoopverplichtingen betreffen doorlopende contracten die deel uitmaken van de normale bedrijfsvoering. Voor veel contracten geldt dat de financiële verplichting afhangt van de gevraagde dienst en/of de hoeveelheid producten. Indien dit variabel blijkt, is geen verplichting gekwantificeerd in de onderstaande tabel. Voor andere contracten geldt een vast bedrag per jaar. De belangrijkste verplichtingen betreffen doorlopende huurcontracten voor onroerend goed en afgesloten contracten voor ICT.

Niet in de balans opgenomen voorzieningen

Conform het voorzieningenbeleid is een aantal voorzieningen niet in de balans opgenomen en zijn in plaats daarvan als een niet in de balans opgenomen verplichting opgenomen. Het betreft de volgende voorzieningen (met een materieel belang):

- Dienstjubilea: voor de berekening van deze verplichting is uitgegaan van de totale verwachte nominale uitkering per medewerker rekening houdend met een bepaalde blijfkans.
- Langdurige zieken: betreft de verplichting voor het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan medewerkers die naar verwachting geheel of gedeeltelijk niet meer in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Voor de berekening van deze verplichting is uitgegaan van het brutoloon in december 2020 per medewerker die per balansdatum 1 tot 2 jaar ziek is. Hierbij is rekening gehouden met een verwachte instroom in een navolgende regeling na 2 jaar op basis van ziekte duur van 50% voor 1 jaar en 75% voor 1,5 jaar. In 2019 is uitgegaan van een verwachte gemiddelde nominale uitkering per medewerker in plaats van het brutoloon in december.
- De leegstand huisvesting is van zeer beperkte omvang en derhalve niet opgenomen in onderstaande tabellen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen 2020							
Bedragen x € 1.000							
	Huur	ICT	Jubilea	LFU*	Langdurig zieken	Overig**	Totaal
< 1 jaar	49.952	117.316	13.670	-	-	86.881	267.819
1 - 5 jaar	150.916	57.127	45.350	354.914	16.900	61.037	686.244
> 5 jaar	31.707	243	125.670	-	-	-	157.620
Totaal	232.575	174.686	184.690	354.914	16.900	147.918	1.111.683

Niet in de balans opgenomen verplichtingen 2019							
Bedragen x € 1.000							
	Huur	ICT	Jubilea	LFU*	Langdurig zieken	Overig**	Totaal
< 1 jaar	46.763	155.366	14.280	-	-	89.782	306.191
1 - 5 jaar	135.580	28.663	45.220	238.956	23.432	46.323	518.174
> 5 jaar	28.819	610	122.610	-	-	39	152.078
Totaal	211.162	184.639	182.110	238.956	23.432	136.144	976.443

* Door de onzekerheid van het opnamepatroon van de levensfase-uren zijn alle LFU-verplichtingen gecategoriseerd tussen 1 en 5 jaar.

** Onder Overig zijn met name de facilitaire verplichtingen opgenomen zoals vervoer, catering en koffievoorzieningen.

Niet in de balans opgenomen LFU-verplichtingen

Per 1 juli 2019 is de Regeling Levensfase-uren van kracht. Op grond van artikel 11 lid 3 van het Besluit financieel beheer politie wordt in afwijking van artikel 375 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in de balans geen verplichting opgenomen voor het saldo op het jaareinde met betrekking tot nog niet opgenomen levensfase-uren. De gespaarde levensfase-uren van medewerkers worden, voor zover die niet tot uitbetaling zullen komen, gepresenteerd als niet in de balans opgenomen verplichting. Er wordt alleen een voorziening op de balans opgenomen voor zover het deel van de levensfase-uren naar verwachting uitbetaling aan de medewerker met zich meebrengt zoals het geval is bij overlijden, ontslag bij arbeidsongeschiktheid en tussentijds vertrek en er een betrouwbare inschatting van het uit te betalen saldo te maken is. Omdat de Regeling Levensfase-uren pas met ingang van 1 juli 2019 van kracht is, heeft de politie nog onvoldoende betrouwbare historische data beschikbaar om een betrouwbare inschatting te kunnen maken van het opname-/ uitbetalingspatroon van de LFU-uren. Als gevolg hiervan kan er geen betrouwbaar onderscheid gemaakt worden tussen wel en niet uit te betalen uren en is er geen voorziening voor LFU-uren op de balans opgenomen. Hierdoor zijn alle opgebouwde LFU-uren als niet in de balans opgenomen verplichting verwerkt. Op het moment dat er in de toekomst wel een betrouwbaar onderscheid gemaakt kan worden tussen wel en niet uit te betalen uren, zal er wel een voorziening in de balans opgenomen worden. Deze bedraagt dan maximaal het bedrag aan hetgeen nu als niet in de balans opgenomen verplichting is opgenomen, hetgeen een materiële impact kan hebben op het resultaat en het vermogen. De openstaande levensfase-uren (9,6 miljoen uren) zijn gewaardeerd tegen een integraal uurtarief en bedraagt in 2020 € 355 miljoen (2019: € 239 miljoen).

Garanties Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel

Voor leningen van het Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel heeft het voormalige regiokorps Drenthe sinds 1995 borgstellingen verleend aan het eigen personeel. Het betreffen in totaal 32 leningen. Van deze leningen zijn er 7 verstrekt onder NHG, waardoor de politie over deze leningen geen risico loopt. Van de overige 25 leningen bedraagt de borgstelling eind 2020 € 1,7 miljoen. Er zijn aan deze borgstelling beperkte risico's verbonden.

Ontvangen claims

De politie is en kan van tijd tot tijd betrokken worden bij juridische claims. Indien een uitkering of betaling aan derden zeer waarschijnlijk is, zal een verplichting in de balans worden genomen. Ten aanzien van de claims schietincident in Alphen aan den Rijn is door de Hoge Raad uitspraak gedaan. Daarmee staat de plicht van politie schades te vergoeden vast en is duidelijk om welk type schades het gaat. De politie heeft met haar verzekeraar een stichting opgericht die belast is met de afwikkeling van alle schade. Daardoor is politie niet direct betrokken bij de bepaling van de omvang van de individuele schades (het gaat om tientallen individuen en meerdere typen schade). De aansprakelijkheidsverzekering politie dekt vooralsnog de kosten, maar of dat bedrag voldoende is, is thans nog niet betrouwbaar vast te stellen. Derhalve is geen voorziening in de balans opgenomen. Het valt niet uit te sluiten dat dit materiële financiële impact zou kunnen hebben op de vermogenspositie, resultaten en/of kasstromen van de politie.

Veilig en Gezond Werken (schade-uitkeringen)

De Belastingdienst en de politie hebben een verschil van inzicht over de interpretatie van de wet met betrekking tot het belast of onbelast uitkeren van schade-uitkeringen in het kader van erkenning beroepsziekten. De politie is van mening dat deze uitkeringen geen onderdeel vormen van het loon van de medewerkers en derhalve onbelast uitgekeerd kunnen worden. De uitbetalingen in de afgelopen jaren hebben dan ook onbelast plaatsgevonden, eveneens is bij de bepaling van de voorziening uitgegaan van netto uitkeringsbedragen. Om duidelijkheid te krijgen over de interpretatie van de wet is, in overleg met de Belastingdienst, een procedure in voorbereiding. De uitkomst van deze verwachte procedure kan mogelijk een financiële impact hebben voor de politie van € 95

miljoen. De politie acht het waarschijnlijk dat zij de verwachte procedure wint, derhalve is in de balans geen voorziening opgenomen. Het verloop van deze verwachte procedure kan enkele jaren duren.

Gebouwen Landelijke Eenheid

De politie heeft in 2020 een overleg met het Rijksvastgoedbedrijf gestart over de eigendomssituatie van de panden die in gebruik zijn bij de Landelijke Eenheid en door de politie worden gehuurd van het Rijksvastgoedbedrijf, er kan nog geen betrouwbare inschatting van de uitkomsten van dit overleg, en de financiële gevolgen daarvan, worden gemaakt.

10. Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het jaar 2020 kende een positieve kasstroom van € 161 miljoen.

Kasstroom bedrijfsactiviteiten

De bedrijfsactiviteiten vertoonden een positieve kasstroom, voornamelijk door de vorming van de voorziening RVU en mutaties in de openstaande rijks- en overige bijdragen, crediteuren en nog te betalen kosten.

De openstaande rijksbijdragen namen toe door de ontvangst van bijdragen die niet volledig zijn besteed in 2020.

Kasstroom investeringsactiviteiten

De negatieve kasstroom uit investeringsactiviteiten vloeide vooral voort uit investeringen in ICT, huisvesting en vervoer. Daartegenover staat een positieve kasstroom als gevolg van desinvesteringen, veelal vanwege volledig afgeschreven activa. Ten opzichte van de begroting lagen de investeringen € 140 miljoen hoger, wat met name veroorzaakt wordt door hogere automatiseringsinvesteringen (onder andere de inrol van de meldkamers), waardoor de kasstroom negatiever was dan in de begroting voorzien. Zie voor een nadere beschrijving de toelichting op de materiële vaste activa. Ook de mutatie in de financiële vaste activa als gevolg van de RVU had een negatief effect op de kasstroom investeringsactiviteiten.

Kasstroom financieringsactiviteiten

De financieringsactiviteiten lieten een positieve kasstroom zien. In 2020 zijn nieuwe leningen aangegaan voor in 2019 gerealiseerde investeringen (€377 miljoen). De investeringen 2020 zijn nog niet omgezet in een lening.

Totaal is in 2020 € 249 miljoen afgelost op lopende schulden.

11. Bedrijfsvoeringsparagraaf

Algemeen

In de bedrijfsvoeringsparagraaf verantwoordt de korpschef zich over de navolgende onderwerpen: financiële rechtmatigheid, financieel en materieel beheer (voor zover van belang voor de jaarrekening/in relatie tot financiële rechtmatigheid) en misbruik en oneigenlijk gebruik.

In 2020 bouwde de politie verder aan het verstevigen van de bedrijfsvoering. Zo werd ingezet op de verdere versterking van de financiële en controlfunctie, voor betere borging van de betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening. Er is een programma gestart dat zich richt op de modernisering van de bedrijfsvoeringssystemen en ook het Politie Dashboard is uitgebreid en sterk verbeterd.

Deze paragraaf gaat in op afwijkingen en aandachtspunten die voortvloeien uit de reguliere planning- en controlcyclus en de uitgevoerde audits. Deze zijn onder meer gebaseerd op interne risicoanalyses, interne rapportages van de verantwoordelijke managers en auditrapportages van Concernaudit.

Daarnaast bevat de bedrijfsvoeringsparagraaf de aandachtspunten in het interne beheer. De afwijkingen met betrekking tot de financiële rechtmatigheid en die boven de rapporteringstoleranties uitkomen, zijn specifiek verantwoord.

Op 13 november 2018 is het Controleprotocol voor de jaarverantwoording politie in de Staatscourant gepubliceerd. De politie neemt de hierin vastgelegde rapporteringstoleranties in acht bij de opstelling van de in de bedrijfsvoeringsparagraaf opgenomen verantwoording over de financiële rechtmatigheid. Indien de rapporteringstolerantie wordt overschreden, dient het totale bedrag aan fouten door de korpschef in de bedrijfsvoeringsparagraaf te worden vermeld.

Vermelding van fouten geschiedt per onderwerp (post of onderwerp in de jaarrekening) met een ondergrens van tien procent van de materialiteit voor fouten en onzekerheden. Dat betekent dat overschrijdingen met betrekking tot de financiële rechtmatigheid expliciet worden toegelicht wanneer deze per post de waarde van € 6,4 miljoen overschrijft. Dat geldt ook voor alle onzekerheden boven de € 19,2 miljoen.

De mate van financiële (on)rechtmatigheid wordt door middel van een toetsingskader beoordeeld. Het toetsingskader is zowel een verantwoordingskader voor de politie voor deze bedrijfsvoeringsparagraaf, als een controlekader voor de accountant. Het Controleprotocol voor de jaarverantwoording politie, de daarin opgenomen Algemene wet- en regelgeving en het Kader financiële (comptabele) rechtmatigheid vormen het uitgangspunt voor het toetsingskader.

Financiële rechtmatigheid

De financiële onrechtmatigheid bedroeg voor 2020 in totaal € 198 miljoen, waarvan € 178 miljoen (2019: € 158 miljoen) betrekking heeft op afwijkingen ten aanzien van de naleving van aanbestedingswet- en regelgeving (gebaseerd op de uitkomsten van een inkoopmonitor c.q. spendanalyse). De financiële onrechtmatigheid is gestegen, doordat de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) onder beheer van de politie is gekomen (+ € 16 miljoen onrechtmatigheid) en als gevolg van de toepassing van het (lagere voor de centrale overheid geldende) drempelbedrag in het kader van het Europese Aanbestedingsrecht.

Op basis van nieuwe inzichten moet de politie in het licht van de aanbestedingswet- en regelgeving als onderdeel van de centrale overheid worden gezien. Dit betekent een verlaging van het drempelbedrag waarboven inkopen Europees moeten worden aanbesteed. Voor inkopen boven de € 139.000 (2019: € 221.000) gelden de richtlijnen in het kader van het Europese Aanbestedingsrecht.

De overige financiële onrechtmatigheden hebben voornamelijk betrekking op de factuurafhandeling.

Hierna volgt voor de belangrijkste rechtmatigheidsthema's een nadere toelichting.

Naleving aanbestedingswet- en regelgeving

Voor de bepaling van de doelstelling voor de rechtmatigheid sluit de politie aan bij de Rijksbegrotingsvoorschriften en de door zbo's gehanteerde uitgangspunten voor de controle van de jaarrekening. Zo probeert de politie de rechtmatigheid meer procesgericht en minder aan de hand van gedetailleerde gegevenscontrole vast te stellen. De opzet, het bestaan en de werking van de inkoopprocessen en systemen is dusdanig dat kanteling naar deze

procesgerichte benadering is ingezet. Uit interne toetsing is gebleken dat de naleving in voldoende mate aansluit op de wettelijke kaders.

In de Rijksbegrotingsvoorschriften van de Rijksoverheid wordt in de departementale jaarverslagen voor organisatieonderdelen waarvoor een eigen begrotingsartikel is ingericht (voor de politie is dat het geval), 5 procent als tolerantiegrens gehanteerd. In 2018 heeft de korpsleiding in afstemming met het ministerie van JenV in afwijking van de haar opgelegde normering de ambitie vastgelegd van maximaal 5 procent financiële inkooponrechtmatigheid in 2018 dalend naar 3 procent na 2021.

Los van opzet, bestaan en werking van interne werkprocessen is het succesvol afwikkelen van externe juridische procedures door derden ingesteld tegen inkoopbesluiten een bewijs van de kwaliteit van de inkoopfunctie. De politie werd de afgelopen jaren op een na in alle procedures in het gelijk gesteld.

Met behulp van een inkoopmonitor c.q. spendanalyse is over 2020 ten aanzien van de naleving van de aanbestedingswet- en regelgeving een totaalbedrag ter grootte van € 178 miljoen (2019: € 158 miljoen) aan afwijkingen geconstateerd.

De omvang van de feitelijke onrechtmatigheid bedraagt over het jaar 2020 3 procent (2019: 3 procent) van de rijksbijdrage. Het onderstaand overzicht geeft de uitkomsten weer van de eindejaarstoetsen 2019 en 2020.

Onrechtmatigheid op inkopen leveranciers						
Bedragen x € 1 miljoen						
	Geanalyseerde financiële stroom		Vallend onder regime aanbestedingen		Onrechtmatig inkopen	
	2020	2019	2020	2021	2020	2019
Totaal	2.254	2.218	1.860	1.787	178	158
> aanbestedingsgrens			1.733	1.590	138	117
< aanbestedingsgrens			127	197	40	41

Deze financiële onrechtmatigheid kent een aantal specifieke oorzaken die hieronder uiteen worden gezet. De niet verder gespecificeerde financiële onrechtmatigheid (€ 97 miljoen) is op leveranciersniveau inzichtelijk. Dit inzicht wordt voor interne doeleinden ter analyse en bijsturing gebruikt.

Onrechtmatigheid als gevolg van operationele noodzaak of doelmatigheid

Voor alle inkopen geldt dat de inkooprichtlijnen moeten worden gevolgd. Voor afwijkingen van deze procedure, hoofdzakelijk vanwege operationele noodzaak of vanuit doelmatigheid, wordt een aparte procedure gevolgd. Hierin kan door de Directeur PDC worden besloten om beargumenteerd van de inkooprichtlijnen af te wijken. Deze procedure is in 2020 aangescherpt en in de inkoopmonitor opgenomen. De financiële onrechtmatigheid die hiermee is gemoeid bedraagt in 2020 € 30 miljoen. Zodra de reguliere procedure is afgerond en er wordt ingekocht verdwijnt deze onrechtmatigheid weer.

Onrechtmatigheid als gevolg van inkopen bij het Rijk en bij andere overheden

De politie maakt waar mogelijk gebruik van kennis, mensen en middelen van het Rijk en andere overheidsorganisaties. Vastgesteld is echter dat een deel van deze opdrachten onder de werking van de Aanbestedingswet 2012 vallen. In principe moeten deze opdrachten worden aanbesteed en mogen zij niet rechtstreeks worden gegund aan een overheidspartij. Hiervoor is een afwegingsproces bij de Dienst Verwerving en bij de inhuurdesk van de Dienst HRM ingeregeld, waarbij het doelmatigheidscriterium de doorslag geeft of een opdracht in de markt gezet wordt of niet. Dit heeft geleid tot een inkooponrechtmatigheid van € 24 miljoen (2019: € 27 miljoen).

Onrechtmatigheid buiten de directe invloedssfeer van de politie

In 2020 is de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) onder beheer van de politie gekomen. Bij de afspraken die over de doelstellingen ten aanzien van de financiële onrechtmatigheid met het ministerie van JenV zijn gemaakt is hiermee geen rekening gehouden. De financiële onrechtmatigheid die op de LMS betrekking heeft bedroeg in 2020 € 16 miljoen.

In 2020 is voor € 11 miljoen aan financiële onrechtmatigheid ontstaan buiten de directe beïnvloedingssfeer van de politie. Deze financiële onrechtmatigheid is het gevolg van een afspraak of afstemming tussen de politie en het ministerie van JenV. Dit betreft vooral de inkoop van tolk- en vertaaldiensten en van medische arrestantenzorg.

Onrechtmatigheid inzake de factuurafhandeling

Voordat een inkoopfactuur betaald wordt, dient vastgesteld te worden dat het gefactureerde bedrag overeenstemt met de offerte of de tijdens de aanbesteding met de leverancier gemaakte prijsafspraken. Daarnaast moet worden vastgesteld dat de afgesproken dienst/levering daadwerkelijk is geleverd ten behoeve van de politie conform (contractuele) afspraken. In 2020 is het beleid op het gebied van prestatieverklaring aangescherpt en zijn de controles geïntensiveerd. Op basis van een steekproef op de inkopen is voor één betaling (€ 300) vastgesteld dat de dienstverlening aan een andere overheidsorganisatie is geleverd. De hieruit volgende geëxtrapolerde foutverwachting volgens de steekproefevaluatie is € 14 miljoen. Uit aanvullende steekproeven zijn geen verdere fouten geconstateerd.

Onrechtmatigheden en onzekerheden onder de rapportagetolerantie

Het naleven van de in het Treasury statuut opgenomen limieten van saldi van debitcards, creditcards en kassen was niet in alle situaties geheel gerealiseerd. Voor de inbeslaggenomen gelden gold dat deze nog niet korpsbreed rechtstreeks afgerekend werden met het OM. De betreffende overschrijdingen lagen ver onder de rapportagetolerantie.

De naleving van de personele regelingen van de politie werd intensief intern gecontroleerd. Op basis van steekproeven zijn enkele afwijkingen (fouten en onzekerheden) geconstateerd onder de hiervoor genoemde specifieke rapportagetoleranties.

Financieel en materieel beheer

Bedrijfsvoeringssystemen

In 2019 is een traject gestart dat moet leiden tot vervanging en vernieuwing van de voornaamste bedrijfsvoeringssystemen. Hiermee wordt de informatievoorziening van de bedrijfsvoering de komende jaren vormgegeven in een landelijk programma. De doelarchitectuur, roadmap en verwervingsstrategie (gebaseerd op de inzet van marktstandaarden) zijn in 2020 gereed gekomen en door externe partijen getoetst. Aan het opstellen van een realistische meerjarenplanning, onderbouwd met een integrale businesscase, wordt gewerkt. Deze vernieuwing is noodzakelijk om meer flexibiliteit en bedrijfszekerheid te bieden in de ondersteuning van het operationele politiewerk.

Naleving privacy/cyber security

De verbetering van de informatiebeveiliging en de naleving van privacywet- en regelgeving vraagt blijvend aandacht. In 2020 lag de nadruk op de inrichting van de organisatie op dit punt en het gereed hebben van de roadmap Privacy eind 2020. Die roadmap is een levend document per eenheid waarin steeds de benodigde maatregelen en de voortgang van het uitvoeren van de maatregelen opgenomen worden.

Privacy in de bedrijfsvoering

In 2020 is de inventarisatie van de gegevensverwerkingen binnen de bedrijfsvoering afgerond. De uitvoering van gegevensbeschermingseffectbeoordelingen en risicoanalyses is nagenoeg afgerond. De politie richt zich op het voldoen aan de AVG binnen de bedrijfsvoering uiterlijk eind 2021. De stap naar compliance kan daadwerkelijk worden genomen binnen de bedrijfsvoering met aandacht voor borging. In 2020 is hierbij ingezet op de ondersteuning van medewerkers op het gebied van bewustwording en kennis door de vorming van onder andere Privacydesks binnen de operationele eenheden en de afdeling Privacy binnen het PDC. Daarnaast is een start gemaakt met de processen en sturing, risk en control. Tenslotte is opdracht gegeven om te komen tot Privacy & Security by design, waar bij nieuwe processen en applicaties een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens wordt afgedwongen.

Cybersecurity

Het Programma Cybersecurity richt zich op het digitaal weerbaarder maken van de politie door onder andere extra beveiligingsmaatregelen te implementeren en de bewustwording van de digitale dreiging te vergroten. In 2020 zijn de detectie - en incidentrespons verbeterd. Verder is besloten om te gaan werken met de Baseline Informatiebeveiliging Overheid en een politiespecifiek addendum hierop. Hiermee wordt met een standaard gewerkt, die ook als randvoorwaarde voor nieuwe ontwikkelingen geldt.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Over misbruik en oneigenlijk gebruik zijn geen bijzonderheden te melden, die een financieel effect van materieel belang tot gevolg hebben.

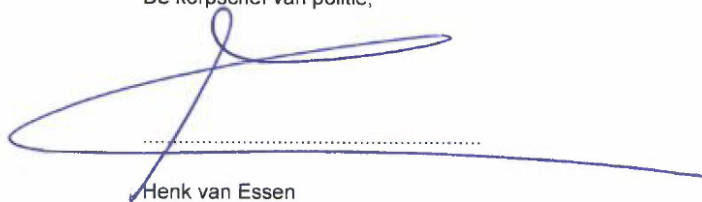
12. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van materiële invloed zijn op de feitelijke situatie per balansdatum.

13. Ondertekening

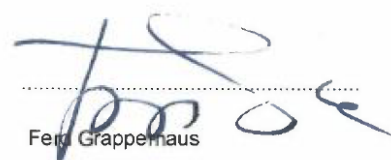
Den Haag, 19 april 2021,

De korpschef van politie,

.....
Henk van Essen

De minister van Justitie en Veiligheid,

.....
Ferry Grapperhaus

Overige gegevens

14. Overige gegevens

14.1 Bepalingen inzake resultaatbestemming

In het Besluit financieel beheer politie is opgenomen dat het eigen vermogen van de politie uitsluitend bestaat uit een algemene reserve. Het exploitatieresultaat van enig jaar wordt toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve.

14.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Minister van Justitie en Veiligheid

Verklaring over de in de jaarverantwoording opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van de politie te Den Haag (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de politie per 31 december 2020, van het resultaat en van de financiële rechtmatigheid over 2020 in overeenstemming met het Besluit financieel beheer politie, de meerjarige aanschrijving van de Minister van Justitie en Veiligheid en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de exploitatierekening over 2020;
2. de balans per 31 december 2020;
3. het kasstroomoverzicht over 2020;
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen;
5. de bedrijfsvoeringsparagraaf met daarin de financiële rechtmatigheidsverantwoording over 2020; en
6. de bijlagen I tot en met IV bij de jaarrekening.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol voor de jaarverantwoording politie en het Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de politie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van bijzondere aangelegenheden in het stelsel inzake financiële verslaggeving

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel Algemene grondslagen in de toelichting op pagina 108 van de jaarrekening waarin het gehanteerde stelsel inzake financiële verslaggeving zoals door wet- en regelgeving is voorgeschreven voor de politie nader is toegelicht. Daaruit blijkt dat bepaalde financiële verplichtingen uit hoofde van (i) dienstjubilea, (ii) langdurig ziekten tot 2 jaar, (iii) leegstand huurpanden en (iv) levensfase uren die naar verwachting niet tot uitbetaling komen niet verwerkt zijn in de balans, maar zijn toegelicht onder de niet in de balans opgenomen verplichtingen op pagina 142 en 143 van de jaarrekening. Voorts worden de uitgaven die samenhangen met de ontwikkeling van software direct als kosten in de exploitatie verantwoord en niet verantwoord onder immateriële vaste activa. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Benadrukking van de financiële onrechtmatigheid in de jaarrekening

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel financiële onrechtmatigheid in de bedrijfsvoerings-paragraaf op pagina 146 tot en met 148 van de jaarrekening 2020 van de politie, waarin de bevindingen betreffende de financiële rechtmatigheid nader uiteengezet zijn. Hieruit is af te leiden dat op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, voor zover in het controleprotocol voor de jaarrekening politie toetsing wordt verlangd, voor EUR 198 miljoen aan bestedingen als onrechtmatig zijn aangemerkt. De rechtmatigheidsfouten betreffen voor EUR 178 miljoen het niet voldoen aan de aanbestedingsregels zoals opgenomen in de Aanbestedingswet 2012. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienst-betrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Benoeming

Wij zijn op 15 oktober 2018 benoemd als externe accountant van de politie vanaf de controle van het boekjaar 2019 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Verklaring over de in de jaarverantwoording opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarverantwoording andere informatie, die bestaat uit:

- het voorwoord;
- de samenvatting;
- het jaarverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die is vereist op grond van het Besluit financieel beheer politie, de van overeenkomstige toepassing verklaarde artikelen 391 en 392 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de meerjarige aanschrijving van de Minister van Justitie en Veiligheid.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standard 720 en het controleprotocol voor de jaarverantwoording politie. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De korpschef is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Besluit financieel beheer politie, de van overeenkomstige toepassing verklaarde artikelen 391 en 392 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de meerjarige aanschrijving van de Minister van Justitie en Veiligheid.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de korpschef

De korpschef is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening, waaronder het afleggen van verantwoording aan de Minister over de financiële rechtmatigheid in de financiële rechtmatigheidsverantwoording die onderdeel uitmaakt van de bedrijfsvoeringsparagraaf, in overeenstemming met het Besluit financieel beheer politie, de meerjarige aanschrijving van de Minister van Justitie en Veiligheid en de bepalingen van en krachtens de WNT;
- een zodanige interne beheersing die de korpschef noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de korpschef afwegen of de politie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de korpschef de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling. De korpschef moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de politie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de Minister van Justitie en Veiligheid

De Minister stelt jaarlijks de door de korpschef opgemaakte jaarrekening en het door de korpschef opgemaakte jaarverslag van de politie vast.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol voor de jaarverantwoording politie, het Controle-

protocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de politie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de leiding en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de korpschef gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de politie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen, inclusief de financiële rechtmatigheid daarvan.

Wij communiceren met de korpschef en de Minister van Justitie en Veiligheid onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Wij communiceren ook met de korpschef en de Minister over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Den Haag, 22 april 2021

KPMG Accountants N.V.

J.G.A. Bruinsma RA

- getekende verklaring in archief politie -

Bijlagen

15. Bijlagen bij de Jaarrekening

I: Staat van overdrachten en bestedingen (rijks)bijdragen

Staat van overdrachten en bestedingen (rijks)bijdragen						
Bedragen x € 1.000						
Onderwerp	Aangepast beginsaldo*	Ontvangsten	Beschikbaar	Bestedingen **	Restitutie	Eindsaldo
	a	b	c (a+b)	d	e	f (c-d-e)
Algemene bijdrage Ministerie van JenV	-	5.831.360	5.831.360	5.965.283	-	-133.923
Algemene bijdrage JenV	-	5.831.360	5.831.360	5.965.283	-	-133.923
Bijzondere bijdragen Ministerie van JenV	173.006	281.935	454.941	279.388	16.620	158.933
112 verbetertraject	596	-	596	173	-	424
Aanpak uitreizigers	3.186	2.700	5.886	2.560	3.507	-182
Analysecapaciteit vreemdelingenketen	910	435	1.345	406	910	28
Asielstroom (registratie)	2.733	-	2.733	1.336	-	1.397
Bestrijding mensenhandel	1.794	5.600	7.394	2.836	-	4.558
BOSZ Zicht op Zaken	-	-	-	414	-	-414
Botoc	-	31.003	31.003	21.887	-	9.116
Contourennota opsporing	12.340	-	12.340	3.463	-	8.877
COVID-19	-	-	-	-	-	-
CTER	551	-	551	180	-	371
Cybersecurity	11.313	6.000	17.313	13.799	-	3.514
Digitalisering en cybercrime	2.352	23.551	25.903	21.505	-	4.398
DSI	5.937	72.372	78.309	69.206	6.471	2.632
FEC	-	1.120	1.120	1,120	-	-
Financial Intelligence Unit (FIU)	-	1.215	1.215	1,215	-	-
Grenzen en veiligheid	-	2.811	2.811	948	-	1.863
Hoekstra	3.062	107	3.169	335	1.200	1.633
Implementatie Europese vuurwapenrichtlijn	1.228	-	1.228	913	-	315
Individuele beoordeling slachtoffers	-	6.850	6.850	6.850	-	-
Internet Referral Unit (IRU)	1.659	2.200	3.859	1.737	-	2.122
Investing aanpak cybercrime	396	1.500	1.896	1.084	-	813
Kwaliteitsimpuls Cariben	-	700	700	425	-	275
Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum	-	1.600	1.600	202	-	1.398
Liaisons	320	13.204	13.524	5.450	-	8.074
LMO	13.232	-370	12.862	9.412	-	3.450
Ondermijningsfonds	728	-	728	983	-	-255
Onderzoeksprogramma politiefunctie	2.000	-	2.000	303	-	1.698
Passenger Information Unit (PIU)	1.887	2.578	4.465	1.879	-	2.586
Programma Afpakken	-	7.931	7.931	7.931	-	-
Programma Intelligence	437	-	437	-	-	437
Recht doen aan slachtoffers	-380	225	-155	70	-	-225
Regeerakkoord tranche 2018	49.731	-	49.731	10.556	-	39.175
Regeerakkoord incidenteel	12.873	-	12.873	1.412	4.462	6.999
RST	2.400	18.606	21.006	19.684	-	1.322
Stroomstootwapen	30.000	5.000	35.000	-	-	35.000
TBO	-	9.596	9.596	7.237	-	2.359
Team Verkeershandhaving	-	50.885	50.885	50.423	-	463
Uitvoering MD-traject Cariben PA	166	331	497	9	-	488
Verlichting BPZ	7.006	-	7.006	-	-	7.006
Versterking gebiedsgerichte inzet	1.577	9.985	11.562	8.340	-	3.222
Vorming nationale politie	2.971	-	2.971	2.901	70	-
Zeden	-	4.200	4.200	204	-	3.996

Staat van overdrachten en bestedingen (rijks)bijdragen						
Bedragen x € 1.000						
Onderwerp	Aangepast	Ontvangsten	Beschikbaar	Bestedingen	Restitutie	Eindsaldo
	beginsaldo*			**		
	a	b	c (a+b)	d	e	f (c-d-e)
Overige bijdragen Ministerie van JenV	77.621	224.632	302.253	198.373	-	103.879
AAI honden	2	-	2	2	-	-
Aanpak mensenhandel	67	-	67	-	-	67
Amber Alert	441	1.191	1.632	1.121	-	511
Bart!	108	100	208	35	-	173
Beheerkosten Politieonderwijsraad (POR)	692	790	1.482	698	-	784
Blockproof	50	-	50	50	-	-
Burgernet	662	1.600	2.262	1.246	-	1.016
Coördinatie uitzendingen	341	427	768	83	-	685
DOR	-	385	385	431	-	-46
FIU	1.228	7.395	8.623	5.766	-	2.858
GMS	2.344	1.832	4.176	1.781	-	2.395
Hacking Right	-	82	82	31	-	51
Heling/E-learning	267	-	267	12	-	255
Innovatiewet wetboek van strafvordering	-	1.269	1.269	53	-	1.216
Internationale Politiesamenwerking	2.496	1.200	3.696	2.424	-	1.272
Internetaanpak	54	46	100	23	-	77
JOP 2.0	85	34	119	119	-	-
Kwaliteitsimpuls Overlijdensonderzoeken	259	-	259	1	-	259
Landelijke database kinderpornografie	66	-	66	-	-	66
Meldkamerdomein	59.983	198.330	258.313	178.940	-	79.373
Ondermijning autoverhuur	9	-	9	-	-	9
PIDS	11	136	147	68	-	79
Politiekosten Direct betalen	433	-	433	55	-	378
Programmagelden overige (ANPR)	736	-	736	53	-	683
RAC	-26	400	373	500	-	-127
Recht doen aan slachtoffers	290	-	290	-	-	290
Registratiekaart	70	-	70	68	-	2
Strategisch kenniscentrum	-	900	900	-	-	900
Team Dreigingsmanagement	96	150	246	150	-	96
Tegenmaatregelen drones	-	125	125	-	-	125
Uitzendingen	6.713	7.400	14.113	3.888	-	10.225
Vergoedingwerkplekken ZSM	-	680	680	680	-	-
Verbeterslag aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling	76	-	76	10	-	66
Video sensing	-	150	150	63	-	87
EMPACT	67	10	77	20	-	57
Overige bijdragen	11.020	11.902	22.922	7.849	4.537	10.536
EU-subsidies	3.919	2.048	5.966	940	471	4.555
SAOP	2.061	660	2.720	1.098	-	1.623
Bijdragen overige departementen	2.286	5.496	7.782	3.382	1.371	3.029
Overige bijdragen (gemeenten en derden)	2.755	3.699	6.454	2.429	2.695	1.329
Totaal (rijks)bijdragen	261.647	6.349.829	6.611.476	6.450.893	21.157	139.425

II: Besteding bijdragen vorming nationale politie

Exploitierekening			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Bijdragen			
Bijdragen JenV	2.901	8.860	7.165
Overige bijdragen			-
Totaal bijdragen	2.901	8.860	7.165
Exploitatiekosten			
Personeel	2.901	8.860	6.908
Rente	-	-	-
Opleiding en vorming	-	-	164
Huisvesting	-	-	-
Vervoer	-	-	-
Verbindingen en automatisering	-	-	8
Geweldsmiddelen en uitrusting	-	-	-
Operationeel	-	-	-
Beheer	-	-	85
Totaal exploitatiekosten	2.901	8.860	7.165
Exploitatieresultaat	-	-	-

III: Recherchesamenwerkingsteam (RST)

Exploitierekening RST			
Bedragen x € 1.000			
	Jaarrekening 2020	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Bijdragen			
Bijdragen	25.960	26.243	19.319
Totaal bijdragen	25.960	26.243	19.319
Exploitielokosten			
Personeel	18.978	17.098	10.728
Rente	-	-	-
Opleiding en vorming	307	515	599
Huisvesting	1.419	1.138	1.444
Vervoer	426	700	550
Verbindingen en automatisering	2.464	2.844	3.162
Geweldsmiddelen en uitrusting	130	100	8
Operationeel	1.680	3.401	2.441
Beheer	556	447	387
Totaal exploitatiekosten	25.960	26.243	19.319
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	-	-	-

Balans RST (na resultaatbestemming)		
Bedragen x € 1.000		
	31 december 2020	31 december 2019
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	3.755	3.413
Totaal vaste activa	3.755	3.413
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa	570	466
Rekening-courant politie	-	-
Liquide middelen	1.964	1.292
Totaal vlottende activa	2.534	1.758
TOTAAL ACTIVA	6.289	5.171
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN	-	-
VOORZIENINGEN	-	-
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Openstaande (rijks)bijdragen	3.681	1.304
Schulden personeel	10	518
Crediteuren en overlopende posten	1.739	663
Rekening-courant politie	859	2.686
Totaal kortlopende schulden	6.289	5.171
TOTAAL PASSIVA	6.289	5.171

IV: Aan de Politieacademie ter beschikking gestelde middelen

Aan de Politieacademie ter beschikking gestelde middelen		
Bedragen x € 1.000		
	2020	2019
Exploitatiekosten		
Personeel	121.943	108.408
Rente	-	-
Opleiding en vorming	18.780	17.668
Huisvesting	21.145	19.806
Vervoer	2.552	3.962
Verbindingen en automatisering	6.471	7.555
Geweldsmiddelen en uitrusting	739	927
Operationeel	2.244	2.848
Beheer	4.374	3.542
Totaal	178.248	164.716